

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ 4Δ' (94) - ΤΕΥΧΟΣ 10 - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. **ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ**

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Κλάδος Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καί Μορφωτικῆς
Ἑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κηφισίας, Ἀμαρουσίου καί Ὠρωποῦ κ. Κύριλλος,
Διευθυντής Κλάδου Ἐκδόσεων Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Κωνσταντῖνος Χολέβας

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΔΟΚΙΜΙΩΝ: Κωνσταντῖνος Χολέβας, Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη.

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Χρ. Κωβαῖος, Ἰακίου 1 – 115 21 Ἀθήνα. Τηλ.: 210-8160127 – Fax 210-8160128

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ: Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21, ΑΘΗΝΑ. Τηλ: 210 72.72.253, Fax: 210 72.72.251
<http://www.ecclesia.gr> e-mail: periodika@ecclesia.gr

Γιά τήν ἀποστολή ἀνακουνώσεων καί εἰδήσεων ἀπευθύνεσθε:

- γιά τό περιοδικό ΕΚΚΛΗΣΙΑ: periodika@ecclesia.gr
- γιά τό περιοδικό ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ: efimerios@ecclesia.gr
- γιά τό περιοδικό ΘΕΟΛΟΓΙΑ: theologia@ecclesia.gr

Περιεχόμενα

ΤΕΥΧΟΣ – 10^ο,
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ	692
ΜΗΝΥΜΑΤΑ	
<i>Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, Γιά τά σαράντα χρόνια δράσεως καί προσφορᾶς τοῦ Σωματείου Διακονίας Κρατουμένων «Ὁ Ἅγιος Ληστής τοῦ Γολγοθᾶ»</i>	693
ΟΜΙΛΙΑΙ	
<i>Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου, Ἡ πορεία τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν Ἀξιολόγηση, προβλήματα, προοπτικές</i>	694
<i>Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σύρου κ. Δωροθέου, Ἀμφιτηρίς Τεσσαρακονταετίας Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν. 590/1977)</i>	713
ΕΚΔΗΜΙΑΙ	
<i>Ἡ Ἐκδημία τοῦ Μητροπολίτου Μάνης κυροῦ Χρυσοστόμου (Κορακίτη)</i>	735
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	739
ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ - ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ	757
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	762
ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ	767

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ Νοεμβρίου τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ δημοσιεύουμε τό Μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου πρὸς τὴν ἐκδήλωση ποῦ πραγματοποιήθηκε στίς 22.10.2017 στή Θεσσαλονίκη γιά νά τιμηθεῖ ὁ Ἀρχιμ. Γερβάσιος Ραπτόπουλος καί ἡ πολυετής διακονία του στοὺς φυλακισμένους.

Στὴν ἐνότητα τῶν Ὁμιλιῶν δημοσιεύουμε τὴν εἰσήγηση τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου στὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας (5.10.2017) περὶ τοῦ διαλόγου μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν. Ἐπίσης δημοσιεύουμε τὴν εἰσήγηση τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σύρου κ. Δωροθέου πρὸς τὴ Δ.Ι.Σ. (9.10.2017) γιά τὴ συμπλήρωση 40 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ψήφιση τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μπορεῖτε ἐπίσης νά διαβάσετε τό βιογραφικό τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Μάνης κυροῦ Χρυσοστόμου (Κορακίτη) καί τόν Ἐπικήδειο, τόν ὁποῖο ἐκφώνησε ὁ Ἀρχιεραγματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Θεοφ. Ἐπίσκοπος Μεθώνης κ. Κλήμης.

Ἡ ὕλη τοῦ τεύχους συμπληρῶνεται μέ τὴ δημοσίευση, ὡς συνήθως, τῶν Κανονισμῶν καί τῶν Προκηρῦξεων καί μέ τίς εἰδησεογραφικὲς στήλες τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Χρονικῶν καί τῶν Διορθοδόξων καί Διαχριστιανικῶν.

ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Γιά τά σαράντα χρόνια δράσεως καί προσφορᾶς
τοῦ Σωματείου Διακονίας Κρατουμένων
«Ὁ Ἅγιος Ληστής τοῦ Γολγοθᾶ»

Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου,

(Ἐκδήλωση πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀρχιμ. Γερβασίου Ραπτοπούλου,
Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης,
22 Ὀκτωβρίου 2017)

Ἡ συμπλήρωση σαράντα χρόνων διακονίας στὸν ἀπαξιωμένο χώρο τῶν φυλακῶν ἀποτελεῖ σημαντικό ὁρόσημο γιὰ τὸ Σωματεῖο διακονίας κρατουμένων «Ὁ Ἅγιος Ληστής τοῦ Γολγοθᾶ» καί συγχρόνως γιὰ τὴν πορεία ἑνὸς κληρικοῦ ὁ ὁποῖος, ὡς ἐπικεφαλῆς αὐτῆς τῆς προσπάθειας, ἔχει νὰ ἐπιδείξει μαρτυρία μακρᾶς καί σπουδαίας διαδρομῆς. Καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς, εἴχαμε τὴ χαρὰ νὰ παρακολουθήσουμε τὴν ἐνζήλο ἀφοσίωση, τὴν πολυετῆ ἐκδπάνηση καί τὰ θαυμαστά ἔργα τὰ ὁποῖα ἐπίτελεσε ἡ πατρική του μέριμνα ὑπὲρ τῶν ἀπόρων κρατουμένων στὴν Ἑλλάδα καί διεθνῶς.

Ἀξίζουν λοιπὸν συγχαρητήρια στὴν πρωτοβουλία τῆς Ἀδελφότητος «Ὅσια Ξένη» γιὰ τὴ διοργάνωση αὐτῆς τῆς ἐκδήλωσης. Ἐν ἀγάπῃ πολλῇ, ἡ περὶ ἡμᾶς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀποφάσισε ὁμοίως νὰ τιμήσει αὐτὴ τὴν ἐπέτειο φιλοχρίστου προσφορᾶς τοῦ Σωματείου καί νὰ ἐκφράσει στὸν πολὺ Γέροντα Γερβάσιο τὴν εὐαρέσκειά τῆς καί τὸν ἄξιον ἔπαινο τῆς Ἐκκλησίας. Εὐχόμεθα καί ἐμεῖς ὁ Θεὸς νὰ τοῦ χαρίσει στὸ ἐξῆς πολλὰ εἰρηνικά καί εὐλογημένα ἔτη, γιὰ νὰ συνεχίσει αἰσίως μέσῳ τῶν συνεργατῶν του ἐπὶ χρόνους ἰκανοὺς τὸ σωτήριο ἔργο στὸ ὁποῖο ἔχει ἀφιερωθεῖ.

Γνωρίζετε καλῶς ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος, οἱ Ἀπόστολοι καί πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἁγίους καί Μάρτυρες τῆς Ἐκκλησίας δοκίμασαν τὴν ἐμπειρία τῆς φυλακῆς. «Πόσας φυλακὰς ἠγιάσατε, πόσα δεσμοτήρια ἐφωτίσατε;», ἀναρωτᾶται σὲ κάποια ὁμιλία τοῦ ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὑπῆρξε κατ' ἐπανάληψιν «δέσμιος ἐν Κυρίῳ» καί τέσσερις ἀπὸ τίς ἐπιστολές του ἐγράφησαν στὴν αἰχμαλωσία.

Ὅπωςδήποτε ἡ φυλακὴ εἶναι κατάσταση ὀριακὴ ἢ ὁποία φέρνει τὸν ἄνθρωπο ἀντιμέτωπο μὲ τὸν ἑαυτὸ του ἀλλὰ συγχρόνως κοντὰ στὸ Θεό, σὲ μιὰ ἐσωτερικὴ ἀναζήτηση πού μπορεῖ νὰ ὀδηγήσει σὲ νέα ἀρχή. Ἐναπόκειται στοὺς λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας, στὸν βαθμὸ πού τοὺς ἀναλογεῖ, νὰ καταργήσουν τὸ «μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ» καί νὰ κατευθύνουν τὸν φυλακισμένο ὁμαλά στὴν ἐπάνοδο.

Ἡ εὐλαβὴς διακονία ἀρωγῆς πρὸς τοὺς κρατουμένους ἀκολουθεῖ τὰ θεῖα παραγγέλματα τοῦ Χριστοῦ, τὴ διηνεκὴ δράση προνοίας πρὸς τοὺς ἀδυνάτους. Καταδεικνύει ἐπίσης πόσο σημαντικὴ εἶναι ἡ συνδρομὴ φορέων οἱ ὁποῖοι καθιστοῦν ἐφικτὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἔργο σὲ καιροὺς δυσχερεῖς. Συνιστᾶ ἔκφραση ἡθους ὑψηλοῦ καί πίστεως, ἡ ὁποία βιώνεται καί κοινωνεῖται εὐεργετικά. Οἱ κοσμικὲς ἀρετές κυριαρχοῦνται ἀπὸ συμφέροντα καί προτιμήσεις, ἡ ἀγάπη ὅμως ὅπως τὴν ἐξέφρασε καί τὴν δίδαξε ὁ Κύριος δέν ἔχει ὄριο. Αὐτὴ ἡ ἀγάπη διακρίνει τοὺς φίλους τοῦ Ἰησοῦ: αὐτὴ ἡ ὁποία ἐνισχύει τὸν ἐνδεῆ, ἀνακουφίζει τὸν πάσχοντα, περιθάλπει τὸν ἀπροστάτευτο, ἀνυψώνει τὸν συντετριμμένο, μεριμνᾷ γιὰ τοὺς κοπιῶντες καί τοὺς πεφορτισμένους καί γίνεται προστάτης ἄγγελος τῶν ταπεινῶν.

Εὐχομαι ὁ Θεὸς νὰ σᾶς ἐνισχύει ὥστε νὰ ἔχετε εὐλογητὴ συνέχεια στὴν πολύτιμη προσφορὰ σας καί νὰ προσθέσετε πολλὰ ἀκόμη ἀγαθὰ καί σωτήρια ἔργα διακονίας εἰς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Μετά τῆς ἐν Κυρίῳ πατρικῆς ἀγάπης
καί θεριμῶν εὐχῶν

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
† Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος

ΟΜΙΛΙΑΙ

Ἡ πορεία τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν Ἀξιολόγηση, προβλήματα, προοπτικές*

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομου

(Εἰσήγηση στὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 5.10.2017)

Α. Εἰσαγωγικά

Ὁ Θεολογικός Διάλογος μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων καὶ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, ὁ ὁποῖος ἄρχισε τὸν Μάιο τοῦ 1980 καὶ συνεχίζεται μέχρι καὶ σήμερα, ὑπῆρξε καρπὸς μιᾶς σταθερῆς καὶ μακροχρόνιας πορείας καὶ μιᾶς πανορθόδοξης ἀπόφασης ἤδη ἀπὸ τὴν ἀρχὴς τῆς δεκαετίας τοῦ 1960, μὲ σκοπὸ τὴν ἐπίτευξη μιᾶς δογματικῆς συμφωνίας καὶ μὲ προοπτικὴ τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας¹.

Ἦδη τὸ θέμα τοῦ Διαλόγου μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων καὶ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν συζητήθηκε ἐκτενῶς κατὰ τὴν Α΄, Β΄ καὶ Γ΄ Πανορθόδοξε Διασκεψεῖς τῆς Ρόδου (1961, 1963, 1964) καὶ ἀποφασίστηκε ἡ ἐναρξὴ «ἐνὸς πραγματικοῦ θεολογικοῦ διαλόγου»² «ἐπὶ ἴσοις ὄροις»³.

Μὲ βάση τὰ ἀνωτέρω δεδομένα ἡ Δ΄ Πανορθόδοξη Διάσκεψη τῆς Γενεύης (1968) ἀπεφάσισε τελικὰ τὴν πραγματοποίησιν Θεολογικοῦ Διαλόγου⁴, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐπίσημη ἐναρξὴ πραγματοποιήθηκε στὴ Πάτμο - Ρόδο ἀπὸ 29 Μαΐου ἕως 4 Ἰουνίου 1980⁵.

Β. Ἡ πρώτη δεκαετία τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου. Τὰ τρία Κείμενα Μονάχου, Βαγί καὶ Νέου Βαλάμου (1980-1990)

1) Ἡ Α΄ Συνάντηση τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς (Ρόδος 1980) ἀσχολήθηκε κυρίως μὲ διαδικαστικά θέματα καὶ καθόρισε τόσο τὴ μεθοδολογία τοῦ Διαλόγου, ὅσο καὶ τὸ πλαίσιο τῶν θεμάτων, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ἀπασχολήσουν τὴ συγκεκριμένη Θεολογικὴ Ἐπιτροπὴ.

Κρίθηκε ἀπαραίτητο ὁ Διάλογος νὰ ἀρχίσει ἀπὸ τὰ σημεῖα πού ἐνώνουν τὴν δύο Ἐκκλησίες, χωρὶς

βέβαια νὰ σημαίνει ὅτι μὲ τὴν ἀπόφαση αὐτὴ ἐκφράζεται ἡ πρόθεση νὰ παραθεωρηθοῦν καὶ τὰ θέματα ἐκεῖνα πού ἀποτελοῦν σημεῖα θεολογικῆς τριβῆς καὶ διαίρεσης. Ἀντίθετα μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἐπιδιώχθηκε νὰ δημιουργηθεῖ βάση σύγκλισης, στὴν ὁποῖαν νὰ ἀντιμετωπισθοῦν στὴ συνέχεια καὶ τὰ διαιροῦντα τὴν δύο παραδόσεις προβλήματα.

Ἡ μέθοδος αὐτὴ διαπραγμάτευσης ἀπαιτοῦσε ὡς ἀπαραίτητη προϋπόθεση τὴν κοινὴ παράδοση (θεολογική, βιβλική, πατερική, λειτουργική, συνοδική καὶ κανονική) τῆς α΄ χιλιετίας τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καὶ τὴ δευτέρη βασική καὶ οὐσιαστικὴ ἀρχὴ πραγματοποίησης τοῦ παρόντος Θεολογικοῦ Διαλόγου.

Ἐπίσης στὴν πρώτη Συνάντησιν τῆς Ρόδου, ὕστερα ἀπὸ διεξοδικὴ συζήτηση, καὶ παρὰ τὴν ἐπιφυλάξεις πού ἐκφράστηκαν κυρίως ἀπὸ τὸν ἐκπρόσωπο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Σεβ. Μητροπολίτη Περιστερίου κ. Χρυσόστομου), ἡ Θεολογικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποφάσισε νὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ θέμα «Τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Εὐχαριστίας ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ μυστηρίου τῆς Ἀγίας Τριάδος»⁶.

Τὸ πρόβλημα ὅμως πού ἀπασχόλησε κυρίως τὴν παροῦσα Ἐπιτροπὴ καὶ ἡ ὁποία φόρτισε ἀρνητικὰ ἤδη ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὴν πορεία τοῦ Διαλόγου ἦταν τὸ θέμα τῆς οὐνίας καὶ τὸ συνδεδεμένο μὲ αὐτὸ ζήτημα τῆς συμμετοχῆς οὐνιῶν, ὡς μελῶν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς⁷.

Τὸ ζήτημα ρυθμίστηκε μὲ τὴν ὑποβολή, ἀπὸ μέρους τῶν Ὁρθοδόξων «Κοινῆς Δήλωσης», μὲ τὴν ὁποῖα ὑπογραμμίστηκε ὅτι: α) Ἡ παρουσία οὐνιῶν στὴ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου δὲν σημαίνει ἀναγνώριση τῆς οὐνίας ἀπὸ τὴν

Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, καί β) Τό θέμα τῆς οὐνίας παραμένει ἀνοικτό ὡς «ἐν ἐκ τῶν προβλημάτων πού θά ἀπασχολήσουν τόν Διάλογον»⁸.

2) Ἡ Β' Συνάντηση τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς (Μόναχο 1982) ἀσχολήθηκε μέ τό θέμα «*Τό μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Εὐχαριστίας ὑπό τό φῶς τοῦ μυστηρίου τῆς Ἁγίας Τριάδος*» στή βάση τοῦ κειμένου πού συντάξε ἡ Μικτή Συντονιστική Ἐπιτροπή (Βενετία 1981) καί τό ὅποιο διαμόρφωσε στήν τελική του μορφή. Τό Κείμενο αὐτό, γνωστό καί ὡς Κείμενο τοῦ Μονάχου (1982), θεωρήθηκε ὅτι εἶναι δυνατόν νά ἀποτελέσει κοινή θεολογική βάση πάνω στήν ὁποία θά μπορούν νά συζητηθοῦν στό ἐξῆς ὅλα τά ἐκκλησιολογικά θέματα τοῦ Διαλόγου.

Τό Κείμενο τοῦ Μονάχου, παρ' ὅλες τίς κριτικές τίς ὁποῖες ὑπέστη (θετικές καί ἀρνητικές)⁹, εἶναι σημαντικό ἀπό ὀρθόδοξη ἄποψη:

α) Τονίζει τή σημασία τῆς Εὐχαριστίας γιά τή συγκρότηση, τή φανέρωση καί τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, πού συνιστᾶ τόν ἀκρογωνιαῖο λίθο τῆς ὀρθόδοξης ἐκκλησιολογίας. Τό παρόν σημεῖον ἀποτελεῖ νέο θεολογικό στοιχεῖο γιά τή ρωμαιοκαθολική ἐκκλησιολογία, γιατί τό ὅλο θέμα περί Ἐκκλησίας δέν τίθεται πλέον ὑπό τό φῶς μιᾶς θεσμικῆς ἢ ἰδρυματικῆς θεώρησης.

β) Ὑπογραμμίζει ὅτι ἡ μέριμνα γιά τήν ἀνά τήν Οἰκουμένη Ἐκκλησία δέν εἶναι ὑπόθεση καί χρέος μόνον ἐνός ἐπισκόπου, ἀλλά κάθε ἐπισκόπου Τοπικῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ ἀνατίθεται αὐτή ἡ μέριμνα καί στήν κοινωνία τῶν ἐπισκόπων, ἡ ὁποία ἐκφράζεται μέ τόν συνοδικό θεσμό, καί θέτει τίς βασικές προϋποθέσεις γιά τήν ἐπανεξέταση τοῦ «προτείου» καί τοῦ «ἀλαθῆτος» στό πλαίσιο τῶν προϋποθέσεων καί ἀρχῶν τῆς ἐκκλησιολογίας τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας.

Τό Κείμενο τοῦ Μονάχου ἀνοιξε μιᾶ αἰσιόδοξη προοπτική στόν Θεολογικό Διάλογο, δημιουργώντας τήν πεποίθηση ὅτι ἡ θεολογική κληρονομιά τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας μπορεῖ νά συμβάλλει ἀποφασιστικά στήν ὑπέρβαση ἀκόμη καί τῶν σημείων ἐκείνων, στά ὁποῖα φαίνεται νά ὑπάρχει ριζική διαφωνία μεταξύ τῶν δύο παραδόσεων¹⁰.

3) Ἡ Γ' Συνάντηση τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς πραγματοποιήθηκε στά Χανιά τῆς Κρήτης (1984), ὅπου ἐξετάστηκε τό κείμενο «Πίσις, μυστήρια καί ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας», τό

ὁποῖο ἀποτελεῖ συνέχεια τοῦ Κειμένου τοῦ Μονάχου, ἡ ἐπεξεργασία του ὅμως δέν ὀλοκληρώθηκε καί συνεχίστηκε στήν Δ' Συνάντηση τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς, στό Βαρί τῆς Ἰταλίας, σέ δύο φάσεις, ἡ α' τό ἔτος 1986 καί ἡ β' τό ἔτος 1987.

Κατά τήν α' φάση ἐξ αἰτίας ἐνεργειῶν τοῦ Βατικανοῦ, πού ἀφοροῦσαν θέματα προβολῆς τῆς σχισματικῆς Ἐκκλησίας τῶν Σκοπίων, προκλήθηκαν ἀρνητικές συνέπειες στό γενικότερο ἐπίπεδο τῶν ἐκκλησιαστικῶν σχέσεων, γι' αὐτό καί δέν κατέστη δυνατή ἡ τελική διαμόρφωση τοῦ Κειμένου, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε ἕνα χρόνο ἀργότερα, μέ κύριο ἔργο τήν τελική συζήτηση καί ἔγκριση τοῦ κοινοῦ Κειμένου μέ τίτλο: «*Πίσις, μυστήρια καί ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας*», τό γνωστό πλέον ὡς Κείμενο τοῦ Βαρί.

Στό συγκεκριμένο Κείμενο τονίζεται: α) Ἡ σχέση μεταξύ πίστεως καί μυστηριακῆς κοινωνίας. β) Χωρίς κοινωνία στήν πίστη δέν εἶναι δυνατή ἡ ἐνότητα στά μυστήρια καί κυρίως ἡ ἐνότητα στό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. γ) Ἡ πίστη δέν νοεῖται ὡς ἰδιωτικό ἢ ἀτομικό γεγονός ἀλλά ὡς ἐκκλησιαστικό, τό ὁποῖο βρῖσκει τήν κατεξοχήν ἐκφρασή του στό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας.

Ἐκτός ὅμως ἀπό τά προαναφερθέντα σημαντικά σημεία στό Κείμενο ἐπισημαίνονται καί οἱ ὑφιστάμενες διαφορές μεταξύ τῶν Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν, κυρίως ὡς πρός τή σχέση μεταξύ τῶν τριῶν Μυστηρίων, τοῦ Βαπτίσματος, τοῦ Χρίσματος καί τῆς Θείας Εὐχαριστίας.

4) Ἡ Ε' Συνάντηση τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς πραγματοποιήθηκε στό Νέο Βάλαμο τῆς Φιλανδίας (1988) καί ἀσχολήθηκε μέ τό Κείμενο «*Τό μυστήριον τῆς Ἱερωσύνης ἐν τῇ μυστηριακῇ δομῇ τῆς Ἐκκλησίας καί ἰδία ἡ σπουδαιότης τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς διὰ τόν ἁγιασμόν καί τήν ἐνότητα τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ*».

Σέ αὐτό τό Κείμενο περιγράφονται οἱ κοινές παραδόσεις ὡς πρός τή φύση, τή θέση καί τόν ρόλο τῆς Ἱερωσύνης στήν ὅλη δομή τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ διερεύνηση τοῦ θέματος γίνεται στή βάση τῆς εὐχαριστιακῆς κατανόησης τῆς Ἐκκλησίας καί ὅπως αὐτή ἀναπτύχθηκε στά δύο προηγούμενα Κείμενα (Μονάχου καί Βαρί).

Πρέπει επίσης νά επισημάνουμε ότι στο συγκεκριμένο Κείμενο, όπως άλλωστε και στα Κείμενα του Μονάχου και του Βαγι, αναφέρονται σημεία, με τα οποία τονίζεται αποκλειστικά και μόνο η Ὁρθόδοξη παράδοση και όχι η περί Ἐκκλησίας ρωμαιοκαθολική αντίληψη.

Συγκεκριμένα: «Ὁ ρόλος τοῦ ἐπισκόπου βρῖσκει τήν πληρότητά του στήν προεδρία τῆς εὐχαριστιακῆς σύναξης», ἐνῶ «διά τῆς χειροτονίας κάθε ἐπίσκοπος καθίσταται Διάδοχος ὄλων τῶν Ἀποστόλων, ἀνεξάρτητα ποιᾶς Ἐκκλησίας προκάθεται ἢ ποιᾶ εἶναι τὰ πρεσβεῖα τῆς συγκεκριμένης Ἐκκλησίας ἐναντι τῶν ἄλλων Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν». Ἐπίσης ἡ ἀναγνώριση καί ἡ υἰοθέτηση τόσο τῆς Πενταρχίας, ὅσο καί τοῦ 34ου Κανόνα τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ὡς ἀρχαίων καί κανονικῶν θεσμῶν ὀργάνωσης τῆς συνοδικῆς ζωῆς καί λειτουργίας τῆς Ἐκκλησίας, ἀνοίγουν νέες προοπτικές γιά τή θεολογική ἀντιμετώπιση ὀρισμένων προβλημάτων, τά ὁποῖα σχετίζονται ἄμεσα πρός τή «θεσμική» ἀντίληψη περί Ἐκκλησίας τῆς ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησιολογίας καί πρός τή θέση καί τόν ρόλο τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης.

Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ἀποτελεῖ σημαντική πρόοδος ἡ ἐπισημάνση στήν καταληκτική παράγραφος τοῦ Κειμένου, ὅπου ἐπισημαίνεται ὅτι ἡ ἐξέταση τοῦ θέματος τοῦ «πρωτείου» ἐντός τῆς Καθόλου Ἐκκλησίας καί εἰδικότερα τοῦ «πρωτείου» τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης –θέμα πού ἀποτελεῖ βασική διαφορά μεταξύ Ἀνατολῆς καί Δύσης– θά συζητηθεῖ προσεχῶς, στό πλαίσιο τῆς κοινωνίας μεταξύ τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν¹¹.

Γ. Ἡ δεύτερη δεκαετία (1990-2000). Τό πρῶτο ἀδιέξοδο στόν Θεολογικό Διάλογο καί τό πρόβλημα τῆς οὐνίας

Ἡ Στ' Γενική Συνέλευση τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς, πού συνήλθε ἀπό 6 ἕως 15 Ἰουνίου 1990 στό Freising τοῦ Μονάχου, ἀποτελεῖ καμπή στήν ἱστορία τοῦ συγκεκριμένου Διαλόγου, γιατί ἐγκαινίασε μία νέα περίοδο μέ θέμα συζήτησης τό ἀκανθῶδες καί δυσεπίλυτο πρόβλημα τῆς οὐνίας. Ἐνῶ κατά τή Συνέλευση αὐτή ἐπρόκειτο νά συζητηθῆ τό θεολογικό Κείμενο μέ τίτλο, «Ἐκκλησιολογικά καί κανονικά συνέπειαι τῆς μυστηριακῆς φύσεως τῆς Ἐκκλησίας. Συνοδικότης καί

αὐθεντία εἰς τήν Ἐκκλησίαν», τό ὁποῖο προετοίμασε ἡ Μικτή Συντονιστική Ἐπιτροπή στή Μόσχα, ἀπό 1 ἕως 8 Φεβρουαρίου τοῦ 1990, ὕστερα ἀπό ἀπαίτηση τῶν Ὁρθοδόξων Μελῶν ἢ Συνέλευση ἀσχολήθηκε μέ τό πρόβλημα τῆς οὐνίας καί τοῦ προσηλυτισμοῦ, τό ὁποῖο ἄρχισε νά ἀποκτᾶ ἀνεξέλεγκτες καί ἄκρως ἐπικίνδυνες διαστάσεις μετά τήν πτώση τοῦ ὑπαρκτοῦ σοσιαλισμοῦ, κυρίως στίς χῶρες τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης. Ἦδη σχετικές ἀποφάσεις γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τῆς οὐνίας καί τοῦ προσηλυτισμοῦ εἶχαν ληφθεῖ ἀπό τή Μικτή Ὑποεπιτροπή τοῦ Διαλόγου, ἡ ὁποία εἶχε συνέλθει στή Βιέννη στίς ἀρχές τοῦ 1990 (ἀπό 26 ἕως 31 Ἰανουαρίου) καί ἐνέκρινε μάλιστα κοινό κείμενο, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο καταδικάζεται ἡ οὐνία ὡς ὑπόδειγμα ἢ μέθοδος ἐκκλησιαστικῆς ἔνωσης. Ὅπως ὁμολογεῖται στό κείμενο τῆς Βιέννης, ἡ οὐνία δέν θεωρεῖται πλέον πρότυπο ἐκκλησιαστικῆς ἔνωσης, γιατί ἡ ἐκκλησιολογία ἐντός τῆς ὁποίας ἀναπτύχθηκε δέν ἐμπνέεται ἀπό τήν κοινή παράδοση τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Μέ βάση λοιπόν τήν ἀπόφαση τῆς Βιέννης ἢ Στ' Γενική Συνέλευση τοῦ Freising συνέταξε «Κοινή Δήλωση» (Ἀνακοινωθέν), μέ τήν ὁποία καταδίκασε σαφῶς τήν οὐνία καί τόν προσηλυτισμό.

Ἄν καί σημειώθηκε μεγάλη ἀποχή ἀπό τή Συνέλευση αὐτή, μέ τήν ἀπουσία τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Βουλγαρίας, Σερβίας, Πολωνίας καί Τσεχοσλοβακίας, πού ἀντιμετώπιζαν σοβαρό πρόβλημα ἐξ αἰτίας τῆς δράσης τῶν οὐνιτῶν στίς περιοχές τους, ἐν τούτοις ἡ «Κοινή Δήλωση» τοῦ Freising ἔγινε δεκτική μέ ἱκανοποίηση ἀπό τόν ὀρθόδοξο κόσμο, ἐνῶ δέν ἔτυχε τῆς ἀνάλογης ἀποδοχῆς καί ἀπό τό Βατικανό, ὅπως τό ἴδιο συνέβη καί μέ τό κείμενο τῆς Βιέννης. Ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ λόγου τό κείμενο δέν ἔγινε σεβαστό ἀπό τίς οὐνιτικές κοινότητες, μέ ἀποτέλεσμα νά συνεχίζονται ἢ καί νά ἐντείνονται τά προβλήματα στίς σχέσεις τους μέ τίς κατά τόπους Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες. Πολλές Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες μάλιστα ἄρχισαν νά προβληματίζονται σοβαρά ἄν εἶχε νόημα νά συνεχίζεται ὑπό τίς συνθήκες αὐτές ὁ Διάλογος, ὅταν οὐσιαστικά ἔθετε σέ κίνδυνο τήν ἐνδοορθόδοξη ἐνότητα, ἡ ὁποία ἀσφαλῶς δέν ἦταν δυνατόν νά θυσιαστῆ ἐν ὀνόματι τοῦ ὁποιοῦδήποτε Διαλόγου.

Γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων αὐτῶν καί τή διασφάλιση τῆς ἐνδοορθόδοξης ἐνότητας, τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο κάλεσε στό Φανάρι, ἀπό 11 ἕως 12 Δεκεμβρίου 1990, τή Διορθόδοξη Ἐπιτροπή ἐπί τοῦ Διαλόγου, ἡ ὁποία ἐπίσημανε ὅτι «τό πρόβλημα τῆς οὐνίας ἀνατρέπει κατά τόν πλέον ἐπικίνδυνον τρόπον τούς σκοπούς τοῦ Διαλόγου» καί γιά τόν λόγο αὐτό «πρέπει νά εἶναι τό μοναδικόν θέμα τοῦ Διαλόγου σήμερον». «Οὐδεμία», τόνισε, «θά ἐδικαιολογεῖτο αἰσιοδοξία διά περαιτέρω συνέχισιν τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου, ἐάν δέν ὑπῆρχεν ὡς μοναδικόν ἐν προκειμένῳ θετικόν σημεῖον ἡ κοινή Δήλωσις τοῦ Freising, διά τῆς ὁποίας ἀπερρίφθη ὁμοφώνως ἡ μέθοδος τῆς οὐνίας, ὡς τελείως ἀπάδουσα εἰς τήν ἐκκλησιολογίαν τῆς κοινωνίας καί εἰς τό φρόνημα τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, ἰδίᾳ μάλιστα ὅταν αὐταί εὐρίσκωνται ἐν Διαλόγῳ. Ἡ κοινή αὕτη Δήλωσις ἀπορρίψως τῆς οὐνίας ὡς μεθόδου ἐν Freising, δέον νά ἀποτελέσῃ τήν ἀφετηρίαν καί βάσιν διά τās περαιτέρω ἐπί τοῦ θέματος συζητήσεις ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου». Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι ὡς μόνο θετικό σημεῖο γιά τήν περαιτέρω συνέχισιν τοῦ Διαλόγου θεωρεῖται ἐν προκειμένῳ ἡ ἀποδοχή τῆς «Κοινῆς Δήλωσης» τοῦ Freising.

Οἱ ἀντιδράσεις αὐτές τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας κατέδειξαν ὅτι ἡ οὐνία ἀποτελοῦσε τή σοβαρότερη πλέον ἀπειλή γιά τήν περαιτέρω συνέχισιν τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου, γεγονός τό ὁποῖο ὀδήγησε τή Μικτή Συντονιστική Ἐπιτροπή τοῦ Διαλόγου νά συναντηθεῖ στήν Ariccia τῆς Ρώμης, ἀπό 10 ἕως 15 Ἰουνίου 1991, γιά νά ἐξετάσῃ τήν κατάστασιν πού δημιουργήθηκε στήν Ἀνατολική καί Κεντρική Εὐρώπη λόγω τῆς συμπεριφορᾶς τῶν οὐνιτῶν καί τίς ἀρνητικές ἐπιδράσεις πού εἶχαν στίς σχέσεις μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν. Βασικός στόχος τῆς Συνάντησης αὐτῆς ἦταν ἡ σύνταξις ἑνός κειμένου μέ τίτλο: «Ἡ οὐνία, μέθοδος ἐνώσεως κατά τό παρελθόν καί παροῦσα ἀναζητήσεις τῆς πλήρους κοινωνίας». Στό κείμενο αὐτό, τό ὁποῖο συντάχθηκε μέ σκοπό νά ὑποβληθεῖ στήν προσεχῆ Συνάντησι τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ὑπογραμμίστηκαν κατ' ἀρχήν οἱ θεολογικές καί ἐκκλησιολογικές ἀρχές πού καθιστοῦν ἀπαράδεκτη τήν οὐνία σήμερον καί στή συνέχεια ἐγέναν συγκεκριμένους ὑποδείξεις πρακτικῆς φύσε-

ως γιά τή δίκαιη ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων πού ἀνεφύησαν μεταξύ Ὁρθοδόξων καί οὐνιτῶν σχετικᾶ μέ τίς διεκδικήσεις εὐκτηρίων οἴκων, ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων κ.ἄ.

Ἄν καί τό Κείμενο τῆς Ariccia δέν ἔχει τήν ἀποφασιστικότητα καί τή δυναμικότητα τῶν Κειμένων τῆς Βιέννης καί τοῦ Freising, ὅσον ἀφορᾷ στήν καταδίκη τῆς οὐνίας¹², ἐν τούτοις δέν παύει νά ἀποτελεῖ ἕνα ἐπιπλέον κείμενο πού καταδικάζει ἐπίσης τή μέθοδο τῆς οὐνίας ὡς σύγχρονο ὑπόδειγμα ἐκκλησιαστικῆς ἔνωσης.

Ἡ Σύναξις τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν (Φανάρι, 13-15 Μαρτίου 1992) στό Μήνυμά της, καί μέ σκοπό τήν προάσπισιν τῆς πανορθόδοξης ἐνότητας, καταδικάζει ρητά τήν οὐνία καί τόν δι' αὐτῆς προσηλυτισμό καί τονίζει ὅτι δέν μπορεῖ νά προχωρήσει ὁ Θεολογικός Διάλογος μέ τούς Ρωμαιοκαθολικούς ἄν δέν ἐπέλθει συμφωνία στό συγκεκριμένο ζήτημα.

Ἡ μή ἀποδοχή τοῦ Κειμένου τῆς Ariccia (Ρώμη 1998) ἀπό μέρος τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, ἐξ αἰτίας τῆς §4. Στή συγκεκριμένη παράγραφο τονίζεται ὅτι ἡ «ὑπαρξίς τῶν Ἀνατολικῶν Καθολικῶν Ἐκκλησιῶν θέτει ἐν διπλοῦν πρόβλημα: α) Ὡς συνέπεια τοῦ παρελθόντος, αἱ Ἐκκλησίαι αὐταί εὐρίσκονται εἰς μίαν ἀνώμαλον ἐκκλησιολογικήν κατάστασιν, ἡ ὁποία δέν εἶναι σύμφωνος μέ τήν ἐκκλησιολογίαν τῆς ἀδαιρέτου Ἐκκλησίας. β) Πέραν τοῦ παρελθόντος, τά δικαιώματα τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν δέν δύναται νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς μέσα διά τήν ἄσκησιν προσηλυτισμοῦ, οὔτε αἱ Ἐκκλησίαι αὐταί πρέπει νά ἀσκῶσιν ἕνα τοιοῦτον προσηλυτισμόν». Ἐνα ἐπιπλέον στοιχεῖο στήν ὅλη πορεία διαπραγματεύσεως εἶναι καί ἡ μή ἀποδοχή τοῦ Κειμένου τοῦ Balamand (1993) ἀπό μέρος τῶν Ὁρθοδόξων, ἡ ὁποία ὀδήγησε στήν ἀποτυχία τῆς Συνάντησης τῆς Βαλτιμόρης (Emmitsburg ΗΠΑ, 2000) καί τή διακοπή τοῦ συγκεκριμένου Θεολογικοῦ Διαλόγου, ἡ δέ ἐπεξεργασία τοῦ θέματος «Ἐκκλησιολογικά καί κανονικά συνέπειαι τῆς οὐνίας» θεωρήθηκε ἀπό τήν Ὀλομέλεια ὡς μή γενομένη.

Εἶναι χαρακτηριστικά ὅσα δήλωσε ἡ Διορθόδοξη Ἀντιπροσωπεία: «Ἐπί τοῦ γνωστοῦ ἀκανθωδεστάτου θέματος τῆς Οὐνίας ἐπιστρέφομεν καί πάλιν εἰς μηδενικήν βάσιν. Τοῦτο σημαίνει ἀπεριφράστως ὅτι ἐφ' ἑξῆς ὀφείλομεν νά τό ἀντιμετωπί-

σωμεν μεθ' ὅλης τῆς ἐπιβαλλομένης πλέον αὐστηρότητας, μὴ ἀναγνωρίζοντες οὐδαμῶς τὴν «κανονικότητα» ὑπάρξεως τοιοῦτου ἐκκλησιαστικοῦ σχήματος, διότι σὺν τοῖς ἄλλοις μία τοιαύτη ἀναγνωρῖσις θὰ ἐσήμαινε παρ' ἡμῶν τῶν ἰδίων ἄρνησιν αὐτῆς ταύτης τῆς κανονικότητος τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, τὰς ὁποίας οἱ Οὐνῖται, στηριζόμενοι ὑπὸ τῆς Ρώμης, ἐξακολουθοῦν νὰ ἀντιποιοῦνται, ἄνευ φόβου Θεοῦ καὶ ἄνευ στοιχειώδους αἰδοῦς ἔναντι τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας»¹³.

Δ. Ἡ ἐπανέναρξη τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου (2006) καὶ τὸ Κείμενο τῆς Ραβέννας (2007)

1. Μὲ ἀπόφαση τῶν Τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀποφασίστηκε μὲ τὴν ὑπογραφή σχετικοῦ «Μνημονίου» ἡ ἐπανέναρξη τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου καὶ μὲ βάση τούς ἀκόλουθους ὅρους:

α) Ἡ συνέχιση τοῦ Διαλόγου μὲ τὴν ἐξέταση τοῦ θέματος τοῦ «πρωτείου» μὲ βάση τὸ κείμενο τῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Μόσχας (1990), τὸ ὁποῖο εἶχε ὡς τίτλο: «Ἐκκλησιολογικαὶ καὶ κανονικαὶ συνέπειαι τῆς μυστηριακῆς φύσεως τῆς Ἐκκλησίας» καὶ β) Ἡ ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς οὐνίας, σὲ σχέση πρὸς τὸ «πρωτεῖο» κατὰ τὴ δευτέρη χιλιετία.

Ὑστερα ἀπὸ διακοπὴ ἕξι χρόνων πραγματοποιήθηκε ἡ Συνάντηση τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς στὸ Βελιγράδι (2006) μὲ σκοπὸ τὴ συζήτηση τοῦ κειμένου τῆς Μόσχας (1990). Στὸ συγκεκριμένο κείμενο ἐξετάζεται ἡ συνοδικότητα καὶ ἡ αὐθεντία στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἐκκλησιολογικὴ καὶ κανονικὴ συνέπειες τῆς μυστηριακῆς φύσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὄχι ὡς ἐκφράσεις κάποιων διοικητικῆς καὶ μόνο δομῆς τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ὅλο θέμα προσεγγίζετο μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ 34ου Ἀποστολικοῦ Κανόνα (δ' αἰώνας) καὶ ἀνελύετο μὲ βάση τὰ τρία ἐπίπεδα ἐκφράσεως καὶ φανέρωσης τῆς Ἐκκλησίας, Τοπικῆ, Ἐπαρχιακῆ (Περιφερειακῆ) καὶ Παγκόσμια, ἡ δὲ θεολογικὴ θεμελίωση τοῦ συγκεκριμένου κειμένου ἀποτελοῦσε συνέχεια καὶ προέκταση τῶν ἐκκλησιολογικῶν ἀρχῶν καὶ προϋποθέσεων τῶν τριῶν προηγουμένων Θεολογικῶν Κειμένων, δηλαδή τοῦ Μονάχου (1982), τοῦ Βαρι (1987) καὶ τοῦ Νέου Βαλάμου (1988).

Ἐπειδὴ δὲν ὀλοκληρώθηκε ἡ συζήτηση, διόρθωση καὶ ἀναθεώρηση τοῦ κειμένου στὸ Βελιγράδι,

ἀποφασίστηκε τὸ ἴδιο κείμενο νὰ ἀποτελέσει ἀντικείμενο συζήτησης καὶ γιὰ τὴν ἐπόμενη Συνάντηση τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στὴ Ραβέννα τῆς Ἰταλίας, τὸ ἐπόμενο ἔτος (2007).

2. Τόσο ἡ ἐπανέναρξη τοῦ παρόντος Θεολογικοῦ Διαλόγου, ὅσο καὶ ἡ Θ' Συνάντηση τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς, στὸ Βελιγράδι, «στιγματίστηκαν» ἀπὸ τρία ἄξια παρατήρησης γεγονότα:

α) Ὁ νέος πάπας Βενέδικτος ΙΣΤ' διέγραψε ἀπὸ τοὺς τίτλους τοῦ τόν ἱστορικό καὶ κανονικό τίτλο «Πατριάρχης τῆς Δύσεως», γιὰ νὰ προβάλλει τὴν «παγκόσμια δικαιοδοσία» του ἐφ' ὅλης τῆς Ἐκκλησίας. Μία τέτοια ἐνέργεια θεωρήθηκε ἀπαράδεκτη, τονίστηκε δὲ ὅτι συνιστᾶ ἀθέτηση τοῦ ἱστορικοῦ καὶ κανονικοῦ θεσμοῦ τῆς Πενταρχίας στὸ πλαίσιο τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας, καὶ βρίσκεται σὲ σαφῆ ἐκκλησιολογικὴ ἀναντιστοιχία μὲ τὰ τρία προηγούμενα κοινὰ Κείμενα καὶ ἰδιαίτερα μὲ τὰ συμπεφωνημένα καὶ συνυπογεγραμμένα στὸ Κείμενο τοῦ Νέου Βαλάμου. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς, δικαίως ἀντέδρασαν διαμαρτυρόμενοι γιὰ τὴν ἄστοχη καὶ ἀψυχρολόγητη αὐτὴ ἐνέργεια τοῦ πάπα τόσο τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ὅσο καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, θεωρώντας τὴν ἐνέργεια αὐτὴ σοβαρὸ ἐμπόδιο στὴν πορεία τοῦ Διαλόγου.

β) Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν συζητήσεων στὴ Συνάντηση τοῦ Βελιγραδίου, ρωμαιοκαθολικοὶ θεολόγοι (οἱ ἐπίσκοποι Bruno Forte καὶ Royald Minnerath) ἔθεσαν ὡς ἀνυπέρβλητο ὄρο γιὰ τὴν διαπραγμάτευση τοῦ θέματος τοῦ «πρωτείου» τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης τὸ κείμενο τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου «Lumen Gentium», ὡς καὶ τὰ ἐρμηνευτικά κείμενα «*Dominus Jesus*», «*Ut Unum Sint*» καὶ «*Ὁδηγία πρὸς τοὺς ἐπισκόπους τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας περὶ ὀρισμένων πτυχῶν τῆς Ἐκκλησίας ὡς κοινωνίας*», μὲ τὰ ὁποῖα βεβαίως θεμελιώνεται ἡ «παγκόσμια δικαιοδοσία» τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης στὴν Καθόλου Ἐκκλησία. Δήλωσαν μάλιστα ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν «νὰ ὑπερβούν τίς ἀποφάσεις τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦ «πρωτείου» τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης», καὶ

γ) Γιὰ πρώτη φορὰ ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης

Βολοκολάμσκ κ. Ίλαρίων, ενόπιον τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν συνομιλητῶν, ἀμφισβήτησε τήν παραγραφο τοῦ κειμένου, ὅπου ἀνεφέρετο ὅτι τό Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως εἶναι ὁ πρῶτος θρόνος στήν Ἀνατολή καί ζήτησε τήν ἀπάλειψη τῆς συγκεκριμένης παραγράφου. Τό θέμα τέθηκε σέ ψηφοφορία μεταξύ τῶν Ὁρθοδόξων καί ἀποφασίστηκε ἡ παραμονή τῆς συγκεκριμένης παραγράφου, μειοψηφούντος τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας.

3) Μέ τήν ὑφιστάμενη προβληματική πραγματοποιήθηκε ἡ I' Συνάντηση τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς στή Ραβέννα τῆς Ἰταλίας (2007), στήν ὁποία ὀλοκληρώθηκε καί ἡ ἐπεξεργασία τοῦ Κειμένου. Εἶναι ἀνάγκη ὁμως νά ἀναφερθεῖ ἕνα γεγονός, τό ὁποῖο ἐρμηνεύει ἀφ' ἐνός ὀλοκληρη τή μετά τή Ραβέννα πορεία τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου καί ἀφ' ἑτέρου τή στάση ὀρισμένων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί ἐκκλησιαστικῶν κύκλων ἔναντι τοῦ ἴδιου τοῦ Κειμένου τῆς Ραβέννας.

Κατά τή συνεδρίαση τῆς Διορθόδοξης Ἐπιτροπῆς ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ κ. Ίλαρίων ἀνέγνωσε δήλωση τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ὅτι οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας ἀποσύρονται ἀπό τή Συνάντηση τῆς Ραβέννας, λόγω τῆς παρουσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑσθονίας, ἡ ὁποία ἄν καί ἀνακηρύχθηκε ὡς Αὐτόνομη Ἐκκλησία ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἐν τούτοις δέν ἀναγνωρίζεται ἀπό τήν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας. Μέ τήν παροῦσα πρόφαση τό Κείμενο τῆς Ραβέννας δέν ὑπεγράφη ἀπό τόν ἐκπρόσωπο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, ἐνῶ, παρὰ τήν ἀπουσία τῶν ἐκπροσώπων αὐτῶν οἱ συζητήσεις ἐπί τοῦ Κειμένου συνεχίστηκαν καί τελικά τό Κείμενο ἐγκρίθηκε ὡς κοινό Κείμενο τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς.

Στό συγκεκριμένο Κείμενο διατυπώνεται μία σταθερή ἐκκλησιολογική βάση γιά τά ἐπόμενα θεολογικά βήματα τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ δέ τίτλος τοῦ τελικοῦ Κειμένου διαμορφώθηκε ὡς ἑξῆς: «Ἐκκλησιολογικάί καί κανονικάί συνέπειαι τῆς μυστηριακῆς φύσεως τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκκλησιαστική κοινωνία, Συνοδικότης καί Αὐθεντία».

Ὡς θέμα τῆς ἐπόμενης Συνάντησης τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ὀρίστηκε νά εἶναι: «Ὁ ρόλος τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης στά πλαίσια τῆς κοι-

ωνίας τῆς Ἐκκλησίας κατά τήν πρώτη χιλιετία», προκειμένου νά ἀπαντηθοῦν ὀρισμένα κρίσιμα ἐρωτήματα, ὅπως: α) Πῶς νοεῖται ἡ ἰδιαίτερη λειτουργία τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης ὡς «πρῶτου» στό πλαίσιο τῆς ἐκκλησιολογίας τῆς κοινωνίας, σέ σχέση πρός τή Συνοδικότητα καί μέ βάση τόν 34^ο Ἀποστολικό Κανόνα; β) Πῶς πρέπει νά κατανοηθεῖ στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας ἡ περί «πρωτείου» τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης ἀντίληψη τῆς Α' καί Β' Βατικανῆς Συνόδου σέ παγκόσμιο ἐπίπεδο καί ὑπό τό φῶς τῆς ἐκκλησιαστικῆς πρακτικῆς τῆς πρώτης χιλιετίας;

Οἱ ἀπαντήσεις στά ἐρωτήματα αὐτά θά καθόριζαν καί τή μελλοντική πορεία τοῦ Διαλόγου.

Παρ' ὅλες ὁμως τίς θετικές θέσεις τοῦ Κειμένου τῆς Ραβέννας, πολλές ἀπό τίς ὁποῖες ἀποτυπώνουν καί μία ἀναθεώρηση τῶν μέχρι σήμερα ἐκκλησιολογικῶν ἀντιλήψεων τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν¹⁵, τό Κείμενο ὑπέστη σκληρή κριτική, μέ ἀποτέλεσμα νά μήν ἀναδειχθοῦν τά σημαντικά στοιχεῖα του, ὁ δέ ἐπιδιωκόμενος στόχος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας νά τό θέσει στό περιθώριο τοῦ Διαλόγου, ἀφοῦ ἐξ ἀρχῆς δέν τό εἶχε ἀποδεχθεῖ, φαίνεται ὅτι ἀρχίζει νά ὑλοποιεῖται. Τέλος, δέν πρέπει νά μᾶς διαφεύγει ὅτι ὁ πόλεμος κατά τοῦ Κειμένου τῆς Ραβέννας, ὁ ὁποῖος ξεκίνησε ἀπό τή Συνάντηση τοῦ Βελιγραδίου (2006) καί ὀλοκληρώθηκε στή Συνάντηση τοῦ Amman τῆς Ἰορδανίας (2014), εἶχε ὡς ἀπώτερο σκοπό τήν μή ἀναγνώριση τῶν πρεσβειῶν τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως στήν Ἀνατολή, γεγονός τό ὁποῖο δικαιολογεῖ καί τήν ἐπιδίωξη ἀλλαγῆς τῆς θεματολογίας τοῦ Διαλόγου, ἀπό μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, ὅπως θά ἀποδειχθεῖ καί στή συνέχεια.

Ε. Ἀπό τό Κείμενο τῆς Ραβέννας (2007)
στό Κείμενο τοῦ Chieti (2016)

1. Ἡ μή δυνατότητα συζήτησης στή IB' Συνάντηση τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς στή Βιέννη (2010) τοῦ νέου κειμένου μέ θέμα τόν ρόλο τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης στήν Ἀρχαία Ἐκκλησία, κατά τήν πρώτη χιλιετία, καί ἡ πρόταση πρός συζήτηση ἑνός νέου θέματος, μέ τίτλο «Συνοδικότητα καί Πρωτεῖο» ὡς συνέχεια τοῦ Κειμένου τῆς Ραβέννας, ὀδήγησε στή II' Συνάντηση τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς, στό Amman τῆς Ἰορδανίας, τέσσερα χρόνια ἀργότερα (2014), ἀφοῦ προηγῆ-

θηκαν δύο συναντήσεις της Συντονιστικής Έπιτροπής, στη Ρώμη (2011) και στο Παρίσι (2012), όπου και διαμορφώθηκε ένα νέο κείμενο με τον προαναφερθέντα τίτλο.

Κατά τις συζητήσεις, στη Διορθόδοξη συνάντηση στο Amman της Ίορδανίας τέθηκαν από «ομάδα» Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν (Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Μόσχας, Γεωργίας, Σερβίας, Τσεχίας) ζητήματα τά ὅποια ἀφοροῦσαν στό περιεχόμενο τοῦ κειμένου ἐργασίας τῶν Παρισίων. Οἱ συγκεκριμένες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες:

α) Θεωροῦσαν ὅτι τό κείμενο ἔπρεπε νά εἶναι περισσότερο ἱστορικοῦ περιεχομένου καί λιγότερο θεολογικοῦ.

β) Ἀμφισβητοῦσαν τή θεολογική θεμελίωση τοῦ «πρωτείου» στήν τριαδολογική βάση του.

γ) Κατανοοῦσαν τό «πρωτεῖο» μόνο ἀπό ἄποψη διοικητική καί ὄχι ἐκκλησιολογική.

δ) Ἀπέρριπταν τήν ὕπαρξη «πρωτείου» στό παγκόσμιο ἐπίπεδο.

ε) Τόνιζαν τήν ἄποψη περὶ ὕπαρξης μόνο δύο ἐπιπέδων ἔκφρασης καί φανέρωσης τῆς Ἐκκλησίας (Τοπική καί Περιφερειακή). Τέλος

στ) Κατέθεσαν ἄποψη, ὅτι τό κείμενο ἐργασίας τῶν Παρισίων, ἐπειδή ἀποτελεῖ θεολογική ἔρμηνεία καί προέκταση ἢ καί συνέχεια τοῦ Κειμένου τῆς Ραβέννας, δέν εἶναι δυνατόν νά γίνει ἀποδεκτό. Στό σημεῖο αὐτό πρέπει νά σημειώσουμε, ὅτι τό Κείμενο τῆς Ραβέννας μόνο δύο Ἐκκλησίες δήλωσαν πώς δέν τό ἀποδέχονταν, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας καί ἡ Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας, ἐνῶ ἀπό τίς ὑπόλοιπες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες οὐδεμία ἄλλη ἐξέφρασε ἐπίσημως ἐπιφυλάξεις.

Εἰδικότερα ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ κ. Ἰλαρίων, πρότεινε τήν ἀλλαγὴ τοῦ τρόπου καί τῆς μεθόδου ἐργασίας στόν συγκεκριμένο Θεολογικό Διάλογο ὡς καί τήν ἀπόρριψη ὁλοκλήρου τοῦ κειμένου ἐργασίας τῶν Παρισίων μέ σκοπό τή σύνταξη ἑνός νέου κειμένου, περισσότερο ἱστορικοῦ καί λιγότερο θεολογικοῦ, τό ὁποῖο θά περιορίζετο στή μελέτη τοῦ θέματος «*Συνοδικότης καί Πρωτεῖον*», στή περίοδο τῆς πρώτης χιλιετίας τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας.

2. Ὑστερα ἀπό ἀρκετή συζήτηση ἀποφασίστηκε ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι δέν ἀποδέχονται τό κείμενο τῶν Παρισίων καί ὅτι πρέπει νά συνέλθει ἡ Ὀλομέ-

λεια τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς μέ σκοπό τή σύνταξη ἑνός νέου κειμένου, ἀπό μία νέα Μικτή Συντακτική Ἐπιτροπή, ἐνῶ ὡς πρός τόν ἀπαραίτητο χρόνο σύνταξης τοῦ νέου αὐτοῦ κειμένου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ κ. Ἰλαρίων τόνισε ὅτι μία ἡμέρα εἶναι ἀρκετή!

Στό σημεῖο αὐτό θά ἤθελα νά ἐπισημάνω ὅτι κατὰ τίς συζητήσεις, στήν Ὀλομέλεια τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς διεφάνη ἐξ ἀρχῆς ταύτιση ἀπόψεων καί θέσεων τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν μελῶν μέ τήν κατατεθεῖσα πρόταση τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, γεγονός τό ὁποῖο προκάλεσε ἀρκετές ἀπορίες καί ἐπιφυλάξεις γιά μία τόσο ἀπόλυτη σύγκλιση καί ταύτιση ἀπόψεων ἀλλά καί γιά τήν μελλοντική πορεία καί ἐργασία τοῦ νέου κειμένου.

Ἀποφασίσθηκε λοιπόν ἡ συγκρότηση ad hoc μιᾶς νέας Μικτῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία θά εἶχε ὡς ἀποστολή τή σύνταξη νέου κειμένου μέ τά ἐξῆς χαρακτηριστικά:

i) Τήν ἐξέταση τῆς λειτουργίας τοῦ «πρωτείου» καί στά τρία ἐπίπεδα φανέρωσης καί κατανόησης τῆς Ἐκκλησίας (Τοπική, Περιφερειακή-Ἐπαρχιακή, Παγκόσμια), ἐνῶ οἱ ἀντιδρώντες Ὁρθόδοξοι μιλοῦσαν ἀρχικά γιά δύο ἐπίπεδα (Τοπική καί Περιφερειακή-Ἐπαρχιακή Ἐκκλησία)!

ii) Τόν τονισμό τῶν διαφορῶν καί τῶν ὁμοιοτήτων μεταξύ Ἀνατολῆς καί Δύσης, καί

iii) Τήν παράλληλη ἱστορική καί θεολογική ἐπεξεργασία τοῦ ὅλου θέματος.

Ἡ συζήτηση συνεχίστηκε ὡς πρός τά σημεῖα ἐκεῖνα, τά ὅποια ἔπρεπε νά συμπεριληφθοῦν στό νέο κείμενο καί ὡς πρός τό περιεχόμενο αὐτοῦ. Ἀρχικά συμφώνησαν οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ καί ἡ ὑπό τόν Σεβασμιώτατον Βολοκολάμσκ κ. Ἰλαρίωνα «κατευθυνόμενη ομάδα» τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν (Ἀντιόχεια, Ἱεροσόλυμα, Σερβία – ὅνας Ἀντιπρόσωπος Σεβ. Μπάτσκας κ. Εἰρηναῖος – Γεωργία, Τσεχία) ὅτι ἀπό τό κείμενο ἐργασίας τῶν Παρισίων, θά μπορούσαν νά υἰοθετηθοῦν οἱ πρῶτες 10 παράγραφοι, ἀφοῦ διορθωθοῦν ἢ ἀπαλειφθοῦν οἱ σχετικές μέ τή θεολογική θεμελίωση τῆς τριαδολογικῆς βάσης τοῦ «πρωτείου», καί νά συζητηθοῦν οἱ §§ 11 κ. ἐξ. τοῦ κειμένου ἐργασίας τῶν Παρισίων ὅπου ὑπάρχουν καί οἱ διαφωνίες μεταξύ Ὁρθόδοξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν κυ-

ρίως ως προς την λειτουργία του «πρωτείου» στην παγκόσμια Ἐκκλησία. Ἡ παρούσα πρόταση θεωρήθηκε έντελως ανακόλουθη τόσο ως προς τις αρχικές απόψεις, τις οποίες ἐξέφρασε ἡ «ὀμάδα» τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στή Διορθόδοξη συνάντηση, ὅσο καί ως προς ἐκεῖνα τά ὁποῖα ἀναφέρθηκαν στήν Ὀλομέλεια, γι' αὐτό καί οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀντέστησαν. Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θεωροῦσαν ὅτι:

α) Ὁ προτεινόμενος τρόπος ἐπεξεργασίας τοῦ νέου κειμένου ἐξυπηρετοῦσε ἀποκλειστικά καί μονομερῶς, ὡς πρὸς τό πρῶτο σκέλος του, τήν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας, ἡ ὁποία θεωροῦσε ὅτι δέν ὑπάρχει θεολογική καί ἐκκλησιολογική θεμελίωση τοῦ «πρωτείου» ἄρα τό «πρωτεῖο» ἔχει μόνο διοικητικές ἀναφορές καί δέν ἀποτελεῖ ἐκκλησιολογική ἀναγκαιότητα, ἐνῶ μέ τήν δεύτερη πρόταση ἐξυπηρετεῖτο ἡ Ρωμαιοκαθολική ἀντιπροσωπεία. Μία συζήτηση ἐπί τοῦ «πρωτείου» στήν Παγκόσμια Ἐκκλησία ἀποκλειστικά καί μόνο, ἔστω καί στό πλαίσιο τῆς συνοδικότητας καί ἐρήμην τῆς λειτουργίας τοῦ «πρωτείου» στό τοπικό καί στό περιφερειακό ἐπίπεδο, θά δημιουργοῦσε θεολογικό καί ἐκκλησιολογικό προηγουμένο καί θά ἐδραίωνε ὀλόκληρη τή θεωρία περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ «πρωτείου» τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης, στήν Παγκόσμια/Καθολική Ἐκκλησία. Ἡ θεολογική θεμελίωση τοῦ «πρωτείου» τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης ἀνεξάρτητα ἀπό τήν ἀναλογική ἐφαρμογή τῆς σχέσης τοῦ «πρωτείου» τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης, στά πλαίσια τῆς Τοπικῆς ἢ Περιφερειακῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἀπό ἀποψη κανονική καί ἐκκλησιολογική ἀνέριετος ἐνῶ δέν πρέπει νά μᾶς διαφεύγει ὅτι τό γνωστό σχῆμα λειτουργίας «πρωτείου» καί συνοδικότητας στό πλαίσιο τῆς ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησιολογίας εἶναι οὐσιαστικά ἀνύπαρκτο.

β) Τά περὶ τῆς τριαδολογικῆς βάσης στή σχέση «πρωτείου» καί συνοδικότητας, ὅπως καί ἡ σύνδεση τριαδολογίας καί ἐκκλησιολογίας, ἔχουν ἤδη ἀναλυθεῖ διεξοδικά καί ἔχουν γίνεαι ἀποδεκτά ἀπό τοὺς Ὁρθοδόξους καί τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς στό κοινό Κείμενο τοῦ Μονάχου (1982) καί ὡς ἐκ τούτου δέν μποροῦν νά ἀμφισβητηθοῦν ὡς βάση γιὰ περαιτέρω συζήτηση, ἐνῶ ἐπιβεβαιώνονται καί ἀπό τόν 34^ο Ἀποστολικό Κανόνα.

Τελικά ἀπό τήν Ὀλομέλεια, καί παρὰ τίς ἐπιφυλάξεις τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀποφασίσθηκε ἡ σύνταξη ἑνός νέου κειμένου, μέ τίς προϋποθέσεις καί τίς ἀρχές πού ἤδη ἀνεφέρθηκαν.

3. Μέ τήν παρέλευση μιᾶς ἡμέρας (!) κατετέθη τό νέο κείμενο, τό ὁποῖο χαρακτηρίζεται, κατά κοινή ὁμολογία, ἀπό ἔλλειψη θεολογικῆς κατοχύρωσης, ἐτονίζετο κυρίως ἡ ἱστορικότητα τοῦ ὅλου ζητήματος, ἦταν περιγραφικό, μέ ἀρκετές ἐλλείψεις καί ἐκκλησιολογικές ἀσάφειες.

Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατέθεσαν συγκεκριμένες διορθωτικές παρατηρήσεις.

Συγκεκριμένα τόνισαν ὅτι στό νέο αὐτό κείμενο:

α) Ἐμφανίζεται ἕνας πλουραλισμός, ὡς πρὸς τό τί ἐκφράζει ἀκριβῶς ὁ ὅρος «συνοδικότης». Στήν ἀ' χιλιετία δέν ὑφίσταται τοιοῦτου εἶδους πλουραλιστική ἔκφραση συνοδικότητας, ὅπως ἐμφανίστηκε στή Δύση μετά τόν 10^ο αἰῶνα. Ἡ ἔννοια τῆς Συνόδου δέν ταυτίζεται μέ τήν ἔννοια τῆς collegialité, ἀφοῦ τά ἴδια τά ὅρια καί οἱ λειτουργίες τῆς Συνόδου διαφέρουν οὐσιαστικά ἀπό τή σύγχρονη ἀντίληψη περὶ συνοδικότητας τῆς ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησιολογίας (ἐπισκοπικές συνελεύσεις).

Ἄξιον ἐπισήμανσης ἐπίσης εἶναι ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας καί ἡ Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας πρότειναν ὅπως παραμείνουν οἱ ὅροι αὐτοί στό νέο κείμενο μέ τή γενική ἔκφραση καί χρήση ἀλλά καί μέ τή συγκεκριμένη ἀσάφεια (!), ἀποψη τήν ὁποία ὑποστήριξαν ὡς ἦταν φυσικό καί ἀπεδέχθησαν καί οἱ Ρωμαιοκαθολικοί καί ἀνεξάρτητα ἐάν οἱ ὅροι Σύνοδος καί συνοδικότητα διευκρινίζονται ἄριστα ἤδη στήν §5 τοῦ Κειμένου τῆς Ραβέννας!

Ἐπιπλέον ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας πρότεινε καί τήν ἐξῆς ὑποκριτική θέση: «Ἐάν ἀποδεχθοῦμε ὅτι ὑφίσταται θεολογικό πρόβλημα, ὅπως ἀναφέρει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, καί πράγματι ὑπῆρχε, τότε νά υἱοθετηθοῦν οἱ διευκρινιστικές παράγραφοι τοῦ Κειμένου τῆς Ραβέννας, χωρίς ὅμως νά γίνεαι κάποια ἀναφορά στό συγκεκριμένο Κείμενο!»! Στό σημεῖο αὐτό εἶναι ἀναγκαῖο νά ὑπομνήσουμε ὅτι ὅλα τά θέματα, τά ὁποῖα συζητοῦντο ἀναφορικά μέ τή σχέση τοῦ «πρωτείου» πρὸς τή συνοδικότητα ἔχουν ἤδη διευκρινιστεῖ στό Κείμενο τῆς Ραβέννας (2007).

β) Παρουσιάζονται διάφορες μορφές συνοδικότητας αλλά και διάφορες μορφές «πρωτείου», χωρίς να διευκρινίζεται τό ακριβές περιεχόμενο, τό οποίο εκφράζουν οί συγκεκριμένοι ὄροι. Στό σημείο αυτό θά ἤθελα νά κάνω μία διευκρίνιση, ἡ ὁποία θεωρῶ ὅτι ἀποτελεῖ καί τήν καρδιά τοῦ ὄλου προβληματισμοῦ κυρίως τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

i) Ἡ σχέση «πρωτείου» καί συνοδικότητας εἶναι ἐκκλησιολογικά σχέση ἀλληλοπεριχωρούμενη. Δέν ὑφίσταται δηλαδή «πρωτεῖο» χωρίς συνοδικότητα καί ἡ Σύνοδος δέν μπορεῖ νά λειτουργήσει χωρίς τόν «πρῶτο» (βλ. 34ο Ἀποστολικό κανόνα).

ii) Ἡ Σύνοδος δέν μπορεῖ νά ἔχει συμβουλευτικό ἀλλά ἀποφασιστικό χαρακτήρα, ἐνῶ ὁ «πρῶτος» στή Σύνοδο εἶναι ἐκφραστής καί φορέας τῆς ὁμοφωνίας ἢ τῆς πλειονοψηφίας τῶν μελῶν τῆς Συνόδου τῆς ὁποίας προΐσταται καί συγχρόνως εἶναι καί ἐγγυητής τῶν ἀποφάσεών Της.

iii) Ἡ ἀνωτέρω περιγραφεῖσα σχέση «πρωτείου» καί συνοδικότητας ἐκφράζει καί μία ἄλλη, διαφορετική θεώρηση ἀπό τή συνοδικότητα τῆς ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησιολογίας, σύμφωνα μέ τήν ὁποία τό «Κολλέγιο τῶν Ἐπισκόπων» δέν συνιστᾶ δομή ἡ ὁποία ὑπέγκειται τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν ἀλλά ἀπλῶς καί μόνον ὄργανο συμβουλευτικό (conciliarité) καί ὄχι ἀποφασιστικό ὡς πρὸς τόν ἐπίσκοπο τῆς Ρώμης, τόν πάπα.

Τό θέμα λοιπόν τῆς συνοδικότητας σέ σχέση πρὸς τό «πρωτεῖο» στή ρωμαιοκαθολική ἐκκλησιολογία ἀπαιτεῖ ἀρκετή ἀκόμη θεολογική συζήτηση καί ἐπεξεργασία, πρὶν τό ταυτίσουμε μέ τήν ὀρθόδοξη ἔννοια περὶ συνοδικότητας. Ὁ προβληματισμός δέν ἀφορᾶ τό παπικό «πρωτεῖο» καί μόνον ἀλλά ἀναφέρεται κυρίως ὡς πρὸς τήν ἀντίληψη περὶ τῆς λειτουργικῆς σχέσης «πρωτείου» καί συνοδικότητας καί μάλιστα ὡς πρὸς τίς Τοπικές Ἐκκλησίες.

Γι' αὐτό οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπέμεναν τόσο φορτικά στίς ἀνωτέρω ἀποφύσεις τους.

γ) Δέν προσδιορίζεται ἐπαρκῶς τό περιεχόμενο καί ἡ σημασία τοῦ ὄρου «ἀποστολικότης». Γιά τήν ἀνατολική παράδοση μέχρι τόν 7^ο αἰῶνα ἡ ἔννοια τῆς ἀποστολικότητος, ὡς κριτήριο «τάξης» τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν καί ὁ συσχετισμός τῆς πρὸς

συγκεκριμένα πρόσωπα Ἀποστόλων ὡς ἰδρυτῶν τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν ἦταν ἄγνωστη. Ἡ ἀποστολικότητα μιᾶς Τοπικῆς Ἐκκλησίας στήν Ἀνατολή δέν ἀπετέλεσε κριτήριο ἀναγνώρισης ἐξουσίας ἢ αὐθεντίας γιά κάποιον θρόνο, ὅπως ἐξελίχθηκε καί ἐφαρμόστηκε στή Δύση ἀργότερα. Μία τοιοῦτου εἶδους διευκρίνιση δέν ἔγινε βεβαίως ἀποδεκτή ἀπό τά Ρωμαιοκαθολικά Μέλη, ἀλλά οὔτε καί συζητήθηκε.

δ) Ἀπαιτεῖται νά διευκρινιστεῖ ὅτι ὁ Κωνσταντινουπόλεως φέρει τά «ἴσα πρεσβεῖα τιμῆς» πρὸς τόν Ρώμη, κατὰ τήν κανονική παράδοση, «διά τό εἶναι αὐτήν Νέαν Ρώμην» καί δέν εἶναι δεύτερος, οὔτε στήν τιμή, οὔτε στήν τάξη, ὅπως ἀναφέρεται λανθασμένα στό προτεινόμενο κείμενο.

ε) Δέν διευκρινίζεται τό ακριβές περιεχόμενο τοῦ ὄρου «δικαιοδοσία», ἀφοῦ εἶναι γνωστόν ὅτι ἄλλως νοεῖται ὁ ὄρος στή Δυτική καί ἄλλως στήν Ἀνατολική παράδοση.

στ) Ἐκφράζονται διαφορετικές ἐρμηνευτικές προσεγγίσεις μεταξύ Ἀνατολῆς καί Δύσης ὡς πρὸς τήν ἐρμηνεία καί τόν καθορισμό τῆς «οἰκουμενικότητος» μιᾶς Συνόδου, στή βάση τῆς ἀπόφασης τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, χωρίς ὅμως νά ἀναφέρονται ποιές εἶναι αὐτές οἱ διαφοροποιήσεις, οὔτε καί νά διευκρινίζεται ὁ καθορισμός κατὰ περιεχόμενο τοῦ συγκεκριμένου ὄρου.

ζ) Ἀναγνωρίζεται μόνον στόν ἐπίσκοπο Ρώμης τό δικαίωμα ἀποδοχῆς ἐκκλήτου προσφυγῆς, ἔστω καί μέ τίς προϋποθέσεις τῆς Συνόδου τῆς Σαρδικῆς (343), χωρίς ὅμως νά διευκρινίζεται ὅτι: (i) ἡ κατὰ περίπτωσιν ἐξέταση τῆς ἐκκλήτου προσφυγῆς γινόταν ἀπό Σύνοδο (βλ. Μεγ. Ἀθανάσιος) καί ὄχι ἀποκλειστικά καί μόνον ἀπό τόν ἐπίσκοπο τῆς Ρώμης ὅπως ὑπονοεῖ τό προτεινόμενο κείμενο, καί (ii) τό ἀντίστοιχο δικαίωμα γιά τούς ἐπισκόπους τῆς Ἀνατολῆς εἶχε μόνον ὁ Κωνσταντινουπόλεως, «ἐν συνόδῳ» καί ὡς πρὸς τήν ἀποδοχή καί ἐξέταση τῆς ἐκκλήτου προσφυγῆς (βλ. καν. 9 καί 17 τῆς Δ' Οἰκουμ. Συνόδου), δικαίωμα τό ὁποῖο διετήρησε μέχρι καί σήμερα.

Παρά τίς προαναφερθεῖσες ἐπισημάνσεις τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ διορθόδοξη «ὀμάδα» (Ἀντιόχεια, Ἱεροσόλυμα, Μόσχα, Γεωργία, Σερβία, Πολωνία, Τσεχία) ἐπέμενε ὅτι τό κείμενο εἶναι «τέλειο» καί πρότεινε νά

γίνει αποδεκτό χωρίς καμμία συζήτηση ή διόρθωση.

Στό σημείο αυτό οι εκπρόσωποι της Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατέθεσαν veto καί ζήτησαν τήν κατά παράγραφο συζήτηση καί διόρθωση τοῦ συγκεκριμένου κειμένου, ὅπως ἐγένετο μέχρι καί τήν παροῦσα Ὀλομέλεια ἀλλά καί σέ ὅλα τά προηγούμενα Κείμενα τοῦ συγκεκριμένου Διαλόγου, ἀφοῦ ἡ οποιαδήποτε ἄλλη μέθοδος ἐπεξεργασίας θά συνεπάγεται ἀλλαγὴ τῆς μεθοδολογίας τῶν ἐργασιῶν τοῦ Διαλόγου.

Ἡ πρόταση ἔγινε δεκτὴ καί ἄρχισαν οἱ ἐργασίες τῆς Ὀλομέλειας, μέ τήν ἐξέταση μιᾶς πρὸς μίαν τῶν παραγράφων. Κατά τήν ἐναρξὴ τῆς κατά παράγραφον συζήτησης, ὁ Σεβ. Βολοκολάμισκ κ. Ἰλαρίων ἔθεσε ἀμέσως θέμα ὡς πρὸς τήν ἀλλαγὴ τοῦ τίτλου τοῦ ἀρχικοῦ κειμένου, προτείνοντας ἕναν νέο τίτλο: «*Πρὸς μίαν κοινήν κατανόησιν τῆς Συνοδικότητος καί τοῦ Πρωτείου στήν Ἐκκλησίαν τῆς πρώτης χιλιετίας*». Ἡ πρόταση ἔγινε δεκτὴ καί συνεχίστηκε ἡ κατά παράγραφο συζήτηση.

4. Τό κείμενο, τό ὁποῖο σέ ἐκπληκτικά σύντομο χρονικό διάστημα συντάχθηκε καί συζητήθηκε, ἦταν ἀσφαλῶς χρήσιμο ὡς ἀσκηση ἐργασίας τῆς Ὀλομέλειας τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἀλλά ὄχι καί ἄξιο νά δημοσιευθεῖ ἐπισημῶς, γιατί «ἐπρόκειτο γιά κείμενο ἀποσπασματικό, ἀσαφές, ἀσπόνδυλο καί μέ ἐλάχιστη ἕως καμμία ἄξια». Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑποστήριξαν ὅτι ἦταν χρήσιμο ἀπό κάθε ἀποψη τό γεγονός ὅτι συνεχίζεται ὁ Διάλογος, ὅτι ἐπισημάνθηκαν καί καταγράφηκαν τά προβλήματα τοῦ κειμένου, ὅτι δόθηκε ἡ εὐκαιρία στά μέλη τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς νά ἐκφράσουν ἕναν κοινό προβληματισμό κατά τή διάρκειαν μιᾶς ἐβδομάδας ἐντόνων ἐργασιῶν καί συζητήσεων, ἀλλά ἡ δημοσίευση ἑνός κοινού κειμένου μέ τίς ποικίλες ἀτέλειες πού παρουσιάζει τό συγκεκριμένο, θά ἔδινε τήν ἐντύπωση ὅτι δέν πρόκειται γιά ἀποτέλεσμα ὠριμῆς θεολογικῆς σκέψης, ἀλλά μάλλον προχειρότητας. Ἐπισημάνθηκε μάλιστα ὅτι τό κείμενο, τό ὁποῖο ἔγινε κατορθωτό νά συνταχθεῖ σέ λίγες σχετικά ὥρες, θά μπορούσε κάλλιστα νά χρησιμοποιηθεῖ ὡς βάση γιά περαιτέρω ἐπεξεργασία ἀπό τήν Συντονιστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Διαλόγου, προκειμένου νά καταλήξουμε σέ μιά σοβαρὴ καί

ὑπεύθυνη θεολογικὴ τοποθέτηση ἄξια νά δημοσιευθεῖ.

Τότε ἀσκήθηκε πίεση ἀπὸ διαφόρους, τόσο Ρωμαιοκαθολικούς ὅσο καί Ὀρθοδόξους (μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους δέν εἶχαν χάσει τήν εὐκαιρία νά προβάλλουν συστηματικῶς ἐνστάσεις κατά τίς προηγούμενες ἡμέρες τῶν ἐργασιῶν), μέ σκοπὸ νά δημοσιευθεῖ τό συγκεκριμένο κείμενο ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ Διαλόγου ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς συνοδικότητος καί τοῦ «πρωτείου», μέ τό ἐπιχείρημα μάλιστα ὅτι πρόκειται γιά ἕνα βῆμα, τό ὁποῖο θά ἀκολουθοῦσαν καί ἄλλα, χωρίς βέβαια νά διευκρινίζεται ποιά θά ἦταν αὐτά τά βήματα ἢ ἐάν θά ὑπάρξει προηγούμενη συμφωνία ὡς πρὸς τό χρονδιάγραμμα. Ἐπρόκειτο ὁμολογουμένως γιά μιὰ ἀτυχῆ στιγμή αὐτῆς τῆς μακρᾶς, ἐπίπονης καί σημαντικῆς προσπάθειας θεολογικῆς συνεννόησης καί συμμαρτυρίας μεταξὺ Ὀρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν. Οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἑλλάδος καί τῆς Κύπρου ἀντέστησαν στίς πιέσεις καί δέν συμφώνησαν στήν ἀποδοχὴ καί δημοσίευση ἑνός πρωτόλειου κειμένου ὡς νά ἐπρόκειτο γιά ὠριμο κείμενο θεολογικοῦ περιεχομένου καί προβληματισμοῦ.

Κατόπιν τούτου ἐτέθη τό θέμα τῆς συνέχισης τοῦ Διαλόγου καί τῆς κατάρτισης χρονοδιαγράμματος γιά τήν προετοιμασίαν ἑνός ἄλλου κοινού θεολογικοῦ κειμένου, τό ὁποῖο θά λάβει ὑπ' ὄψιν ὅλο τό χρήσιμο ὑλικὸ πού ἔχει παραχθεῖ τά τελευταῖα χρόνια ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς συνοδικότητος καί τοῦ «πρωτείου».

Ὅρισμένες ἐπισημάνσεις στό σημείο αὐτὸ νομίζω ὅτι εἶναι ἀρκετά χρήσιμες.

1) Ἐμφανίστηκε κοινὸ μέτωπο Ρωμαιοκαθολικῶν καί ὁρισμένων Ὀρθοδόξων ἐκπροσώπων (Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Μόσχας, Γεωργίας, Σερβίας, Πολωνίας, Τσεχίας) κατά τῆς υἱοθέτησης τοῦ κειμένου τῶν Παρισίων. Ἐν τούτοις, ἀξίζει νά ἀναφερθεῖ ὅτι οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας, κατά τή διάρκειαν τῶν συζητήσεων, δέν ἐξεφράσθησαν ἀπὸ κοινού, μέ τόν ἕνα ἐκ τῶν δύο ἐπισκόπων νά διαφοροποιεῖται ἐκάστοτε καί μέ τρόπο πού εὐλόγως δημιούργησε τήν ἐντύπωση ὅτι ἐνδεχομένως πρυτάνευσαν ἐπιλογές ἀλλότριες πρὸς τό θεολογικὸ καθῆκον τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς.

2) Ήταν εμφανές τό έντονο ένδιαφέρον τών Ρωμαιοκαθολικῶν νά ἐδραιώσουν τό «πρωτεῖο» ἀποκλειστικά καί μόνο στήν Παγκόσμια-Καθόλου Ἐκκλησία. Ἦδη στή Βιέννη εἶχε ἐκδηλωθεῖ ἡ ἴδια προσπάθεια μέ τήν προβολή ἐπιλεγμένων καί εἰδικῶς ἐρμηνευομένων ἱστορικῶν γεγονότων, τά ὁποῖα παρουσίαζαν μιά τεχνητή καί ὄχι ρεαλιστική εἰκόνα τῆς κατάστασης περί τῆς συνοδικότητας καί τοῦ «πρωτείου» κατά τήν πρώτη χιλιετία τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Γιά τόν λόγο αὐτό ἀποφασίσθηκε τότε νά προχωρήσουμε σέ μιά βαθύτερη θεολογική ἐπεξεργασία τοῦ ὅλου θέματος, συντάσσοντας ἕνα καινούργιο κείμενο.

3) Ἐκδηλώθηκε μιά μονότονη καί ἄνευ σοβαρῶν ἐπιχειρημάτων ἄρνηση ἀπό μέρους τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων καί Γεωργίας, ἔναντι τοῦ κειμένου τῶν Παρισίων, σέ σημεῖο μάλιστα πού διατυπώθηκε μιά ἐπιπόλαιη ἐπιχειρηματολογία χωρίς πραγματική θεολογική καί ἱστορική τεκμηρίωση.

4) Ἡ ἀνησυχητική καί δυσάρεστη εἰκόνα διάσπασης τῆς ἐνότητας τῶν Ὁρθοδόξων σέ δύο ὁμάδες, ἔναντι τῆς συμπαγοῦς ἐνότητας τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν συνομηλιτῶν στόν συγκεκριμένο Διάλογο πρέπει νά μᾶς προβληματίσει σοβαρά. Τό ἴδιο τό γεγονός ὅτι συγκλήθηκε ἡ Ὀλομέλεια τῆς Ἐπιτροπῆς –κατόπιν μάλιστα τῆς πολλαπλῶς διαφημισμένης ἐργώδους ἐκστρατείας τοῦ Σεβασμιωτάτου Βολοκολάμσκ κ. Ἰλαρίωνα κατά τοῦ κειμένου τῶν Παρισίων– γιά νά διαπιστώσει ὅτι δέν ὑπῆρχε στό τραπέζι κείμενο ἀποδεκτό γιά συζήτηση, ὁδηγεῖ στό συμπέρασμα ὅτι στό ἐξῆς πρέπει νά βρεθοῦν ἀσφαλιστικές δικλίδες, ὥστε νά ἀποκλεισθεῖ ἀντίστοιχο ἐνδεχόμενο στό μέλλον.

5) Διατυπώθηκε ἀπό τούς ἐκπροσώπους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐξῆς πρόταση: Ὅλα τά μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς πρέπει νά δεσμευθοῦν μέ ἀλληλογραφία, πρῖν ἀπό τή σύγκληση τῆς Ὀλομέλειας, ὅτι τό κείμενο ἐργασίας εἶναι καταρχήν ἀποδεκτό στή βάση του καί ἐπομένως ἡ Ὀλομέλεια θά συζητήσει ἐπί μέρους σημεῖα μέχρι νά καταρτισθεῖ ἕνα κείμενο ἀπό κοινῶν ἀποδεκτό. Κατά τήν περίοδο τῆς προετοιμασίας καλόν εἶναι ἡ Συντονιστική Ἐπιτροπή νά λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τῆς τίς προτάσεις ὄλων τῶν μελῶν τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς, οἱ ὁποῖες θά ἀποστέλλονται ἠλεκτρονικά. Μέ τόν τρόπο αὐτό θά αἰσθάνονται

ὄλοι συνυπεύθυνοι γιά τή διαμόρφωση τοῦ τελικοῦ κειμένου. Ἀπαραίτητη προϋπόθεση ἐπίσης γιά μιά δημιουργική συνέχιση τοῦ Διαλόγου εἶναι ἡ ἀνυπόκριτη ἀναζήτηση τῆς ἀλήθειας καί ἡ ἐπιδίωξη φανέρωσης τῆς κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν μᾶλλον, παρά ἡ προσπάθεια προβολῆς μεμονωμένων ἀντιλήψεων, ἐπιδιώξεων, φιλοδοξιῶν καί κυρίως ἀκροβατισμῶν ἐκκλησιαστικῆς διπλωματίας.

Ἡ κραυγή ἑνός ρωμαιοκαθολικοῦ ἐπισκόπου ἀπό τά μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς: «βρῆστε τα πρῶτα οἱ Ὁρθόδοξοι μεταξύ σας καί μετά νά κάνουμε τόν διάλογο μεταξύ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας!»

6) Φαίνεται ὅτι ἡ προαναφερθεῖσα «ὁμάδα» τῶν Ὁρθοδόξων δέν ἀρνεῖται τή συνέχιση τοῦ Διαλόγου, ὅμως δέν φανερώνει καί σαφῆ ἐπίγνωση τοῦ χρόνου, ὁ ὁποῖος ἀπαιτεῖται γιά τήν διατύπωση σοβαρῶν θεολογικῶν ἐπιχειρημάτων. Δυστυχῶς, μέ τόν τρόπο αὐτό δίδεται ἡ ἐντύπωση ὅτι ἔχουμε ἐπιλέξει «νά συζητοῦμε γιά νά συζητοῦμε», χωρίς νά ἐπιλύουμε ὑφιστάμενα ἐκκλησιολογικά θέματα.

7) Οἱ Ἐκκλησίες Ρωσίας καί Γεωργίας ἀπορρίπτουν τό Κείμενο τῆς Ραβέννας καί τή θεολογική θεμελίωση κάθε μορφῆς «πρωτείου» ἀπό τήν ὅλη συζήτηση, στή συγκεκριμένη στιγμή τοῦ Διαλόγου, προσβλέπουν σέ μιά μελλοντική ἀναθεώρηση τῶν «πρεσβείων τιμῆς» τῶν θρόνων στήν Ἀνατολή καί τῶν «Διπτύχων», ἀφοῦ κατά τήν ἀποψή τους τό μέν «πρωτεῖο» εἶναι μόνο διοικητική μορφή ἔκφρασης αὐθεντίας, τά δέ «Δίπτυχα» ἀποτελοῦν τήν «πηγή» τῶν «πρεσβείων τιμῆς» στήν ἱστορική τους διαμόρφωση (βλ. Ἀπάντηση Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας γιά τό Κείμενο τῆς Ραβέννας), χωρίς αὐτή ἡ τιμή καί ἡ «τάξη» νά συνεπάγεται καί τίς ἀνάλογες ἐκκλησιολογικές συνέπειες.

8) Ὑφίσταται σύγκυση καί μεταξύ τῶν Ὁρθοδόξων ὡς πρός τή μορφή τῆς συνοδικότητας, μέ βάση τίς ὑπάρχουσες μορφές συνοδικότητας στίς διάφορες τοπικές Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες καί τά Πατριαρχεῖα, ἀλλά καί ὡς πρός τή λειτουργία καί ἐφαρμογή τοῦ «πρωτείου» στό πλαίσιο κάθε μορφῆς συνοδικῆς λειτουργίας. Τοῦτο ἀντελήφθησαν σαφῶς οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ συνομηλιτῆς ὄχι μόνον κατά τίς ἐπίσημες ἐργασίες ἀλλά καί κατά τίς κατ' ἰδίαν συζητήσεις, στό περιθώριο τῶν ἐργασιῶν. Ὅμως μιά τοιούτου εἴδους προσέγγιση ἀποδυναμώνει τά περί συνοδικότητας καί «πρωτείου» ἐπιχειρήματα τῶν Ὁρθοδόξων καί ἴσως ὁδηγήσει

τελικά στην ανάγκη μιᾶς ἐνδοορθόδοξης ἐπεξεργασίας καί συν-αντίληψης τοῦ ὑπό συζήτηση θέματος.

5. Ὑστερα ἀπό τήν ἀποτυχία τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου καί τῆ μή ἐκδοση κοινου̅ κειμένου στό Amman τῆς Ἰορδανίας (2015) ἀποφασίσθηκε ἡ σύνταξη ἑνός νέου κειμένου, μέ τόν τίτλο: «*Πρός μία κοινή κατανόηση τῆς Συνοδικότητος καί τοῦ Πρωτείου στή διακονία γιά τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας*», μέ σκοπό νά ἰκανοποιηθοῦν οἱ ἐπιφυλάξεις κάποιων ἀπό τίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, ὡς πρὸς τό Κείμενο τῆς Ραβέννας (2007).

Γιά τόν λόγο αὐτό συγκροτήθηκε μία νέα Συντακτική Ἐπιτροπή, ἡ ὁποία ἐργάστηκε στή Ρώμη (Μαΐος 2015), ἀφοῦ ἔλαβε ὑπ' ὄψιν καί τίς γραπτές παρατηρήσεις τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς (ἦταν ἡ πρόταση τήν ὁποία κατέθεσαν οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος), καί ἡ ὁποία προχώρησε στή σύνταξη ἑνός νέου κειμένου, μέ τόν ἀρχικό τίτλο «*Πρός μία κοινή κατανόηση τῆς Συνοδικότητος καί τοῦ Πρωτείου στήν Ἐκκλησία κατά τήν πρώτη χιλιετία*».

Τό παρόν κείμενο ἐπεξεργάστηκε ἡ Συντονιστική Ἐπιτροπή (Ρώμη 2015) καί τελικά κατατέθηκε στήν ΙΔ' Συνάντηση τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία συνήλθε στό Chieti τῆς Ἰταλίας (Σεπτέμβριος, 2016) ἡ ὁποία ἀποδέχθηκε τό Κείμενο, μέ τίτλο: «*Συνοδικότητα καί Πρωτεῖο κατά τήν πρώτη χιλιετία. Καθ' ὁδόν πρὸς μία κοινή κατανόηση στήν ὑπηρεσία τῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας*».

Τό τελικό Κείμενο τοῦ Chieti (2016):

α) Ἀποτελεῖ μία ἐπανάληψη τῶν βασικῶν ἀρχῶν καί ἐκκλησιολογικῶν θέσεων τοῦ Κειμένου τῆς Ραβέννας (2007) καί δέν προσφέρει κανένα νέο θεολογικό καί οὐσιαστικό στοιχεῖο.

β) Ἐπαναφέρει πρὸς συζήτηση τοὺς ὅρους Σύνοδος, συνοδικότητα καί «πρῶτος» στό πλαίσιο τῆς ὅλης συνοδικῆς λειτουργίας μέ τήν ἴδια ἀσάφεια ὅπως περιγράφηκε προηγουμένως.

γ) Δέν θίγει τό θέμα τῶν «δικαιοδοσιῶν» τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης, οὔτε τῆς «παράλληλης δικαιοδοσίας» του σέ Δύση καί Ἀνατολή (ἐάν ὑπάρχει «δικαιοδοσία» τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης στήν Ἀνατολή. Πρέπει νά ἀποτελέσει θέμα πρὸς συζήτηση

στόν συγκεκριμένο Θεολογικό Διάλογο), τό ὁποῖο ἀποτελεῖ τήν εἰδοποιό διαφορά ὡς πρὸς τήν ἐκκλησιολογική κατανόηση καί ἀντιμετώπιση τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης, ὡς πρώτου στή Δύση ἀλλά καί τήν διαφορετική κατανόηση τοῦ «πρωτείου» τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης, μεταξύ τῆς α' καί τῆς β' χιλιετίας, ὄχι μόνο ὡς πρὸς τήν ἐφαρμογή τοῦ «πρωτείου» στήν Παγκόσμια-Καθόλου Ἐκκλησία, ἀλλά καί ὡς πρὸς τό θέμα τῆς οὐνίας.

δ) Δέν προσεγγίζει τή σημασία καί τό περιεχόμενο τοῦ ὄρου «προεδρία» στό πλαίσιο τῆς συνόδου.

ε) Προσπαθεῖ ἄτολμα καί ἀνεπιτυχῶς νά θίξει καί ὄχι νά ἀναλύσει τό θέμα τῆς ἄσκησης τοῦ «πρωτείου», στό πλαίσιο τῆς συνοδικότητος καί τῆς λειτουργίας τους ὡς πρὸς τήν ἐκκλησιαστική διοίκηση. Ὁριοθετεῖ μόνο τόν τρόπο τῆς μελλοντικῆς θεολογικῆς κατανόησης τῆς λειτουργίας καί τῆς φύσης τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν διοίκησης μέ βάση τήν ἱστορική προσέγγιση χωρὶς ὅμως τήν ἐξαγωγή ἀξιολογῶν θεολογικῶν καί ἀξιοποιήσιμων ἐκκλησιολογικῶν συμπερασμάτων.

στ) Δέν ὀριοθετεῖ τό πλαίσιο τῆς σχέσεως «πρωτείου» καί συνοδικότητος, καί στά τρία ἐπίπεδα ἔκφρασης καί φανέρωσης τῆς Ἐκκλησίας, καί τοῦτο γιατί ἡ γνωστή «ὀμάδα» τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν φοβόταν τίς συνέπειες μιᾶς τέτοιας ὀριοθέτησης ἀναφορικά πρὸς τήν ἀναγνώριση «πρωτείου» σέ συγκεκριμένο θρόνο στήν Ἀνατολή, τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, ἀκόμα καί στό πλαίσιο τῆς Πενταρχίας τῶν Πατριαρχῶν.

ζ) Δέν κατέστη δυνατόν νά γίνει ἀποδεκτό τό ἐπιχειρημα τῆς γνωστῆς «ὀμάδας» τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅτι, ἐπειδή ὑπάρχουν διαφορές ὡς πρὸς τίς λειτουργικές ἀρμοδιότητες τοῦ «πρώτου» σέ κάθε ἓνα ἀπό τά τρία ἐπίπεδα ἔκφρασης καί φανέρωσης τῆς Ἐκκλησίας (Τοπική, Περιφερειακή - Ἐπαρχιακή, Παγκόσμια), πρέπει νά ἀμφισβητηθεῖ καί ἡ ὑπαρξη «πρώτου» στό τοπικό καί στό παγκόσμιο ἐπίπεδο καί νά παραμείνει μόνο στό περιφερειακό - ἐπαρχιακό.

η) Τέλος, εἶναι ἄξιο παρατήρησης ὅτι γιά νά φανεῖ δηθεν ἡ διαφορά πρὸς τό Κείμενο τῆς Ραβέννας προτάθηκαν καί υἱοθετήθηκαν ἐπικεφαλίδες στά διάφορα κεφάλαια, μέ τίς ὁποῖες ὅμως ἐκφράζεται ἀκριβῶς τό ἴδιο περιεχόμενο πρὸς αὐτό τοῦ Κειμένου τῆς Ραβέννας.

Τό Κείμενο του Chieti είναι ένα Κείμενο τό όποιο υπέγραψαν μετά τή Σύνοδο τής Κρήτης (Ιούνιος 2016) οί τρεῖς από τίς τέσσερεις Ἐκκλησίες, οί όποῖες άπουσίαζαν από τήν Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδο τής Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί μέ τίς έπιφυλάξεις τής Ἐκκλησίας τής Γεωργίας, ή όποία άξίζει νά σημειωθεῖ ότι πλέον συμμετέχει όχι μόνο στόν παρόντα Διάλογο αλλά καί στό Διάλογο μέ τούς Λουθηρανούς (!).

Στό Κείμενο του Chieti, άν καί περιλαμβάνονται άρκετά θετικά σημεία, έν τούτοις είναι άσαφές, άποσπασματικό, θεολογικά έλλειμματικό μέ έλάχιστη έκκλησιολογική σημασία καί άξία στά περιορισότερα σημεία του.

Τέλος ή ίδια ή συνάντηση του Chieti προοιωνίζει ότι καί ό παρών Διάλογος εισέρχεται σέ μία νέα φάση καί σέ μία περίοδο «παγετώνων».

ΣΤ. Η πρόταση άλλαγής τής θεματολογίας του Διαλόγου καί τό «διφυές» έκκλησιολογικό πρόβλημα (πρωτεῖο καί ουνία). Μία λανθασμένη προσέγγιση καί ένα νέο άδιέξοδο

Στίς κατ' ίδιαν συναντήσεις τής Ὁρθόδοξης Ἐπιτροπής καί τών Ρωμαιοκαθολικῶν τέθηκε καί τό θέμα τής μελλοντικής θεματολογίας του Διαλόγου.

Άπό τούς Ρωμαιοκαθολικούς προτάθηκε ως θέμα πρός συζήτηση «Πρωτεῖο καί Συνοδικότητα στην τρίτη χιλιετία» στή βάση κυρίως τών άπόψεων τών δύο τελευταίων παπών (Βενεδίκτου ΙΣΤ' καί Φραγκίσκου) γιά τή συνοδικότητα. Ἡ παρούσα πρόταση δέν έχει τίποτε νά προσφέρει, αλλά έξυπηρετεῖ μόνο τήν άποδυνάμωση καί τόν ύποβιβασμό του ὅλου θέματος, τή συνέχιση δηλαδή του διαλόγου «γιά νά συζητάμε καί μόνο» καί τέλος τήν ένίσχυση καί έδραίωση του ρόλου τών Ρωμαιοκαθολικῶν θεολόγων τής Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς έναντι τών αντίστοιχων συντηρητικῶν κύκλων τής Ρωμαϊκῆς Κουρίας (βλ. Παπική Ἐπιτροπή γιά τή Δογματική Διδασκαλία καί τήν Πίστη).

Τό θέμα όμως στή Διορθόδοξη Ἐπιτροπή ήταν περισσότερο περίπλοκο.

α) Ἦδη τόν Αύγουστο του 2016 ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ κ. Ἰλαρίων διαβίβασε πρός τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν κ. Ἰερώνυμο (04/446/1) «Δήλωση τής

Ἱηρεσίας Ἐπικοινωνίας διά του Ἐπιμετοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας», μέ τήν όποία πρότεινε ως άμεση άνάγκη τήν έπαναφορά του θέματος τών «κανονικῶν καί ποιμαντικῶν συνεπειῶν τής Ουνίας» στό πλαίσιο τής έπόμενης Συνάντησης τής Ὁλομέλειας τής Μικτῆς Ἐπιτροπῆς του Θεολογικού Διαλόγου, ή όποία είχε προγραμματισθεῖ γιά νά πραγματοποιηθεῖ από 15 έως 22 Σεπτεμβρίου 2016 στην πόλη Chieti τής Ἰταλίας.

β) Τό θέμα συγκεκριμενοποίησε ή Ἐκκλησία τής Ρωσίας καί στην άναφερθεῖσα συνάντηση τής Διορθόδοξης Ἐπιτροπῆς, ως έξής: «Ἐκκλησιολογικά καί κανονικά συνέπειαι τής Ουνίας επί τῆς βάσει τής δευτέρας χιλιετίας», ύποδεικνύοντας ως βάση κειμένου έργασίας αυτό τό όποιο καταρτίστηκε στό Ζαγκόρσκ τό έτος 1989.

Μέ τήν πρόταση αυτή ή Ἐκκλησία τής Ρωσίας προσπάθησε καί πάλι, «κατά παγίαν τακτική», «νά κάνει έξαγωγή» τών έσωτερικῶν προβλημάτων της καί νά τά καταστήσει προβλήματα διορθόδοξα καί διεκκλησιαστικά. Στή συγκεκριμένη περίπτωση ή επιδίωξη τής Ἐκκλησίας τής Ρωσίας είναι νά παρουσιάσει τό θέμα τής Ουκρανίας ως πρόβλημα πρωτίστως διεκκλησιαστικό καί μέ τόν τρόπο αυτόν άφ' ενός νά επιτύχει μία πανορθόδοξη συμφωνία καί συνεργασία, ως αντίσταση έναντι τών πολιτικῶν επιδιώξεων τής Κυβέρνησης τής Ουκρανίας, καί άφ' έτέρου νά επιτύχει τρόπους δέσμευσης καί συμμετοχῆς τών λοιπῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν αλλά καί τών Ρωμαιοκαθολικῶν, στό ὅλο ζήτημα, άκόμη καί μέσα από τόν συγκεκριμένο Διάλογο.

Ὁ ύποφαινόμενος, ως εκπρόσωπος τής Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος, κατέθεσε δύο προτάσεις ως πρός τήν μελλοντική θεματολογία, μέ σκοπό τήν υπέρβαση του άδιεξόδου πού διεφαίνεται.

Ὡς πρώτη πρόταση έθεσα τό θέμα: «Ὁ ρόλος καί τό λειτουργημα του πρώτου εις τά πλαίσια τής Συνοδικότητος κατά τήν πρώτην χιλιετία», μέ ιδιαίτερη προβληματική στό «εἶδος» του πρωτεῖου (διακονίας, έξουσίας, τιμῆς, ισότητος, ύπεροχῆς), στίς άρμοδιότητες καί στά δίκαια του «πρώτου» ως προέδρου τής Συνόδου, αλλά καί στίς δικαιοδοσίες του «πρώτου» καί τής Συνόδου στίς Τοπικές Ἐκκλησίες, μέ ιδιαίτερη άναφορά καί στην «παράλληλον δικαιοδοσίαν».

Θεωρώ ότι η παρούσα προσέγγιση θά οδηγούσε τους Ρωμαιοκαθολικούς σέ ἀδιέξοδο ὄχι μόνο ὡς πρὸς τὴν λειτουργία καὶ τὴν ἀντίληψη περὶ παγκοσμίου «πρωτείου» ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐπιδιώξή τους γιὰ ἴδρυση οὐνιτικῶν κοινοτήτων στὸ χῶρο τῆς Ἀνατολῆς.

Ὡς δευτέρη πρόταση ἔθεσα τὸ θέμα: «Ὁ ρόλος τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης εἰς τὴν πρώτην χιλιετίαν» (τὸ ἀρχικὸ κείμενο τῆς Βιέννης). Ἡ παρούσα πρόταση κατατέθηκε ἐπειδὴ ἡ ἐξέταση τοῦ θέματος τοῦ ρόλου τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης στὴ δευτέρη χιλιετία εἶναι ἀρκετὰ προβληματική, ἰδιαίτερα γιὰ τοὺς Ὁρθοδόξους, ἐξαιτίας: i) Τῆς μὴ πλήρους γνώσης τῆς λατινικῆς γλώσσας καὶ δὴ καὶ τῆς μεσαιωνικῆς, ὡς πρὸς τὴν διευκρίνιση τῶν λατινικῶν πηγῶν, ἐνῶ εἶναι ἐξίσου ἄγνωστα καὶ τὰ ἰδιαίτερα προβλήματα τῆς ἱστορίας τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ii) Τῆς πλήρους ἀποξένωσης Δύσης καὶ Ἀνατολῆς καὶ τῆς διαμόρφωσης δύο πλέον διαφορετικῶν καὶ παράλληλων παραδόσεων, καὶ τέλος iii) Τῆς ἔλλειψης κοινῆς πλέον βάσης καὶ παράδοσης συζήτησης τῶν ἀνωτέρω θεμάτων, ἐξ αἰτίας τοῦ σχίσματος τοῦ 1054.

Ἐπιπλέον μέ αὐτές τίς «ἀδυναμίες» διατρέχουμε τὸν κίνδυνον νὰ βρισκόμαστε συχνά - πυχνά ἐνώπιον προτάσεων καὶ θέσεων, ἀπὸ μέρους τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν συνομιλητῶν, καὶ νὰ μὴν ἔχουμε ἐπιχειρήματα ἀντιλόγου ἢ διαλόγου καὶ νὰ μεταπέσουμε στὸ ἐπίπεδο τοῦ μονολόγου.

Ἐπίσης ἡ ὑπαρξη τῆς ἀντιρρητικῆς μεθόδου, μέ τὴν ὁποῖαν χαρακτηρίζονται οἱ σχέσεις στὴ δευτέρη χιλιετία, κατὰ τὴ βυζαντινὴ καὶ μεταβυζαντινὴ περίοδο, ὀδήγησαν σέ ἀποτυχία, γεγονός τὸ ὁποῖο ἐπιβεβαιώνει καὶ ἡ ἱστορία ὄλων τῶν ἐνωτικῶν προσπαθειῶν ἀπὸ τοῦ σχίσματος (1054) κ.ἐξ.

Τέλος, τὸ πρόβλημα τῆς οὐνίας θεωρῶ ὅτι σχετίζεται ἄμεσα μέ τὸ θέμα κατανόησης τῆς λειτουργίας τοῦ «πρωτείου» τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης στὴν Παγκόσμια Ἐκκλησία καὶ δέν τίθεται ἀπλῶς ὡς ζήτημα καταδίκης τῆς οὐνίας ἢ μόνο προσηλυτισμοῦ, ἀφοῦ τόσο ὡς ὑπόδειγμα ἐκκλησιαστικῆς ἔνωσης, ὅσο καὶ ὡς μέθοδος κατεδικάσθη πλήρως μέ τὸ Κείμενο τοῦ Freising (1990), γεγονός τὸ ὁποῖο «ἀποδεικνύει τὴ μεγάλη σημασία τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς ἀποφάσεως»¹⁶.

Ἐπιπλέον, ἂν καὶ στὸ Κείμενο τῆς Agiccia ἡ οὐνία ἀπορρίπτεται ὡς μέθοδος καὶ ὑπόδειγμα

ἔνωσης, χαρακτηρίζεται ὡς «ἐκκλησιολογικὴ ἀνωμαλία», θεωρεῖται ὡς μὴ ἀποδεκτὴ ἀπὸ μέρους τῶν Ὁρθοδόξων καὶ ἐπισημαίνεται ἡ προσηλυτιστικὴ δράση τῶν οὐνιτῶν (§4), ἐν τούτοις τὸ ὅλο θέμα δέν ἔχει λυθεῖ καὶ οἱ οὐνιτικὲς κοινότητες ἀπαιτεῖται νὰ καθορίσουν τὴν ἐκκλησιολογικὴ τους ταυτότητα μέ βάση τὴν αὐτοσυνειδησία τους καὶ μάλιστα μέ κριτήρια ἀπόλυτα ἐκκλησιολογικά καὶ θεολογικά¹⁷ καὶ ὄχι ἐκκλησιαστικῆς διπλωματίας, γιατί οἱ συγκεκριμένους κοινότητες ἄλλως θά βρισκονται συνεχῶς μετέωρες, καθότι θά συνεχίσουν νὰ παραμένουν σέ ἓνα ἄλυτο σχίσμα, τὸ ὁποῖο τελικά τίς ὀδηγεῖ καὶ στὴν ἐκκλησιολογικὴ αἵρεση.

Μέ αὐτὴ τὴν προβληματικὴ, θεωρῶ ὅτι ἡ πρόταση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδας περὶ θεώρησης τοῦ θέματος τῆς οὐνίας, στὸ πλαίσιο τῆς ἐκκλησιολογικῆς προσέγγισης τοῦ «πρωτείου» καὶ τῆς συνοδικότητος, τυγχάνει οὐσιαστικῆ, γιατί ἀντιμετωπίζει τὸ ὅλο πρόβλημα ὑπὸ τὸ φῶς τῶν θεολογικῶν, κανονικῶν καὶ ἐκκλησιολογικῶν κριτηρίων καὶ ὄχι ἀπλῶς μιᾶς ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς καὶ διπλωματίας. Ἡ ἐπιθυμία ἄλλωστε ὀρισμένων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν γιὰ συζήτηση στὸ ὑπαρκτὸ θέμα τῆς οὐνίας i) ἐγκαταλείποντας τὸ ὑπὸ συζήτηση θέμα τοῦ «πρωτείου», στὸ συγκεκριμένο Διάλογο, ii) χωρὶς τὸν ἀπόλυτα σαφῆ προσδιορισμὸ τοῦ ρόλου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ρώμης στὸ πλαίσιο τῆς Πενταρχίας τῶν Πατριαρχῶν καὶ σέ σχέση πρὸς τὴν Ἀνατολή ἢ καὶ iii) τίς θεωρήσεις περὶ «πρωτείου» καὶ συνοδικότητος στὴ β' ἢ καὶ γ' χιλιετία, δέν μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ὡς ὀλοκλήρωση τοῦ συγκεκριμένου Διαλόγου παρὰ τὰ θετικὰ σημεῖα τῶν Κειμένων τῆς Ραβέννας (2007) καὶ τοῦ Chieti (2016).

Ἡ ἐξέταση λοιπὸν τοῦ θέματος τῆς οὐνίας στὸ πλαίσιο διερεύνησης τοῦ ρόλου καὶ τῆς θέσεως τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης στὴν πρώτη χιλιετία ἀποτελεῖ τὴν πλέον καὶ ἀποκλειστικῶς λυσιτελεῖ πρόταση, ἀφοῦ:

α) Ἡ θεώρησή της ὑπὸ τὸ φῶς τῶν «δικαιοδοσιῶν» τοῦ «πρώτου» εἶναι ἓνα ζήτημα πού σχετίζεται ἄμεσα μέ τὸ «πρωτεῖο» καὶ εἰδικότερα τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης σέ Δύση καὶ Ἀνατολή, ἐάν ὑπάρχει τέτοιο «πρωτεῖο» βέβαια.

β) Ὁ ὅρος «δικαιοδοσία» δέν ὑφίσταται μὲν ὡς ἔννοια στὴν πρώτη χιλιετία, ἀλλὰ κατὰ περιεχόμε-

νο διατυπώνεται και μάλιστα ως έκφραση κανονικής εξουσίας.

γ) Ὁ ὅρος «δικαιοδοσία» προσδιορίζεται μέσα ἀπό γεγονότα και πράξεις, ὡς προνόμο, ὡς δίκαιο, ὡς πρεσβεία και κῦρος, γι' αὐτό και τονίσθηκε ἀπό πολλούς ἐκπροσώπους ὅτι εἶναι ἀναγκαῖο νά ἀσχοληθοῦμε μέ τήν ἔννοια και τό περιεχόμενο τοῦ ὅρου «δικαιοδοσία» σέ ἀναφορά πρὸς τόν ἐπίσκοπον Ρώμης κατά τήν πρώτη χιλιετία, ἀποψη τήν ὁποία πρότεινε ὁ ὁμιλῶν, ἥδη στή συνάντηση τῆς Ρώμης (2015), τέλος

δ) Μία τοιούτου εἴδους θεώρηση τῆς «δικαιοδοσίας» ἀπαιτεῖ πρώτιστα :

i) Τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῶν «δικαιοδοσιῶν» στό πλαίσιο τῆς Πενταρχίας και ὅπως περιγράφονται ἀφ' ἑνός στήν Ἐγκύκλιο Ἐπιστολή τοῦ ἱεροῦ Φωτίου «Πρὸς τοὺς Πατριάρχας τῆς Ἀνατολῆς» και ἀφ' ἑτέρου στήν ἱεροκανονική παράδοση τῆς ὀρθόδοξης ἐκκλησιολογίας.

ii) Τήν ὀριοθέτηση τῆς σχέσης «πρωτείου» και «δικαιοδοσίας».

iii) Τόν καθορισμό περί τοῦ «εἴδους» τοῦ πρωτείου γιά τό ὁποῖο ὁμιλοῦμε και ὡς πρὸς τόν δικαιοδοσιακό του ρόλο, και

iiii) Τήν κανονική ἀπόρριψη κάθε ἀντίληψης «παράλληλης δικαιοδοσίας». Στή συγκεκριμένη θεματολογία τῆς «παράλληλης δικαιοδοσίας», ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας ἀποφεύγει συστηματικά τή συζήτηση, γιατί θά ἐκτεθεῖ γιά τίς ἐνέργειές της στό θέμα τῆς «Διασποράς», ὅπως και ἄλλες Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες.

Τό ζήτημα τελικά γιά τήν μελλοντική θεματολογία τοῦ Διαλόγου ἐτέθη σέ ψηφοφορία μεταξύ τῶν Ὀρθόδοξων και πλειοδοτήθηκε ἡ πρόταση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας.

Τήν πρόταση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ψήφισε τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, ἡ Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας και ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας.

Κατά τίς συζητήσεις στήν Ὀλομέλεια τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς δέν ἐπῆλθε τελικά συμφωνία γι' αὐτό και ἡ Συντονιστική Ἐπιτροπή, ἡ ὁποία συνῆλθε ἀπό 5 ἕως 9 Σεπτεμβρίου ἐ.ε. συζήτησε και πάλι τό θέμα και ἀποφάσισε νά εισηγηθεῖ στήν Διορθόδοξη Ἐπιτροπή και στήν Ὀλομέλεια πρὸς ἐγκριση δύο θέματα:

α) «Πρὸς τήν ἐνότητα τῆς πίστεως: Θεολογικά και Κανονικά Θέματα», και

β) «Πρωτεῖο και Συνοδικότητα στή δεύτερη Χιλιετία και σήμερα», τά ὁποία θά ἐξετασθοῦν παράλληλα ἀπό δύο Συντακτικῆς Ἐπιτροπές.

Στό σημεῖο αὐτό εἶναι ἀναγκαῖο νά ὑπομνήσω ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατόπιν τῆς Εἰσηγητικῆς Ἐκθεσης τοῦ ὁμιλοῦντος, ἔλαβε ἀπόφαση (3104/1690/30-8-2017) νά εισηγηθεῖ ὡς θέμα: «Ὁ ρόλος και τό λειτουργημα τοῦ Πρώτου εἰς τό πλαίσιο τῆς Συνοδικότητος κατά τήν α' χιλιετία», ἐπειδή θεώρησε ὅτι τό ζήτημα τῆς ἐξέτασης τοῦ «πρωτείου» σέ σχέση πρὸς τήν συνοδικότητα κατά τήν πρώτη χιλιετία τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας δέν ἔχει ἐξαντληθεῖ, οὔτε ἔχουν ἐξετασθεῖ και οἱ ἰδιαίτερες πτυχές τοῦ ὅλου θέματος, ὅπως δηλαδή: Γιά ποιό εἶδος «πρωτείου» ὁμιλοῦμε (πρωτεῖο ἐξουσίας, τιμῆς, δικαιοδοσίας); Ποιές εἶναι οἱ ἀρμοδιότητες τοῦ «πρώτου» ὡς προέδρου τῆς Συνόδου και σέ ἀναφορά πρὸς τίς Τοπικές Ἐκκλησίες; Ποιές εἶναι οἱ «δικαιοδοσίες» τοῦ «πρώτου» και τῆς Συνόδου; Ὑφίσταται «παράλληλη δικαιοδοσία» μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν και σέ ἀναφορά πρὸς τίς Τοπικές Ἐκκλησίες;

Τήν πρόταση δυστυχῶς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τόσο στή Διορθόδοξη Συνάντηση ὅσο και στή Μικτή Συντονιστική Ἐπιτροπή υἱοθέτησε μόνον ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων (Καθηγ. Θεόδωρος Γιάγκου), ἐνῶ οἱ λοιποὶ ἐκπρόσωποι ἐψήφισαν τίς δύο παραπάνω προτάσεις ὡς τή μελλοντική θεματολογία τοῦ Διαλόγου.

Τά θέματα θά τεθοῦν και πάλι πρὸς συζήτηση στήν Διορθόδοξη Ἐπιτροπή, ἡ ὁποία θά συγκληθεῖ τούς πρώτους μῆνες τοῦ ἔτους 2018 και στήν Ὀλομέλεια τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία θά πραγματοποιηθεῖ τό δεύτερο ἐξάμηνο τοῦ ἴδιου ἔτους, και θά ἔχει τόν τελικό λόγο.

Ἡ πρόταση δύο πλέον θεμάτων και ὄχι ἑνός ὅπως ἴσχυε μέχρι πρότινος, κατόπιν ἐπίμονης πίεσης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας και συγκατάθεσης τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, συνεπάγεται τήν ἀλλαγὴ τῆς μεθόδου ἐργασίας τοῦ Διαλόγου, προσιωμίζει δέ τό «ναυάγιο» τῶν συνομιλιῶν, γιατί ἡ παρούσα διπλῆ θεματολογία ἐξυπηρετεῖ τίς ἐπικοινωνιακές ἐπιδιώξεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας και τήν ἀπαίτησή της γιά συ-

ζήτηση του θέματος της ουνίας, αλλά και τις αποπροσανατολιστικές μεθοδεύσεις των Ρωμαιοκαθολικών Μελών, όχι όμως τον πραγματικό και ουσιαστικό σκοπό του Διαλόγου.

Z. Ἡ ἀξιοποίηση τῶν κοινῶν Κειμένων μεταξύ Ὁρθόδοξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ ἡ μελλοντικὴ πορεία τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου

Ἡ θετικὴ ἀξιολόγηση τῶν κοινῶν Θεολογικῶν Κειμένων καὶ ἡ συμβολὴ τοῦ συγκεκριμένου Θεολογικοῦ Διαλόγου πρὸς ἐπίτευξη τῶν ἀρχικῶν σκοπῶν ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ αὐτὸ τὸ περιεχόμενο τῶν κοινῶν Θεολογικῶν Κειμένων, στὰ ὁποῖα πέραν ἀπὸ τὴν ὑπάρχουσα προβληματικὴ ὡς πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴ τους ἀποδοχή¹⁸ δὲν μπορεῖ νὰ μὴν ἀναγνωριστῆ ὅτι ἀποτελοῦν πραγματικὴ συνεισφορά στὴν ὅλη πορεία καὶ στὰ ὅσα θετικὰ ἀποτελέσματα ἐπιτεύχθηκαν μέχρι σήμερα μὲ τὸν συγκεκριμένο Θεολογικὸ Διάλογο.

Γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὁ διάλογος εἶναι πάντοτε τὸ *sine qua non*, ὄχι μόνο γιατί, ὅπως ἀναφέρει καὶ ὁ ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός, «ὅτε διίστανται τινες ἀλλήλων καὶ οὐ χωροῦσι πρὸς λόγους, δοκεῖ μείζων εἶναι καὶ ἡ μεταξὺ τούτων διαφορὰ· ὅτε δ' εἰς λόγους συνέλθωσι καὶ ἑκάτερον μέρος νουνεχῶς ἀκροάσῃται τὰ παρ' ἑκατέρου λεγόμενα, εὐρίσκειται πολλάκις ὀλίγη ἢ τούτων διαφορὰ»¹⁹, ἀλλὰ κυρίως γιατί ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἔχουσα συνείδηση ὅτι εἶναι ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία συμμετέχει σὲ κάθε Θεολογικὸ Διάλογο προκειμένου νὰ προσφέρει τὴν Ἀλήθεια, τὴν ὁποία κατέχει καὶ ὄχι γιὰ νὰ προσλάβει τὴν Ἀλήθεια. Προσφέροντας τὴν Ἀλήθεια ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἐδραιώνει ἀφ' ἑνὸς τὴν αὐτοσυνειδησία της καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐπιβεβαιώνει τὴ σωτηριολογικὴ της προοπτικὴ. Ὁ θεολογικὸς διάλογος δὲν εἶναι ἓνα σύγχρονο ἐφεῦρημα στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἀλλὰ ἀποτελεῖ ἀρχαία πρακτικὴ. Δὲν μπορεῖς νὰ εἶσαι Ὁρθόδοξος καὶ νὰ μὴν διαλέγεσαι. Ὁ διάλογος μὲ σκοπὸ τὴν ἀνάδειξη τῆς Ἀλήθειας καὶ ἡ ἐπιθυμία γιὰ ἐπίτευξη τῆς ἐνότητας εἶναι χαρακτηριστικὰ τῆς ἴδιας τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ποτέ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν κρύβει «ἐν ὀστρακίνους σκευεσι» τὸν θησαυρὸ τῆς πίστεως τὸν ὁποῖο κατέχει.

Μέσω τοῦ διαλόγου παρέχεται ἡ εὐκαιρία στοὺς ἑτεροδόξους νὰ γνωρίσουν καὶ νὰ ἀναγνωρίσουν τὴν αὐθεντικότητά τῆς πατερικῆς παράδοσης, τὴν ἀξία τῆς πατερικῆς διδασκαλίας, τὴ λειτουργικὴ ἐμπειρία καὶ τὴν πίστη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἔχουσα συνείδηση ὅτι ἐκφράζει τὴ ζῶσα παρουσία τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον καὶ ὅτι ἀποτελεῖ τὴν κιβωτὸ σωτηρίας τοῦ κόσμου, δὲν ἐπιδιώκει διαλεγόμενη μὲ τοὺς ἑτεροδόξους ἓναν «θεολογικὸ μινιμαλισμὸ», οὔτε ἀθετεῖ ποτέ τὴ δογματικὴ τῆς διδασκαλία καὶ παράδοση. Μέσα ἀπὸ τὸν διάλογο ὀριοθετεῖται ἀπὸ κάθε τι τὸ ξένο, τὸ ἀλλοιωμένο, τὸ ἀλλοτριωμένο καὶ τὸ μερικὸ (αὐτὴ τὴ μερικότητα ἐκφράζει κάθε αἵρεση) καὶ συγχρόνως ἀναδεικνύει τὴν πληρότητα τῆς πίστεως πού ἐκφράζει, γιατί Αὐτὴ καὶ μόνο κατέχει τὸ ὅλον, τὸ καθολικὸ καὶ γι' αὐτὸ εἶναι καὶ ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία.

Ἡ ἀλληλοπεριχωρούμενη αὐτὴ σχέση καθολικότητας καὶ ὀρθοδοξίας ἐπιβεβαιώνει ὅτι ἡ ὀρθοδοξία ἢ εἶναι καθολικὴ ἢ δὲν εἶναι ὀρθοδοξία, ἐνῶ ὅπου ὑπάρχει ἡ Ὁρθόδοξία ἐκεῖ ὑπάρχει καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ ὅπου ὑπάρχει ἡ Ἐκκλησία ἐκεῖ ὑπάρχει καὶ ἡ Ὁρθόδοξία.

Τέλος, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν ἀποδέχεται ὅτι εἶναι μία ἄλλη παράλληλη πραγματικότητα πρὸς ἄλλους μερικῶς σχετικοποιημένους σχηματισμοὺς ἢ ὁμάδες μέσα στὴν ἱστορία μὲ τοὺς ὁποῖους διαλέγεται, ἀλλὰ ἐπειδὴ κατέχει τὸ ὅλον τὸ προσφέρει διαλεκτικὰ καὶ σὲ ὅλους τοὺς ἄλλους, τοὺς ἑτεροδόξους.

Ἐπιπλέον καὶ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν πορεία καὶ τὴν ἐξέλιξη τοῦ συγκεκριμένου Θεολογικοῦ Διαλόγου, πρέπει νὰ ἔχουμε πάντοτε ὑπ' ὄψιν μας ὅτι οἱ ὑπάρχουσες διαφορὲς δὲν μποροῦν νὰ λυθοῦν ἔξω ἀπὸ τὸ πλαίσιο τοῦ διαλόγου, ἀφοῦ ἀποτελεῖ τὸ μοναδικὸ καὶ πρόσφορο μέσο γιὰ τὴν ἐπίλυσή τους. Αὐτὸ ἀποδεικνύει ἡ ἴδια ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁλόκληρη λοιπὸν ἡ ἐκκλησιολογικὴ προβληματικὴ τῶν κοινῶν Θεολογικῶν Κειμένων τοῦ Μονάχου (1982), τοῦ Bari (1987), τοῦ Νέου Βαλάμου (1988), τῆς Ραβέννας (2007) καὶ τοῦ Chieti (2016) ἔθεσε τίς σταθερὲς βάσεις γιὰ νὰ ἐξεταστῆ τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐκκλησιολογικὸ ζήτημα, ὁ ρόλος δηλαδή

του επισκόπου Ρώμης στη ζωή της Ἐκκλησίας, μέ βάση τίς ἀρχές καί τίς προϋποθέσεις τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας καί τήν κοινή παράδοση, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης δέν ἦταν ὁ μόνος καί ἀποκλειστικός «πρῶτος» στή ζωή τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά ὁ *primus inter pares* μεταξύ τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν, ἐνῶ τό «πρωτεῖο» του ἦταν πάντοτε «πρωτεῖο τιμῆς» (*honoris*) καί οὐδέποτε ἐξουσίας ἢ θείου δικαίου, ὡς *jure divino*, ἐνῶ πάντοτε λειτουργοῦσε σέ σχέση καί ἐντός τῆς συνοδικότητος καί στά τρία ἐπίπεδα φανέρωσης τῆς Ἐκκλησίας, ὡς Τοπικῆς, Ἐπαρχιακῆς - Περιφερειακῆς καί Παγκόσμιας - Καθολικῆς - Οἰκουμενικῆς.

Ἐπιπλέον, ἡ μέχρι σήμερα συζήτηση στό συγκεκριμένο ζήτημα, μέ βάση τίς παραπάνω ἐκκλησιολογικές ἀρχές, ἐπιβεβαίωσε ὅτι ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης ἦταν πρῶτα ἐπίσκοπος μιᾶς Τοπικῆς Ἐκκλησίας καί ὄχι τῆς Καθολικῆς - Παγκόσμιας Ἐκκλησίας ἀφ' ἑαυτοῦ, ἡ δέ ὁποιαδήποτε αὐθεντία ἢ ἐξουσία του δέν ὑπῆρχε οὔτε ἀσκειτο ἐρήμην τῆς συνόδου τῶν Ἐπισκόπων, ἔστω καί ἂν ἦταν «πρῶτος» σ' αὐτήν, ἀφοῦ ὁ 34^{ος} Ἀποστολικός Κανόνας πάντοτε ἐφηρμοζέτο.

Τέλος, στό πλαίσιο τοῦ παρόντος Διαλόγου καί ἐξ αἰτίας τῆς συγκεκριμένης θεματολογίας δέν συνεζητοῦντο μόνο τά σημεῖα πού ἐνώνουν τίς δύο διαλεγόμενες παραδόσεις ἀλλά ἤδη, μέ ἀργά καί σταθερά βήματα, προχωροῦμε καί στή συζήτηση καί ἐξέταση καί τῶν ὑφιστάμενων διαφορῶν, ὅμως στό πλαίσιο τῆς «κοινῆς παράδοσης» τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας.

Ὁ συγκεκριμένος Θεολογικός Διάλογος συνέβαλε ἀποφασιστικά ὥστε νά ἀναδειχθοῦν καί νά καταστοῦν ἀποδεκτά ἀπό μέρους τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν ἀρκετά σημεῖα ἀπό τήν ἐκκλησιολογία τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας τά ὁποῖα διεφύλαξε, ἀνέδειξε καί προσέφερε ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί μέσα ἀπό τόν συγκεκριμένο Διάλογο. Μερικά ἀπό τά σημεῖα αὐτά εἶναι ἡ ἀπομάκρυνση ἀπό κάθε ἀντίληψη ἰδρυματικῆς καί θεσμικῆς ἀντίληψης περί Ἐκκλησίας, ἡ υἱοθέτηση τοῦ μυστηριακοῦ καί χαρισματικοῦ χαρακτήρα τῆς Ἐκκλησίας, ἡ εὐχαριστιακή κατανόηση λειτουργίας τῆς ἴδιας τῆς δομῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀποϊδεολογοποίηση τῆς πίστεως, ἡ ἐκκλησιαστική ἐφαρμογή καί ἡ σωτηριο-

λογική τῆς προοπτικῆς, ἡ σχέση κοινωνίας καί ἐνότητας μεταξύ τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν ὡς ἔκφραση τῆς Καθολικότητος τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἐκκλησιαστική ἐνότητα στό πρόσωπο τοῦ ἐπισκόπου καί στό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας, μέ βάση τήν ἐνότητα καί κοινωνία στήν πίστη, ἡ κοινωνία στήν πίστη, ὡς προϋπόθεση γιά τήν «κοινωνίαν ἐν τοῖς μυστηρίοις», ἡ σχέση «πρωτείου» καί συνοδικότητος στό πλαίσιο τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας καί ἡ θεώρηση τῆς αὐθεντίας ὡς διακονίας καί ὄχι ὡς ἐξουσίας στό πλαίσιο αὐτῆς τῆς ἴδιας τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας.

Δυστυχῶς, ὅμως, τό θετικό αὐτό ἔργο σκιαάζεται ἢ μᾶλλον ἐγκλωβίζεται στά ἀκανθώδη καί δυσεπίλυτα προβλήματα τῆς ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς καί διπλωματίας, ἡ ὁποία φαίνεται ὅτι ἀποδυναμώνει ὅλες τίς ἀνωτέρω σταθερές θεολογικές βάσεις ἀντιμετώπισης τῶν πραγματικῶν ἐκκλησιολογικῶν προβλημάτων, ἀποπροσανατολίζοντας τόν Θεολογικό Διάλογο ἀπό τήν ἀρχική στοχοθεσία του καί δημιουργώντας ἀφ' ἑτέρου σύννεφα ἢ καί «παγετώνες» στήν περαιτέρω πορεία του.

Τό ἀδιέκβατο ὡς πρός τήν μελλοντική θεματολογία καί μεθοδολογία τοῦ παρόντος Θεολογικοῦ Διαλόγου, κατά τή συγκεκριμένη τέταρτη φάση του καί ἀνεξάρτητα ἀπό τά συμφωνηθέντα καί ὑπογεγραμμένα στά «Μνημόνια» μεταξύ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί τῶν λοιπῶν Αὐτοκεφάλων καί Αὐτονόμων Ἐκκλησιῶν²⁰, θεωρῶ ὅτι ἀποτελεῖ τήν ἀπαρχή μιᾶς νέας περιόδου ἀκαρπίας καί γιά τόν παρόντα Θεολογικό Διάλογο, ὅπως συνέβη καί μέ ἄλλους Θεολογικούς Διαλόγους (Ἀγγλικανῶν, Λουθηρανῶν, Παλαιοκαθολικῶν, Ἀντιγαλκηδονίων), γεγονός τό ὁποῖο ἐξυπηρετεῖ μέν στή συγκεκριμένη δύσκολη καί ἀνυπέροβλητη φάση τοῦ Διαλόγου τούς Ρωμαιοκαθολικούς συνομιλητές μας, ὡς πρός τό θέμα τοῦ «πρωτείου» τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης καί μάλιστα ὡς πρός τίς «δικαιοδοσίες» του, συγχρόνως ὅμως καί ὀρισμένες ἀπό τίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, οἱ ὁποῖες θεωροῦν ὅτι ἡ ὑπαρξη ἑνός «βελουδίνου» Διαλόγου ἀπό μία διακοπή του θά ἦταν πολλὰ χρήσιμη γι' Αὐτές, μέ σκοπό τήν ἀνάπτυξη καί ἐνίσχυση τῶν δικῶν τους διμερῶν σχέσεων.

Ἡ ἀξιολόγηση αὐτή ἐπιβεβαιώνεται καί ἀπό τήν θεματολογία ἀλλά καί ἀπό τήν μεθοδολογία

πού υιοθετήθηκε στη Συνάντηση της Λέρου (Σεπτέμβριος 2017).

Πιστεύω ότι:

α) Ὁ συγκεκριμένος Θεολογικός Διάλογος διέρχεται μία «κρίση ταυτότητας». Ἐάν θά συνεχίσει δηλαδή νά εἶναι Θεολογικός Διάλογος μεταξύ Ἐκκλησιῶν ἢ θά μετεξελιχθεῖ σέ ἕναν ἀκαδημαϊκό διάλογο, ὅπως καί πολλοί ἄλλοι.

β) Ὁ κατάλογος τῶν θεμάτων πού πρέπει νά συμπεριληφθοῦν στό κείμενο μέ τίτλο «Πρός τήν ἐνότητα τῆς πίστεως: Θεολογικά καί Κανονικά Θέματα» θά ὀδηγήσει σέ ἀδιέξοδο τίς συζητήσεις γιατί εἶναι ἀτελέσφορος.

γ) Ἡ θεματολογία τοῦ δευτέρου κειμένου, μέ τίτλο «Πρωτεῖο καί Συνοδικότητα στή δεύτερη χιλιετία καί σήμερα» εἶναι ἀλυσιτελής γιατί δέν ὑπάρχει ἡ κοινή παράδοση τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ὡς βάση διαλογικῆς συζήτησης, οὔτε καί οἱ ἐκκλησιολογικές προϋποθέσεις γιά μία τέτοια συζήτηση.

δ) Τό θέμα τῆς οὐνίας χωρίς τήν ἐκκλησιολογική ἀντιμετώπισή του θά συνεχίζει νά παραμένει ἄλυτο ὡς ἕνα ἐκκλησιολογικό «μόρφωμα» καί μία «ἐκκλησιαστική ἀνωμαλία», καί μόνο ὡς ἐπικαι-

ρωνιακό τεκμήριο θά προβάλλεται στήν ἐπικαιρότητα.

Μακαριώτατε,

Πρό ἑνός τοιούτου ἀδιεξόδου θεωρῶ ὅτι:

α) Μία ἐπαναξιολόγηση τῆς πορείας τοῦ συγκεκριμένου Θεολογικοῦ Διαλόγου, μέ εἰλικρίνεια καί μέ ἐπιδίωξη τήν «ὑπέρ τῆς ἀληθείας» διακονία καί ὄχι τήν «κατά τῆς ἀληθείας» (Β΄ Κορ. 13, 8) εἶναι ἀπαραίτητη γιά τή συνέχιση τοῦ παρόντος Θεολογικοῦ Διαλόγου.

β) Ἡ ἐφαρμογή τῆς ἀπόφασης τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας²¹ σχετικά μέ τήν διαδικασία ἐπαναξιολόγησης καί ἐπανεκτίμησης τῶν μέχρι σήμερα ἀποτελεσμάτων του καί τῆς μελλοντικῆς του πορείας θά ἦταν χρησιμη, ὥστε νά προληφθοῦν τά ἀδιέξοδα καί νά συνεχίσουμε τόν παρόντα Θεολογικό Διάλογο «ἐν ἀγάπῃ καί ἀληθείᾳ» στά πλαίσια τῆς ἐνδοορθόδοξης ἐνότητας, συναντίληψης καί συνεργασίας.

γ) Ἡ συνέχιση τοῦ συγκεκριμένου Θεολογικοῦ Διαλόγου πρέπει νά ἐπιδιωχθεῖ μέ βάση τίς ἐκκλησιολογικές καί θεολογικές προϋποθέσεις τῆς «κοινῆς παράδοσης» τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

* Εἰσήγηση στή Συνεδρία τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς 5ης Ὀκτωβρίου 2017 (ἀριθ. πρωτ. 3307/1423/4.7.2017), κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι.Σ. (ἀριθμ. πρωτ. 3021/1313/19.6.2017). Σκοπός τῆς παρούσας Εἰσήγησης εἶναι «ἡ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια».

1. Βιβλιογραφική ἀναφορά γιά τόν σκοπό καί τίς προοπτικές τοῦ συγκεκριμένου Διαλόγου βλέπε ἀναλυτικότερα Χρυσοστόμου - Γερασίμου Ζαφείρη (Μητροπολίτη Περιστερίου), «Ὁρθοδοξία καί Ρωμαιοκαθολικισμός. Ὁ ἀρξάμενος Θεολογικός Διάλογος. Γεγονότα καί σκέψεις», *ΘΕΟΛΟΓΙΑ* 53 (1982), 63-90, 430-459, 587-611, 850-893, Γ. Μαρτζέλου, *Ὁρθοδοξία καί σύγχρονοι διάλογοι*, Θεσσαλονίκη 2008, σελ. 193-321.
2. Βλ. Ἰωάν. Καρμίρη, «Ἡ Γ΄ Πανορθόδοξος Διάσκεψις τῆς Ρόδου», *ΕΚΚΛΗΣΙΑ* 41 (1964), 635.
3. «Ἡ ἐν Ρόδῳ Πανορθόδοξος Σύσκεψις», *ΕΚΚΛΗΣΙΑ* 40 (1963), 517.
4. Βλ. Ἰωάν. Καρμίρη, «Ἡ Ε΄ (sic) Πανορθόδοξος Διάσκεψις», *ΕΚΚΛΗΣΙΑ* 45 (1968), 408.
5. Βλ. Χρυσοστόμου - Γερασίμου Ζαφείρη (Μητροπολίτου Περιστερίου), Ἔνθ' ἄνωτ., 431 κ.έξ. Γ. Μαρτζέλου - Ρ. Hofrichter, *Ὁ ἐπίσημος θεολογικός διάλογος Ὁρθόδοξης καί Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας*, Σειρά «Οἰκουμένη», τεύχ. 3 (ἐκδ. Παρατηρητής), Θεσσαλονίκη 1998, σελ. 55 κ.έξ. Γρ. Λιάντα, *Διορθόδοξος Διακονία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί ἡ συμβολή τῶν δύο Ἐκκλησιῶν στους διμερεῖς θεολογικούς διαλόγους μέ τή Ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία καί τήν Ἐκκλησία τῶν Παλαιοκαθολικῶν*, (Διδακτορική Διατριβή) Ἐκδ. Κορινθία Σφακιανῆς, Θεσσαλονίκη 2005, σελ. 147 κ.έ.
6. Γιά τίς ἐπιφυλάξεις καί τίς σχετικές συζητήσεις, βλ. Χρυσοστόμου - Γερασίμου Ζαφείρη (Μητροπολίτου Περιστερίου), Ἔνθ' ἄνωτ., 589 κ.έξ. Γρ. Λιάντα, Ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 149 κ.έξ.
7. Προβλ. Χρυσοστόμου - Γερασίμου Ζαφείρη (Μητροπολίτου Περιστερίου), Ἔνθ' ἄνωτ., 442 κ.έξ.
8. Ἔνθ' ἄνωτ., 445 κ.έξ.

9. Γ. Γαλίτη, «Μία θεολογική αποτίμηση του κειμένου του Μονάχου», *Σύναξη* 11 (1984), 34-40. G. Mantzaridis, «Betrachtungen über den Text von München», *Les dialogues Oeuméniques hier et aujourd'hui* (Les études théologiques de Chambésy 5), Chambésy 1985, σελ. 253 ἔξ.
10. Πρβλ. Γ. Μαρτζέλου, *Ἐνθ' ἄνωτ.*, σελ. 206-207.
11. Πρβλ. Ἴω. Παναγόπουλου, «Ὁ θεολογικός διάλογος τῶν Ἐκκλησιῶν Ὁρθοδόξου καί Ρωμαιοκαθολικῆς. Κριτική ἐκτίμηση τῶν ἐπισήμων κειμένων του», *Ἐπιστημονική Παρουσία Ἐστίας Θεολόγων Χάλκης*, τόμ. Γ', Ἀθήνα 1994, σελ. 523. Γ. Μαρτζέλου, *Ἐνθ' ἄνωτ.*, σελ. 216-217.
12. Βλ. τήν ἀποψη ἐπί τοῦ προκειμένου τοῦ Κ. Κωτσιόπουλου, *Ἡ Οὐνία στήν ἐλληνική θεολογική βιβλιογραφία. Ἱστορική, θεολογική καί κοινωνιολογική διερεύνηση*, Ἐκδ. Βρυνένιος, Θεσσαλονίκη, 1993, σελ. 68. Θ. Ζήση, *Οὐνία. Ἡ καταδίκη καί ἡ ἀθώωση* (στό Freising καί στό Balamand), Ἐκδ. Βρυνένιος, Θεσσαλονίκη 2002, σελ. 68 κ.έ.
13. Πρβλ. Εὐ. Θεοδώρου, «Οὐσιώδεις διαφωνίες μεταξύ Ὁρθοδόξων καί ΡΚαθολικῶν στή Βαλτιμόρη τῶν ΗΠΑ», *ΕΚΚΛΗΣΙΑ* 77 (2000), 952.
14. Βλ. τό *Ἀνακοινωθέν* τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου «ἐπί τῇ καταργήσει ὑπό τοῦ Πάπα Ρώμης Βενεδίκτου τοῦ ἸΣΤ' τοῦ τίτλου "Πατριάρχης τῆς Δύσεως"» (8 Ἰουνίου 2006), www.ec-patr.gr/docdisplay.php, καθὼς καί τήν Ἐπιστολή τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χριστοδούλου «Πρός τόν Πάπαν Βενέδικτον 16ον, Περὶ τοῦ τίτλου Πατριάρχης τῆς Δύσεως (17.3.2006)», *ΕΚΚΛΗΣΙΑ* 83 (2006), σ. 420. Βλ. ἐπίσης Βλ. Ἴω. Φειδᾶ, «Πατριάρχης τῆς Δύσεως καί παπικός θεσμός. Μιά ὀρθόδοξη προσέγγιση», *Ἐπίσκεψις* 660 (2006), 18 κ.έ.
15. Θεολογική ἀνάλυση τοῦ Κειμένου τῆς Ραβέννας, βλ. Χρυσοστόμου Σαββάτου, Μητροπολίτου Μεσσηνίας, «Ἡ θεολογική προσέγγιση τοῦ Κειμένου τῆς Ραβέννας», *ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΣΤ'* (2009), 544-548 καί Γ. Μαρτζέλου, *Ἐνθ' ἄνωτ.*, σελ. 245-268. Γιά τήν προβληματική ὡς πρός τήν πορεία τοῦ συγκεκριμένου Διαλόγου μετά τό Κείμενο τῆς Ραβέννας, βλ. Χρυσοστόμου Σαββάτου, Μητροπολίτου Μεσσηνίας, «Ἡ πορεία καί τά προβλήματα τοῦ ἐπίσημου Θεολογικοῦ Διαλόγου μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν μετά τό Κείμενο τῆς Ραβέννας (2007)», *Ἐπιστημονική Ἐπετηρίς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ΜΘ'* (2014), 155-168.
16. Πρωτ. Θεοδώρου Ζήση, *Οὐνία. Ἡ καταδίκη τῆς*, Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 15-16.
17. Χρυσοστόμου Κωνσταντινίδου (Μητροπολίτη Ἐφέσου), *Ἡ ἀναγνώριση τῶν μυστηρίων τῶν ἑτεροδόξων στίς διαχρονικές σχέσεις Ὁρθοδοξίας καί Ρωμαιοκαθολικισμοῦ*, Ἐκδ. Ἐπέκταση, Κατερίνη 1995 σελ. 36 ἔξ.
18. Πρβλ. Χρυσοστόμου Σαββάτου (Μητροπολίτου Μεσσηνίας), «Ἡ προβληματική τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀποδοχῆς τῶν κοινῶν Κειμένων τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου τῆς Ὁρθοδόξου μέ τήν Ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία», *Ἐπιστημονική Ἐπετηρίς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ΜΓ'* (2008), 361-366.
19. Σ. Σπυροπούλου, *Ἀπομνημονεύματα*, V, 28, ἔκδ. V. Laurent, *Les «memoires» du Grand Ecclésiastique de l'Église de Constantinople Sylvestres Syropoulos sur le concile de Florence (1438-1432)*, (Concilium Florentinum Documenta et Scriptores. Editum Consilio et Impensis Pontificii Instituti Orientalium Studiorum, Series B), vol IX, Rome 1971, σελ. 282.
20. Ἡ Συνοδική Ἀπόφαση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (13ης Ἰανουαρίου 2005) ἦταν: «πρός διευκόλυνση τῆς πορείας τοῦ Διαλόγου ἡ συζήτησις αὐτή (περί τῆς Οὐνίας) δύναται νά διεξαχθῇ ἐντός τῶν πλαισίων τῆς ἐκκλησιολογίας ὑπό τό πρῖσμα τοῦ Πρωτείου». Παρόμοιες θέσεις διατυπώθηκαν καί ἀπό τίς ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες στά ἀντίστοιχα «Μνημόνια» πού ὑπεγράφησαν σχετικά μέ τήν ἐπανέναρξη τοῦ συγκεκριμένου Θεολογικοῦ Διαλόγου.
21. Κείμενο «Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρός τόν λοιπόν Χριστιανικόν κόσμον», §10: «Τά προβλήματα, τά ὁποῖα ἀνακύπτουν κατά τās θεολογικές συζητήσεις τῶν Μεικτῶν Θεολογικῶν Ἐπιτροπῶν δέν συνιστοῦν πάντοτε ἐπαρκῆ αἰτιολόγησιν μονομεροῦς ἀνακλήσεως τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῆς ἢ καί ὀριστικῆς διακοπῆς τῶν συμμετοχῆς αὐτῆς ὑπό τινος κατά τόπον Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ ἀποχώρησις ἐκ τοῦ διαλόγου Ἐκκλησίας τινός δέον ὅπως κατά κανόνα ἀποφεύγεται, καταβαλλομένων τῶν δεουσῶν διορθοδόξων προσπαθειῶν διά τήν ἀποκατάστασιν τῆς ἀντιπροσωπευτικῆς ὁλοκληρίας τῆς ἐν τῷ διαλόγῳ τούτῳ ὀρθοδόξου Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐάν τοπικῆ τις Ἐκκλησία ἢ καί ἄλλαι τινές Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἀρνῶνται νά συμμετάσχουν εἰς τās συνελύσεις τῆς Μεικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ὀρισμένου διαλόγου, ἐπικαλούμεναι σοβαροῦς ἐκκλησιολογικούς, κανονικούς, ποιμαντικούς ἢ ἠθικῆς φύσεως λόγους, ἡ Ἐκκλησία ἢ αἱ Ἐκκλησίαι αὗται κοινοποιοῦν ἐγγράφως τήν ἄρνησιν αὐτῶν εἰς τόν Οἰκουμενικόν Πατριάρχην καί εἰς πάσας τās Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας κατά τά πανορθόδοξως ἰσχύοντα. Κατά τήν πανορθόδοξον διαβούλευσιν ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἀναζητεῖ τήν ὁμόφωνον συναίνεσιν τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν διά τὰ ἐφ' ἑξῆς δέοντα γενέσθαι, συμπεριλαμβανομένης καί τῆς ἐπαναξιολογήσεως τῆς πορείας τοῦ συγκεκριμένου Θεολογικοῦ Διαλόγου, ἐφ' ὅσον τοῦτο κριθῆ ὁμοφώνως ἀναγκαῖον».

Ἀμφιετηρίς Τεσσαρακονταετίας Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν. 590/1977)

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σύρου κ. Δωροθέου

(Ὁμιλία πρὸς τὴ Δ.Ι.Σ., 9.10.2017)

Μακαριώτατε Ἅγιε Πρόεδρε,
Σεβασμιώτατοι Συνοδικοί Σύεδροι,

Ἡ προφορική ἀνάθεση στὴν ἐλαχιστότητά μου, ἐκ μέρους τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου καὶ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, θεοτιμήτου καὶ πολυσεβάστου μοι Κυρίου Ἱερωνύμου Β΄, νά εἰσηγηθῶ στὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἐπιείκειά σας περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τεσσαράκοντα ἐτῶν ἀπὸ τῆς θεσπίσεως καὶ ψηφίσεώς του ὡς Νόμου τοῦ Κράτους, ὑπ' ἀριθ. 590/1977, συμπεπτωκότων ἅμα καὶ τῇ 50^ῃ ἀμφιετηρίδι ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τὸν Ἱερόν Κλῆρον, περιποιεῖ δι' ἐμέ ἰδιαιτέρα τιμή, γιὰ τὴν ὁποία, Μακαριώτατε, θερμῶς Σᾶς εὐχαριστῶ!

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, Μακαριώτατε καὶ Σεβασμιώτατοι Συνοδικοί Σύεδροι Ἀδελφοί, δρᾷ ἐν τῷ κόσμῳ σέ συγκεκριμένο ἐκάστοτε πολιτικό καὶ κοινωνικό σύστημα, οἱ σχέσεις Της μέ τό ὁποῖο, κατὰ τὴ μακροαίωνα ἱστορική τους ἐξέλιξη, ἔλαβαν ὅλες τίς μορφές, ἀπὸ τὴν ἄκρατη πολιτικοκρατία καὶ τὴν ἔνωση Κράτους καὶ Ἐκκλησίας ἕως τὸν πλήρη χωρισμό.

Εἰδικώτερα στὴν Ἑλλάδα, μετὰ τὴν Ἐπανάσταση τοῦ 1821 καὶ τὴν δημιουργία, ὑπὸ τίς γνωστές συνθήκες, τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, παρουσιάσθηκε ἡ ἀνάγκη ρυθμίσεως τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, γεγονός τό ὁποῖο προκάλεσε κατὰ τό παρελθόν συζητήσεις καὶ τριβές, ἐνίοτε ἔντονες, καθὼς ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος προσπαθοῦσε νά ἀποτινάξει τὰ δεσμά τῆς Πολιτικοκρατίας, πού Τῆς ἐπεβλήθησαν ἀρχικῶς ἀπὸ τὴν Βασιλική Ἀντιβασιλεία καὶ τὰ ὁποῖα ἐν τέλει διαχρονικῶς καὶ κατὰ τό μῆζον διευθετήθησαν μέ τὴν πρό τεσσαρακονταετίας ψήφιση τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Προε-

δρεύοντος τοῦ Ἱεροῦ Σώματος τῆς Ἱεραρχίας τοῦ αἰοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Σεραφεῖμ, τοῦ μόνου αὐτοτελοῦς Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, μέ κοινοβουλευτική διαδικασία, ἐξασφαλίζει τὴν νόμιμη καὶ κανονική λειτουργία τῶν διοικητικῶν θεσμῶν τῆς Ἐκκλησίας, συμφῶνως πρὸς τὴν ρητὴ ἐπιταγή τοῦ Συντάγματος (ἄρθ. 3, § 1) καὶ «καθορίζει σαφέστερον τὴν θέσιν τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Κράτει».

Ὁ ὅρος «Καταστατικός Χάρτης» εἶναι εὐρύτατα διαδεδομένος. Χαρακτηρίζει, ὄχι τυχαίως, κάθε γραπτό κείμενο, τό ὁποῖο ὀριοθετεῖ τό πλαίσιο λειτουργίας ἐνός θεσμοῦ, καὶ σημαίνει τὴν ρύθμιση μίας καταστάσεως, καὶ ἐν προκειμένῳ τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, μέ τὴ θέσπιση συγκεκριμένων κανόνων, ἀλλὰ καὶ μέ τὴν ἐσωτερική διοίκηση καὶ ὀργάνωση τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ὅρος «Χάρτης», λέξη ἀρχαία ἑλληνική, πού ἀρχικῶς σήμαινε φύλλο κατεσκευασμένο ἀπὸ χωριστά στρώματα παπύρου, καὶ παραπέμπει στὴ «Magna Carta Libertatum», τὸν «Μεγάλο Χάρτη τῶν Ἐλευθεριῶν», τὸν πρῶτο στὴν ἱστορία καταστατικό χάρτη δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων, τὸν ὁποῖο παραχώρησε στοὺς ὑπηκόους του ὁ Βασιλεὺς Ἰωάννης ὁ Ἀκτῆμων τῆς Ἀγγλίας, στίς 15 Ἰουνίου 1215, μέ ἀποτέλεσμα «Χάρτης» νά σημαίνει σήμερα ἔγγραφο, μέ τό ὁποῖο ἀνακοινώνονται καὶ ἀναγνωρίζονται ἐπίσημῳ δικαιώματα σέ πολιτικές, κοινωνικές καὶ ἄλλες Ἀρχές, καὶ ἐν προκειμένῳ στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

Α. Προοίμιο

Ὁ Καταστατικός Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Κ.Χ.Ε.Ε.) τοῦ 1977 (νόμος 590/1977)² συμπληρώνει ἤδη τεσσαράκοντα ἔτη ἐφαρμογῆς

(τέθηκε σε ισχύ στις 31.5.1977) και απέτελεσε ως σήμερα θεσμικό όδοδείκτη ασφαλούς πορείας και σταθερότητας για την Έκκλησία της Ελλάδος. Η υπό την ισχύ του νόμου 590/1977 όμαλότητα της εκκλησιαστικής διοικήσεως δύναται να αποδοθεί στην έναρμόνιση των νομοθετικών επιλογών του Καταστατικού Χάρτη προς θεμελιώδη ζητήματα λειτουργίας σύμφωνα με την Κανονική Παράδοση της Ανατολικής Ορθοδόξου του Χριστού Έκκλησίας και, άπολύτως συναφώς, στην κατ' αρχήν θεσμοθετημένη μή ανάμειξη της Πολιτείας, με ουσιαστικό τρόπο, στα *interna corporis* της Έκκλησίας. Τά γεγονότα αυτά συνετέλεσαν καιρία στη σταδιακή έξομόλυνση προγενέστερων προβλημάτων. Οι νομοθετικές αυτές επιλογές αποτελούν θεσμικές κατακτήσεις, ή υπόμνηση των οποίων δέν έχει μόνον έπετειακή χρησιμότητα, αλλά όφείλει να προσδιορίζει τή βάση διαρκούς διαλόγου περί των θεσμικών σχέσεων μεταξύ της Ορθοδόξου Έκκλησίας και του Έλληνικού Κράτους.

Η πλούσια σε κυβερνητικές παρεμβάσεις έμπειρία της Νεώτερης Έκκλησιαστικής Ιστορίας αποδεικνύει ότι ή από το 1977 ανέφελη πορεία στο έσωτερικό της Έκκλησίας της Ελλάδος δέν μπορεί να αποσυνδεθεί από την πολιτειακή σταθερότητα, ή όποια παρατηρείται από της έναρξεως της περιόδου της Γ' Έλληνικής Δημοκρατίας (Ιούλιος 1974) και υπό την ισχύ του Συντάγματος του 1975. "Όπως εύστόχως έπισημαίνει ό Καθηγητής Βλάσιος Ί. Φειδάς: «... καιτοι τά προγενέστερα Συντάγματα έμπεριείχαν τό βούλημα του συνταγματικού νομοθέτη για την νομοθέτηση των βασικών διατάξεων ενός Καταστατικού Χάρτη της Έκκλησίας υπό της νομοθετικής έξουσίας, ή Πολιτεία μέχρι τό 1977 ούδέποτε εισήγαγε με κοινοβουλευτικές διαδικασίες ένα συστηματικό, ολοκληρωμένο και πλήρες νομοσχέδιο Καταστατικού Χάρτη της Έκκλησίας της Ελλάδος προς ψήφιση στη Βουλή των Ελλήνων. Όλοι οι καταστατικοί νόμοι μέχρι τό 1977 εισήχθησαν σε ανώμαλες πολιτικές ή τραγικές περιόδους του έθνικού βίου, ενώ, παρά την έκπλήσσοσα περιστατική και περιπτωτική νομοθετική δραστηριότητα της Πολιτείας, άποφενυγόταν συστηματικά ή προώθηση ενός Καταστατικού νόμου με δημοκρατικές κοινοβουλευτικές διαδικασίες»³.

Πράγματι, ό πρώτος νόμος διαδραμάτιζε ρόλο καταστατικού χάρτη, τό βασιλικό διάταγμα της 23^{ης}.7/4^{ης}.8.1833⁴ ήταν ή συστατική πράξη της Αυτόκεφάλου Έκκλησίας της Ελλάδος. Ό νόμος αυτός άποτελούσε τό πρωτόλειο όσο και σαφές δείγμα αντίληψεων και διαθέσεων της «νόμω κρατούσης» Πολιτείας άπέναντι στην Έκκλησία, και έθετε τό ζήτημα σεβασμού της κανονικότητας στο περιθώριο της θρησκευτικής πολιτικής του κράτους.

Άκολούθως οι νόμοι Σ'/1852⁵ και ΣΑ'/1852⁶ έπιβεβαίωναν την άπουσία διαθέσεως διαλόγου του Έλληνικού Βασιλείου με τό Οικουμενικό Πατριαρχείο, καθώς οι νόμοι αυτοί επέμεναν στην παράβλεψη των όρων χορηγήσεως του καθεστώτος Αυτόκεφαλίας στην Έκκλησία της Ελλάδος, πού έθετε ό Πατριαρχικός Τόμος της 29^{ης} Ιουνίου 1850.

Μετά τόν έσωτερικό διχασμό της Ίεραρχίας κατά την περίοδο 1917-1923, ή Έκκλησία άπαλλάχθηκε από τό καθεστώς των νόμων Σ' και ΣΑ'/1852, καθώς τό 1923 ή Ίερά Σύνοδος της Ίεραρχίας, σε έκτακτη Συνεδρία, ένέκρινε νέο σχέδιο Καταστατικού Χάρτη, ό όποιος κυρώθηκε με νομοθετικό διάταγμα της Ίεραναστάσεως στις 31.12.1923⁷, ή όποια παραχωρούσε τίς έξουσίες διοικήσεως της Έκκλησίας στην Ίερά Σύνοδο, νοσημένη πλέον ως ή «Ίερά Σύνοδος της Ίεραρχίας» και όχι ως «Διαρκής Ίερά Σύνοδος».

Η δικτατορία του Θεοδώρου Παγκάλου τροποποίησε τόν καταστατικό νόμο του 1923 με τό νομοθετικό διάταγμα της 26^{ης} Σεπτεμβρίου 1925⁸, έπανάφερε την Διαρκή Ίερά Σύνοδο και άνέθεσε σε αυτή τίς έξουσίες της Ίεράς Συνόδου της Ίεραρχίας, καθιερώνοντας μεικτό σύστημα διοικήσεως (δύο Συνόδων, Δ.Ι.Σ. και Ι.Σ.Ι.), τό όποιο έκτοτε παρέμεινε έν ισχύι, άν και με πολλές νομοθετικές παραλλαγές ως προς την κατανομή των άρμοδιοτήτων μεταξύ των δύο σωμάτων.

Άκολούθησε ό νόμος 3615/1928⁹, ό όποιος προκατάλαμβανε την έκδοση της Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως της 4.9.1928 για την ένσωμάτωση των Μητροπόλεων των Νέων Χωρών και δέν συμβιβαζόταν άπολύτως με τούς όρους της.

Στις 23 Ιουλίου 1931 τέθηκε σε ισχύ ό «Καταστατικός Χάρτης της Αυτόκεφάλου Έκκλησίας

της Ἑλλάδος», ὁ ὁποῖος διατήρησε τὸ καθεστῶς τῶν δύο συγκροτήσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου σέ Δ.Ι.Σ. καί Ι.Σ.Ι., καί τροποποιήθηκε καί κωδικοποιήθηκε μέ τόν νόμο 5438/1932¹⁰.

Ἀκολούθως σέ ἐθνικῶς ἔκρυθμη περίοδο ἐκδόθηκαν ὁ Καταστατικός Χάρτης τοῦ 1940 (ἀναγκαστικός νόμος 2170/1940)¹¹ καί τοῦ 1943 (νόμος 671/1943)¹². Κατά τὰ διαστήματα πολιτικῆς ἀκαταστασίας στή διάρκεια τοῦ πρώτου μισοῦ τοῦ 20^{ου} αἰῶνα παρατηρεῖται ἡ ἔκδοση πληθῶς (μερικῶν δεκάδων) νομοθετικῶν διατάξεων, πού τροποποιοῦσαν τὰ προαναφερθέντα καταστατικά νομοθετικά κείμενα καί ρυθμίζαν τήν ὀργάνωση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέ ἔμφαση στόν τρόπο ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος, τῶν Μητροπολιτῶν, στή συγκρότηση καί τίς ἐξουσίες τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ζητήματα πού ἀναλύονται κατωτέρω. Τίς νομοθετικές αὐτές τροποποιήσεις εἰσήγαγαν μέ κριτήριο ὄχι φυσικά τόν σεβασμό τῶν Ἱερῶν Κανόνων καί Παραδόσεων, ἀλλά τούς σκοπούς τῆς ἐκάστοτε κρατοῦσης τάξεως τῶν πολιτικῶν πραγμάτων.

Στό ἴδιο κλίμα πολιτειοκρατικῆς ἐπεμβάσεως ἐντάσσεται ἡ ἔκδοση ἀπό τὸ στρατιωτικό καθεστῶς τῆς 21^{ης} Ἀπριλίου 1967 τοῦ τελευταίου καταστατικοῦ χάρτη πρὶν ἀπό τόν νόμο 590/1977, ἦτοι τοῦ νομοθετικοῦ διατάγματος 126/1969¹³, ἄνευ γνώσεως καί συναινέσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Μετά τήν ἔκδοση τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τοῦ 1969, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, μέ ἀπόφαση τῆς 30^{ης} Νοεμβρίου 1972, ἀνέθεσε στή Μόνιμη Συνοδική Ἐπιτροπή Νομοκανονικῶν Ζητημάτων τή μελέτη καί τήν ἐπίσημανση ἀντικανονικῶν ρυθμίσεων τοῦ τότε ἰσχύοντος Καταστατικοῦ Χάρτη, χωρίς ὥστόσο ἀρμοδιότητα νά εἰσηγηθεῖ νέο Καταστατικό Χάρτη¹⁴.

Οἷκοθεν νοεῖται ὅτι, ὅπως κάθε καταστατικό κείμενο, ἡ ἀξία τοῦ νόμου 590/1977 ἔγκειται στήν καθιέρωση τῶν ἐλαχίστων ἐκείνων νομικῶν ρυθμίσεων, πού κανονίζουν τή λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς γεγονότος «ἐν τῷ κόσμῳ». Οἱ νομικές ρυθμίσεις, ὥστόσο, δέν εἶναι ποτέ ἐπαρκεῖς γιά τήν κατά Χριστόν διαποίμανση τῆς Ἐκκλησίας, ἡ πορεία τῆς ὁποίας παραμένει προῖόν τῆς σάφρονος διοικήσεως ἀπό τὰ ὑπεύθυνα

πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἐκλήθησαν ἀπό τὸ 1977 καί ἐφ' ἐξῆς σέ εὐαίσθητους τομεῖς τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας πρὸς τόν Ἄνθρωπο.

Β. Οἱ προπαρασκευαστικές ἐργασίες τοῦ ν. 590/1977

Ἡ κατάρτιση τοῦ σχεδίου Καταστατικοῦ Χάρτη, τὸ ὁποῖο ὑποβλήθηκε στή Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων καί ψηφίσθηκε στίς 26 Μαΐου 1977, ὑπῆρξε προῖόν συλλογικῆς ἐπιστημονικῆς ἐργασίας ἡ ὁποία προερχόταν ἀπό τίς δύο κρητίδες τῆς Ἐκκλησίας, ἦτοι ἀπό μέλη Κλήρου καί Λαοῦ. Γιά τήν ὑλοποίηση τῆς συστατικῆς αὐτῆς ἀρχῆς ὁ κρατικός νομοθέτης προέβλεψε τήν σύσταση Κληρικολαϊκῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀντίστοιχη ἀπόπειρα καταρτίσεως Καταστατικοῦ Χάρτη προερχόμενου ἀπό Κληρικολαϊκῆ Ἐπιτροπῆ ἔλαβε χώρα δυνάμει τοῦ νομοθετικοῦ διατάγματος 4243/1962¹⁵, ἡ δέ τότε Ἐπιτροπὴ παρέδωσε σχέδιο τὸ 1964 στόν ἀρμόδιο Ὑπουργό, ἀποτελούμενο ἀπό 72 ἄρθρα¹⁶, τὸ ὁποῖο ἐστάλη στήν Ἱερά Σύνοδο (10.6.1964) καί, μέ τήν ὑπ' ἀριθ. 1270/13.6.1964 Ἐγκύκλιο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, διεπέμφθη στους κατά τόπους Μητροπολίτες πρὸς ὑποβολὴν παρατηρήσεων. Τότε ἡ Ἱερά Σύνοδος ἔλαβε ὑπ' ὄψιν τίς παρατηρήσεις τριάντα πέντε Ἀρχιερέων ἐπὶ τῶν διατάξεων τοῦ σχεδίου καί ἀπέστειλε σχετικό ὑπόμνημα στό Ὑπουργεῖο Παιδείας¹⁷. Ὡστόσο, ἡ μᾶλλον ἔντονη διαφωνία μεταξύ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί τοῦ τότε Ὑφυπουργοῦ Παιδείας Λουκῆ Ἀκριτά ἐπὶ τῆς δεσμευτικότητας τῶν διορθώσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀλλά καί ἡ περίοδος κυβερνητικῆς ἀρρυθμίας πού ἀκολούθησε, δέν ἐπέτρεψαν τήν ὀλοκλήρωση καί ψηφίση νέου καταστατικοῦ νόμου γιά τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

Μετά τήν ἀποκατάσταση τῆς Δημοκρατίας ἡ σύσταση νέας Κληρικολαϊκῆς Ἐπιτροπῆς προβλεπόταν στό ἄρθρο 11 τοῦ νομοθετικοῦ διατάγματος 87/1974¹⁸. Συγκροτήθηκε στίς 14 Ὀκτωβρίου 1974 μέ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων Νικολάου Κ. Λούρου καί ἀπετελέσθη ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Σεραφεῖμ καί τούς Μητροπολίτες Ν. Ἰωνίας καί Φιλαδελφείας Τιμόθεο, Κίτρος Βαρνάβα, Κορινθίας Παντελεήμονα, Φθιώτιδος Δα-

μασκήνο (μέ αναπληρωτές τούς Μητροπολίτες Σερβίων καί Κοζάνης Διονύσιο, Ἀττικῆς Δωρόθεο, Πατρῶν Νικόδημο καί Δημητριάδος Χριστόδουλο), τούς ἐφημερίους Κωνσταντῖνο Γερασιμόπουλο, Ἐμμανουήλ Σχοινιωτάκη (μέ αναπληρωτές τούς κληρικούς Εὐάγγελο Μαντζουνέα καί Βασίλειο Μπαραμπούτη), τόν Γενικό Διευθυντή Θρησκευμάτων Καθηγητή (τότε ἡ θέση Γενικοῦ Διευθυντῆ ἦταν κενή¹⁹, ἀργότερα διορίσθηκε ὁ Καθηγητής Βλάσιος Φειδᾶς) καί τούς νομικούς Θεοφάνη Θεοδωρακόπουλο καί Θεοφάνη Ζούκα²⁰.

Καθῆκον τῆς Ἐπιτροπῆς ἦταν ἡ σύνταξη σχεδίου Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐντός δύο μηνῶν, «ὅπερ ἐγκρινόμενον ὑπό τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῶς Συνόδου» ὑποβάλλεται στόν Ὑπουργό Ἐθνικῆς Παιδείας. Ὑπενθυμίζεται ὅτι ἡ ἰσχὺς τοῦ προγενέστερου Καταστατικοῦ Χάρτη (νομοθετικό διάταγμα 126/1969) ὡς συνταχθέντος κατά τήν περίοδο τῆς Δικτατορίας καί συνδεδεμένου μέ αὐτήν, ἀλλά καί ὡς βεβαρημένου μέ ἀντικανονικές διατάξεις, εἶχε καταργηθεῖ μέ τό ἴδιο νομοθετικό διάταγμα 87/1974, πού προέβλεψε καί τήν συγκρότηση τῆς Κληρικολαϊκῆς Ἐπιτροπῆς. Τό αὐτό διάταγμα ἐπίσης προσωρινῶς ἐπανέφερε σέ ἰσχὺ τόν Καταστατικό Χάρτη τοῦ 1943, ὡς τῆ θέσπιση νέου²¹.

Ἡ Κληρικολαϊκῆ Ἐπιτροπή παρέδωσε στήν Ἱερά Σύνοδο τόν Δεκέμβριο 1974²² σχέδιο Καταστατικοῦ Χάρτη ἀποτελούμενο ἀπό 66 ἄρθρα. Ἡ ψήφιση τοῦ Συντάγματος τοῦ 1975 κατέστησε ἀναγκαία τήν ἐκ νέου ἐπεξεργασία καί μελέτη τῆς συμφωνίας τοῦ σχεδίου τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη σέ σχέση μέ τίς διατάξεις τῶν ἄρθρων 3 καί 13 καί τίς λοιπές θρησκευτικοῦ ἐνδιαφέροντος διατάξεις τοῦ νέου Συντάγματος. Γιά τόν λόγο αὐτόν ἡ θητεία τῆς Ἐπιτροπῆς παρατάθηκε μέ ἐπόμενο νομοθέτημα, τόν νόμο 462/1976²³, καί ἡ συγκρότησή της ἐμπλουτίσθηκε μέ τόν Καθηγητή Σπυρίδωνα Τρωιάνο (τότε Σύμβουλο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καί Θρησκευμάτων ἐπί ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων), τόν Ἀναστάσιο Μαρίνο, τότε ἀρεδρο τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, καί τόν Δημήτριο Παπανικολάου, Νομικό Σύμβουλο τοῦ Κράτους.

Ἡ Ἐπιτροπή τοῦ 1976, ὑπό τῆ νέα συγκρότησή της, κατήρτισε ἄλλα δύο σχέδια Καταστατικοῦ

Χάρτη. Εἰδικότερα, παρέδωσε τόν Δεκέμβριο 1976 δεύτερο σχέδιο, ἀποτελούμενο ἀπό 66 ἄρθρα, καί τόν Φεβρουάριο 1977 τό τρίτο τῆς σχέδιο, συγκείμενο ἐπίσης ἀπό 66 ἄρθρα.

Παρ' ὅτι ἡ Κληρικολαϊκῆ Ἐπιτροπή συνεστήθη τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1974, ἦτοι μετά τήν ἀποκατάσταση τῆς Δημοκρατίας, ἀπό τό σωζόμενο ἀρχεακό ὕλικό προκύπτει ὅτι οἱ διαβουλεύσεις μεταξύ Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῶν βασικῶν ἰδεῶν καί ἀρχῶν, στίς ὁποῖες θά ἐρείδατο ἕνας νέος Καταστατικός Χάρτης, εἶχαν ἀρχίσει σχεδόν μέ τήν ἔναρξη τῆς δεύτερης περιόδου τῆς Δικτατορίας καί μετά τήν παραίτηση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱερωνύμου Α' (ἡ ὁποία ἐγένετο δεκτὴ ἀπό τήν Δ.Ι.Σ. στίς 19.12.1973²⁴). Κύριος στόχος τῶν συζητήσεων γιά νέο Καταστατικό Χάρτη ἦταν ἡ ἐπάνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στήν κανονική ὁδὸ ὀργανώσεως καί λειτουργίας καί ἡ ἀποκατάσταση τῶν διαταραγμένων σχέσεων τῆς μέ τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο. Ὑφίσταται σχετική ἀλληλογραφία ἀπό τόν Ἰανουάριο 1974. Σῶζεται ἐπίσης σχέδιο νομοθετικοῦ διατάγματος «Περί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»²⁵, ἀποτελούμενο ἀπό 68 ἄρθρα, φέρον μόνο τήν ἰδιόχειρη ὑπογραφή τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καί Θρησκευμάτων τῆς δεύτερης περιόδου τῆς Δικτατορίας καί Καθηγητῆ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Παναγιώτη Χρήστου (1974). Μερικές ἀπό τίς διατάξεις τοῦ σχεδίου τοῦ Π. Χρήστου ἐπαναλαμβάνονται αὐτούσιες στά σχέδια τῆς Κληρικολαϊκῆς Ἐπιτροπῆς (τῶν ἐτῶν 1974, 1976, 1977) καί ἐν τέλει περιελήφθησαν στόν νόμο 590/1977. Μάλιστα στόν ἴδιο φάκελο τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μαζί μέ τό σχέδιο νομοθετικοῦ διατάγματος «Περί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» τοῦ Ὑπουργοῦ Παν. Χρήστου (1974), ἀποκρίνεται σχέδιο νομοθετικοῦ διατάγματος «Περί ρυθμίσεως ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων», ὡς καί σχέδιο Συντακτικῆς Πράξεως «Περί συγκροτήσεως μείζονος Ἱεραῶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί ρυθμίσεως κανονικῶν τινῶν ζητημάτων». Τό γεγονός αὐτό ἐπιτρέπει τήν ὑπόθεση, ὅτι κατά τήν μεταβατικὴ ἐκείνη περίοδο συνυπῆρχαν

οί προσπάθειες τόσο καταρτίσεως νέου Καταστατικού Χάρτη, όσο και επίλυσεως ζητημάτων προσωρινής και μεταβατικής φύσεως για την άποκατάσταση της κανονικότητας της Ίεράς Συνόδου, ή οποία είχε διασαλευθεί²⁶.

Στήν Κληρολαϊκή Έπιτροπή, πού συνεστήθη τόν Οκτώβριο του 1974, τέθηκε υπ' όψιν τό σχέδιο νομοθετικού διατάγματος «Περί του Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» του Π. Χρήστου, μαζί μέ εισηγητική έκθεση του Υπουργού (Κυβερνήσεως Έθνικης Ένότητος) Νικ. Κ. Λούρου, ή οποία έγγραφη επί του σχεδίου αυτού και διενεμήθη ως κείμενο έργασίας στά μέλη της Έπιτροπής²⁷.

Είναι άξιοσημείωτο ότι οί διεργασίες πού άρχισαν μέ επίσημο τρόπο μέ τή σύσταση της Κληρολαϊκής Έπιτροπής του 1974, είχαν προηγηθεί της ψηφίσεως του νέου Συντάγματος του 1975, μέ τό άρθρο 3 του οποίου τέθηκαν οί στοιχειώδεις έγγυήσεις υπερνομοθετικής ισχύος για τίς σχέσεις Έκκλησίας και Πολιτείας, πού θά δέσμευαν τόν κοινοβουλευτικό νομοθέτη κατά τήν διαμόρφωση του καταστατικού νόμου της Έκκλησίας. Δέν είναι παρακινδυνευμένο τό συμπέρασμα, όπως προκύπτει από τή μελέτη των άρχεακων πηγών, ότι σέ μεγάλο βαθμό ή μεταξύ της Έλληνικης Πολιτείας, της Έκκλησίας της Ελλάδος και του Οικουμενικού Πατριαρχείου έπιτευχθείσα συναινωση και άποκρυστάλλωση των θεμελιωδών ιδεών για τόν επικείμενο καταστατικό νόμο της Έκκλησίας της Ελλάδος προκαθόρισαν και τίς καινοτομίες, πού άπεφάσισε ή Ε' Άναθεωρητική Βουλή επί της διατυπώσεως των άρθρων 3 και 13 του Συντάγματος του 1975. Ειδικότερα τυποποιήθηκε στό άρθρο 3 § 1 ή σαφής αυτόδέσμευση του συνταγματικού νομοθέτη ότι θά σέβεται τόν τρόπο συγκροτήσεως της Διαρκούς Ίεράς Συνόδου και της Ίεράς Συνόδου της Ίεραρχίας βάσει των όρων του Πατριαρχικού Τόμου της 29^{ης} Ιουνίου 1850 και της Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως της 4^{ης} Σεπτεμβρίου 1928, ρητώς πλέον διαμνημονευομένων στή συνταγματική διάταξη²⁸, έν όψει και της νωπής τότε ανάμνησης της άριστίδην Διαρκούς Ίεράς Συνόδου του άναγκαστικού νόμου 3/1967 και των πολιτειοκρατικών επέμβασεων στή διοίκηση της Έκκλησίας της Ελλάδος μεταξύ

των έτων 1967-1973. Έπίσης, ή παράγραφος 2 του άρθρου 3 διευκρίνισε ότι: «Τό έκκλησιαστικό καθεστώς πού ύπάρχει σέ όρισμένες περιοχές του Κράτους δέν αντίκειται στίς διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου», μέ τήν έννοια ότι κηρύσσεται ως σεβαστό από τήν Πολιτεία τό ιδιαίτερο καθεστώς της Έκκλησίας της Κρήτης, των Ίερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου και του Άγίου Όρους. Κατά τά λοιπά, τό άρθρο 72 του Συντάγματος 1975 όρισε ότι: «Στήν Όλομέλεια της Βουλής συζητούνται και ψηφίζονται..., νομοσχέδια και προτάσεις νόμων για τά θέματα των άρθρων 3, 13», διάταξη ή οποία άναμφιβόλως επέτρεπε στήν Πολιτεία νά τεθεί έν ισχύι ό νέος Καταστατικός Χάρτης της Έκκλησίας της Ελλάδος μέ τήν μορφή τυπικού νόμου, όπως συνέβη και μέ τόν νόμο 590/1977.

Ήδη από τόν Ιανουάριο του 1974 ή Ίερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου μέ έπιστολές του Πατριάρχου Δημητρίου προς τόν Άρχιεπίσκοπο Άθηνών και πάσης Ελλάδος Σεραφείμ, τόν Πρωθυπουργό της Δικτατορίας Άδαμάντιο Άνδρουτσόπουλο και τόν Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων Καθηγητή Παναγιώτη Χρήστου²⁹, αλλά, μετά τήν ανακοίνωση περί της συγκροτήσεως της Κληρολαϊκής Έπιτροπής, και ό Ίερός Σύνδεσμος Κληρικων Ελλάδος, μεμονωμένοι Μητροπολίτες, Καθηγητές Θεολογικών Σχολών, θεολόγοι, ιεροψάλτες και λοιπά λαϊκά μέλη της Έκκλησίας υπέβαλαν πλήθος γραπτών προτάσεων κατά τή φάση προετοιμασίας των διαφόρων έκδοχων - σχεδίων του νέου Καταστατικού Χάρτη. Οί παρατηρήσεις έστίαζαν όχι μόνο σέ ουσιαστικά και νομοτεχνικά ζητήματα επί του νομοθετικού κειμένου, αλλά και σέ θεμελιώδεις άρχές κανονικού δικαίου και στήν έξεύρεση τρόπου συμφωνίας τους μέ τόν υπό προετοιμασία Καταστατικό Χάρτη. Παραδείγματος χάριν ξεχωρίζει, ως ιστορικώς ένδιαφέρουσα, ή παρατήρηση του Οικουμενικού Πατριάρχου Δημητρίου προς τόν Άρχιεπίσκοπο Άθηνών και πάσης Ελλάδος Σεραφείμ ότι: «Ός προς τό περί άμεταθέτου των Ίεραρχων των Νέων Χωρών άρθρον 5 της Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως του 1928, γνωρίζομεν τή Ύμετέρα Μακαριότητα, ότι διατηρουμένων άμειώτων της τε ισχύος των σχετικων ιερων κανό-

νων και του όφειλομένου προς αυτούς σεβασμού, ή Ιερά Σύνοδος της Έκκλησίας της Ελλάδος έχει την άφ' ήμων έξουσιοδότηση όπως κατ' οικονομίαν προβαίνει εις μεταθέσεις Μητροπολιτών εντός της περιοχής των Νέων Χωρών, και από της περιοχής τούτων εις την περιοχή της Αυτόκεφάλου Έκκλησίας της Ελλάδος, και τανάπαλιν, τη προηγουμένη μέντοι γνώσει του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Ώσαύτως τη κρίσει και αποφάσει της αυτής Ιεράς Συνόδου της Έκκλησίας της Ελλάδος επαφίεται και ή διά ποιμαντικές ανάγκας σύστασις θέσεων Βοηθών Επισκόπων εν Μητροπόλεσι των Νέων Χωρών»³⁰. Επί του θέματος εκδόθηκε βεβαίως πολύ άργότερα, μετά την έγερση κρίσεως μεταξύ των δύο Έκκλησιών τό 2004, ή γνωστή απόφαση της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας κατά την έκτακτη Συνεδρία της 28^{ης} Μαΐου 2004, κατά την όποια: « Η Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας της Έκκλησίας της Ελλάδος εν άγάπη Χριστού και σταθερώ πόθω ένότητος μετά της έν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης του Χριστού Έκκλησίας διακηρύσσει τόν σεβασμόν και την τήρησιν του Πατριαρχικού Τόμου του 1850 και όλων των διατάξεων της Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως του 1928»³¹.

Πάντως άργότερα, τόν Σεπτέμβριο του 1975, τό Οικουμενικό Πατριαρχείο ζήτησε μεταβολές, όταν του παραπέμφθηκε τό πρώτο σχέδιο της Κληρικολαϊκής Έπιτροπής, όποτε, και για τόν λόγο αυτό, ή Διαρκής Ιερά Σύνοδος ανάκαλεσε τό πρώτο σχέδιο, τό όποιο είχε υποβάλει στό Ύπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων ζητώντας από αυτό την άναστολή της καταθέσεώς του στη Βουλή προκειμένου να ληφθούν ύπ' όψιν οί παρατηρήσεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου³².

Η Κληρικολαϊκή Έπιτροπή του 1976 κατήρτισε κείμενο έργασίας με παραβολή των διατάξεων του σχεδίου της Κληρικολαϊκής Έπιτροπής του 1974 και του δικού της σχεδίου και παρέδωσε τό κείμενο έργασίας στη Διαρκή Ιερά Σύνοδο³³. Περαιτέρω ή Δ.Ι.Σ. διατύπωσε τή γνώμη Της, συντάσσοντας δύο κείμενα έργασίας με παραλληλισμό των νέων διατάξεων, πού είχε προτείνει ή Κληρικολαϊκή Έπιτροπή του 1976, και σέ διπλανή στήλη σημειωμένες τίς τροποποιήσεις πού ή Δ.Ι.Σ. άπεφάσισε επί των διατάξεων αυτών³⁴. Μέ έπόμε-

νο κείμενο έργασίας ή Δ.Ι.Σ. κατέληξε στην τελική διατύπωση Της επί των νέων διατάξεων, τίς όποιες είχε εισηγηθεί ή δεύτερη Κληρικολαϊκή Έπιτροπή του 1976³⁵. Έπιπλέον ή Διαρκής Ιερά Σύνοδος ένσωμάτωσε τίς τροποποιήσεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου και απέστειλε μέ Συνοδική Έγκύκλιο τό νέο σχέδιο στά μέλη της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας προς διατύπωση της γνώμης τους³⁶.

Όπως συνοψίζεται στό κείμενο της Εισηγητικής Έκθέσεως επί του κατατεθέντος στη Βουλή Σχεδίου Νόμου μέ τίτλο «Περί κυρώσεως του Κώδικος Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος»: «2... διά του Ν.Δ. 87/1974, τό όποιον προέβλεπε την σύστασιν ειδικής Κληρικολαϊκής Έπιτροπής προς σύνταξιν Σχεδίου Καταστατικού Νόμου της Έκκλησίας της Ελλάδος, διά την κατά τρόπον σταθερόν και πάγιον ρύθμισιν πάντων των άφορώντων εις την διοίκησιν της Έκκλησίας της Ελλάδος θεμάτων. Η ως άνω έπιτροπή, συστηθεΐσα διά της ύπ' αριθ. Φ. 051.1/39/93686/14.10.1974 άποφάσεως του Ύπουργού Παιδείας (Φ.Ε.Κ. 1073/1910.1974 Τεύχ. Δεύτερον), έπεράτωσε τό έργον της διά της συντάξεως σχεδίου Καταστατικού Νόμου, τό όποιον διεβιβάσθη μετά της κατά νόμον γνώμης της Δ.Ι.Σ. εις τό Ύπουργείον Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, διά να κατατεθῆ εις την Βουλήν προς ψήφισιν κατά την διαδικασίαν την προβλεπομένην υπό των διατάξεων του άρθρου 11 του ΝΔ. 87/1974.

3. Αί έν τῷ μεταξύ διαπιστωθεΐσαι έλλείψεις υπό του Οικουμενικού Πατριαρχείου και της άρμοδίας Ύπηρεσίας του ΥΠ.Ε.Π.Θ. κατέστησαν έπιτακτικήν την άναβίωσιν της Κληρικολαϊκής Έπιτροπής μετά τινων μεταβολών εις την συγκρότησιν αυτής διά του Ν. 462/1976 “Περί ρυθμίσεως ζητημάτων τινών του Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος”.

Αί υπό της ως άνω Έπιτροπής γενόμεναι τροπολογίαι εις τά άρθρα του άρχικού Σχεδίου άπεστάλησαν προς την Δ.Ι.Σ. διά την έκφρασιν της κατά Νόμον γνώμης της, ή δέ γνώμη της Δ.Ι.Σ. επί των τροπολογηθεισών διατάξεων άνεπέμφθη και πάλιν εις την Έπιτροπήν, ή όποία διεμόρφωσε και τό παρόν τελικό κείμενον του Σχεδίου Καταστατικού Νόμου.

4. ... *Ἡ Κληρικολαϊκή Ἐπιτροπή τοῦ Ν. 462/1976 εἰργάσθη ἐπὶ τῇ βάσει καὶ τῶν ὑποβληθέντων ὑπομνημάτων ὑπὸ τῶν διαφόρων ἐνδιαφερομένων φορέων, ἀξιοποιήσασα εἰς τὸ τελικὸν κείμενον τὰς γενομένας θετικὰς προτάσεις. Εἰδικώτερον ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψει ἢ ἐπὶ τοῦ Σχεδίου γνώμη τῆς Δ.Ι.Σ., τὰ αἰτήματα τοῦ Ἱ. Συνδέσμου Κληρικῶν Ἑλλάδος καὶ γενικώτερον πᾶσαι αἱ προτάσεις, αἱ ὁποῖαι ἦσαν σύμφωνοι πρὸς τὸ Σύνταγμα, τοὺς ἰ. κανόνας, τὴν κειμένην νομοθεσίαν καὶ τὴν νομολογίαν τῶν Δικαστηρίων τῆς Χώρας.*

5. *Διὰ τοῦ Σχεδίου Καταστατικοῦ Νόμου ἐξασφαλίζεται ἡ νόμιμος δημοκρατικὴ λειτουργία τῶν διοικητικῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν κατὰ τὴν ἐπιταγὴν τοῦ ἄρθρου 3 § 1 τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν συνταγματικῶς κατοχυρωμένων ἰ. κανόνων.»³⁷.*

Γ. Τό ἱστορικὸ περιβάλλον γενέσεως καὶ οἱ στόχοι τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη

Ἀπὸ τὴν ἀρχικὴ εἰσηγητικὴ ἔκθεση τοῦ σχεδίου Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1974, τὴν ὁποία ὑπέγραφε ὁ ἐπὶ τῆς Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργός (τῆς Κυβερνήσεως Ἐθνικῆς Ἐνότητος) Νικόλαος Κ. Λούρος, προκύπτει ἡ δικαιολογητικὴ αἰτία, πού ἔθεσε σέ κίνηση τὴν πρωτοβουλία τῆς Πολιτείας γιὰ τὴν σύνταξη νέου Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος: «*Μεταξὺ τῶν ληπτέων μέτρων διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς κανονικῆς τάξεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, κατόπιν τῆς ἐκτροπῆς, ἧτις ἐκκυριάρχησεν ἀπὸ τοῦ Μαΐου τοῦ ἔτους 1967 μέχρι τῆς 15^{ης} Δεκεμβρίου 1973, ..., περιλαμβάνεται προδήλως καὶ ἡ σύνταξις νέου Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (σελ. 1 αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως³⁸) καί: «*Ἐν συμπεράσματι φρονοῦμεν ὅτι, διὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ ἐν σχεδίῳ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀφ' ἑνὸς ἐπανερχεται ἡ κανονικὴ τάξις ἐντὸς τῶν κόλπων Αὐτῆς, ἐφ' ὅσον ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας καθίσταται καὶ πάλιν ἀρμοδία, ἄνευ παρεκκλίσεων καὶ χρονικῶν περιορισμῶν, ὡς συνέβαινε μέ τὸν καταργούμενον Καταστατικόν Χάρτην, δι' ὅλα τὰ θέματα, τὰ ὁποῖα συνδέονται μέ τὰ κυριαρχικά Αὐτῆς δικαιώματα. Τέλος, θεωροῦμεν ὡς μεγίστης σημασίας διὰ τὴν εἰρήνευ-**

σιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν προαγωγὴν ἐν γένει τῶν συμφερόντων Αὐτῆς τὴν ἀποκατάστασιν καὶ περαιτέρω σύσφιγξιν τῶν σχέσεων τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, διὰ τῆς κυρώσεως ὑπὸ τοῦ ἐν σχεδίῳ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ Πατριαρχικοῦ Τόμου τοῦ ἔτους 1850 καὶ τῆς ἀπὸ 14.9.1928 Πατριαρχικῆς Πράξεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς Ἱερᾶς ταύτης Κιβωτοῦ τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας» (σ. 6 αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως)³⁹.

Δεδηλωμένοι στόχοι τῆς Πολιτείας, ἐπομένως, ἦσαν ἡ ἐπάνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν κανονικὴ ὁδὸ, ὁ ἐκδημοκρατισμὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου, σέ ἀναλογία πρὸς τὴ διαδικασία ἐκδημοκρατισμοῦ τοῦ δημόσιου βίου, καί, τέλος, ἡ ἐναρμόνιση τῶν καταστατικῶν διατάξεων πρὸς τοὺς κανονικοὺς ὅρους τοῦ Πατριαρχικοῦ Τόμου τῆς Αὐτοκεφαλίας (29.6.1850) καὶ τῆς Συνοδικῆς Πράξεως περὶ τῶν Νέων Χωρῶν (4.9.1928).

Ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεση τοῦ Νικ. Κ. Λούρου εἶχε ὑπ' ὄψιν τῆς δύο τραυματικὰ γιὰ τὴν κανονικὴ πορεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γεγονότα τῆς περιόδου 1967-1974⁴⁰:

α) Τὴν πραξικοπηματικὴ ἀλλαγὴ ἡγεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σέ Συνοδικὸ καὶ Μητροπολιτικὸ ἐπίπεδο διοικήσεως μέσῳ νομοθετημάτων καὶ διοικητικῶν πράξεων τοῦ δικτατορικοῦ καθεστώτος τοῦ Ἀπριλίου 1967. Πρόκειται γιὰ μίαν ὁμάδα νομικῶν ρυθμίσεων, πού κατέτειναν εὐθέως στὴν καταστρατήγησιν τοῦ αἰρετοῦ χαρακτῆρα τοῦ συνοδικοῦ θεσμοῦ, τῆς ἰσοβιότητος τῶν Ἐπισκόπων καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς συμμετοχῆς τους στὰ συνοδικὰ ὄργανα βάσει τῶν πρεσβειῶν τῆς Ἀρχιερωσύνης καὶ κατ' ἰσομοιρίαν ἐκ τῶν Μητροπόλεων τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν. Μέ βασιλικὸ διάταγμα (β.δ.) στίς 27 Ἀπριλίου 1967 (κατόπιν προτάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων) εἶχε ἀνασταλεῖ ἐπ' ἀόριστον ἡ σύγκλησις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, πού εἶχε προγραμματισθεῖ νά λάβει χώρα στίς 11 Μαΐου 1967, γιὰ τὴν πλήρωση δεκατριῶν κενῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων⁴¹. Στίς 10 Μαΐου 1967, μέ τὸν ἀναγκαστικὸ νόμο (ἀ. ν.) 3/1967, ἡ δικτατορικὴ κυβέρνησις κατήργησε τὴν ὑπάρχουσα Διαρκῆ

Ἱερά Σύνοδο⁴² καί προέβλεψε, κατά παρέκκλιση τοῦ ἰσχύοντος τότε Καταστατικοῦ Χάρτη τοῦ 1943 καί τῶν ὄρων τοῦ Πατριαρχικοῦ Τόμου τῆς 29.6.1850 καί τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως τῆς 4.9.1928, ὅτι θά διορισθεῖ μέ βασιλικό διάταγμα μία (μὴ ἐκλεγμένη ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας) Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος (Δ.Ι.Σ.) ἀπὸ ὀκτώ Μητροπολίτες (γνωστή ὡς ἀριστίνδην Δ.Ι.Σ.)⁴³, ἡ ὁποία διορίσθηκε τὴν ἐπόμενη ἡμέρα⁴⁴. Ἐπιπλέον ὁ ἴδιος νόμος κατήργησε τὸν κατάλογο τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων, ἀφαίρεσε ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας τὴν ἐξουσία ἐκλογῆς Μητροπολιτῶν καί τὴν παρεχώρησε στὴν ἀριστίνδην Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο⁴⁵, ἡ ὁποία ὠστόσο περιοριζόταν μόνο στὴν κατάρτιση τοῦ τριπρὸς ὄρου δελτίου, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐκλεγόταν Μητροπολίτης τῆς ἐπιλογῆς τοῦ Βασιλέως⁴⁶. Ἐκ παραλλήλου, διετήρησε καί ἐπέξετεινε καί στὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος τὸ ἡλικιακὸ ὄριο ὑποχρεωτικῆς ἀφυπηρητήσεως (ὄγδόντα ἔτη), πού ἴσχυε ἀπὸ τὸ 1966 γιὰ τοὺς Μητροπολίτες, καταλαμβάνοντας ἔτσι τὸν τότε Ἀρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο Β΄ (Χατζησταύρου)⁴⁷, καί κήρυξε ἐν χηρείᾳ τὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν⁴⁸. Στις 13.5.1967 ἡ ἀριστίνδην Δ.Ι.Σ. κατήρτισε τριπρὸς ὄρου δελτίο γιὰ τὴν ἐκλογή τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος καί ἐπέλεξε μέ βασιλικὸ διάταγμα⁴⁹ ὁ Ἀρχιμανδριτὴς Ἱερώνυμος (Κοτσώνης), Καθηγητὴς Κανονικοῦ Δικαίου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. Ἐπιπλέον, ἡ ἀριστίνδην Δ.Ι.Σ. ἀπὸ τὸ 1967 ἕως τὸ 1971 καί ἡ συγκροτηθεῖσα βάσει τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τοῦ 1969⁵⁰ νέα Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος ἐξέλεξε ἐικοσι ἑννέα Μητροπολίτες καί ἕξι τιτουλαρίους Ἐπισκόπους. Κατὰ τὴν περίοδο ἐκείνη, δύο Μητροπολίτες⁵¹ ἐξέπεσαν τοῦ μητροπολιτικοῦ τους θρόνου ἐξ αἰτίας τοῦ ιδιωνύμου ἀδικήματος «τῆς ἀπωλείας τῆς ἕξωθεν καλῆς μαρτυρίας» μέ ἀποφάσεις Συνοδικοῦ Δικαστηρίου καί χωρὶς δικαίωμα ἐφέσεως δυνάμει τοῦ ἀναγκαστικοῦ νόμου 214/1967⁵², ἐνῶ ἕτεροι πέντε Μητροπολίτες ἐξηναγκάσθησαν ἢ ἐκβιάσθησαν ἀπὸ ἐκπροσώπους τοῦ καθεστώτος νά ὑποβάλουν παραίτηση⁵³, ἐννέα δέ Ἀρχιερεῖς (ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Β΄ καί ὀκτώ Μητροπολίτες) κατελήφθησαν ἀπὸ τὸ ὄριο ἡλικίας τῶν ὄγδόντα ἐτῶν καί ἀπεχώρησαν.

β) Ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τοῦ 1969 (ν.δ. 126/1969)⁵⁴ ἐπίσης παρεβίαζε τίς δύο βασικὲς κανονικὲς ἀρχές τοῦ Πατριαρχικοῦ Τόμου τῆς 29.6.1850 καί τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως τῆς 4.9.1928⁵⁵, ὅσον ἀφορᾷ στὴ συγκρότηση τῆς Δ.Ι.Σ. βάσει τῶν πρεσβειῶν Ἀρχιερωσύνης καί τῆς κατ' ἰσομοιρίαν συμμετοχῆς σέ Αὐτὴ τῶν Μητροπολιτῶν ἐκ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί ἐκ τῶν Νέων Χωρῶν. Ἡ παραβίαση αὐτῶν τῶν κανονικῶν ἀρχῶν εἶχε ἤδη ἐκδηλωθεῖ μέ τὸν ἀναγκαστικὸ νόμο 3/1967 (λόγῳ τῆς ἀριστίνδην Δ.Ι.Σ. τοῦ ἄρθρου 1 § 2 τοῦ ἐν λόγω νόμου) καί συνεχίσθηκε μέ τὸν Καταστατικὸ Χάρτη τοῦ 1969. Ὁ τελευταῖος προέβλεπε ὅτι μέλη τῆς Δ.Ι.Σ. εἶναι αὐτοδικαίως, πέραν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καί Προέδρου Τῆς, οἱ Μητροπολίτες – Πρόεδροι τῶν δέκα Μονίμων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν καί ὄχι οἱ καλούμενοι κατὰ τὰ πρεσβεῖα Ἀρχιερωσύνης Μητροπολίτες καί κατ' ἴσον ἀριθμὸν ἐκ τῶν δύο καταλόγων Μητροπολιτῶν (Παλαιᾶς Ἑλλάδος καί Νέων Χωρῶν). Οἱ Πρόεδροι τῶν Μονίμων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν ἐκλέγονταν ἀπὸ τὴν Ι.Σ.Ι. μέ εἰσήγηση τῆς ἀπερχόμενης Δ.Ι.Σ. «ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέων» καί χωρὶς τὴν κατὰ νόμον ὑποχρέωση τηρήσεως τῶν ἀνωτέρω δύο κανονικῶν δεσμεύσεων⁵⁶. Ἡ νομοθέτηση τῶν ἀνωτέρω παρεκκλίσεων προκάλεσε ἐπανειλημμένη ἀντίδραση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μέ ἐπιστολές τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη⁵⁷, καί κλυδωνισμοὺς ἐντὸς τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὶν⁵⁸ καί μετὰ τὴν ἔναρξη ἰσχύος τοῦ νομοθετικοῦ διατάγματος 126/1969⁵⁹.

Ἀπαντώντας λοιπὸν, παρεμπιπτόντως, στὸ ἐρώτημα τὸ ὁποῖο τίθεται ἐνίστε ἀπὸ ὀρισμένους: «τί ἔκανε ἐπὶ ἑπταετοῦς Δικτατορίας ἢ Ἐκκλησία» –καί μέ αὐτὸ τὸ σχῆμα κατ' ἐξοχὴν ἐννοοῦν τὴν ἡγεσία Τῆς– ἐλπίζοντες νά περιαγάγουν σέ δυσχερῆ θέση τὴν Ἐκκλησία καί νά ἀμφισβητήσουν τὸ ἠθικὸ κύρος Τῆς, ἡ ἀπόκριση εἶναι ἀπλή: ἢ οὐδέτερη ἐξιστόρηση τῶν ὡς ἄνω κρατικῶν παρεμβάσεων καθιστᾷ ἀντιληπτὸ, καί στὸν πλέον κακοπροαίρετο, ὅτι ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1967 καί ἐφ' ἑξῆς τὸ στρατοκρατικὸ καθεστῶς προχώρησε σέ πραξικόπημα καί ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ στόχο καί ἀποτέλεσμα τὴν ἀνατροπὴ τῆς

κανονικής διοικήσεώς Της σέ κεντρικό καί περιφερειακό επίπεδο (μέ τόν διορισμό νέας Διαρκούς Ἱεράς Συνόδου, τήν ἀφαίρεση ἐξουσιῶν ἀπό τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας, τήν ἐκλογή νέου Ἀρχιεπισκόπου, τήν ἀπομάκρυνση δεκαέξι Μητροπολιτῶν μή φιλικῶν πρός τό καθεστῶς καί τήν ἐκλογή εἴκοσι ἐννέα νέων Μητροπολιτῶν). Γιά τόν λόγο αὐτό, στίς 30.12.1974 ἡ Ἱερά Σύνοδος, παραδίδοντας στόν Πρωθυπουργό Κωνσταντῖνο Καραμανλή τό σχέδιο Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς τότε Κληρικολαϊκῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπισήμανε τήν ἀνάγκη «ὅπως ἡ Ἐκκλησία ἀποκτήσῃ, ἀνευ οὐδεμιᾶς περαιτέρω ἀναβολῆς, τόν Καταστατικόν Αὐτῆς Χάρτην, ἵνα οὕτως ὀλοκληρωθῇ τό ἔργον τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἐκ τῶν καταλοιπῶν τῆς ἐπί ἐπταετίαν ὄλην δικτατορικῆς διακυβερνήσεως Αὐτῆς, ἥτις δυσεξαρίθμητα δεινά ἐπεσώρευσεν εἰς Αὐτήν»⁶⁰.

Χωρίς νά ἀδικεῖ κανεῖς τήν προσωπική ἠθική στάθμη καί τήν ἀξιόλογη διακονία καί προσφορά στό ποίμνιο ὄσων κληρικῶν συμμετεῖχαν στήν ἀνωτέρω δοτῆ Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο ἡ ἐξελέγησαν ἀπό αὐτήν ὡς Ἀρχιερεῖς, καί χωρίς νά παραβλέπεται ὅτι ἡ κρατική εἰσβολή στό ἐσωτερικό τῆς Ἐκκλησίας δέν ἀποτελοῦσε καινοφανές συμβάν ἐκείνη τήν ἐποχή, καθώς εἶχε ἱστορικό προηγούμενο (ὑπενθυμίζεται ὅτι ἀριστίνδην Σύνοδοι εἶχαν διορισθεῖ ἀπό τό κράτος κατά τά ἔτη 1917, 1920, 1925, 1938), δέν μποροῦν νά ἀποσιωπηθοῦν τά ἀνωτέρω ἱστορικά γεγονότα. Στό πλαίσιο αὐτό εἶναι κατ' ἀρχήν κατανοητή ἡ «οἰκονομία», πού προσπάθησαν ἀργότερα νά ἀσκήσουν μέ διάφορες ἀποφάσεις ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος καί ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, μετά τόν Νοέμβριο τοῦ 1973⁶¹. Ἡ ἐκκλησιαστική ἱστορία θά ἀποτιμήσει ἐάν οἱ προσπάθειες θεραπείας ἔγιναν μέ λιγότερο ἢ περισσότερο ἐπιτυχῆ ἢ ἀτυχῆ τρόπο, ὥστος δέν πρέπει νά λησμονεῖται ὅτι ἀπέβλεπαν ἀφ' ἐνός στήν ἐπούλωση τοῦ θεσμικοῦ τραύματος, τό ὁποῖο προκάλεσε ἡ ἐπέμβαση τῆς στρατιωτικῆς Δικτατορίας στό Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, καί ἀφ' ἑτέρου στήν ἀποσόβηση τοῦ ἐσωτερικοῦ σπαραγμοῦ καί τῶν ὀξύτατων παρενεργειῶν του, πού ἀναδίδονταν ἐπί δεκαετίες⁶².

Ἐπιστρέφοντας στό κείμενο τῆς ἀρχικῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως τοῦ σχεδίου Καταστατικοῦ

Χάρτη ἐπί Ὑπουργίας Νικολάου Λούρου (1974), δέν πρέπει πάντως νά ἀγνοηθεῖ ὅτι ἡ ἐκεῖ περιγραφόμενη σκοποθεσία περί παύσεως τῶν πολιτειακῶν ἐπεμβάσεων διατυπωνόταν σέ ἓνα συνοδευτικό κείμενο νομοσχεδίου καί ὑπό τό κράτος μίας ζώσας πολιτειακῆς ἰδεολογίας γιά τήν λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας, ἠπιότερης μὲν σέ σχέση μέ τό παρελθόν, ἀλλά ὅπωςδήποτε δεδομένης, ἡ ὁποία κατ' ἀρχήν ὑπέφωσκε σέ ἐπόμενα σχέδια κατά τό διάστημα 1974-1977 καί παρὰ τήν ἔναρξη τῆς ἰσχύος τοῦ Συντάγματος 1975. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρεται ὅτι πουθενά στόν ἰσχύοντα Καταστατικό Χάρτη δέν τέθηκε διάταξη παραπλήσια μέ ἐκείνη πού εἶχε προταθεῖ στό σχέδιο τῆς Κληρικολαϊκῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ 1962 ὅτι: «Τά ὄργανα τῆς Πολιτείας ὀφείλουσι, πρό τῆς λήψεως σχετικῶν ἀποφάσεων, νά ζητῶσιν ἐγγράφως τήν γνώμην τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, ἐν ἐπιγούσῃ δέ περιπτώσει τῆς Διαρκοῦς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς» (= Δ.Ι.Σ.).

Δ. Οἱ συζητήσεις στή Βουλή

Τό τελικό νομοσχέδιο ὑπεγράφη στίς 16 Μαρτίου 1977 ἀπό τοῦς Ὑπουργούς Προεδρίας Κυβερνήσεως καί Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων Γεώργιο Ράλλη, Δικαιοσύνης Κωνσταντῖνο Στεφανάκη καί Οἰκονομικῶν Εὐάγγελο Δεβλέτογλου, συνοδευτόταν ἀπό μία σύντομη εἰσηγητική ἔκθεση μόλις δύο σελίδων, τό ἀποτελοῦσαν ἑβδομήντα τρία ἄρθρα καί κατατέθηκε στή Βουλή ὑπό τόν τίτλο «Περί κυρώσεως τοῦ Κώδικος Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»⁶³. Παρὰ τίς ἐντυπώσεις πού δημιουργεῖ ὁ ἀρχικός τίτλος τοῦ νομοσχεδίου, τοῦτο δέν ψηφίσθηκε μέ τή διαδικασία ψηφίσεως τῶν διοικητικῶν καί δικαστικῶν κωδίκων τοῦ ἄρθρου 76 § 6 τοῦ Συντάγματος 1975, δηλαδή δέν ψηφίσθηκε ἀπό τήν Βουλή ἓνας νόμος πού κυρώνει «ἐν ὄλῳ» τόν Καταστατικό Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας ὡς κώδικα. Ἄν καί ἔτσι προέβλεπε καί τό διάταγμα 87/1974, πού συνέστησε τήν πρώτη Κληρικολαϊκή Ἐπιτροπή, ἐπίσης αὐτή ἦταν ἡ πρόθεση τῆς τότε Κυβερνήσεως καί ἡ ἐπιθυμία τῆς Ἱεράς Συνόδου⁶⁴, δηλαδή νά κυρωθεῖ ὁ Καταστατικός Χάρτης μέ τήν εἰδική διαδικασία τῆς ψηφίσεως κωδίκων, ὥστε νά περιορισθεῖ ἡ δυνατότητα τοῦ νομοθετικοῦ σώματος νά ἐπιφέρει

τροποποιήσεις στό κείμενο τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη, ἐν τέλει κατά τήν σχετική ψηφοφορία στήν ἀρμόδια Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή ὑπερίσχυσε ἡ ἀντίθετη ἄποψη τῆς Ἐνώσεως Δημοκρατικοῦ Κέντρου, πού τάχθηκε ὑπέρ τῆς δυνατότητας νά γίνει συζήτηση καί φυσικά ἐπεμβάσεις τῆς Βουλῆς ἐπί ἐκάστου ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου⁶⁵.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀκολουθήθηκε στήν ἀρμόδια Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή καί στήν Ὀλομέλεια τῆς Βουλῆς ἡ συνήθης διαδικασία συζητήσεως καί ψηφίσεως ἐπί τῆς ἀρχῆς, ἐπί τῶν ἄρθρων καί στό σύνολο τοῦ νομοσχεδίου, ὅποτε κατά τή συζήτηση στήν Ὀλομέλεια τῆς Βουλῆς ἡ ἐπικεφαλίδα τοῦ νομοσχεδίου τροποποιήθηκε σέ «Καταστατικός Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Στίς συζητήσεις στή Βουλή τό νομοσχέδιο ὑποστήριξαν ὁ Ὑπουργός καί ὁ Ὑφυπουργός Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων Γεώργιος Ράλλης καί Βασίλειος Κοντογιαννόπουλος ἀντιστοίχως.

Ἡ ἀνωτέρω παρατήρηση γιά τό ἰδεολογικό περιβάλλον τῆς ἐποχῆς ἐπιβεβαιώνεται καί ἀπό τά κείμενα τῶν συζητήσεων στή Βουλή τῶν Ἑλλήνων, ἰδίως ἀπό τήν συζήτηση ἐπί τῶν ἄρθρων τοῦ νομοσχεδίου. Ἀπό τήν ἐπισκόπηση τῶν Πρακτικῶν τῆς Βουλῆς, εἰδικά κατά τή συζήτηση ἐπί τῶν ἄρθρων (Συνεδρίες Ὀλομέλειας Βουλῆς 12.5.1977, 16.5.1977), διαφαίνεται ἡ διάθεση βουλευτῶν διαφόρων κοινοβουλευτικῶν σχηματισμῶν νά εἰσαγάγουν τροποποιήσεις ἢ νά καταργήσουν ρυθμίσεις τοῦ προτεινόμενου νομοσχεδίου, τό ὅποιο εἶχε προέλθει ἀπό τήν Κληρικολαϊκή Ἐπιτροπή, ἐνίοτε μέ διατάξεις πού ἀπέβλεπαν στήν κατοχύρωση μικρότερης ἢ μεγαλύτερης αὐτοδιοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἐπιχειροῦσαν τήν ἀφομοίωση δημοκρατικῶν κατακτήσεων καί κοσμικῶν ἀποτιμήσεων τοῦ δημόσιου βίου. Ἐνδεικτικῶς, κατά τή συζήτηση ἐπί τῶν ἄρθρων: 1) Προτάθηκε ἡ εἰσαγωγή ρυθμίσεως κατά τήν ὁποία πρὶν ἀπό τήν ψήφιση ὁποιοῦδήποτε «ἐκκλησιαστικοῦ νόμου» εἶναι ἀπαραίτητη ἡ γνωμοδότηση ἢ ἀκόμη καί ἡ σύμφωνη γνώμη τῆς Ἐκκλησίας. 2) Προτάθηκε ρύθμιση ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὄχι ἀπλῶς συνεργάζεται μετά τῆς Πολιτείας, ἀλλά εἶναι ἀρμόδια γιά τήν ἐκκλησιαστική ἐκπαίδευση. 3) Ὑποβλήθηκαν παρατηρήσεις γιά τήν συγκρότηση τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν. 4) Ἀκούσθηκαν ἀμφισβητήσεις γιά

τήν σκοπιμότητα ὑπάρξεως καί τό εὔρος τῶν νομοθετικῶν ἐξουσιοδοτήσεων τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη πρὸς τήν Δ.Ι.Σ. καί τήν Ι.Σ.Ι. 5) Προτάθηκαν μεταβολές ὡς πρὸς τόν τρόπο ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καί τῶν Μητροπολιτῶν μέ τή συμμετοχή τοῦ κατωτέρου κλήρου καί τοῦ λαοῦ καί ὡς πρὸς τήν ἐκλογή τοῦ κατωτέρου κλήρου μέ τήν συμμετοχή καί τοῦ ποιμνίου⁶⁶. 6) Προτάθηκε ἡ 35ετής ὑπηρεσία ἢ τό ἐξηκοστό πέμπτο ἔτος ὡς προαιρετικό ὄριο ἀποχωρήσεως τῶν ἐφημεριῶν (ὁ Ὑπουργός Γ. Ράλλης ἔκανε δεκτό τό ἑβδομηκοστό ἔτος). 7) Προτάθηκε ἡ μισθολογική ἐξομοίωση τῶν ἐφημεριῶν καί τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. 8) Ζητήθηκε ἡ ἐξομοίωση τοῦ ὑπαλληλικοῦ καθεστώτος τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων μέ αὐτό τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων (ἔγινε δεκτό ἀπό τόν Ὑφυπουργό Β. Κοντογιαννόπουλο). 9) Προτάθηκε ἡ ἀπαλοιφή τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκκλήτου ἐνώπιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γιά τούς τιμωρούμενους Ἀρχιερεῖς. 10) Ζητήθηκε νά μήν ἀπαιτεῖται ἐπισκοπική ἄδεια γιά τήν προσφυγή κληρικοῦ στή δικαιοσύνη χωρίς καμία ἐξαιρέση, ἀντί νά ἀπαιτεῖται στίς ἀντιδικίες μεταξύ κληρικῶν (ἔγένετο δεκτό ἀπό τόν Ὑφυπουργό Β. Κοντογιαννόπουλο). 11) Τέθηκε πρὸς συζήτηση ἡ καθιέρωση ἡλικιακοῦ ὁρίου ὑποχρεωτικῆς ἐξόδου γιά τούς Ἀρχιερεῖς.

Ε. Τά σημεῖα προόδου τοῦ ν. 590/1977

Σταχυολογοῦνται κατωτέρω ὀρισμένες καίριες ἐπιλογές τοῦ ἰσχύοντος Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πού καθιερώνουν ἕνα καινοτόμο πλαίσιο λειτουργίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, περὶ τοῦ ὁποῦ ἡ Εἰσηγητική Ἐκθεση τοῦ νόμου διαβεβαιοῖ ὅτι πλέον συνιστᾶ «ὀρθήν κατ' ἀρχήν βάσιν ἐναρμονίσεως νομιμότητος καί κανονικότητος», καί ἀποτελοῦν σημεῖα προόδου:

α. Ἡ ἐναρμόνιση τοῦ Συνοδικοῦ θεσμοῦ πρὸς τό Κανονικό Δίκαιο

Ἡ ἐκ νέου διαρρύθμιση τῶν ἀρμοδιοτήτων καί τῆς λειτουργίας τοῦ συνοδικοῦ θεσμοῦ καί τῶν δύο ὀργανικῶν ἐκφάνσεών του, τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καί τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, ἀπετέλεσε σημεῖο ἐπιτυχοῦς συντονισμοῦ τῶν ὀργάνων αὐτῶν πρὸς τήν κανονική πα-

ράδοση της Ανατολικής Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας μέσα στή νομοθετική πορεία τοῦ θεσμοῦ ἀπό τό 1833 ἕως τόν ἰσχύοντα Κ.Χ.Ε.Ε.⁶⁷

Τό 1833 συστήθηκε ἀπό τήν Ἀντιβασιλεία τοῦ Ὁθωνα καί χωρίς τήν κανονική ἔγκριση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διοικούμενη ἀπό Διαρκή Ἱερά Σύνοδο Ἀρχιερέων. Ἡ Ἐκκλησία εἶχε κατά τό διάταγμα τῆς ἀνεξαρτησίας της (β.δ. τῆς 23.7/4.8.1833)⁶⁸ ὡς κεφαλή τόν ρωμαιοκαθολικό Βασιλέα, ἐνῶ τῆ Διαρκή Ἱερά Σύνοδο ἀποτελοῦσαν πέντε Ἐπίσκοποι, οἱ ὁποῖοι διορίζονταν ἀπό τόν Βασιλέα. Ἡ Δ.Ι.Σ. εἶχε αὐτονομία μόνο σέ δογματικές καί λειτουργικές ὑποθέσεις, ἀλλά οἱ συνεδριάσεις γιά κάθε ζήτημα ἦσαν ἔγκυρες μόνο ἐάν συμμετεῖχαν ὁ Γραμματεὺς καί ὁ βασιλικός Ἐπίτροπος. Γραμματεὺς εἶχε ὀρισθεῖ ὁ ἀρχιμανδρίτης Θεόκλητος Φαρμακίδης καί Ἐπίτροπος ὁ ἴδιος ὁ Γραμματεὺς (Ἵπουργός) ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κωνσταντῖνος Σχινᾶς.

Ἀπό τό 1833 ἕως τό 1852 ὁ θεσμός τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου ἀποτελοῦσε τό μοναδικό συλλογικό διοικητικό ὄργανο τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, χωρίς καμία πρόβλεψη (καί ἐπομένως χωρίς παροχή δυνατότητας) ἐκ μέρους τοῦ κρατικοῦ νομοθέτη γιά τή λειτουργία Ἱεράς Συνόδου τῆς ὀλομέλειας τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (γνωστῆς σήμερα ὡς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας). Ἡ ἀπαγόρευση αὐτή, πού καθιστοῦσε ἐξ ἀντιδιαστολῆς ἀνώτατο ὄργανο τήν Δ.Ι.Σ., ἔνα ὄργανο δηλαδή μερικῆς καί ὄχι πλήρους συμμετοχῆς τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας, προσέδιδε στή Δ.Ι.Σ. τήν ιδιότητα θεσμοῦ πού δέν ἐκπροσωπεῖ ἀπλῶς, ἀλλά κατ' οὐσίαν ὑποκαθιστᾷ τήν Ι.Σ.Ι. Ἐπιπλέον τά μέλη τῆς Δ.Ι.Σ. ἐκλέγονταν ἀπό τόν Βασιλέα, γεγονός πού ἐπίσης ἀναιροῦσε κάθε συμφωνία τοῦ θεσμοῦ πρὸς τήν κανονική παράδοση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Μέ τόν Καταστατικό Νόμο τοῦ 1923 προβλεπόταν ὁ θεσμός τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καί ἀργότερα, μέ νομοθετικό διάταγμα τῆς 26.9.1925, κανονίσθηκε ἡ σχέση τῶν δύο ὀργάνων Δ.Ι.Σ. καί Ι.Σ.Ι. μέ τήν ρήτρα ὅτι ἡ Ι.Σ.Ι. ἐκπροσωπεῖται ἀπό τή Δ.Ι.Σ. Ὁ ὅρος αὐτός περὶ «ἐκπροσωπήσεως» τῆς Ι.Σ.Ι. ἀπό τή Δ.Ι.Σ. διατηρήθηκε μέχρι τόν ν. 590/1977, ἀλλά δέν ἐπαναλήφθηκε

στόν ἰσχύοντα Καταστατικό Χάρτη, καθὼς κρίθηκε ὡς νομοτεχνικά ἀτυχής. Ὡστόσο κατὰ τόν Καταστατικό Νόμο τοῦ 1923 ἡ σύγκληση τῆς Ι.Σ.Ι. δέν ἀπέκειτο στήν ἐλεύθερη βούληση τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά ἔπρεπε νά προτείνει τήν σύγκλησή της ὁ Ἵπουργός τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καί ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ὥστε νά ἐκδοθεῖ σχετικό βασιλικό διάταγμα.

Ὁ Καταστατικός Νόμος τοῦ 1931 (ν. 5187/1931) ἐπέτρεψε τήν ἀνά τριετία σύγκληση τακτικῆς συνεδριάσεως τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καί μέ τόν Καταστατικό Νόμο τοῦ 1940 (2171/1940) ἐπιμηκύνθηκε σέ πενταετία τό ἐλάχιστο διάστημα μεταξύ τῶν τακτικῶν συνεδριῶν τῆς Ι.Σ.Ι. Ἀργότερα ὁ Καταστατικός Χάρτης τοῦ 1943 (ν. 671/1943) ἐπανεφέρε τό προαναφερθέν διάστημα στά τρία ἔτη καί τό ἀπό 17.12.1959 βασιλικό διάταγμα ὄρισε τήν κατ' ἔτος σύγκληση τακτικῆς συνεδρίας τῆς Ι.Σ.Ι. Ἡ ρήτρα περὶ τακτικῆς συνεδρίας τῆς Ι.Σ.Ι. ἄπαξ τοῦ ἔτους διατηρήθηκε στόν Καταστατικό Χάρτη τοῦ 1969 (ν.δ. 126/1969), ὅπως καί στόν νῦν ἰσχύοντα Καταστατικό Χάρτη.

Κατά τόν ἰσχύοντα Καταστατικό Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ Ι.Σ.Ι.: α) Καθίσταται «Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστική Ἀρχή τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». β) Συνέρχεται τακτικά ἄπαξ τοῦ ἔτους. γ) Συγκροτεῖται ἀπό ὄλους τούς ἐν ἐνεργείᾳ ἐπαρχιούχους Μητροπολίτες. δ) Ἔχει τήν ἀποκλειστική ἀρμοδιότητα ἐκλογῆς τῶν μελῶν της, χωρίς παρέμβαση τῆς Πολιτείας κατὰ τήν ἐπιλογή τοῦ νέου Μητροπολίτη ἢ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος. Παράλληλα, ὁ θεσμός τῆς Δ.Ι.Σ. κατονομάζεται ὡς διαρκές διοικητικό ὄργανο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος⁶⁹, τό ὁποῖο ἀσκεῖ ὅλες τίς ἐξουσίες τῆς Ι.Σ.Ι. (πλὴν ὀρισμένων) κατὰ τό διάστημα πού μεσολαβεῖ μεταξύ τῶν συνεδριάσεων τῆς Ι.Σ.Ι.

β. Ἡ ἐκλογή τῶν Ἀρχιερέων

Ὁ ἰσχύων Καταστατικός Χάρτης ἐρείδεται στήν κανονική βάση τῆς ἐκλογῆς ὄλων τῶν Ἀρχιερέων ἀπό τήν τοπική Σύνοδο τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέων, δηλαδή τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας (Ι.Σ.Ι.). Σέ ἀντίθεση μέ τό σύστημα ἐκλογῆς Ἀρχιερέων τοῦ νόμου Σ'/1852⁷⁰, τήν ἴδια κανονική ἀρχή ἀκολουθοῦσε καί ὁ Καταστατικός Χάρτης τοῦ 1923, πού προέβλεψε τό πρῶτον τή λειτουργία

της Ι.Σ.Ι., ή όποια έκλέγει τούς Άρχιερεΐς⁷¹. Η άρχή αυτή άναιρέθηκε από τον νομοθέτη άργότερα και έως την ψήφιση του ν. 590/1977, καθώς:

α) στον Καταστατικό Νόμο του 1931 ύπηρεσε πρόβλεψη ότι ή Ι.Σ.Ι. εκλέγει μέν τον Άρχιεπίσκοπο Άθηνών, αλλά οι Μητροπολίτες - μέλη της επιλέγονται από τον Ύπουργό Θρησκευμάτων από τρεις ύποψηφίους (τριπρόσωπο), πού άναδεικνύει μετά από ψηφοφορία της Ι.Σ.Ι.⁷²,

β) κατά την μεταξική νομοθεσία⁷³ ή εκλογή Άρχιεπισκόπου και Μητροπολιτών γινόταν από τον βασιλέα βάσει τριπρόσωπου δελτίου πού κατήριζε διά ψηφοφορίας ή Δ.Ι.Σ.

γ) κατά τον Καταστατικό Νόμο του 1940 ό βασιλεύς επέλεγε από τριπρόσωπο δελτίο, πού κατήριζε ή Ι.Σ.Ι., τόσο τον Άρχιεπίσκοπο Άθηνών όσο και τούς λοιπούς Μητροπολίτες⁷⁴,

δ) μέ τον Καταστατικό Χάρτη του 1943 ή άρμοδιότητα εκλογής των Άρχιερέων άφαιρέθηκε από την Ι.Σ.Ι. και περιήλθε στή Δ.Ι.Σ. χωρίς άνάμειξη της Κυβερνήσεως⁷⁵,

ε) μέ τό από 17.12.1959 βασιλικό διάταγμα⁷⁶ άνατέθηκε ή σχετική έξουσία εκλογής Άρχιεπισκόπου και των λοιπών Μητροπολιτών εκ νέου στην Ι.Σ.Ι. και χωρίς πολιτειακή παρέμβαση, αλλά

στ) άνατράπηκε μέ τον Καταστατικό Χάρτη του 1969, ό όποίος άνέθεσε την εκλογή του Άρχιεπισκόπου Άθηνών στον βασιλέα «τή προτάσει του Ύπουργικού Συμβουλίου» εκ τριπρόσωπου δελτίου, πού κατήριζε ή Δ.Ι.Σ.⁷⁷, ένψ διατήρησε προσωρινά σε ισχύ τον άναγκαστικό νόμο 3/1967 και έν μέρει την μεταξική νομοθεσία ως προς την εκλογή των Μητροπολιτών, πού επιλέγονταν από τον βασιλέα από τριπρόσωπο δελτίο, πού κατήριζε ή Δ.Ι.Σ.

Πλέον μέ τον ν. 590/1977 ό Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Έλλάδος και οι λοιποί Άρχιερεΐς επιλέγονται από την Ίερά Σύνοδο της Ίεραρχίας διά καταστάσεως (μεταθέσεως) ή εκλογής, βάσει καταλόγου εκλογίμων προς Άρχιερατεΐαν, τον όποιον εισηγείται ή Δ.Ι.Σ. και έγκρίνει ή Ι.Σ.Ι., χωρίς κατ' ουσίαν έμπλοκή του κράτους κατά τά προαναφερθέντα στάδια. Πρόκειται για βασική νομοθετική μεταβολή στις σχέσεις Έκκλησίας της Έλλάδος και Πολιτείας, σε έφαρμογή της όποίας πραγματοποιήθηκε ή πρώτη στην ιστορία της

Αυτοκεφάλου Έκκλησίας της Έλλάδος εκλογή Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Έλλάδος από την Ίερά Σύνοδο της Ίεραρχίας χωρίς ουσιαστική παρεμβολή του κράτους, αυτή του μακαριστού Άρχιεπισκόπου Χριστοδούλου (28 Άπριλίου 1998) και έν συνεχεία του νυν Άρχιεπισκόπου κ. Ίερονύμου Β' (7 Φεβρουαρίου 2008).

Συνολικώς, κατά την τεσσαρακονταετία έφαρμογής του ισχύοντος Καταστατικού Χάρτη της Έκκλησίας της Έλλάδος έξελέγησαν εκατόν Μητροπολίτες, έξι Τιτουλάριοι Μητροπολίτες, έξι Βοηθοί Ήπίσκοποι και τέσσερεις Τιτουλάριοι Ήπίσκοποι.

γ. Η κατάργηση του θεσμού του Βασιλικού Ήπιτροπου

Ό ισχύων Καταστατικός Χάρτης δέν έπανέλαβε τον θεσμό του βασιλικού ή κυβερνητικού Ήπιτροπου, χωρίς την πρόσκληση του όποίου ήταν άκυρη ή συνεδρία της Δ.Ι.Σ. ή της Ι.Σ.Ι., ούτε άνέθεσε σε άλλο κρατικό όργανο παραπλήσιες άρμοδιότητες (όπως ό Καταστατικός Χάρτης του 1969 στον Ύπουργό Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (άρθρο 11) ή ό ά.ν. 3/1967 (άρθρο 4) στον Γενικό Διευθυντή Θρησκευμάτων του ίδιου Ύπουργείου)⁷⁸.

Ό θεσμός αυτός, περί των ένεργειών του όποιου κάποτε ό μακαριστός Μητροπολίτης Άργολίδος Χρυσόστομος Α' (Ταβλαδωράκης) χρησιμοποίησε τον χαρακτηρισμό «έν είδος χονδροειδοϋς Μαουερισμοϋ»⁷⁹, έξασφάλιζε διαρκή παρακολούθηση του Κράτους στα έσωτερικά ζητήματα της Έκκλησίας της Έλλάδος, και δή και στο άνώτατο επίπεδο διοικήσεως Της. Η όλοσχερής κατάργησή του, και μάλιστα χωρίς άντικατάσταση από μορφές ήπιότερης συμμετοχής κυβερνητικού όργάνου κατά τίς συνεδρίες της Δ.Ι.Σ. και της Ι.Σ.Ι., σηματοδοτεί σοβαρή άλλαγή της πολιτειακής νοοτροπίας έναντι της έλευθερίας αυτοδιοικήσεως της Έκκλησίας.

δ. Η επέκταση του δικαιώματος εκκλήτου

Τό χορηγούμενο από την Πατριαρχική και Συνοδική Πράξη της 4.9.1928 δικαίωμα προς άσκηση εκκλήτου (έφέσεως) από τον τιμωρούμενο Άρχιερέα των Νέων Χωρών ένώπιον του Οικουμενικού Πατριάρχη επέκτάθηκε και στους λοιπούς

Μητροπολίτες της Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ἄρθ. 44 § 2).

ε. Θέσπιση ἀντικειμενικῆς διαδικασίας ἀκουσίας ἀπαλλαγῆς Μητροπολίτου ἐκ τῶν καθηκόντων του

Ἀντί τοῦ προβληματικοῦ ἐξ ἐπόψεως Ἱερῶν Κανόνων ὁρίου ἡλικίας καθορίστηκε εἰδική διαδικασία διαπιστώσεως τῆς ἀνικανότητος Μητροπολίτη νά διαπομαίνοι, ἀπό Ἐπιτροπή Καθηγητῶν Ἱατρικῶν Σχολῶν, ἡ γνώμη τῆς ὁποίας, ἐφ' ὅσον εἶναι ὁμόφωνη, δεσμεύει τή Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο⁸⁰.

στ. Νομοθετικές ἐξουσιοδοτήσεις πρὸς τὴν Δ.Ι.Σ. καὶ τὴν Ι.Σ.Ι.

Σημεῖο προόδου τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τοῦ 1969, τό ὁποῖο διατηρήθηκε στόν ἰσχύοντα Καταστατικό Χάρτη, εἶναι ἡ παραχώρηση ἀπό τό κράτος τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας στήν Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο καί στήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας, περὶ τῶν ὁποίων ἀγωνίσθηκε ὁ μακαριστός Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος Α΄, ὥστε νά μποροῦν νά νομοθετοῦν ἐσωτερικά ζητήματα μέ κανονιστικές διοικητικές ἀποφάσεις τους, πού δημοσιεύονται στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως⁸¹. Μετά τὴν ἔναρξη ἰσχύος μάλιστα τοῦ νέου Καταστατικοῦ Χάρτη, ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος συνέστησε στίς 9 Δεκεμβρίου 1977 Ἐπιτροπές προκειμένου νά ἀξιοποιήσουν τίς νομοθετικές ἐξουσιοδοτήσεις τοῦ νόμου 590/1977 καί νά εἰσηγηθοῦν σχέδια κανονισμῶν, ἀλλά ἀρκετοί κανονισμοί μέχρι σήμερα δέν ἔχουν ἐκδοθεῖ (π.χ. ὁ κανονισμός γιά τό ἐνίοτε στασιαζόμενο θέμα τῶν ὁρίων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τοῦ ἄρθρου 11 § 2 ἢ οἱ κανονισμοί διαχειρίσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας τοῦ ἄρθρου 46 § 2).

ΣΤ. Ἀτελεῖς ρυθμίσεις τοῦ νόμου 590/1977

Υφίσταται ἐπίσης καί μία μικρή κατηγορία ρυθμίσεων τοῦ Κ.Χ.Ε.Ε., οἱ ὁποῖες λόγω τῆς διατυπώσεώς τους δέν παρήγαγαν ipso jure ἔννομα ἀποτελέσματα μέ τὴ συμπερίληψή τους στόν Καταστατικό Χάρτη, καθὼς ἀπαιτοῦσαν τὴν ψήφιση ἐπόμενου νόμου: α) Ἡ πρόβλεψη τῆς αἰτήσεως ἀναθεωρήσεως. Θεσπίστηκε θεωρητικῶς ἡ ἀρμοδιότητα τῆς Ι.Σ.Ι. πρὸς ἐκδίκαση αἰτήσεων ἀναθεω-

ρήσεως τιμωρηθέντων κληρικῶν «κατὰ τὰ εἰδικότερον ὑπὸ τοῦ Νόμου, περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Διακαστηρίων, ὀρισθησόμενα» (ἄρθρο 4 περ. ι'), ὡστόσο ὁ νόμος αὐτός οὐδέποτε μέχρι σήμερα ψηφίσθηκε. β) Ἡ σύσταση Α.Ε. ἢ Ε.Π.Ε. «διὰ τὴν ἐν γένει ἀξιοποίησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας». Οὐδέποτε ἐκδόθηκε τέτοιος νόμος καί ἡ διάταξη παρέμεινε ἀνεφάρμοστη⁸².

Ζ. Τροποποιήσεις ἐπὶ τοῦ κειμένου τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ν. 590/1977)

Οἱ τροποποιήσεις, πού ἐπληρέχθησαν ἐπὶ τοῦ κειμένου τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη ἀπὸ τό 1977 ἕως σήμερα, ἐπεδίωξαν νά λύσουν ζητήματα πού ἀπέρρεαν ἀπὸ συγκυριακές ἀνάγκες τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, εἴτε ἄπτονταν γενικωτέρων ἀρχῶν γιά τίς σχέσεις Ἐκκλησίας καί Πολιτείας. Ὁμαδοποιούμενες ἀνά νομοθέτημα οἱ μεταβολές ἔχουν ὡς ἑξῆς:

1) Νόμος 1351/1983: Ἡ τροποποίηση αὐτὴ στόν ν. 590/1977 ἔγινε κατὰ τρόπο καί μέ περιεχόμενο πού ἀνακαλεῖ τὴ δυσάρεστη μνήμη πολιτειακῶν παρεμβάσεων τῆς ἑπταετοῦς Δικτατορίας. Εἰδικότερα, μέ τό ἄρθρο 15 τοῦ ἐν λόγω νόμου⁸³ προστέθηκε ἡ παράγραφος 8 στό ἄρθρο 34 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη, χωρὶς τὴ συναίνεση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προκειμένου νά ἀντιμετωπισθεῖ ἀπὸ τὴν Πολιτεία τό ζήτημα τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ ἀρνούμενου νά παραιτηθεῖ μακαριστοῦ Μητροπολίτη Κεφαλληνίας Προκοπίου (Μενούτη). Ἡ διάταξη αὐτὴ ἐπιτρέπει τὴν ἐξάμνηνη διαθεσιμότητα καί κατόπιν τὴν ὀριστική ἔκπτωση Μητροπολίτη ἀπὸ τὴν θέση του, χωρὶς νά ἀπαιτεῖται νά ἔχει διαπράξει ἐκκλησιαστικό ἀδίκημα («ἐφ' ὅσον συντρέχουν λόγοι πού ἀφοροῦν στό πρόσωπό του, στό συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας, στή δημόσια τάξη ἢ στήν κοινωνική εἰρήνη»), χωρὶς ἄσκηση πειθαρχικῆς διώξεως, χωρὶς ἀπολογία καί πειθαρχικὴ δίκη. Ἡ ἐν λόγω «ιδιόφυμη» διαδικασία, πού κινεῖται κατόπιν πρωτοβουλίας τοῦ ἐκάστοτε Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος καί ἐπιφέρει ἀπομάκρυνση Μητροπολίτη μέ αἰτιολογία καί διαδικασία ἀνάλογη ἐκείνων τοῦ (ἐπὶ Δικτατορίας ἰσχύσαντος) ἀναγκαστικοῦ νόμου 214/1967 («ἀπώλεια

της *ἔξωθεν καλῆς μαρτυρίας*»), μέ τόν ὁποῖο διώχθηκαν ἀντιφρονούντες κληρικοί, κατακρίθηκε ἔντονα ἀπό τήν νομική θεωρία⁸⁴, ἀλλά καί ἀπό τήν πλευρά τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἀντίθετη μέ τό ὀρθόδοξο κανονικό δίκαιο καί ὡς ἰδιαιτέρως ἀόριστη ἐν ὄψει τῶν σύγχρονων δικαιοκρατικῶν ἀρχῶν. Ἡ Δ.Ι.Σ. παλαιότερα εἶχε ζητήσει τήν κατάργηση τῆς ἐπαχθοῦς καί ἀντικανονικῆς ταύτης διατάξεως, χωρίς ὅμως νά ἔχει ἀνταποκριθεῖ τό Ὑπουργεῖο Παιδείας καί Θρησκευμάτων. Διά τοῦτο, θά προτεῖναμε τήν ἐν εὐθέτω χρόνῳ ἀνάληψη σχετικῆς Συνοδικῆς πρωτοβουλίας γιά τήν κατάργησή της.

2) Νόμος 1951/1991: Μέ ἀντικατάσταση τοῦ ἄρθρου 27 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη ὁ νόμος 1951/1991 θέσπισε τέσσαρες θέσεις Βοηθῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καί ἕξ θέσεις Βοηθῶν Ἐπισκόπων τῶν λοιπῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος⁸⁵. Ἡ παράγραφος 5 τοῦ ἄρθρου 27, πού ἀπαγόρευε τήν ἐκλογιμότητα τῶν Βοηθῶν Ἐπισκόπων σέ θέσεις ἐπαρχιούχων Μητροπολιτῶν πρό τῆς παρόδου πενταετίας ἀπό τῆς ἐκλογῆς τους ὡς Βοηθῶν Ἐπισκόπων, καταργήθηκε μέ τόν ν. 2817/2000⁸⁶, ἐνῶ ἡ παράγραφος 1 τροποποιήθηκε ἐκ νέου μέ τόν ν. 3432/2006⁸⁷ καί ἐπετράπη στή Δ.Ι.Σ. νά ἀνυψώσει ὅλους τούς Βοηθούς Ἐπισκόπους καί Τιτουλάριους σέ Τιτουλάριους Μητροπολίτες μέ τόν τίτλο πού φέρουν.

3) Νόμος 1577/1985: Μέ τόν νόμο 1577/1985⁸⁸ προβλέπεται στήν § 2 τοῦ ἄρθρου 47 ἡ ἀρμοδιότητα τῶν Ἐπιτροπῶν Πολεοδομικῶν καί Ἀρχιτεκτονικοῦ Ἐλέγχου νά χορηγοῦν ὄρους δομῆσεως γιά τίς ἐκκλησιαστικές κατασκευές, πρὶν ἐκδώσει τήν οἰκοδομική ἄδεια ἢ τεχνική ὑπηρεσία τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. Ἡ ρύθμιση καταργήθηκε πλέον, μετά τήν θέσπιση νέων ὀργάνων καί διαδικασίας ἐκδόσεως ἁδειῶν δομῆσεως γιά τά ἐκκλησιαστικά κτίρια καί ἐγκαταστάσεις⁸⁹.

4) Νόμος 2740/1999: Κατήργησε τήν ρύθμιση τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἄρθρου 66 γιά τήν σύνθεση τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Πανελληνίου Ἱεροῦ Ἰδρύματος Εὐαγγελιστρίας Τήνου (Π.Ι.Ι.-Ε.Τ.)⁹⁰.

5) Νόμος 4235/2014: α) Τροποποιοῦνται τά ἄρθρα 1 § 4 καί 29 § 2 καί ἀναγνωρίζεται ἡ ἰδιό-

τητα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων, Ἱερῶν Προσκυνημάτων καί Ἐκκλησιαστικῶν Μουσείων ὡς αὐτοτελῶν νομικῶν προσώπων ἰδιωτικοῦ δικαίου, ἐνῶ οἱ καταλειφθεῖσες ἀπό διαθήκη ἢ δωρεά περιουσίες μέ κοινωφελή σκοπό, πού διαχειρίζονται οἱ προαναφερθέντες ἐκκλησιαστικοί φορεῖς, ἐξαιροῦνται ἀπό τόν ν. 4182/2013 καί ἐφαρμόζονται σέ αὐτές μόνον οἱ διατάξεις γιά τήν ἀλλαγὴ σκοποῦ μέ ἄδεια δικαστηρίου. β) Ἀντικαταστάθηκε ἡ νομοθετική ἐξουσιοδότηση τοῦ ἄρθρου 46 § 2 γιά τή διαχείριση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας (πλέον ἡ Δ.Ι.Σ. ψηφίζει κανονισμούς τοπικῆς ἰσχύος γιά κάθε Μητρόπολη μέ πρόταση τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτου καί ἡ Ι.Σ.Ι. κανονισμούς γενικῆς - διατοπικῆς ἰσχύος γιά τήν καθ' ὅλου Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος). γ) Τροποποιεῖται τό ἄρθρο 46 § 3 καί τά ἐκκλησιαστικά Ν.Π.Δ.Δ. δύναται χωρίς εἰδικό νόμο νά ἰδρύνουν ἐταιρεῖες, ἀπαγορεύεται ὅμως ἡ συμμετοχή σέ αὐτές κερδοσκοπικῶν νομικῶν προσώπων ἰδιωτικοῦ δικαίου ἢ ἰδιωτῶν. δ) Τροποποιεῖται τό ἄρθρο 47 (§ 3.α) καί γιά τήν ἱκανοποίηση φιλανθρωπικῶν ἢ μορφωτικῶν σκοπῶν ἐπιτρέπεται ἡ δωρεά ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων, ἀκινήτων τοῦ Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. ἢ Ο.Τ.Α. γιά τήν ἀνέγερση ἢ λειτουργία Μονῆς, Ναοῦ ἢ Ἐπισκοπεῖου ἢ μεταξύ ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων. ε) Τροποποιεῖται τό ἄρθρο 47 (§ 3.β) καί καθιερώνεται οἰονεὶ καθολικὴ διαδοχὴ ἐπὶ τῆς περιουσίας προὔπαρχόντων ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων ἀπό τίς Ἱερές Μητροπόλεις καί Ἐνορίες, πού ἐδρεύουν στήν ἴδια ἐδαφικὴ περιφέρεια, ἐνῶ ἡ περιουσία τους καταγράφεται ἀτελῶς σέ μονομερῆ συμβολαιογραφικὴ πράξη («ἐκθεση ἀπογραφῆς»), ἢ ὅποια μπορεῖ νά συντάσσεται καί γιά περιουσίες διαλελυμένων Μονῶν, Ναῶν. στ) Τροποποιεῖται τό ἄρθρο 47 (§ 5) καί τά ἐκκλησιαστικά Ν.Π.Δ.Δ. μποροῦν νά παραχωροῦν δικαίωμα ἐπιφάνειας στά ἀκίνητά τους⁹¹.

6) Νόμος 4301/2014: α) Τροποποιεῖται τό ἄρθρο 35 καί ἡ Δ.Ι.Σ. ἔχει ἀρμοδιότητα καθορισμοῦ τῆς συγκροτήσεως τῶν Μητροπολιτικῶν Συμβουλίων μέ Κανονισμό τῆς καί χωρίς τήν ὑποχρεωτικὴ συμμετοχὴ ἐκπροσώπων τοῦ Δημοσίου. β) Τροποποιεῖται τό ἄρθρο 39 § 3 καί προβλέπεται ὅτι ἀνήκουν κατὰ κυριότητα στίς Μητροπόλεις ὄχι μόνο

οί Ναοί, αλλά και οί περιουσίες τῶν διαλελυμένων ἢ διαλυομένων Ἱερῶν Μονῶν. γ) Τροποποιεῖται τὸ ἄρθρο 39 § 4 καὶ ὁρίζεται ὅτι οἱ ἐσωτερικοὶ κανονισμοὶ τῶν Μονῶν καὶ τῶν Ἑσυχαστηρίων ἐγκρίνονται ἀπὸ τὴν Δ.Ι.Σ. δ) Ἀναδιατυπώνεται ἢ § 3.β τοῦ ἄρθρου 47, πού εἶχε ἀντικατασταθεῖ μέ τόν ν. 4235/2014. ε) Καταργεῖται ἢ § 1 τοῦ ἄρθρου 66 καὶ τὸ Π.Ι.Ε.Τ. παύει νά ἐξαιρεῖται ἀπὸ τίς διατάξεις περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Ἱδρυμάτων καὶ Προσκυνημάτων τοῦ ν. 590/1977, μέ ρητὴ μνεία ὅτι παραμένουν σέ ἰσχὺ οἱ διατάξεις τοῦ εἰδικοῦ νόμου 349/1976⁹².

7) Νόμος 4386/2016: Τροποποιεῖται ἐκ νέου τὸ ἄρθρο 46 § 3 καὶ ὁρίζεται ὅτι στίς θυγατρικές (τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ν.Π.Δ.Δ.) ἐταιρεῖες γιὰ τὴν ἀξιοποίηση ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας δέν ἐπιτρέπεται ἢ μέ ὅποιονδήποτε τρόπο συμμετοχὴ φυσικοῦ προσώπου ἢ νομικοῦ προσώπου, ὅταν μέ αὐτὴν ἐπιδιώκεται ὁ προσπορισμὸς κέρδους⁹³. Πρόκειται γιὰ ρύθμιση πού ἀφ' ἑνὸς εἰσήχθη χωρὶς γνώση καὶ συναίνεση τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, ἀφ' ἑτέρου εἶναι καὶ ἀτυχής, διότι καθιστᾷ πρακτικῶς ἄσκησι τὴν συμμετοχὴ ὅποιουδήποτε ἰδιώτη σέ ἐταιρεία τοῦ ἐμπορικοῦ δικαίου, ἀφοῦ τοῦ ἀπαγορεύει τὴν ἀπόληψη μερίσματος.

8) Νόμος 4485/2017: α) Προσθέτει στὸ ἄρθρο 30 τὴ γενικὴ ρήτρα ὅτι πνευματικὸς προεστῶς, νόμιμος διαχειριστὴς καὶ ἐκπρόσωπος κάθε Ἱεραῆς Μητροπόλεως εἶναι ὁ ἐπιχώριος Μητροπολίτης (πλὴν βεβαίως τῶν διαχειριστικῶν ἀρμοδιοτήτων, πού ἀσκεῖ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο). β) Τροποποιεῖ τὸ ἄρθρο 39 § 5 καὶ ὁρίζει ὅτι ἐκλογεῖς, ἐκλόγιμοι ἢ διοριστέοι σέ θέσεις Ἑγουμένων καὶ μελῶν Ἑγουμενοσυμβουλίων τῶν Ἱερῶν Μονῶν ἐπιτρέπεται νά εἶναι οἱ ἡμεδαποὶ⁹⁴.

Η. Σιωπηρὲς τροποποιήσεις

διατάξεων τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη

Ἄσχετος ὁ ἰσχύων Καταστατικὸς Χάρτης εἶχε ὑποστῆ καὶ ἀνεπίγνωστες γιὰ τὸν ἀναγνώστη τοῦ κειμένου του μεταβολές, λόγω νομοθετικῶν διατάξεων πού παραμένουν ἐκτός τοῦ κειμένου του, οἱ ὁποῖες δέν τροποποίησαν ρητῶς τίς διατάξεις του, ἀλλὰ ρύθμισαν ὡς νεώτερες διατάξεις καὶ μέ ἀντίθετο τρόπο ζητήματα, περὶ τῶν ὁποίων ἤδη περιεῖχε ἀντίστοιχες διατάξεις ὁ ν. 590/1977. Δι' αὐτοῦ τοῦ σιω-

πηροῦ τρόπου, ὁ Καταστατικὸς Χάρτης ἔχει μέχρι σήμερα ὑποστῆ μεταβολές ἢ καὶ κατάργηση ἐν μέρει ἢ ἐν λόγῳ διατάξεων του. Πρόσφατη καὶ πλέον χαρακτηριστικὴ περίπτωση εἶναι ὁ νόμος 4369/2016 περὶ τῆς ἀξιολογήσεως τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Ν.Π.Δ.Δ., ὁ ὁποῖος, χωρὶς ἐνημέρωση καὶ συμφωνία μέ τὴν Ἱερά Σύνοδο, περιέλαβε ρητῶς στὸ πεδίο ἐφαρμογῆς του καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικούς ὑπαλλήλους (ιεροκήρυκες καὶ λαϊκὸ προσωπικὸ τῆς Ἐκκλησίας) ὑπὸ τὸν ὄρο ὅτι «ἐπιβαρύνουν τὸν Κρατικὸ Προϋπολογισμό»⁹⁵. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ τὸ ἄρθρο 32 § 2 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη, πού δίδει στὴ Δ.Ι.Σ. τὴν ἐξουσία νά ἐκδίδει κανονισμό περὶ τῆς ἀξιολογήσεως ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων, καταργήθηκε σιωπηρῶς καὶ ἐν μέρει (δηλαδή ὡς πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικούς ὑπαλλήλους πού μισθοδοτοῦνται ἀπὸ τὸ κράτος). Διατάξεις, ὅπως ἢ ἀνωτέρω, πού σιωπηρῶς τροποποιεῖ τὸν Καταστατικὸ Χάρτη, νομοθετώντας δὲ ἐπὶ ἐσωτερικῶν υποθέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, χωρὶς γνώση καὶ συναίνεση τῆς, ἀποδεικνύουν ὅτι 40 ἔτη μετὰ τὴν ψήφιση τοῦ ν. 590/1977 δέν ἔχει ὠριμάσει ἀπολύτως στὴν πλευρὰ τῆς Πολιτείας ἡ ἀφομοίωση τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη ὡς τυπικοῦ μὲν νόμου, ἀλλὰ μέ τὴ λειτουργικὴ ἀξία τοῦ «συντάγματος» γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ ὀρίου θρησκευτικῆς ἐλευθερίας γιὰ τὸ κράτος, ὥστε νά γίνεται σεβαστὴ ἡ ἀποκλειστικότητα τῶν ρυθμίσεων του γιὰ τὴν ὀργάνωση, διοίκηση καὶ λειτουργία τῆς, καὶ ἢ συνταγματικὴ βάση τῆς αὐτοδιοικητικῆς του προελεύσεως (ἄρθρο 13 Συντάγματος).

Θ. Προοπτικὲς βελτιώσεων

τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη

Ἄσχετος ὁ Καταστατικὸς Χάρτης εἶναι κείμενο μέ ρυθμίσεις πάγιου καὶ διαρκοῦς χαρακτῆρα γιὰ τὴν διοίκηση τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἰκότως λοιπὸν ἢ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου κατὰ τὸν διαδραμόντα χρόνον ἀπὸ τὸ 1977 ἀνέδειξε ὀρισμένες ἀρχικὲς ἐλλείψεις ἢ ἐπιγενόμενες ἀδυναμίες. Δίδονται ἐνδεικτικῶς μερικὰ παραδείγματα, μέ τὰ ὁποῖα ἤδη ἔχει ἀσχοληθεῖ καὶ ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος:

1. *Ὡς πρὸς τίς σχέσεις Κράτους καὶ Ἐκκλησίας*

Προτείνεται ἡ εἰσαγωγή γενικῆς νομοθετικῆς ρήτρας ἀνάλογης μὲ αὐτὴν τοῦ σχεδίου τῆς Κληρικολαϊκῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ 1962: ἤτοι ἡ Πολιτεία νὰ μὴν μπορεῖ νὰ νομοθετεῖ γιὰ ἐσωτερικὰ ἐκκλησιαστικά ζητήματα χωρὶς τὴν προηγούμενη γνώση καὶ συναίνεση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ρύθμιση τέτοιου περιεχομένου θὰ κατεσφάλιζε τὴν ἀκεραιότητα τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη ἀπὸ μονομερεῖς πολιτικοκρατικές ἐπεμβάσεις χωρὶς γνώση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Παράλληλα θὰ καθιέρωνε καὶ πάγιους κανόνες καλῆς νομοθετήσεως στὶς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

2. *Τὰ Ἱερά Ἦσυχαστήρια*

Τὰ Ἱερά Ἦσυχαστήρια τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δὲν ἀπαριθμοῦνται ρητῶς στό ἄρθρο 1 § 4 τοῦ ν. 590/1977 (Α' 146), ἀλλὰ ἀναφέρονται ὡς ἐκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα ἰδιωτικοῦ δικαίου σέ ἄλλη διάταξη τοῦ ἰδίου νόμου (ἄρθρο 39). Ἐπρεπε γιὰ νομοτεχνικούς λόγους νὰ προστίθενται ρητῶς στόν κατάλογο ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ δικαίου τοῦ ἄρθρου 1 § 4 τοῦ ν. 590/1977, καθὼς ἀρκετά νομοθετήματα παραπέμπουν, ἀντὶ ἀναλυτικῆς ἀπαρίθμησης, συλλήβδην στὰ ἐκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα τοῦ ἄρθρου 1 § 4 τοῦ ν. 590/1977.

3. *Ἐποπτεία ἐπὶ τῶν Ἦσυχαστηρίων*

Γιὰ λόγους ἐνιαίας ἀντιμετωπίσεως, τὰ Ἦσυχαστήρια ἔπρεπε νὰ προστεθοῦν στὴν παράγραφο 6 τοῦ ἄρθρου 39, ὅπου προβλέπονται οἱ ἀρμοδιότητες τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτη ἐπὶ τῶν Ἱερῶν Μονῶν, ὥστε νὰ εἶναι σαφές ὅτι οἱ ἀρμοδιότητες ἐποπτείας καὶ ἐλέγχου τοῦ Μητροπολίτη σέ πνευματικά, διοικητικά καὶ διαχειριστικά ζητήματα καταλαμβάνουν καὶ τὰ Ἦσυχαστήρια, ἐφ' ὅσον καὶ αὐτὰ εἶναι ἀπολύτως ὅμοια ἐκκλησιαστικά πρόσωπα, ἤτοι Ἱερές Μονές, μὲ μόνη διαφορὰ ὅτι ἔχουν νομικὴ μορφή ἰδιωτικοῦ δικαίου.

4. *Ἀπονομή χάριτος*

Κατὰ τὸ ἄρθρο 155 τοῦ ν. 5383/1932 (Α' 110) μόνον ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔχει τὴν ἀρμοδιότητα ἀπονομῆς χάριτος σέ Κληρικούς, Μοναχοὺς ἢ λαϊκοὺς, πού τιμωρήθηκαν μὲ ἐκκλη-

σιαστικὴ (πειθαρχικὴ) κύρωση ἀπὸ τὰ ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ διάταξη αὐτή, ἀπότοκος πολιτειοκρατικῶν ἀντιλήψεων προγενέστερης ἐποχῆς, ἀναφερόμενη σέ ἓνα ἀμιγῶς θεολογικὸ ζήτημα, ἐπιφυλάσσει στόν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας τὴν ἀρμοδιότητα ἄρσης ἐκκλησιαστικῶν - πειθαρχικῶν κυρώσεων γιὰ παραβάσεις τοῦ κανονικοῦ δικαίου τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ἐπρεπε νὰ προστεθεῖ στόν Καταστατικὸ Χάρτη διάταξη μὲ τὴν ὁποία θεσπίζεται ἡ ἀποκλειστικὴ ἀρμοδιότητα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου νὰ ἀπονέμει χάρη σέ τιμωρηθέντες Μοναχοὺς ἢ Κληρικούς, χωρὶς παρεμβολὴ τῆς Πολιτείας.

5. *Τροπολογία «Κακλαμάνη»*

Προτείνεται ἡ κατάργηση τῆς παραγράφου 8 τοῦ ἄρθρου 34 (λεγόμενη «τροπολογία Κακλαμάνη»), ἡ ὁποία –ὅπως προελέχθη– εἶναι ἀντικανονικὴ καὶ ἀναιρετικὴ τῶν δικονομικῶν δικαιωμάτων τοῦ Ἐπισκόπου, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ ὑποστῆ ἐξάμηνη διαθεσιμότητα καὶ ὀριστικὴ ἔκπτωση ἀπὸ τὴ θέση του, χωρὶς νὰ ἀπαιτεῖται νὰ ἔχει διαπράξει κανένα ἐκκλησιαστικὸ ἀδίκημα, χωρὶς ἄσκηση πειθαρχικῆς δίωξης καὶ χωρὶς πειθαρχικὴ δίκη.

6. *Ἐξομοίωση καθεστῶτος ἀγάμων καὶ ἐγγάμων κληρικῶν*

Κατὰ τὴ διάταξη τοῦ ἄρθρου 37 § 2 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη οἱ ἄγαμοι κληρικοὶ καὶ ἱερομόναχοι, ὅταν καταλαμβάνουν ὀργανικὴ θέση ἐφημερίου σέ Ἐνορία, δὲν καθίστανται ποτέ μόνιμοι (εἶναι προσωρινοὶ ἐφημέριοι), σέ ἀντίθεση μὲ τοὺς ἔγγαμους κληρικούς (μόνιμοι ἐφημέριοι). Ἦδη ἡ Δ.Ι.Σ. ἀποφάσισε τὴν ἐξομοίωση τοῦ καθεστῶτος τους ἐν ὄψει πλέον τῆς ἀπὸ ἐτῶν στελεχώσεως τῶν Ἐνοριῶν μὲ ἐφημερίους, πού εἶναι ἄγαμοι κληρικοὶ καὶ ἱερομόναχοι, ἐνῶ γιὰ τοὺς τελευταίους θὰ προβλέπεται ἡ διατήρηση τῆς μέχρι σήμερα δυνατότητος ἀνακλήσεως τοῦ διορισμοῦ τους, σέ περίπτωση πού ὁ Μητροπολίτης κρίνει ὅτι πρέπει νὰ ἐπιστρέψουν στὴν Ἱερά Μονὴ τῆς μετανοίας τους.

7. *Ἡ νομικὴ φύση τῆς σχέσεως ἐφημερίων καὶ Ἐκκλησίας*

Σέ σχέση μὲ τὴ φύση τῆς ἔννομης σχέσεως τῶν ἐφημερίων μὲ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος προτεί-

νεται νά καταστεί καί θετικό δίκαιο ή πάγια νομολογία τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας⁹⁶, κατά τήν ὁποία οἱ κληρικοί, ἀκόμα καί ὅταν καταλαμβάνουν θέση ἐφημερίου σέ Ἐνορία (Ν.Π.Δ.Δ.), δέν θεωροῦνται «ὑπάλληλοι» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἀρθροῦ 103 § 4 τοῦ Συντάγματος πάντοτε ἀλλά θρησκευτικοί λειτουργοί καί οἱ παρεχόμενες ἀπό αὐτούς θρησκευτικές ἢ διοικητικές ὑπηρεσίες συνιστοῦν ἀναπόσπαστο τμήμα τῆς ἀσκήσεως τῆς Θείας Λατρείας, συνδέονται δέ ἄρρηκτα μέ τόν τόπο ἀσκήσεώς της (Ἱεροί Ναοί).

8. Ὁργανικές θέσεις κληρικῶν

Ὁ νόμος 4111/2013 (ἄρθρο 13 § 5.α) ὑπήγαγε τή μισθοδοσία τῶν ὑπηρετούντων κληρικῶν καί ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων στόν τακτικό προϋπολογισμό τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καί Θρησκευμάτων, καταργώντας τόν ἐκτός προϋπολογισμού εἰδικό λογαριασμό («Κεφάλαιο πρὸς πληρωμή μισθοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου»), ὁ ὁποῖος ὑφίστατο ὡς τότε. Συνεπῶς, ὑπῆρξε μία ἀναγκαία, ἐξ ἐπόψεως δημοσιονομικῆς ὁργανώσεως, τακτοποίηση τῆς μισθοδοσίας τους. Ὡστόσο, ἡ πολιτειακή νομοθεσία μέ τόν ἀναγκαστικό νόμο 536/1945 (ἄρθρο 15) ὄρισε σέ 6.000 τίς ὁργανικές θέσεις ἐφημερίων τῶν Ἐνοριακῶν Ναῶν καί γιά ὅλη τήν Ἐπικράτεια. Ἐκτοτε, ὁ πολιτειακός νομοθέτης δέν ἀναφέρθηκε ἐκ νέου στόν ἀριθμό τῶν ὁργανικῶν θέσεων, ἐνῶ οὐδέποτε τίς κατένειμε. Κατά τό παρόν στάδιο ἰσχύος τοῦ ν. 3833/2010 δέν ὑπάρχει εὐθύγραμμη σχέση μεταξύ τῆς ἀφηρημένης προβλέψεως ὁργανικῶν θέσεων, πού ἀποτελεῖ ἐσωτερικό ζήτημα τῆς Ἐκκλησίας, καί τῆς πρακτικῆς μισθοδοσίας κάθε χειροτονούμενου κληρικοῦ, λόγω τῆς ὑποχρέωσης τηρήσεως ἀναλογίας μεταξύ ἀποχωρήσεων καί προσλήψεων (1 πρὸς 5). Ὡστόσο παραμένει παρούσα ἡ ἀνάγκη καθορισμοῦ καί τακτοποιήσεως τῶν ὁργανικῶν θέσεων σέ ἓνα σαφές κανονιστικό πλαίσιο.

Προτείνεται, συνεπῶς, νά προβλεφθεῖ στόν Καταστατικό Χάρτη ἡ ἀρμοδιότητα περὶ καθορισμοῦ καί κατανομῆς τῶν ὁργανικῶν θέσεων ἐφημερίων, διακόνων, ἱεροκηρῦκων μέ Κανονισμούς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Κατά τόν τρόπο αὐτό θά ὑπάρξει σαφής ὀρισμός τῶν ὁργανικῶν θέσεων καί ἐναρμόνιση τοῦ κειμένου τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ τήν ἀντίστοιχη διοικητική

πρακτική καταρτίσεως ὁργανισμῶν (ὁργανογραμμῶν) τῶν φορέων τῆς Δημόσιας Διοικήσεως, ὥστε νά ὑφίσταται ἀσφάλεια δικαίου καί δημοσιονομική τάξη περὶ τόν ἀριθμό καί τήν κατανομή τῶν ἀνωτέρω ὁργανικῶν θέσεων.

9. Ἴδρυση Μονῶν καί Ἐνοριῶν μέ Κανονισμό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Μέ τό δεδομένο ὅτι ἡ ἵδρυση Ἱερᾶς Μονῆς ἀποτελεῖ ἐσωτερικό ζήτημα τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, προτείνεται ἡ τροποποίηση τοῦ ἀρθροῦ 39, ὥστε νά ἐπιτρέπεται πλέον ἡ ἵδρυσή τους μέ Κανονισμό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, δημοσιευόμενο στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως. Ἀνάλογη κανονιστική ἐξουσία ἐπιφυλάσσεται στούς Δήμους, οἱ ὁποῖοι, ἐπίσης μέ Κανονισμό τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τους, δύνανται κατά νόμον (239 § 1 τοῦ ν. 3463/2006) νά ἰδρύνουν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Τό ἴδιο, γιά τήν ταυτότητα τοῦ νομικοῦ λόγου, πρέπει νά ἰσχύει καί γιά τό τοπικοῦ ἐνδιαφέροντος ζήτημα τῆς ἰδρύσεως ἢ καταργήσεως Ἐνοριῶν, πού ἀποτελοῦν Ν.Π.Δ.Δ. ὁργανωμένα γύρω ἀπό ἓνα (ἐνοριακό) Ναό καί ἔχουν συγκεκριμένη ἐδαφική περιφέρεια. Πρόκειται σέ ἀμφότερες τίς περιπτώσεις γιά ἐσωτερικά ζητήματα τοπικῆς ὁργανώσεως τῆς Ἐκκλησίας, πού ἀποτελοῦν θέματα εἰδικά ἢ τοπικοῦ ἐνδιαφέροντος κατά τήν ἔννοια τοῦ ἀρθροῦ 43 § 2 τοῦ Συντάγματος. Ἡ ἀνωτέρω δυνατότητα συνεπάγεται σέ θεσμικό ἐπίπεδο τήν ἀπεμπλοκή τοῦ Κράτους ἀπό ἐσωτερικά ζητήματα ὁργανώσεως τῶν φορέων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

10. Παροχή ἐξουσιοδοτήσεως γιά ἔκδοση Κανονισμοῦ Ἱερῶν Μονῶν

Μολονότι ὁ προγενέστερος Καταστατικός Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Νομοθετικό Διάταγμα 126/1969) προέβλεπε ἀρμοδιότητα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας νά ἐκδίδει Γενικό Κανονισμό περὶ Ἱερῶν Μονῶν καί Ἱσυχαστηρίων (ἄρθρο 33 § 2), ὁ νῦν ἰσχύων Καταστατικός Χάρτης προβλέπει στήν παράγραφο 10 τοῦ ἀρθροῦ 39 ὅτι ἡ Ι.Σ.Ι. εἶναι ἀρμόδια γιά νά ἐκδώσει Γενικό Κανονισμό περὶ τῶν ὀρθοδόξων Ἱσυχαστηρίων, ὥστόσο παραλείπει νά ἀναφέρει καί τίς Ἱερές Μονές. Συνεπῶς, συνεχίζει νά ἰσχύει μέχρι σήμερα ὁ Κανονισμός τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

39/1972 «Περί τῶν ἐν Ἑλλάδι ὀρθοδόξων Ἱερῶν Μονῶν καί τῶν Ἑσχαστηρίων» (Α' 103), ὁ ὁποῖος ἐκδόθηκε βάσει τοῦ ἀρθροῦ 33 § 2 τοῦ προϊσχύσαντος Καταστατικοῦ Χάρτη, ἀλλά δέν ὑπάρχει πλέον μετά στόν νέο Καταστατικό Χάρτη κανονιστική ἀρμοδιότητα τῆς Ι.Σ.Ι. ὥστε νά τόν βελτιώσει ἢ νά τόν ἀντικαταστήσει μέ νεώτερο Κανονισμό. Προτείνεται συναφῶς νά συμπληρωθεῖ νομοθετική ἐξουσιοδότηση καί γιά τήν ἐκδοση Κανονισμοῦ περί Ἱερῶν Μονῶν.

11. Ἐξουσιοδότηση γιά ἐκδοση Κανονισμοῦ Ἐκκλησιαστικῆς Δικαιοσύνης

Τά Ἐκκλησιαστικά Δικαστήρια ἤδη ἀπό τό 1988 ἔχουν κριθεῖ ἀπό τό Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας ὅτι δέν ἀποτελοῦν κλάδο τακτικῆς δικαιοσύνης κατά τήν ἔννοια τοῦ ἀρθροῦ 87 τοῦ Συντάγματος⁹⁷.

Ὁ Καταστατικός Χάρτης διατήρησε σέ ἰσχῦ τόν ν. 5383/1932 καί προέβλεψε (ἀρθρο 44) τήν ἀντικατάστασή του μέ τήν μελλοντική θέσπιση ἑνός νέου κανονιστικοῦ πλαισίου γιά τήν πειθαρχική δικαιοσύνη, τό ὁποῖο ὡστόσο δέν ὑλοποιήθηκε ὡς σήμερα. Ὁ ν. 5383/1932 ρυθμίζει τήν πειθαρχική δίκη ὑπό τό πνεῦμα τῆς ποινικῆς δικονομίας τῆς ἐποχῆς του, ἀπέχει σέ ὀρισμένα σημεῖα ἀπό τίς σύγχρονες δικαιοκρατικές ἀρχές τῆς πειθαρχικῆς διαδικασίας, ἀλλά καί ἀπό τούς Ἱερούς Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, μέ συνέπεια τή δημιουργία ἐρμηνευτικῶν προβλημάτων. Ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος εἶχε ἀναθέσει σέ Ἐπιτροπή νομικῶν τήν κατάρτιση σχεδίου νόμου Ἐκκλησιαστικῆς Δικαιοσύνης προκειμένου νά ἀντικατασταθεῖ ὁ νόμος 5383/1932. Μέ τό δεδομένο ὅτι τό πειθαρχικό δίκαιο τῶν Κληρικῶν καί Μοναχῶν ἀποτελεῖ ἐσωτερικό θρησκευτικό ζήτημα θά μπορούσε νά προστεθεῖ νομοθετική ἐξουσιοδότηση στόν Καταστατικό Χάρτη, ὥστε νά ψηφισθεῖ ἀπό τήν Ἱερά Σύνοδο ὁ σχετικός κανονισμός, πού θά ἐφαρμόζον τά πειθαρχικά ὄργανά της, οἱ ἀποφάσεις τῶν ὁποίων θά συνεχίζον νά ὑπόκεινται σέ δικαστικό ἔλεγχο κατά τά κριτήρια τῆς νομολογίας.

12. Ρύθμιση καθεστώτος Κοιμητηριακῶν Ναῶν καί Ἐνοριακῶν Κοιμητηρίων

Ἦδη ἀπό τή δεκαετία τοῦ 1980 προέκυψαν ἐρμηνευτικές διαφωνίες μεταξύ Πολιτείας καί

Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σχετικά μέ τίς νομοθετικές καί κανονιστικές ρυθμίσεις γιά τή διοίκηση τῶν μὴ ἐνοριακῶν κοιμητηριακῶν ναῶν καί τῶν ἐνοριακῶν κοιμητηρίων. Ὁ ν. 547/1977 (Α' 56) προέβλεψε ὅτι, ὅταν πρόκειται γιά μὴ ἐνοριακούς ναούς κοιμητηρίων σέ Δήμους μέ πληθυσμό ἄνω τῶν 50.000 κατοίκων ἢ σέ πρωτεύουσες νομῶν καί στήν περιφέρεια τῆς τέως διοικήσεως Πρωτεύουσας, ἡ διαχείρισή τους γίνεται ἀπό τούς Δήμους ὡς δημοτική καί κοινοτική περιουσία (ἀρθρο 1). Ἀντίθετη διάταξη εἰσήχθη στόν νεώτερο Κανονισμό τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος 8/1979, καί προέβλεψε ὅτι στούς μὴ ἐνοριακούς κοιμητηριακούς ναούς στούς ἀνωτέρω Δήμους διορίζεται «κοσμητεία»⁹⁸. Γιά τούς ὑπόλοιπους μὴ ἐνοριακούς κοιμητηριακούς Ναούς (σέ περιοχές κάτω τῶν 50.000 κατοίκων κ.λπ.) προβλέπει ὁ ν. 547/1977 ὅτι διοικοῦνται ἀπό τήν πλησιέστερη Ἐνορία καί στό σημεῖο αὐτό συμπίπτει μέ τίς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ 8/1979. Μέχρι σήμερα ἔχουν ἐκδοθεῖ ἀντίθετες Ἐγκύκλιοι τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν⁹⁹, μέ συνέπεια τήν μὴ ἐνιαία ἐφαρμογή στήν πράξη τῶν ἰδίων διατάξεων γιά ὅλους τούς ὀρθόδοξους κοιμητηριακούς ναούς.

Ὑπό τήν ἰσχῦ τῶν δικαιωμάτων καί σύγχρονων ἀρχῶν τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας (13 Συντ.) καί θρησκευτικῆς οὐδετερότητας τοῦ κράτους (9, 11 Ε.Σ.Δ.Α.) δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὅτι ἡ διοίκηση ὀρθόδοξων χώρων λατρείας - Ναῶν καί ἡ διεξαγωγή θρησκευτικῶν ἀκολουθιῶν καί γενικῶς ἱεροπραξιῶν (κηδεῖες, μνημόσυνα, τρισάγια κ.λπ.) ἀποτελεῖ διοίκηση (κρατικῆς) ὑποθέσεως τοπικοῦ χαρακτήρα πού ἀνήκει στούς Ο.Τ.Α. κατά τήν ἔννοια τοῦ ἀρθροῦ 102 § 1 τοῦ Συντάγματος. Γιά τόν λόγο αὐτό θά μπορούσαν νά προστεθοῦν στόν Καταστατικό Χάρτη διατάξεις γιά τήν ἐνιαία ἀντιμετώπιση, καί στή βάση τῶν ἀνωτέρω συνταγματικῶν ἀρχῶν, τοῦ ζητήματος τῆς λειτουργίας τῶν ὀρθόδοξων κοιμητηριακῶν Ναῶν. Ἐπίσης θά μπορούσε νά λυθεῖ μέ ἀντίστοιχη προσθήκη ἢ ἀμφοιβήτηση ἐάν στά κοιμητήρια, τά ὁποῖα κατά τόν ἀναγκαστικό νόμο 582/1968 (Α' 225) παραμένουν στήν ἀποκλειστική ἀρμοδιότητα τῶν Ο.Τ.Α., ἐντάσσονται καί τά «ἐνοριακά κοιμητήρια» (τά κοιμητήρια ἰδιοκτησίας τῶν Ἐνοριῶν).

I. Επίλογος

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι,

Μακαρίζωμεν τούς προοδοιοποίησαντας και κεκοπιακότας διά τήν σύνταξιν του Καταστατικού Χάρτη, ἐν οἷς πρώτον τόν ἀοίδιμον Ἀρχιεπίσκοπον Σεραφεῖμ.

Τό τεσσαρακονταετές γενέθλιον του «Καταστατικού Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἀποτελεῖ ἀφορμήν εὐχαριστιῶν πρός τόν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας μας καί ταυτοχρόνως «ἐπαναβαπτίσεως» ἀπάντων ἡμῶν στίς ἀρχές του Συνοδικοῦ Συστήματος, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας καί δόξαν Θεοῦ.

Βαθυσεβάστως εισηγούμεθα τήν, μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐπετείου ταύτης ἐπανέκδοση του «Καταστατικού Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», σέ εὐχρηστο καί καλαισθητο τόμο, περιλαμβάνοντα τίς γενόμενες εισηγήσεις τῆς Ἐκκλησίας, τροποποιήσεις, στίς ὁποῖες ἔστρεξε ἡ Πολιτεία ἀπό τῆς θεσπίσεώς του μέχρι σήμερα, καί κυρίως τά ἔτη 2014, 2016 καί 2017, μέ τίς ὁποῖες ἀντιμετωπίστη-

σαν πρός τό καλῶς νοούμενο συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας πλῆθος ἐκκρεμῶν ζητημάτων.

Κατακλείοντες, εὐχαριστοῦμε θεομῶς καί ὀφειλετικῶς τόν πάντοτε πρόθυμο, εὐγενῆ καί νομικῶς ἄριστα κατηρτισμένο Νομικό Σύμβουλο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Ἐντιμολογιώτατο κ. Θεόδωρο Παπαγεωργίου, γιά τήν πολύτιμη συναρωγή του στή σύνταξιν τῆς παρούσης Εἰσηγήσεως, καί τό προσωπικό του Ἱστορικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόν Προϊστάμενο κ. Βασίλειο Τζέρο, τόν κ. Φώτιο Παπαγεωργίου καί τούς κ.κ. Παναγιώτη καί Γεώργιο Ἀγγελόπουλο, πού πρόθυμα καί ταχύτατα συνέδραμαν στή συγκέντρωση καί διάθεση στήν ἐλαχιστότητά μας του σχετικοῦ ἀρχειακοῦ ὕλικου.

Καταθέτοντες τήν Εἰσήγησιν αὐτή στήν ἐπιεικῆ κρίσιν σας, υἱικῶς εὐχόμεθα, Μακαριώτατε, τό ἰωβηλαῖον ἔτος του νόμου 590/1977 νά ἐορτασθεῖ τό 2027 ἐν πανηγυρικῇ καί ὑπό τήν πεπνυμένην Προεδρεία Σας Συνόδῳ, ὑπέρ οὔ καί του Κυρίου διαπύρωστος δεόμεθα.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- Ἐξεφωνήθη ἐν τῇ Αἰθούσῃ του Μεγάλου Συνοδικοῦ, τῇ Δευτέρᾳ, 9ῃ Ὀκτωβρίου 2017, παρουσία του Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί Πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου Β', τῶν Μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, τῶν Θεοφιλεστώτων Ἐπισκόπων, Γενικῶν Διευθυντῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καί τῆς ΕΚΥΟ, καί ἀπάντων τῶν διακονούντων καί ἐργαζομένων εἰς τά Γραφεῖα του Συνοδικοῦ Μεγάλου κληρικῶν τε καί λαϊκῶν.
- N. 590/1977, ΦΕΚ Α' 146/31.5.1977.
- Βλ. Φειδᾶς, Ἱεροί Κανόνες καί Καταστατική Νομοθεσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1998, σελ. 78-79.
- Β.Δ. τῆς 23.7/4.8.1833 «*Διακήρυξις περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας*» (ΦΕΚ 23/1-13.8.1833).
- N. Σ'/1852 «Περὶ Ἐπισκοπῶν καί Ἐπισκόπων καί περὶ του ὑπό τούς Ἐπισκόπους τελοῦντος Κλήρου» (ΦΕΚ Α' 25/10.7.1852).
- N. ΣΑ'/1852 «Νόμος Καταστατικός τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (ΦΕΚ Α' 28/24.7.1852).
- N.Δ. τῆς 31.12.1923 «Καταστατικός Νόμος τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (ΦΕΚ Α' 387/31.12.1923).
- N.Δ. τῆς 26.9.1925 «Περὶ συστάσεως Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καί περὶ συμπληρώσεως καί τροποποιήσεως του Καταστατικοῦ Νόμου τῆς 31 Δεκεμβρίου 1923 τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (ΦΕΚ Α' 270/26.9.1925).
- N. 3615/1928 «Περὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως τῶν ἐν ταῖς Νέαις Χώραις τῆς Ἑλλάδος Μητροπόλεων του Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου» (ΦΕΚ Α' 123/12.7.1928).
- N. 5438/1932 «Περὶ τροποποιήσεως καί συμπληρώσεως του νόμου 5187 «Καταστατικός Νόμος τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»» (ΦΕΚ Α' 178/1.6.1932).
- A.N. 2170/1940 «Περὶ Καταστατικοῦ Νόμου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (ΦΕΚ Α' 5/4.1.1940).
- N. 671/1943 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (ΦΕΚ Α' 324/27.9.1943).
- N.Δ. 126/1969 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (ΦΕΚ Α' 27/17.2.1969).
- Πρακτικό Συνεδρίας Μ.Σ.Ε. Νομοκανονικῶν Ζητημάτων τῆς 14.1.1973 (ΙΑΕΕ F2488_T10).
- N.Δ. 4243/1962 (ΦΕΚ Α' 144/11.9.1962). Πρόεδρος ἦταν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Β', Ἀντιπρόεδρος ὁ Καθ. Ἀμίλλας Ἀλιβιζάτος, μέλη οἱ Μητροπολίτες Κορινθίας Προκόπιος, Ἡλείας Γερμανός, Θεσσαλονίκης Παντελεήμων, Μαρωनीας Τιμόθεος, Κοζάνης Διονύσιος, Κίτρος Βαρνάβας, καί οἱ Καθηγητές Παν. Μπρασιώτης, Βασ. Βέλλας, Γεώργ. Ράμμος, Χαρ. Φραγκίστας, Ἡλ. Γᾶφος, Γεο. Κονιδάρης.

16. Το άποκείμενο στο Ίστορικό Αρχείο της Εκκλησίας της Ελλάδος (στο έξις ΙΑΕΕ) σχέδιο όριστικοποιήθηκε σε συνεντεύξεις της Επιτροπής μεταξύ 29.2.1964-21.3.1964 και απόκειται στο Ίστορικό Αρχείο της Εκκλησίας της Ελλάδος (ΙΑΕΕ F2480_T5).
17. Έπιστολή Ι.Σ. προς Υφυπουργό Έθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων αρ. Συνοδ. πρωτ. 1313/681/22.7.1964 (ΙΑΕΕ F2480_T7).
18. Ν.Δ. 87/1974 (ΦΕΚ Α' 278/3.10.1974).
19. Από 15.11.1974 επιστολή Υπουργού Έθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων Ν. Κ. Λούρου προς Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος Σεραφείμ (ΙΑΕΕ F2490_T7).
20. Έπιστολή Ι.Σ. προς Υπουργό Παιδείας Ν. Δούρο υπ' αριθμ. 235/1821/9.10.1974 (ΙΑΕΕ F2490_T7).
21. Άρθρο 1 ν.δ. 87/1974: «Από της δημοσίευσης του παρόντος έπανάθεται εν ισχύ ο Νόμος 671/1943 «περί του Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» ως τό πρώτον έδημοσιεύθη, τροποποιούμενος και συμπληρούμενος, κατά τά εν τοις έπομένοις όριζόμενα» και άρθρο 2: «Καταργείται τό ν.δ. 126/1969...». Μέ τό ίδιο ν.δ. καταργήθηκε ό θεσμός του Έπιτρόπου (άρθρο 3).
22. ΙΑΕΕ F2496_T1.
23. Ν. 462/1976 (ΦΕΚ Α' 291/6.11.1976), άρθρο 1: «Παρατείνεται, άφ' ής έληξεν, ή θητεία της υπό του άρθρου 11 του Ν.Δ. 87/1974 «...», προβλεπομένης μικτής έν κληρικών και λαϊκών έπιτροπής συντάξεως σχεδίου Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος, μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 1973».
24. Π.Δ. 442/1973 «Περί έγκρίσεως αποφάσεως Δ.Ι.Σ. περί άποδοχής παραιτήσεως του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Γερωνύμου» (ΦΕΚ Α' 332/28.12.1973).
25. ΙΑΕΕ F2485_T5.
26. Τήν άμεση έπίλυση έπίκαιρων ζητημάτων έπεδίωξαν οι Συντακτικές Πράξεις 3/1974 (ΦΕΚ Α' 4/19.1.1974) και 7/1974 (ΦΕΚ Α' 188/2.7.1974), που έπανεφεραν σε ισχύ την σύνθεση της Γεράς Συνόδου της Γεραρχίας πριν την συγκρότηση άριστινδην Δ.Ι.Σ. (έν και χωρίς τους Μητροπολίτες, που άπεχώρησαν λόγω όριου ήλικίας), άκολούθως άνέθεσαν στην Ι.Σ.Ι. (διευρυνόμενη μέ όσους Μητροπολίτες έξελέγησαν μετά την κατάργηση της άριστινδην Δ.Ι.Σ.) την άσκηση όλων των έξουσιών της Δ.Ι.Σ. και της Ι.Σ.Ι., και έπέτρεψαν στην Ι.Σ.Ι. την κήρυξη ως έκπτωτων από τον θρόνο Μητροπολιτών, άσχετως εάν κρίθηκε κανονική ή μή ή εκλογή τους, έφ' όσον διαταράσσουν λόγω ή έργω την ειρήνη και ένότητα της Εκκλησίας, βλ. Ί. Μ. Κονιδάρι, Η διαπάλη νομιμότητας και κανονικότητας και ή θεμελίωση της έναρμονισέως τους, 1994, σελ. 118 έπομ., 141 έπομ., Χ. Άνδρεόπουλο, Η Εκκλησία κατά τη Δικτατορία 1967-1974, Έπίκεντρο 2017, σελ. 292 έπομ., 323 έπομ.
27. ΙΑΕΕ F2496_T7.
28. «...άντί της έπικίνδυνης άοριστίας της διατάξεως του Συντάγματος του 1952 (“διοικείται υπό Γεράς Συνόδου Αρχιερέων”), ή όποία υπήρξε ή κύρια πηγή όλων σχεδόν των αυθαιρέτων έπεμβάσεων της νομοκρατούσας Πολιτείας στην έσωτερική διοίκηση της Εκκλησίας», όπως έπισημαίνει ό Καθ. Βλ. Φειδάς (Η λειτουργία των διακριτών ρόλων Εκκλησίας και Κράτους, και ή ευθύνη της Πολιτείας, Δελτίο «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» 2001, σελ. 243).
29. Έπιστολές Α.Θ.Π. Οίκ. Πατριάρχου Δημητρίου υπ' αριθμ. 49/29.1.1974 (Συνοδ. πρωτ. 1232/18.3.1974) και 126/6.3.1974 (Συνοδ. πρωτ. 1168/15.3.1974) (ΙΑΕΕ φάκελος ΙΑΕΕ F2485_T5), βλ. και εις Σεβ. Μητροπολίτη Σεβαστείας Δημητρίου, Η Πατριαρχική και Συνοδική Πράξις του 1928 κωλυόμενη τοις όροις, Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 534 έπομ. και 540 έπομ.
30. Έπιστολή Οίκ. Πατριάρχου Δημητρίου υπ' αριθμ. 126/6.3.1974 (Συνοδ. πρωτ. 1168/15.3.1974), (ΙΑΕΕ φάκελος F2485_T5), Σεβ. Μητροπολίτη Σεβαστείας Δημητρίου, Η Πατριαρχική και Συνοδική Πράξις του 1928, όπ.π., σελ. 542-543.
31. «Η έκτακτος σύγκλησις της Γεράς Συνόδου της Γεραρχίας», Δελτίο ΕΚΚΛΗΣΙΑ τ. Ίουνίου 2004, σελ. 431.
32. Έπιστολή Ι.Σ. προς Υφυπουργό Έθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων Χρυσ. Καραπιπέρη υπ' αριθμ. 4275/1895/29.10.1975 (ΙΑΕΕ F2490_T8).
33. ΙΑΕΕ φάκελος F2489_T4 («Τροπολογία επί του σχεδίου του Καταστατικού Χάρτου του άρθρου 11 του Ν.Δ. 87/1974 έπενεχθείσαι υπό της δυνάμει του Ν. 462/1976 άνασυγκροτηθείσης Κληρικολαϊκής Έπιτροπής»).
34. ΙΑΕΕ φάκελος F2489_T6, F2489_T7 («Γνώμη Διαρκούς Γεράς Συνόδου»).
35. ΙΑΕΕ φάκελος F2489_T5 («Τελική διατύπωση των άρθρων του σχεδίου Καταστατικού Χάρτου επί των όποιων ή Γερά Σύνοδος έξέφερε την έαυτής γνώμη»).
36. Έγκύκλιος Ι.Σ. 2122/10.7.1976.
37. ΙΑΕΕ F2491_T10.
38. ΙΑΕΕ φάκελος F2496_T7.
39. ΙΑΕΕ φάκελος F2496_T7.
40. Όπως συνοψίζει ό Καθ. Αθ. Ν. Άγγελόπουλος: «Η άλλαγή εκείνη [1967-1974] υπενθύμιζε διαχρονικά τό πείραμα των Βαυαρών του 1833/1850 και τό εκκλησιαστικό δρώμα των χρόνων 1917/1920 και ήταν άκριβέστερα πανομοιότυπη έπα-

νάληψη του εκκλησιαστικού διχασμού των χρόνων 1938/1941» (Εκκλησιαστική Ιστορία, Ιστορία των θεσμών διοικήσεως και ζωής της Έκκλησίας της Ελλάδος, 2015, σελ. 71).

41. Β.Δ. 288/1967 (ΦΕΚ Α' 63/2.5.1967). Η έκτακτη σύγκληση είχε αποφασισθεί με τό β.δ. 262/1967 (ΦΕΚ Α' 51/14.4.1967).
42. Άρθρο 1 παρ. 2 ά.ν. 3/1967 Περί τροποποίησης και συμπλήρωσης διατάξεων τινών του ύπ' αριθμ. 671/1943 Νόμου «Περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» (ΦΕΚ Α' 67/10.5.1967).
43. Άρθρο 1 παρ. 2 ά.ν. 3/1967.
44. Β.Δ. 291/1967 (ΦΕΚ Α' 68/11.5.1967). Η θητεία της άριστινδην Δ.Ι.Σ. έληγε κατά τον ά.ν. 3/1967 στις 30.9.1967, αλλά παρατάθηκε διαδοχικά έως την 15.3.1969 (β.δ. 551/1967, ΦΕΚ Α' 167/30.9.1967, και β.δ. 591/1968, ΦΕΚ Α' 236/7.10.1968, ν.δ. 126/1969, άρθρο 51 παρ. 2, ΦΕΚ Α' 27/17.2.1969).
45. Άρθρο 2 παρ. 1 ά.ν. 3/1967.
46. Άρθρο 2 παρ.1-2 ά.ν. 3/1967 (ή παρ. 1 επανέφερε σε ισχύ διατάξεις της δικτατορίας Μεταξά, άρθρα 1 παρ. 1 έδαφ. 1 του ά.ν. 39/1936 και 2 παρ. 9-14 του ά.ν. 1493/1938).
47. Έξεδόθη και σχετική διαπιστωτική ύπουργική άποφαση ύπ' αριθμ. 62235/10.5.1967 (ΦΕΚ Β' 306/10.5.1967).
48. Άρθρα 3 παρ. 1 ά.ν. 3/1967, 4 παρ. 2 ν.δ. 4589/1966 (ΦΕΚ Α' 239/10.11.1966).
49. Β.Δ. 296/1967 (ΦΕΚ Α' 71/13.5.1967).
50. Άρθρα 10 παρ. 1, 16 παρ. 3-4 ν.δ. 126/1969.
51. Οί μακαριστοί Μητροπολίτες Θεσσαλονίκης Παντελεήμων και πρώην Άττικής Ίάκωβος.
52. Άρθρο 8 ά.ν. 214/1967 (ΦΕΚ Α' 220/12.12.1967) «Κληρικοί, αποδεδειγμένως άπολέσαντες την έξωθεν καλήν μαρτυρίαν και τό απαραίτητον κύρος, κηρύσσονται έκπτωτοι από της θέσεως αυτών δι' άποφάσεως του άρμοδίου Έκκλησιαστικού Συνοδικού Δικαστηρίου, εις τό όποϊον παραπέμπει την ύπόθεσιν ή Ίερά Σύνοδος, ...». Οί παραπάνω Μητροπολίτες άποκατεστάθησαν ήθικώς διά της από 18.7.1974 άποφάσεως της Ι.Σ.Ι.
53. Έπρόκειτο για τους μακαριστούς Μητροπολίτες Έλασσόνας Ίάκωβο, Θεσσαλιώτιδος Κύριλλο, Λαρίσης Ίάκωβο, Δημητριάδος Δαμασκηνό, Παραμυθίας Τίτο, οί όποιοι άποκατεστάθησαν ήθικώς διά της από 18.7.1974 άποφάσεως της Ι.Σ.Ι. (2 εκ των όποϊων και επανήλθαν ως έν ενεργεία Μητροπολίτες).
54. Ν.Δ. 126/1969 (ΦΕΚ Α' 27/17.2.1969).
55. Τά έν λόγω κείμενα έχουν ιδιότητα τοπικων κανόνων για την Έκκλησία της Ελλάδος. Βλ. Β. Θ. Μείχανετσίδη, Τυπολογία και κανονική αυθεντία των «πράξεων» και «έγγράφων» του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Τό παράδειγμα της «Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως», Θεολογία 2015, σελ. 251 έπομ. ιδίως σελ. 275-294.
56. Άρθρα 2 παρ. 1, 6 περ. Ι, 10 παρ. 1, 16 παρ. 3-4 ν.δ. 126/1969.
57. Έπιστολές με αριθμ. πρωτ. 492/11.5.1968, 1201/28.11.1968 προς τον Άρχιεπίσκοπο Άθηνων (ΙΑΕΕ F2479_t1, βλ. και εις Σεβ. Μητροπολίτη Σεβαστείας Δημητρίου, Η Πατριαρχική και Συνοδική Πράξις του 1928..., όπ.π., σελ. 409 έπομ. και 425 έπομ.).
58. Βλ. Χ. Α. Άνδρεόπουλο, Η Έκκλησία κατά τή Δικτατορία 1967-1974, όπ.π., σελ. 227-235.
59. Η Ι.Σ.Ι. (Συνεδρίες 1-10.3.1969) μετά από ένήμερωση για τον Κ.Χ.Ε.Ε. του 1969 ζήτησε την άπαλοιφή της διακρίσεως μεταξύ δογματικων και διοικητικων κανόνων από τό άρθρο 1 παρ. 3 και την μή κατάργηση Μητροπόλεων διά του άρθρου 29 (άρ. πρωτ. 1714/714/31.3.1969 έπιστολή Ι.Σ.Ι. προς Γεώργιο Παπαδόπουλο, ΙΑΕΕ F2479_T1). Η διάκριση δογματικων και διοικητικων Έρωδν Κανόνων εισήχθη και στά συνταγματικά κείμενα της Δικτατορίας (άρθρο 1 παρ. 2 Συντ. 1968 και 1973).
60. Έπιστολή Ι.Σ. προς Πρωθυπουργό Κ. Καραμανλή ύπ' αριθμ. Ε.Π. 269/2359/30.12.1974.
61. Ένδεικτικώς, ή Ι.Σ.Ι., μετά από άλληλοδιάδοχες άποφάσεις, έν τέλει έκρινε τους 10 από τους 29 έκλεγέντες Μητροπολίτες της περιόδου 1967-1972 ως άντικανονικούς και τους κήρυξε μαζί με άλλους 2 Μητροπολίτες της «πρεσβυτέρας» Ίεραρχίας ως έκπτωτους λόγω διαταράξεως της ειρήνης και ένότητας της Έκκλησίας, τους δέ ύπολοίπους έκρινε κατ' οικονομίαν, ρητώς ή σιωπηρώς, ως κανονικούς, ένψ άργότερα εξέλεξε Μητροπολίτες σε «προσωποπαγείς» Ίερές Μητροπόλεις του ν. 1951/1991, ή δέ Δ.Ι.Σ. επέβαλε στις 10.8.1993 έπιτίμιο άκοινωνησίας σε 3 έκπτωτους Μητροπολίτες λόγω προκλήσεως έν τοις πράγμασιν σχίσματος, βλ. Ι. Μ. Κονιδάρη, Η διαπάλη, όπ.π., σελ. 118-156, 180-190, Χ. Άνδρεόπουλο, όπ.π., σελ. 308-314, 323-335, 346-351.
62. Βλ. άποτιμήσεις σε Ι. Μ. Κονιδάρη, Η διαπάλη νομιμότητας και κανονικότητας, όπ.π., σελ. 126-156.
63. ΙΑΕΕ F2491_T10.
64. Έπιστολές Ι.Σ. προς Ύπουργό Έθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων Π. Ζέπο, Πρόεδρο Βουλής Κ. Παπακωνσταντίνου ύπ' αριθμ. Ε.Π. 266/2360/30.12.1974, Ε.Π. 268/2361/30.12.1974 (ΙΑΕΕ F2490_T7) και προς Ύφυπουργό Έθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων Χρυσ. Καραπιτέρη ύπ' αριθμ. 3117/1452/25.6.1976 (ΙΑΕΕ F2490_T8).
65. ΙΑΕΕ F2491_T8 (Όρθόδοξος Τύπος, 1.5.1977, σελ. 1).
66. Άπερρίφθη από τον Ύπουργό Γ. Ράλλη με την έπίκληση της έμπειρίας από την περίοδο 1909-1923, όποτε «ή προσπάθεια συμμετοχής του λαϊκού στοιχείου άπέτυχε τόσον παταγωδώς, ώστε ή Έπανάστασις του '23 τήν κατήργησε ... Διότι είχαν

- τοιαύτην ἀνάμειξιν τά κόμματα ὥστε εἰς τό τέλος πᾶσα προᾶξις τῆς ἐκλογῆς εἰς τήν ὁποίαν εἶχεν ἀνάμειξιν τό λαϊκόν στοιχεῖον, ἤτο προᾶξις ἐκ τῶν προτέρων διαβλητή», (Πρακτικά Ὀλομέλειας Βουλῆς 12.5.1977, ΙΑΕΕ F2482_T1).
67. Γιά τήν νομοθετική ἱστορία τῆς Δ.Ι.Σ. καί τῆς σχέσεώς της μέ τήν Ι.Σ.Ι., βλ. Ἀγγ. Τσαγκάρη, Ἡ ἱστορία καί τό νομικό πλαίσιο τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, 2001, passim.
 68. Β.Δ. τῆς 23.7/4.8.1833 (ΦΕΚ 23/1-13.8.1833).
 69. Κατά τή συζήτηση ἐπί τῶν ἄρθρων τοῦ νομοσχεδίου τοῦ Κ.Χ.Ε.Ε. ἀπαλείφθηκε ἡ φράση ὅτι ἡ Δ.Ι.Σ. εἶναι «ἐκπρόσωπος» τῆς Ι.Σ.Ι. (Πρακτικά Ὀλομέλειας Βουλῆς 12.5.1977, ΙΑΕΕ F2482_T1).
 70. Ἄρθρα Γ', Δ' ν. Σ'/1852 (ΦΕΚ Α' 25/10.7.1852). Ἡ Ἱερά Σύνοδος προτείνει τρεῖς κληρικούς στόν Βασιλέα πρός ἐκλογή Μητροπολίτη, ἐνῶ πλήρωση θρόνου διά καταστάσεως γίνεται «ἐγκρίσει τοῦ Βασιλέως, μετά γνωμοδότησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου».
 71. Ἄρθρα 23-25 ν.δ. τῆς 31.12.1923 (ΦΕΚ Α' 387/31.12.1923).
 72. Ἄρθρα 10, 12 ν. 5187/1931 (ΦΕΚ Α' 224/23.6.1931).
 73. Ἄρθρα 1 παρ. 1 ἔδαφ. 1 ἄ.ν. 39/1936 (ΦΕΚ Α' 378/31.8.1936), 2 παρ. 9-14 ἄ.ν. 1493/1938 (ΦΕΚ Α' 455/3.12.1938).
 74. Ἄρθρα 16 παρ. 12, 18 παρ. 1 ἄ.ν. 2170/1940 (ΦΕΚ Α' 5/4.1.1940).
 75. Ἄρθρα 15 παρ. 2, 17 παρ. 1 ν. 671/1943 (ΦΕΚ Α' 324/27.9.1943).
 76. Ἄρθρα 15 παρ. 2, 17 παρ. 1 ν. 671/1943 (ΦΕΚ Α' 324/27.9.1943).
 77. Ἄρθρο 20 παρ. 4 ν.δ. 126/1969.
 78. Ἡ κατάργηση τοῦ θεσμοῦ τοῦ Ἐπιτρόπου καί ἡ ἀντικατάστασή του ἀπό τήν δυνατότητα συμμετοχῆς ἄνευ ψήφου τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καί Θρησκευμάτων ἢ ἐκπροσώπου του καί ἀποχωρήσεως πρό τῆς λήψεως ἀποφάσεων τῆς Ι.Σ.Ι. ἢ τῆς «Διαρκοῦς Συνεδιακτικῆς Ἐπιτροπῆς» εἶχε προταθεῖ ἤδη ἀπό τό σχέδιο Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Κληρικολαϊκῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ν.δ. 4243/1962 (ἄρθρα 13 καί 69 παρ. 2, Πράξεις Ἐπιτροπῆς ὑπ' ἀριθμ. 78/6.3.1964, 83/21.3.1964), ΙΑΕΕ φάκελος F2480_T5.
 79. Πρόκειται γιά σχόλιο τοῦ Μητροπολίτη Ἀργολίδος Χρυσοστόμου πρός τήν Ἱερά Σύνοδο (ἐπιστολή ἄρ. πρωτ. 571/23.6.1964, Συνοδ. πρωτ. 1459/25.6.1964) ἐπί τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου, ὁ ὁποῖος ἀπευθύνθηκε στόν Βασιλέα, ὡς ἐκπροσωπῶν καί τούς Ἀρχιερεῖς τῆς Κληρικολαϊκῆς Ἐπιτροπῆς καταρτίσεως Καταστατικοῦ Χάρτη τοῦ 1964 (ΙΑΕΕ, F2480_T7).
 80. Ἄρθρο 34 παρ. 6 ν. 590/1977.
 81. Ἄρθρα 36 παρ. 6, 46 παρ. 2 κ.λπ. ν. 590/1977.
 82. Ἡ σύσταση τῆς Ἀνώνυμης Ἐταιρείας Ἀξιοποίησης Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας δυνάμει τῶν ἄρθρων 83 ἔπομ. ν. 4182/2013 (ΦΕΚ Α' 185/10.9.2013) ἀφορᾶ εἰδικῶς στήν περιουσία τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καί τῶν νομικῶν προσώπων ἐποπτείας της καί ὄχι στήν «ἐν γένει» ἀξιοποίηση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.
 83. Ν. 1351/1983, ΦΕΚ Α' 56/28.4.1983.
 84. Σπ. Ν. Τρωιάνος - Γ. Α. Πουλῆς, Ἐκκλησιαστικό Δίκαιο, 2003, σελ. 387, σημ. 39, Ἰ. Μ. Κονιδάρη, Ἡ διαπάλη, ὅπ.π., σελ. 164 ἔπομ.
 85. Ἄρθρο 13 ν. 1951/1991, ΦΕΚ Α' 84/31.5.1991.
 86. Ἄρθρο 15 παρ. 8 ἔδαφιο στ' ν. 2817/2000 (ΦΕΚ Α' 78/14.3.2000). Τό δέ ἔδαφιο α' τοῦ ἐν λόγω ἄρθρου ἀναφέρει: «στ) Οἱ Βοηθοί Ἐπίσκοποι ἐξακολουθοῦν νά εἶναι καί μετά τήν ἐκλογή τους ἐκλόγμοι γιά πλήρωση χηρεύουσας Ἱερᾶς Μητροπόλεως».
 87. Ἄρθρο 30 παρ. α ν. 3432/2006 (ΦΕΚ Α' 14/3.2.2006).
 88. Ἄρθρο 29 παρ. 7 ν. 1577/1985 (ΦΕΚ Α' 210/18.12.1985) πού τροποποίησε τήν παράγραφο 2 τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ ν. 590/1977.
 89. Ἄρθρο 53 παρ. 2 ν. 4178/2013 (ΦΕΚ Α' 174/8.8.2013).
 90. Ἄρθρο 8 παρ. 9 ν. 2740/1999 (ΦΕΚ Α' 186/16.9.1999).
 91. Ἄρθρο 68 παρ. 1 ὑποπαρ. 4, 5.α, 5.β, 6, 7, 8, 9 ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32/11.2.2014).
 92. Ἄρθρα 51 παρ. 1, 2, 3, 6 ν. 4301/2014 (ΦΕΚ Α' 223/7.10.2014).
 93. Ἄρθρο 55 παρ. 3 ν. 4386/2016 (ΦΕΚ Α' 83/11.5.2016).
 94. Ἄρθρο 95 παρ. 3.α, 3.β ν. 4485/2017 (ΦΕΚ Α' 114/4.8.2017).
 95. Ἄρθρο 14 παρ. 1 παρ. στ' ν. 4369/2016.
 96. ΣτΕ 3120/2012, ΣτΕ 3995/2011, ΣτΕ 433/1999, ΣτΕ 4548/1995, ΣτΕ 4045/1983, ΣτΕ 507/1983.
 97. ΣτΕ Ὀλομ. 825/1988.
 98. Προβλέπεται ὅτι οἱ Ναοί αὐτοί «διοικοῦνται ὑπό πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ Ἐφημερίου του Ναοῦ ... καί τεσσάρων λαϊκῶν μελῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τό μὲν διορίζεται ὑπό Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, τά δέ ἕτερα τρία ὑπό τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου...» (ἄρθρο 14 παρ. 3. α Κανονισμοῦ 8/1979, Α' 1/1980).
 99. Ἐγκύκλιοι ὑπ' ἄρ. πρωτ. 57552/12.11.2004 Ὑφ. Ἐσωτερικῶν καί οἰκ. 43797/15.12.2015 Ὑφ. Ἐσωτερικῶν.

ΕΚΔΗΜΙΑΙ

Ἡ Ἐκδημία τοῦ Μητροπολίτου Μάνης κυροῦ Χρυσοστόμου (Κορακίτη)

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μέ βαθειά συγκίνηση ἀναγγέλλει τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μάνης κυροῦ Χρυσοστόμου. Ὁ ἐκλιπὼν Ἱεράρχης ἐξεδήμησε στίς 8.11.2017 σέ ἡλικία 84 ἐτῶν στήν Ἀρεόπολη.

Ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Μάνης κυρὸς Χρυσόστομος (κατὰ κόσμον Δημήτριος Κορακίτης) ἐγεννήθη τὸ 1933 στήν Ἀθήνα. Ἀπεφοίτησε ἀπὸ τῆ Θεολογικῆ Σχολῆ Ἀθηνῶν τὸ 1957. Χειροτονήθηκε Διάκονος τὸ 1960 καὶ Πρεσβύτερος τὸ 1966. Ἀπὸ τὸ

1958 ἕως τὸ 1963 διετέλεσε Καθηγητὴς στῆ Μέση Ἐκπαίδευση.

Τὸ 1969 διορίστηκε Γραμματεὺς καὶ Κωδικογράφος τῆς Ἱεραῦς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπὸ τὸ 1966 ἕως τὴν ἐκλογή του διακόνησε ὡς Πρόεδρος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Εἰρήνης ὁδοῦ Αἰόλου, γιὰ τὴν ἀνακαίνιση τοῦ ὁποίου συνετέλεσε τὰ μέγιστα.

Τὴν 6^η Ὀκτωβρίου 1996 χειροτονήθηκε Μητροπολίτης Γυθείου καὶ Οἰτύλου. Τὸ 2010 ἡ Ἱερά Μητρόπολις κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἱεραῦς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔλαβε τὸν ἱστορικό τίτλο τῆς, Ἱερά Μητρόπολις Μάνης.

Ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Μάνης κυροῦ Χρυσοστόμου ἐψάλη τὴν Παρασκευὴ 10 Νοεμβρίου στίς 14:00 στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἁγίου Γεωργίου Γυθείου, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Τοποτηρητὴς τῆς χηρευούσης Μητροπόλεως Μάνης ὀρίσθηκε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐστάθιος.

Ἐκ τῆς Ἱεραῦς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐπικήδειος Λόγος εἰς τὸν ἀοίδιμον Μητροπολίτην Μάνης κυρὸν Χρυσόστομον (Κορακίτην) (1933-2017)

Ἐκφωνηθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Μεθώνης κ. Κλήμεντος, Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱεραῦς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν Ἱερόν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Γυθείου, τὴν 10.11.2017

Μακαριώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,
Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κύριε Εὐστάθιε, Τοποτηρητὰ τῆς Ἱεραῦς ταύτης Μητροπόλεως,
Σεπτὴ χορεία τῶν ἀγιωπάτων Ἀρχιερέων,
Εὐλαβέστατοι πατέρες,
Ὅσιώτατοι μοναχοὶ καὶ μοναχαί,
Ἀξιότιμοι ἐκπρόσωποι τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν,
Φιλόχριστε καὶ πενθηφόρε λαὸ τῆς ἄρτι ἀπορφανισθείσης Ἱεραῦς Μητροπόλεως Μάνης,

«Ἡνοίχθη ἡμῖν τοῦ παραδείσου ἡ τρυφή, ἐδείχθη ἡμῖν ὁ κόλπος τοῦ Ἀβραάμ· δεξιῶς γὰρ ἡμᾶς ὁ Δεσπότης ἐδέξατο· ἰλαρὰν φωνὴν πρὸς ἡμᾶς ἀπεφθέγγετο· ἰλαρῶ ὄμματι ἡμᾶς ἐθεάσατο· διὸ καὶ ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς ἡμᾶς ἀπεγράψατο»¹.

(Ἀνοίχθηκε πρὸς ἡμᾶς τοῦ παραδείσου ἡ τρυφή, φανερώθηκε ἡ ἀγκαλιά τοῦ Ἀβραάμ· ὁ Δεσπότης μᾶς δέχθηκε εὐμενῶς· μᾶς ἀπευθύν-

θηκε μέ χαρούμενη φωνή· μᾶς κοίταξε μέ βλέμμα χαράς· γι' αὐτό καί μᾶς κατέγραψε στό βιβλίο τῆς ζωῆς).

Μέ τόν διδακτικόν καί ἐπίκαιρον λόγον τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῆς ὁμιλίας του *Περί ὑπομονῆς, καί τοῦ μὴ πικρῶς κλαίειν τοὺς τελευτῶντας*, ἐν τιμῇ καί συγκινήσει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος προπέμπει σήμερον ἐκ τῶν προσκαιρῶν εἰς τὰ αἰώνια, ἐκ τῶν γεωδῶν καί τῶν ἐφημέρων εἰς τὰ κρείττονα καί τὰ ἄφθαρτα, τόν σεμνόν καί πολίον Αὐτῆς θεράποντα, αἰοίδιμον Μητροπολίτην Μάνης κυρόν Χρυσόστομον.

Στερούμεθα Ποιμένους χαρισματικοῦ, ὁ ὁποῖος διεποίμανε ἀξίως τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Μάνης καί διήνυσε μακρὰ ἐκκλησιαστικὴ πορεία προσφέρων δαφιλεῖς ὑπηρεσίες εἰς ἔργα ἀγάπης, διδασχῆς καί εὐθύνης. Προσδοκῶμεν τὰ πνευματικὰ τέκνα του ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ νά φωτισθοῦν ἀπὸ τόν λύχνο τῆς προσφορᾶς του καί νά ἐμπνευσθοῦν ἀπὸ τὰ σεβαστὰ ἴχνη τῆς διακονίας του.

Ὁ Κύριος «ὁ χρόνους μετρῶν τοῖς ζῶσι» ηὐδόκησε νά καλέσῃ αὐτόν ἐκ τῆς προσκαιροῦ ταύτης ζωῆς ἐν ὥρᾳ θείας λατρείας, καί οὕτως ηὐλογήθη νά μεταστῆ πρὸς οὐρανοὺς ἐνδεδυμένος τὴν Ἀρχιερατικὴν στολήν, εἰς στιγμὴν καθ' ἣν προσέφερε τὰ δῶρα τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς Εὐχαριστίας ὡς λειτουργός τοῦ Ὑψίστου εἰς τόν πανηγυρίζοντα Ναόν τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν εἰς τὴν ἱστορικὴν Ἀρεόπολιν. Οὕτως ἀπεδήμησε πρὸς τόν φιλόστοργον Πατέρα καί ἔσπευσε νά ἀναπαυθῆ εἰς τόν ὀλόφωτον Πατρικόν κόλπον, ὑπακούσας εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου του, ὡς ὑπῆκουε πάντοτε εἰς τὰ κελεύσματα Αὐτοῦ προθύμως, «διὸ καί ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς ἀπεγράφη».

Ἡ εὐδοκία τοῦ Μεγάλου Ἀρχιερέως καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἡ Χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος περιεκόσμησε τόν ἀπερχόμενον Ἱεράρχη μέ τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα. Πρὸς αὐτὰ καί τὴν κλῆσιν τοῦ Θεοῦ ἐστράφη ἐκ νεότητός του καί δέν ὑπαναχώρησε ποτέ, ἀλλ' ἐπολλαπλασίασε τό δοθέν τάλαντον ταπεινῶς ἐργαζόμενος ἐν τῇ ἱερᾷ διακονίᾳ. Καί ὡς ἱερεὺς διηκόνησε πιστῶς καί θεαρέστως, καί ὡς Ἀρχιερεὺς κατέλιπε φήμη ἀγαθὴ καί ἔργο κηρυγματικὸ καί ποιμαντικὸ, καί μαρτυρίαν ἐξόχως σημαντικὴ

εἰς οἰκοδομὴν τῶν ψυχῶν τῶν προσερχομένων εἰς αὐτόν, μέ τὴ συγκώρησι καί τὴν καθοδήγησι πρὸς τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, τό ἀγαθόν καί εὐάρεστον.

Ὁ μακαριστός Μητροπολίτης Μάνης κυρός Χρυσόστομος, κατὰ κόσμον Δημήτριος Κορακίτης, ἐγεννήθη στήν Ἀθήνα τό 1933. Ἐσπούδασε τὴν ἱερά ἐπιστήμη στή Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀποφοιτήσας τό 1957. Ἐχειροτονήθη Διάκονος τό 1960 καί Πρεσβύτερος ἕξι ἔτη ἀργότερα, ἀπὸ τόν ἀείμνηστο Μητροπολίτη Πατρῶν κυρό Νικόδημο. Ἀπὸ τό 1969 ἕως τὴν ἐκλογή του ἐχρημάτισε Γραμματεὺς τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Μοναχικοῦ Βίου καί Κωδικογράφος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὑπηρετήσε ὡς Ἐφημέριος στίς Ἱερές Μητροπόλεις Πειραιῶς καί Νικαίας, ἐργαζόμενος παραλλήλως ὡς Καθηγητὴς στή μέση ἐκπαίδευσι. Διηκόνησε ὡς ἱερατικῶς Προϊστάμενος τοῦ ἐν Ἀθήναις ἱστορικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἀγίας Εἰρήνης ὁδοῦ Αἰόλου, γιὰ τὴν ἀνακαίνισι τοῦ ὁποῖου τὰ μέγιστα συνετέλεσε. Οἱ ἀρετές καί οἱ ὑπηρεσίες του εἴλκυσαν τόν ἔπαινο τῆς Ἱεραρχίας καί ἐν τέλει τὴν τιμία ψῆφο αὐτῆς. Ἐπειτα ἀπὸ τριαντακονταετῆ θητεία στήν ἱερωσύνη, ἐκλέγεται Μητροπολίτης Γυθείου καί Οἰτύλου τὴν 1η Ὀκτωβρίου 1996 καί χειροτονεῖται τὴν 6η τοῦ ἰδίου μηνός Ἀρχιερεὺς.

Στόν ἐνθρονιστήριό λόγο του κατέθετε ὅτι «ἴσως ὁ Κύριος μᾶς ἀξιόσῃ νά πράξωμεν πολλά ἢ καί ὀλίγιστα, ὁμως θά λειτουργοῦμε διαιωνίζοντες τόν ἀναστάντα Χριστόν καί συνδιαιωνίζοντες τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας μέ τόν ἀναστάντα». Πεποιθησίς του ἦταν ὅτι «ἡ Ἐκκλησία λειτουργεῖ, μόνον λειτουργεῖ» καί ὅτι αὐτό τό γεγονός εἶναι ἀπὸ μόνο του τό πλέον σημαντικό.

Φιλακόλουθος, ἀρχοντικός, πρᾶος καί καλλιεπής, ἐπέδειξε ἐν συνεχείᾳ πλούσιον ἔργο εἰς ποικίλους τομεῖς τῆς ποιμαντικῆς καί κοινωνικῆς δράσεως. Ἐμερίμνησε ἰδιαιτέρως γιὰ τοὺς πένητες καί τοὺς νέους, τοὺς ὁποῖους ἐθαύμαζε ὡς τὴν ἐλπίδα τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Στὰ ἔργα παρακαταθήκης του ὑπὲρ τῆς Μητροπόλεως συγκαταλέγονται: ἡ ἀποπεράτωσις τῆς ἱστορικῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Γιατρίσσης ἐπὶ τοῦ Ταῦγέτου, τό Ἴδρυμα χρονίως πασχόντων «ὁ Ἅγιος Παντελεήμων», ἡ ἀνακαίνισις τοῦ παλαιοῦ

Ἐπισκοπείου, καθώς καί ἡ ἀγορά οἰκοπέδου ἰδί-
οις ἀναλώμασιν εἰς Καλύβια Γυθείου καί ἡ ἀνέ-
γερσις ἐπ' αὐτοῦ Ξενῶνος γιά παδιά, ὁ ὁποῖος
ἔδωρήθη εἰς τό «Χαμόγελο τοῦ Παιδιοῦ». Σ' αὐ-
τόν τόν χώρον ἐπέλεξε ὁ ἀοίδιμος νά εἶναι ἡ τε-
λευταία ἐπί γῆς κατοικία του, ὅπου μετ' ὀλίγον θά
δεχθῆ τήν σεπτήν σορό του.

Ὁ μακαριστός Γέρων ἐχάραξε τήν ἀγαθὴν πα-
ρουσίαν του ἐν πολλαῖς καρδίαις ἐνσταλάζας
δρόσον πατρικῆς στοργῆς καί ἀγάπης. Ἐστάθη ὡς
Πατήρ καί ἀδελφός, ὡς φίλος καί ὡς ἰκέτης, ὡς
διάκονος καί συναντιλήπτωρ, ὁ ὁποῖος ἀγρυπνεῖ
καί ἀγωνιᾷ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

Πρώτιστον μέλημά του ὁ ἱερός κληρὸς, οἱ συνερ-
γοί του εἰς τό ποιμαντικόν καί λατρευτικόν ἔργον.
Ἔστερον, ἡ ποιμαντικὴ μέριμνα *«πρὸς τοὺς μονα-
στικούς ἐρφιδιούς»*, ὅπως τοὺς ὀνόμαζε, τοὺς
ὀσιωτάτους πατέρας καί τὰς ὀσίας μητέρας, ἐκεί-
νους ἐκεῖ εἰς τὰ κάστρα πού δέν πέφτουν ποτέ, τὰ
εὐάριθμα Μοναστήρια τῆς Μάνης, τὴν Παναγία
τὴν Γιάτρισσα, τὴν Φανερωμένη καί τὴν Ἀνδρου-
μπεβίτσα. Ἰδιαιτέρως ὁμως, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ
ἰδίου τοῦ μεταστάντος, σεῖς, τὰ πνευματικά θρέμ-
ματα καί ἐκβλαστήματα τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητρο-
πόλεως, ὁ λαὸς τῆς Μάνης *«μέ τοὺς εὐσταλεῖς,
τοὺς ὑψίκορμους, τοὺς ἀδούλωτους τῶ φρονήματι
ἀνθρώπους, πού ὁμοιάζουν σάν τοὺς πέτρινους
πύργους τῆς καί τὰ ἀλάξευτα βουνά τῆς, αὐτοὺς
τοὺς ἀνθρώπους πού ἔκαμαν τό ὄραμα τῆς ἐλευ-
θερίας πραγματικότητα»*.

Μέ αὐτὴν τὴν πίστιν ἐγκατέλιπεν ὁ ἀγαθώτατος
Ποιμὴν τῆς ἱστορικῆς καί ἀρχαιστάτης Μητροπό-
λεως Μάνης τόν ἀλλοιούμενον χοϊκόν κόσμον τῆς
φθορᾶς καί μετέστη πρὸς συνάντησιν τοῦ Νυμφί-
ου τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Κύριος ἠὲ δόκησε εἰς τό
ἐγγύς καί τό ἀπώτατον παρελθόν οἱ κρίκοι τῆς
ἀλύσεως τῶν Ἐπισκοπικῶν Δέλτων τῆς ἐνδόξου
ταύτης Ἐπαρχίας νά περιλαμβάνουν πάντοτε ὀνό-
ματα, τὰ ὁποῖα ὄχι μόνον ἐκλείσαν τόν μητρο-
πολιτικόν θρόνον ἀλλά καί τόν ἀνήγαγον εἰς πε-
ριωπήν.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἀπέστειλε τόν προκείμενον
Ἱεράρχη νά ποιμάνει τόν θεοσεβῆ λαὸ τοῦ ἡρωι-
κοῦ καί ἀδούλωτου Γυθείου καί τῆς ξακουστῆς
καί εὐάνδρου Μάνης. Σεῖς οἱ ὁποῖοι περιβάλλετε
μετὰ σεβασμοῦ τό σεπτὸν σκήνωμα τοῦ Ποιμενά-
-

χου σας, γνωρίζετε κάλλιον τοῦ ὁμιλοῦντος τόν
τρόπο καί τὰ ἔργα τῆς ἐνταῦθα διακονίας του. Εἰς
ἡμᾶς ἐναπόκειται νά βεβαιώσωμεν ὅτι ἐνζήλως
ἐστράτευε τὰ παρὰ Θεοῦ χαρίσματά του ἀνερχό-
μενος εἰς Ἀθήνας, καί ἡ παρουσία αὐτοῦ ὑπῆρξε
πάντοτε φωτεινὴ καί οἰκοδομητικὴ ὅποτεδήποτε
ἐκλήθη νά μετάσχει τῶν Συνοδικῶν Συνεδριῶν
εἴτε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας εἴτε τῆς
Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, τῆς ὁποίας καί διετελε-
σε εὐδόκιμον μέλος κατὰ τὴν πρόσφατον Συν-
οδικὴν περιόδον ἕως τοῦ παρελθόντος μηνὸς Αὐ-
γούστου.

Ὁ ἐκλιπὼν Ἱεράρχης συνεπλήρωσε ἀξίως πλέ-
ον τῆς εἰκοσαετίας θεαρέστου καί πεφωτισμένης
ποιμαντορίας. Ἡ πλουσία πείρα του, ἡ χρηστότης
τοῦ ἤθους, ἡ εὐρύτης τοῦ πνεύματος, τό ἄδολον
γάλα τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας διὰ τοῦ ὁποῖου
ἐγαλουχήθη καί ἠνδρώθη ἐκκλησιαστικῶς, τόν
κατέστησαν ἄξιον Ποιμενάρχη τοῦ χριστωνύμου
λαοῦ τῆς Μάνης. Ἡ μέριμνα δὲ αὐτοῦ πρὸς μετο-
νομασίαν τῆς Μητροπόλεως δικαίωσε ἔτι περαιτέ-
ρω τό ἤδη εὐφῆμως γνωστὸ καί ἱστορικὸ τῆς ὀνο-
μα. Μέ πρότασή του, τό 2010 ἡ Ἱερά Μητρόπολις,
κατόπιν Ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱε-
ραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μετονομά-
ζεται, κατὰ τόν ἐκπαλαι ἱστορικὸ τίτλο τῆς, εἰς Ἱε-
ρὰν Μητρόπολιν Μάνης.

Πάντοτε τὴν εὐλογημένη ψυχὴ του δονοῦσε ἡ φι-
λοπατρία καί δὴ καί γιὰ τόν ἡρωικὸ τοῦτο τόπο.
Γιὰ τοῦτο καί ὁ ἀοίδιμος Γέρων συνήθιζε νά κατα-
κλείει τίς πανηγύρεις καί ἑορτίους ἐκδηλώσεις
ψάλλων καί τραγουδῶν μετὰ τοῦ λαοῦ τό δημῶδες
ᾄσμα: *«Ἡ πατρίς ἡ Μάνη μου πού κανόνι δέν τὴν
πιάνει... ἔχει ὅπλα τὰ μανιάτικα, ἔχει πύργους
ὑψηλοὺς καί λεβέντες διαλεχτοὺς»*.

Εὐχόμεθα νά φυλάξετε ἐντὸς ἡμῶν ἐναργῆ τὴν
σεμνὴ μορφὴ τοῦ Ποιμενάρχου σας, νά διατηρή-
σετε ζῶσαν τὴν ἀγαθὴν του ἀνάμνηση καί νά προσ-
παθήσετε νά μιμηθεῖτε, ὡς πνευματικὰ τέκνα του
ἐκ κλήρου καί λαοῦ, τό παρὰδειγμα τῆς ἀφοσιώ-
σεως καί τῆς εὐσεβείας του.

Νῦν ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ μᾶς συνήγαγε γιὰ νά κα-
ταθέσουμε εὐλαβῆ φόρο τιμῆς καί νά ἐκζητήσου-
με νοερῶς τίς εὐχῆς τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαν-
τος Ἱεράρχου ἀπὸ τοὺς οὐρανίους θαλάμους ὅπου
πλέον αὐλίζεται. Πρὸς τόν *«Ποιμένα τῶν προβά-
-*

των τὸν μέγαν», «τὸν κατάστικτον τοῖς μάλωσι καὶ πανσθενουργόν» προσβλέπομεν καὶ ἀπὸ μέσης καρδίας ἀποτεινόμεθα, τὸν Κύριον Ἰησοῦν. Πῶς νὰ ἐκφρασθεῖ ἐνώπιον τοῦ φρικτοῦ μυστηρίου τῆς κοιμήσεως ἄνθρωπος χοϊκός, ἀπότοκος τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς πεπτωκυίας φύσεως κοινωνός; Ὅμως «ἐπὶ τῷ Κυρίῳ πέποιθεν» ἡ ψυχὴ μας καὶ ἡ καρδιά μας. «Ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν», ὡς βεβαιώνει ὁ θεῖος Ἀπόστολος (Ῥωμ. στ', 3).

Ἐναποθέτουμε τὴν εὐθραστον εὐτέλειά μας εἰς τὸν πανσθενῆ βραχίονα τοῦ Κυρίου τοῦ συν-τρίψαντος τό κράτος τοῦ Ἰδοῦ, καὶ εὐχόμεθα ὁ Θεὸς ὁ «κυριεύων ζωῆς καὶ θανάτου καὶ βάθει σοφίας ἀπέιρου τὰ πάντα οἰκονομῶν» νὰ ὀδηγήσῃ τὴν μακαρία ψυχὴ τοῦ κεκοιμημένου Μητροπολίτου ἐκ τῆς χώρας τοῦ Ταυγέτου εἰς τόπον ἀναστάσεως, γιὰ νὰ παρεδρεύῃ εἰς τό ὑπερουράνιον θυσιαστήριον εὐλογῶν ἐξ οὐρανοῦ τὸν τόπον τὸν

ὁποῖον διεποίμανε καὶ νὰ πρεσβεύῃ ἐκτενῶς ὑπὲρ τοῦ εὐαγοῦς κλήρου καὶ τοῦ χριστοφόρου λαοῦ.

Ἐν τῇ συνοδείᾳ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, τοῦ Μακαριωπάτου Ἀρχιεπισκόπου, τῶν ἀδελφῶν Ἀρχιερέων, τοῦ εὐαγοῦς κλήρου, καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ τῆς Μάνης, καὶ διὰ πρεσβειῶν τοῦ φωτιστοῦ καὶ προστάτου τῆς Ἐπαρχίας ταύτης ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρου τοῦ νομοῦ Λακωνίας, Ὁσίου Νίκωνος τοῦ Μετανοεῖτε, πορεύου ἐν εἰρήνῃ, ἀξιομακάριστε Δέσποτα, τὴν μακαρίαν ὁδόν, αὐλιζόμενος εἰς τὴν ἀγήρω καὶ ἀτέρμονα μακαριότητα, «ἐνθα τῶν ἐροταζόντων ὁ ἦχος ὁ ἀκατάπαυστος», ἐνθα τῶν εὐφραινομένων ἡ βασιλεία τῶν ἀγαπώντων τὸν Θεόν. Πάντες ἡμεῖς οἱ παρεστῶτες καὶ κυκλούμενοι τό σεπτόν σου σκῆνος δεόμεθα ὅπως ὁ καλέσας σε Κύριος ἀναπαύῃ τὴν ψυχὴν σου ἐν χώρᾳ ζώντων μετὰ δικαίων καὶ ἀποδώσῃ σοι κατὰ τὴν προσφορὰν τῆς καρδίας σου τὸν ἄρρητον «στέφανον τῆς ζωῆς». Τοῦ πολυσεβάστου Γέροντος Μητροπολίτου Μάνης κυροῦ Χρυσοστόμου εἴη ἡ μνήμη ἀγήρως καὶ αἰωνία.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, *Περὶ ὑπομονῆς, καὶ τοῦ μὴ πικρῶς κλαίειν τοὺς τελευτῶντας*, PG 60, 730.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Άριθμ. 1918/2079/9.10.2017

**Κανονισμός συστάσεως και λειτουργίας
Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου ὑπό τήν ἐπωνυμίαν
«Μουσείο Ἰακώβου Τσουνή»
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας**

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν:

1. Τά ἄρθρα 29 παραγρ. 2 καί 45 παραγρ. 5 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Α' 146), καί τό ἄρθρο 68 παρ. 1, 5α' τοῦ ν. 4235/2014,

2. Τάς ὑποχρεώσεις τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας πρὸς τό χριστεπώνυμον πλήρωμα, οἱ ὁποῖες ἀπορρέουν ἀπό τās Εὐαγγελικὰς ἐπιταγὰς, τούς ἱερούς Κανόνας καί τούς νόμους τοῦ Κράτους,

3. Τάς ὑφισταμένας κοινωνικὰς, ποιμαντικὰς καί πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας,

4. Τήν ὑπ' ἀριθ. 361/13.4.2017 πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου,

5. Τήν ὑπ' ἀριθμ. 10.5.2017 γνωμοδότησιν τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

6. Τήν ἀπό 8.6.2017 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

7. Τήν ἀπό 6.10.2017 Ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας,

Ἀποφασίζει

Ψηφίζει τόν ὑπ' ἀριθμ. 300/2017 Κανονισμόν ἔχοντα οὕτω:

Κανονισμός ἀριθμ. 300/2017

«Περί συστάσεως καί λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας»

Κανονισμός συστάσεως καί λειτουργίας
Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου ὑπό τήν ἐπωνυμίαν
«Μουσείο Ἰακώβου Τσουνή»

τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Ἄρθρον 1

Ἰδρυση - Ἐπωνυμία καί Ἔδρα - Σκοποί καί Μέσα

1. Συνιστᾶται στήν Ἱερά Μητρόπολη Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας Ἐκκλησιαστικό Μουσείο μέ τήν ἐπωνυμία «Μουσείο Ἰακώβου Τσουνή».

2. Τό Ἐκκλησιαστικό Μουσείο Ἰακώβου Τσουνή ἀποτελεῖ ὑπηρεσία αὐτοτελοῦς διαχείρισης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας καί διοικεῖται συμφώνως πρὸς τās διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, τά δέ ἐκθέματά του ἀνήκουν κατά κυριότητα, νομή καί κατοχή στήν Ἱερά Μητρόπολη.

3. Ἔδρα τοῦ Μουσείου εἶναι ἡ Ἱερά Μητρόπολη Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας. Γιά τή στέγασή του παραχωρεῖται τό ἰσόγειο τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Κέντρου Ἀγωγῆς καί Ἐκπαίδευσης «Νέοι Ὁρίζοντες», ἐπί τῆς ὁδοῦ Πολυχρονιάδου 8, στό Αἶγιο.

4. Τό Μουσείο εἶναι ὄργανισμός μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα καί τελεῖ ὑπό τήν διοικητική καί πνευματική ἐποπτεία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας.

5. Δημιουργήθηκε, κατόπιν ἐπιθυμίας τοῦ δωρητοῦ Ἰακώβου Τσουνή, τοῦ νεώτερου Βετεράνου τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ὁ ὁποῖος ἐδώρισε ὅλα τά ἀντικείμενα τῆς ἰδιωτικῆς του συλλογῆς στήν Ἱερά Μητρόπολη Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας, σύμφωνα πρὸς τήν προσωπική ἐπιστολή τοῦ δωρητοῦ πού φέρει τήν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 210/05.04.2013 ἡμερομηνία παραλαβῆς τους ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη, στήν ὁποία ὁ δωρητής ἀναφέρει χαρακτηριστικά: «...καλεῖσθε νά πεισθεῖτε ὅτι τά ἐν λόγῳ ἀντικείμενα πλέον, ἀποτελοῦν κτῆμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας διὰ τήν ἴδρυσιν τοῦ ὁμωνύμου Μουσείου, «Ἰακώβος Τσουνῆς». Στήν ἐπιστολή αὐτή ἐπισυνάπτεται κατάλογος τῶν δωρηθέντων ἀντικειμένων. Τά ἐγκαίνια τοῦ Μουσείου τελέσθηκαν στίς 21 Ὀκτωβρίου 2012 ἀπό τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμο, παρουσίᾳ τοῦ δωρητοῦ.

6. Τά ἀντικείμενα αὐτά τῆς ἰδιωτικῆς συλλογῆς τοῦ κ. Ἰακώβου Τσουνῆ περιῆλθαν στήν πλήρη καί ἀποκλειστική κυριότητα, νομή καί κατοχή του μέ νόμιμο τρόπο, εἴτε ὡς δωρεά ἀπό σημαντικά ἐκκλησιαστικά καί πολιτικά πρόσωπα, εἴτε ὡς τιμητικές βραβεύσεις διὰ τήν σπουδαία ἐθνική καί κοινωνική προσφορά του στήν Πατρίδα, τήν Ἐκκλησία καί τό Ἑλληνικό Ἔθνος. Τά ἀντικείμενα τῆς συλλογῆς εἶναι ἐλευθέρως παντός πραγματικοῦ καί νομικοῦ ἐλαττώματος, βάρους, διεκδίκησης, μεσεγγύησης, ἐνεχυρίασης καί κατάσχεσης.

7. Τό Μουσείο ἔχει κυκλική σφραγίδα μέ δύο ἐπάλληλους κύκλους, ἡ ὁποία στό κέντρο ἔχει τήν εἰκόνα τοῦ

κτιρίου του Μουσείου. Στόν έξωτερικό κύκλο αναγράφεται: «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ» και στόν έσωτερικό «ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΣΟΥΝΗ».

Σκοπός του Μουσείου είναι: α) η διαφύλαξη, συντήρηση, έκθεση και προβολή των πάσης φύσεως ιστορικών, έθνικών, λαογραφικών και εκκλησιαστικών κειμηλίων, ητοι ιερών εικόνων, άμφίων, χειρογράφων, έντύπων βιβλίων, τιμητικών διακρίσεων και βραβείων, έγγραφων και αντικειμένων έθνικού και λαογραφικού χαρακτήρα, ύποκειμένων σέ κινδύνους φθοράς, β) η όργάνωση έκδηλώσεων, η πραγματοποίηση έκδόσεων και κάθε άλλη δραστηριότητα σχετιζόμενη μέ τό περιεχόμενο του Μουσείου, μέ σκοπό τήν πνευματική κατάρτιση των έπισκεπτών και τήν ευρύτερη διάδοσή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Άρθρον 2

Διαχειριστική Έπιτροπή Μουσείου

1. Τό Μουσείο διοικείται από τριμελή Διαχειριστική Έπιτροπή (Δ.Ε.), άποτελουμένη από τόν έκάστοτε Μητροπολίτη Καλαβρυτών και Αιγιαλείας, ως Πρόεδρο, η τόν νόμιμο Άναπληρωτή του, και δύο (2) τακτικά μέλη: ένα κληρικό και ένα λαϊκό, μετά των αναπληρωτών τους, οι όποιοι διορίζονται μέ άπόφαση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου. Κριτήριο έπιλογής των δύο μελών, μετά των αναπληρωτών των, είναι η σχετική κατάρτισή τους σέ θέματα εκκλησιαστικής τέχνης και ιστορίας. Η θτεία των μελών της Δ.Ε. θά είναι τριετής, δυναμένη νά ανανεωθεί. Τό άξίωμα τυγχάνει τιμητικό και άμισθο.

2. Η Δ.Ε. συνεδριάζει κατόπιν προσκλήσεως του Προέδρου αυτού και βρίσκεται σέ άπαρτία όταν παρίστανται τουλάχιστον δύο (2) μέλη. Άποφασίζει επί των όριζόμενων, διά της προσκλήσεως θεμάτων της ήμερησίας διατάξεως.

3. Η Δ.Ε. κατά τήν πρώτη συνεδρίαση όρίζει τόν κληρικό ως Γραμματέα και τόν λαϊκό ως ταμία.

4. Οι άποφάσεις της Δ.Ε. λαμβάνονται κατά πλειοψηφία. Σέ περίπτωση ίσοψηφίας υπερερεί η ψηφος του Προέδρου.

5. Ο Πρόεδρος εκπροσωπει τό Μουσείο ένώπιον πάσης διοικητικής και δικαστικής αρχής, συγκαλεί τήν Έπιτροπή σέ συνεδρίαση, όρίζει τήν ήμερήσια διάταξη, ύπογράφει τά έγγραφα, έποπτεύει τή λειτουργία του Μουσείου, επιβλέπει και έλέχει τήν έφαρμογή των διατάξεων του παρόντος και των άποφάσεων της Έπιτροπής.

Άρθρον 3

Καθήκοντα Διαχειριστικής Έπιτροπής

1. Η Δ.Ε. διοικεί και διαχειρίζεται τό Μουσείο και ειδικότερα:

- α) Όρίζει τή χρήση των χώρων του Μουσείου, τόν αριθμό και τόν τρόπο έκθέσεως των κειμηλίων, τίς ήμέρες και ώρες έπισκέψεως του Μουσείου, οι

όποίες πρέπει νά είναι προκαθορισμένες και νά έχουν ευρέως γνωστοποιηθεί στό κοινό.

β) Άποφασίζει τήν έκτέλεση οικοδομικών και λοιπών έργων, τήν έκδοση βιβλίων, φωτογραφιών, διαφανειών, αντιγράφων των κειμηλίων, των έκδόσεων σχετικού ψηφιακού ύλικού κ.λπ.

γ) Άποφασίζει για τήν όργάνωση έκδηλώσεων, προγραμμάτων και πάσης φύσεως δραστηριοτήτων του Μουσείου

δ) Μεριμνά για τόν έμπλουτισμό του Μουσείου μέ δωρεές του ίδιου μόνο Συλλέκτη.

ε) Καταρτίζει σχέδιο αντιμετώπισεως καταστάσεων έκτάκτου ανάγκης και έφαρμόζει όλα τά άπαραίτητα μέτρα άσφαλείας για τή διαφύλαξη των έκθεμάτων και τήν προστασία τους από κάθε κίνδυνο και κλοπή.

στ) Μεριμνά για τήν συντήρηση και άποκατάσταση των αντικειμένων της συλλογής, όπου αυτή είναι άναγκαία. Τό Μουσείο μπορεί, ύστερα από άπόφαση της Δ.Ε. και έγκριση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου, νά συνάπτει συμβάσεις έργου μέ έξειδικευμένα κέντρα συντήρησης και άποκατάστασης.

2. Ο γραμματέας διεξάγει τήν άλληλογραφία, τηρεί τά Πρακτικά των Συνεδριάσεων, της Δ.Ε. ως και τό Πρωτόκολλο άλληλογραφίας.

3. Ο ταμίας συντάσσει τόν έτήσιο προϋπολογισμό - άπολογισμό του Μουσείου τόν όποιο θέτει προς έγκριση στα μέλη της Δ.Ε. και επικύρωση από τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο. Επίσης διατηρεί τά κατά τόν νόμο λογιστικά βιβλία Έσόδων και Έξόδων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Άρθρον 4

Διαχείριση Συλλογής

1. Τά έκθέματα του Μουσείου κατατάσσονται σέ θεματικές ένότητες.

2. Για τήν συλλογή τηρείται άρχείο καταγραφών, φωτογραφιών, έποπτικού ύλικού και άλλου ύλικού τεκμηρίωσης. Η τεκμηρίωση άφορά στή συμβατική και ήλεκτρονική διαδικασία συλλογής, όργάνωσης, άποθήκευσης και διακίνησης του πληροφοριακού ύλικού που σχετίζεται μέ τήν προέλευση και τήν έπιστημονική μελέτη των αντικειμένων της συλλογής.

Άρθρον 5

Δέν έπιτρέπεται η άπομάκρυνση κειμηλίων από τό Μουσείο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Άρθρον 6

Οικονομική Διαχείριση

1. Πόροι του Μουσείου είναι:

- α) οι έπιχορηγήσεις Δήμων, Όργανισμών και Νομικών Προσώπων Δημοσίου η Ίδιωτικού Δικαίου,

- β) οι επιχορηγήσεις του Έλληνικού Δημοσίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- γ) οι προαιρετικές εισφορές, δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες, χορηγίες καθώς και κάθε άλλη προσφορά τρίτου φυσικού ή νομικού προσώπου,
- δ) κάθε νόμιμο έσοδο μη προβλεπόμενο από τόν παρόντα Κανονισμό.
2. Οι πόροι του Μουσείου διατίθενται:
- α) διά την συντήρηση των κειμηλίων του Μουσείου,
- β) διά την εκτέλεση έργων εξωραϊσμού και συντηρήσεως των εγκαταστάσεών του,
- γ) διά τις δαπάνες κλιματισμού, φωτισμού και τηλεφωνικής συνδέσεως του Μουσείου,
- δ) διά πάσα δαπάνη προβλεπόμενη από τόν προϋπολογισμό του Μουσείου.
3. Πάσα δαπάνη του Μουσείου εξυπηρετείται από τίς πιστώσεις που προβλέπονται σχετικά στόν προϋπολογισμό της Ίερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων και Αιγιαλείας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Άρθρον 7

Βιβλία - Προσωπικό

1. Τό Μουσείο τηρεῖ ἀριθμημένα και θεωρημένα υπό του Προέδρου της Διαχειριστικής Επιτροπῆς, τά ἑξῆς βιβλία: α) Βιβλίο Πρακτικῶν Συνεδριάσεων, β) Πρωτόκολλο ἀλληλογραφίας, δ) Βιβλίο Μητρώου Κειμηλίων, στό ὁποῖο γίνεται πλήρης περιγραφή αὐτῶν, γ) Βιβλίο Ἐσόδων και Ἐξόδων.
2. Τά στοιχεῖα τῶν ἀνωτέρω Βιβλίων δύνανται νά καταχωροῦνται και σέ ἠλεκτρονική μορφή.
3. Διά τήν ἀντιμετώπιση τῶν ἀναγκῶν λειτουργίας του Μουσείου εἶναι δυνατή ἡ πρόσληψη ἑνός Ἐπιστημονικοῦ Συνεργάτη και Ἐπιμελητοῦ, καταλαμβανομένη ὑπό εἰδικοῦ ἐπιστήμονος, κατά προτίμηση πτυχιούχου Θεολογίας ἢ Ἱστορίας - Ἀρχαιολογίας. Στή θέση αὐτή δύνανται νά ὀρισθεῖ ἕνα ἐκ τῶν μελῶν τῆς Διαχειριστικῆς Επιτροπῆς.
4. Ἡ πλήρωση μίας ἢ περισσοτέρων θέσεων γίνεται μέ ἀπόφαση τῆς Επιτροπῆς, ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ἡ οικονομική δυνατότητα. Στίς θέσεις αὐτές δύνανται νά ὑπηρετοῦν πρόσωπα, τά ὁποῖα ἐπιθυμοῦν νά προσφέρουν ἐθελοντικά τίς ὑπηρεσίες τους, ἀφοῦ ὁμως διαθέτουν τά ἀνωτέρω προβλεπόμενα προσόντα. Εἶναι δυνατή ἡ ἐποχική και γιά ὀρισμένο χρονικό διάστημα πλήρωση τῶν ὡς ἄνω θέσεων.
5. Ὁ Ἐπιστημονικός Συνεργάτης - Ἐπιμελητής, μερῶν γιά τήν καλή λειτουργία του Μουσείου, τή μελέτη,

τήν προβολή τῶν κειμηλίων αὐτοῦ, ἐποπτεύει τίς ἐκδόσεις και ἄλλες δραστηριότητες αὐτοῦ, εἰσηγείται πρὸς τήν Ἐπιτροπή ἐπί παντός θέματος, πού ἀφορᾷ στό Μουσείο και τίς δραστηριότητές του.

Ἐπίσης εἶναι ὑπεύθυνος γιά τήν καταγραφή και μελέτη του ὑλικοῦ του Μουσείου, τήν τήρηση του Βιβλίου Μητρώου Κειμηλίων, τήν ἐπιμέλεια τῶν ἐκδόσεων και ἄλλων δραστηριοτήτων αὐτοῦ και τήν ὑποδοχή τῶν ἐπισκεπτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

Άρθρον 8

Γενικές Διατάξεις

Ἡ ἀπόφαση περί διαλύσεως του Μουσείου πρέπει νά εἶναι ὁμόφωνη ὑπό τῶν μελῶν τῆς Διαχειριστικῆς Επιτροπῆς και ἀπολύτως αἰτιολογημένη, ἡ ὁποία ὑποβάλλεται πρὸς ἔγκριση εἰς τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο και κατόπιν στήν Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο. Σέ περίπτωση διαλύσεως τά κειμήλια παραμένουν στήν κατοχή, νομή και κυριότητα τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων και Αιγιαλείας, ἡ ὁποία εἶναι ὁ νόμιμος κάτοχος τῆς ἀνωτέρω συλλογῆς.

Άρθρον 9

Ἀρμόδιο γιά τή ρύθμιση παντός θέματος μή προβλεπόμενου ὑπό του παρόντος εἶναι τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων και Αιγιαλείας.

Άρθρον 10

Ἡ ἰσχύς του παρόντος Κανονισμοῦ ἄρχεται ἀπό τῆς δημοσιεύσεως του στήν «Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως». Δημοσιεύεται ἐπίσης ὑποχρεωτικῶς και στό ἐπίσημο Δελτίο «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Άρθρον 11

Ἐκ τῆς δημοσιεύσεως του παρόντος Κανονισμοῦ δέν προκαλεῖται δαπάνη σέ βάρος του Προϋπολογισμοῦ τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων και Αιγιαλείας ἢ του Κράτους.

Ἀθήνα, 6.10.2017

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεῦς
Ὁ Μεθώνης Κλήμης

Άριθμ. 2867/1998/25.9.2017

**Κανονισμός Λειτουργίας
του Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπό τήν ἐπωνυμία:
«Νιάρχειον Ἐκκλησιαστικόν Ἴδρυμα Βρεφῶν καί
Νηπίων “Ἅγιος Στυλιανός”
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως»**

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν:

1. τὰ ἄρθρα 29 παρ. 2 καί 59 παρ. 2 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Α' 146), καί τὸ ἄρθρο 68 παρ. 1, 5α' τοῦ Νόμου 4235/2014,

2. τήν πρόνοιαν τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας ὑπέρ τοῦ κατά Χριστόν βίου τοῦ Ὁρθοδόξου πληρώματος, διά παντός χρηστοῦ προσφόρου μέσου, ἡ ὁποία ἀπορρέει ἀπό τό Εὐαγγέλιον, τοὺς Ἱεροῦς Κανόνας καί τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους,

3. τὰς ὑφισταμένες κοινωνικάς, ποιμαντικάς καί πνευματικάς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως,

4. τήν ὑπ' ἀριθ. Φ. Υ3/329/6.6.2017 πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου,

5. τήν ἀπό 10.7.2017 γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καί

6. τήν ἀπό 6.9.2017 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

Ἀποφασίζει

τροποποιεῖ καί κωδικοποιεῖ τόν Κανονισμόν λειτουργίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἰδρύματος ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Νιάρχειον Ἐκκλησιαστικόν Ἴδρυμα Βρεφῶν καί Νηπίων “Ἅγιος Στυλιανός” τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως» (Φ.Ε.Κ. Β' 551/2006), ὡς ἐξῆς:

Κανονισμός Λειτουργίας

τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπό τήν ἐπωνυμία:
«Νιάρχειον Ἐκκλησιαστικόν Ἴδρυμα Βρεφῶν καί
Νηπίων “Ἅγιος Στυλιανός”
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως»

Ἄρθρον 1

Σύστασις - Ἐπωνυμία Ἐδρα - Σφραγίδα

Τό συσταθέν στήν Ἱερά Μητρόπολιν Ἀλεξανδρουπόλεως ἐκκλησιαστικό ἴδρυμα ὑπό τήν ἐπωνυμία «Νιάρχειο Ἐκκλησιαστικό Ἴδρυμα βρεφῶν, νηπίων καί παιδιῶν «Ὁ Ἅγιος Στυλιανός» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

Ἀλεξανδρουπόλεως», (ΦΕΚ 551/Β'/2006) λειτουργεῖ ἐφ' ἐξῆς μέ τή μορφή τοῦ Νομικοῦ Προσώπου Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα, καί τελεῖ ὑπό τήν ἐποπτεία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως. Στεγάζεται σέ κτίριο 688 τ.μ. τό ὁποῖο ἀνήγειρε τό Ἴδρυμα «Σταῦρος Σ. Νιάρχος» καί τό παραχώρησε στήν Ἱερά Μητρόπολιν Ἀλεξανδρουπόλεως.

Γι' αὐτό καί ἡ ἐπωνυμία τοῦ ἐν λόγῳ Ἰδρύματος εἶναι Νιάρχειο Ἐκκλησιαστικό Ἴδρυμα βρεφῶν, νηπίων καί παιδιῶν «Ὁ Ἅγιος Στυλιανός» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως» σέ αἰώνιο μνημόσυνο τοῦ ἀσίδιμου Σταύρου Νιάρχου, ὁ ὁποῖος καί πρό τῆς τελευτῆς του ἀσκούσε φιλιανθρωπία καί μετά ταύτην μέσῳ τοῦ ὁμωνύμου Ἰδρύματος εὐεργετεῖ τόν τόπο μας.

Τό Ἴδρυμα ἔχει ἔδρα τήν Ἀλεξανδρουπόλιν, στίς ἰδιόκτητες ἐγκαταστάσεις στό 5ο χλμ. τῆς Ε.Ο. Ἀλεξανδρουπόλεως - Μάκρης, καί δική του κυκλική σφραγίδα, ἡ ὁποία ἀναγράφει γύρω τόν ἀνωτέρω τίτλο καί στή μέση ἀναπαριστᾷ τόν Ἅγιο Στυλιανό νά κρατεῖ στό χέρι του τό κτίσμα πού στεγάζεται τό Ἴδρυμα.

Ἄρθρον 2

Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος

Ἡ παροχή ἐιδικῶν συμβουλῶν καί πνευματικῆς ὑποστηρίξεως σέ κυοφοροῦσες ἄγαμες μπτέρες ἢ ἐγκαταλελειμμένες, καθώς καί ἡ προαιρετική φιλοξενία τους μέχρι τήν τεκνοποίησή τους.

Σύστασις Μονάδας φροντίδας προσχολικῆς ἀγωγῆς καί διαπαιδαγωγῆς (γιά βρέφη 09 μηνῶν μέχρι 04 ἐτῶν, καθώς καί νηπίων 04-06 ἐτῶν) μέ ἢ χωρὶς παροχή φαγητοῦ, ἡ ὁποία καί θά περιλαμβάνει:

α) Σύστασις Κέντρου δημιουργικῆς ἀπασχόλησης παιδιῶν (γιά βρέφη 09 μηνῶν μέχρι 04 ἐτῶν, καθώς καί νηπίων 04-06 ἐτῶν) μέ ἢ χωρὶς παροχή φαγητοῦ. Ἡ λειτουργία αὐτή εἶναι γνωστή ὡς «Baby Parking», ὅπου γονεῖς θά ἐναποθέτουν πρόσκαιρα τὰ τέκνα τους γιά προστασία καί διαφύλαξη προκειμένου νά ἔχουν τήν εὐκαιρία τελείσεως κάποιου κοινωνικοῦ χρέους ἢ γιά τήν μεταξύ τους ἐπικοινωνία ἢ τήν διεκπεραίωση προσωπικῆς υποθέσεώς τους, ἀπερίσπαστοι ἀπό τή φροντίδα τοῦ νηπιουτέκνου τους.

β) Σύστασις μονάδας ἀπασχόλησης βρεφῶν ἢ καί παιδιῶν (γιά βρέφη 09 μηνῶν μέχρι 04 ἐτῶν, καθώς καί νη-

πίων 04-06 ετών) για λίγες ώρες με ή χωρίς παροχή φαγητού.

γ) Βρεφονηπιακός-Παιδικός Σταθμός (για βρέφη 09 μηνών μέχρι 04 ετών, καθώς και νηπίων 04-06 ετών) με παροχή φαγητού.

3) Λειτουργία κέντρου δημιουργικής άπασχόλησης και κέντρο αποκατάστασης παιδιών με αναπηρία (ΚΔΑΠ-ΜΕΑ), καθώς και παιδιών με ειδικές ανάγκες. Για τον σκοπό αυτό το Ίδρυμα πρέπει να προσλάβει ειδικό προσωπικό σύμφωνα με τις απαιτήσεις των σχετικών νόμων και των αναγκών που θά προκύψουν.

4) Η λειτουργία Σχολής Γονέων και Υποψηφίων Γονέων.

5) Η όργανωση διαλέξεων, έορτών και άλλων παρεμφερών εκδηλώσεων για την προστασία της μητέρας, του αγέννητου παιδιού και του παιδιού γενικώς.

6) Λειτουργία γραφείου προστασίας της μητρότητας διά της παροχής ειδικών συμβουλών σε κυοφορούσες γυναίκες, νέες μητέρες ή άγαμες και έγκυαταλειμμένες μητέρες.

7) Η παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών, ή ίδρυση και ή λειτουργία εκπαιδευτηρίων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ή μελέτη, έρευνα, παροχή πληροφοριών και ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε θέματα που άφορούν στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ή ανάπτυξη και όργανωση συστημάτων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έξ άποστάσεως, ή παραγωγή και διάδοση πρότυπου εκπαιδευτικού και έπιμορφωτικού ύλικού, ή εκτέλεση σχετικών έρευνητικών προγραμμάτων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ή καταπολέμηση του αναλφαβητισμού και του κοινωνικού άποκλεισμού, ή αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και ό σχεδιασμός, ή όργανωση και ή εκτέλεση προγραμμάτων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ένηλίκων και γενικότερα ή δραστηριότητα στους τομείς της Παιδείας, των Έπιστημών, των Γραμμάτων και των Τεχνών.

Γιά την εκπλήρωση των σκοπών του τό Ίδρυμα:

α. Ίδρύει και λειτουργεί εκπαιδευτήρια πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

β. Αναπτύσσει κάθε φύσεως πρωτοβουλίες και δραστηριότητες για την καλλιέργεια της Παιδείας, των Έπιστημών, των Γραμμάτων και των Τεχνών και τη διάδοσή τους στό εύρύ κοινό.

γ. Συμβάλλει, μέ κάθε πρόσφορο μέσο, σε προγράμματα ή πρωτοβουλίες για την έξύψωση του πολιτιστικού επιπέδου της Χώρας και την άνοδο του μορφωτικού επιπέδου των Έλλήνων, ιδιαίτέρως των μαθητών και σπουδαστών.

δ. Πραγματοποιεί έπιστημονικές μελέτες και έρευνες για θέματα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και αναλαμβάνει και εκτελεί βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα έρευνητικά προγράμματα.

ε. Συλλέγει, αξιολογεί και περαιτέρω αξιοποιεί στοιχεία και πορίσματα μελετών, έρευνών και λοιπών δρα-

στηριοτήτων που σχετίζονται μέ τη διαδικασία, τους στόχους, τά μέσα και την εκπαιδευτική μέθοδο.

στ. Συνεργάζεται μέ την Έκκλησία της Ελλάδος και άλλους έλληνικούς, άλλοδοπούς και διεθνείς Όργανισμούς, μέ εκπαιδευτικά, έπιστημονικά και έρευνητικά κέντρα, Ίνστιτούτα, Ίδρύματα και Όργανισμούς, καθώς και μέ τό Έλληνικό Δημόσιο, Ύπουργεία, φορείς του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα και ιδιώτες, για θέματα που σχετίζονται μέ τους σκοπούς του ίδρυματος.

ζ. Διοργανώνει συνέδρια, συναντήσεις, διασκέψεις και κάθε είδους δημόσιες εκδηλώσεις για θέματα σχετικά μέ τους σκοπούς του.

η. Παράγει πρότυπο εκπαιδευτικό ύλικό κατάλληλο για την εκπαίδευση ένηλίκων και την έξ άποστάσεως εκπαίδευση.

θ. Ένθαρρύνει και ιδρύει κέντρα για την προώθηση θεμάτων σχετικών μέ τους σκοπούς του.

ι. Ένημερώνει για θέματα σχετικά μέ τους σκοπούς του Ίδρυματος και την εκπαίδευση και έπιμόρφωση ένηλίκων μέσφ της έκδοσης και δημοσίευσης μελετών και έρευνών καθώς και άλλου πρόσφορου ενημερωτικού ύλικού και έντύπων ή μέσφ της παραγωγής όπτικο-ακουστικού ύλικού.

ια. Σχεδιάζει, διοργανώνει, ύλοποιεί, παρακολουθεί και αξιολογεί προγράμματα κατάρτισης πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, έπιμόρφωσης και ενημέρωσης και έξ άποστάσεως πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

ιβ. Παρακολουθεί την έμπειρία σε έθνικό και διεθνές επίπεδο σε θέματα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης παιδιών και ένηλίκων.

ιγ. Πραγματοποιεί ή συμμετέχει σε έπιστημονικές μελέτες και έρευνες για θέματα σχετικά μέ τους σκοπούς του.

ιδ. Άπονέμει βραβεία σε έργα έπιστημονικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα.

ιε. Αναλαμβάνει και εκτελεί βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα έρευνητικά προγράμματα, που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν από τό Κράτος, Διεθνείς Όργανισμούς, όργανα της Εύρωπαϊκής Ένωσης ή άλλους φορείς στό έσωτερικό και στό έξωτερικό, χωρίς να άποκλείεται και ή εφαρμογή των μελετών αυτών από τό ίδιο τό Ίδρυμα μετά ή άνευ άνταλλάγματος.

ιστ. Διοργανώνει μαθήματα και σεμινάρια για την εκμάθηση και έμβάθυνση στή γλώσσα και στό ύφος των εκκλησιαστικών κειμένων και στην παράδοση της Άνατολικής Όρθόδοξης Έκκλησίας.

ιζ. Τό Ίδρυμα δέν έπιδιώκει την έπίτευξη κερδών από τις παραπάνω δραστηριότητες, αλλά την κάλυψη των έξ της δράσεως του ίδρυματος προκαλουμένων δαπανών.

Άρθρον 3

Πόροι του Ίδρυματος - Διάθεση

1. Πόροι του Ίδρυματος είναι:

α) Οι έκάστοτε έπιχορηγήσεις της Ίερās Μητροπόλεως

- Ἀλεξανδρουπόλεως καθώς και οι ὑπέρ αὐτοῦ εισφορές τῶν Ἱερῶν Ἐνοριακῶν καὶ προσκυνηματικῶν Ναῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Μονῶν τῆς περιφέρειας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.
- β) Τόκοι ἀπὸ τίς καταθέσεις τοῦ Ἰδρύματος καὶ πρόσδοι ἀπὸ τὴν ἀξιοποίηση τῆς κινητῆς καὶ ἀκίνητης περιουσίας αὐτοῦ.
- γ) Κάθε ἄλλη πρὸσδοδος, πού προέρχεται ἀπὸ κάθε νόμιμη πηγή καὶ δὲν κατονομάζεται ρητὰ στὸν παρόντα Κανονισμό.
- δ) Προαιρετικὲς εισφορές, σὲ εἶδος ἢ σὲ χρῆμα, φίλων τοῦ Ἰδρύματος.
- ε) Δωρεές, ἐν ζωῇ ἢ αἰτία θανάτου κληρονομίες, κληροδοτήματα καὶ κληροδοσίες κινητῶν καὶ ἀκίνητων φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων.
- στ) Κρατικὲς ἐπιχορηγήσεις, ἐπιχορηγήσεις ἐκ τῶν εἰδικῶν προγραμμάτων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, Ἐπιχορηγήσεις ἐκ μέρους τῆς Περιφερειακῆς, Νομαρχιακῆς ἢ Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης, Ὁργανισμῶν καὶ ἄλλων Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, ἐπιχορηγήσεις ἐκ μέρους φυσικῶν προσώπων καὶ κάθε νόμιμη ἐπιχορήγηση.
- ζ) Τὰ προσδιορισμένα ποσὰ ἐκ τῶν διδάκτρων τῶν μαθητῶν τοῦ Βρεφονηπιακοῦ-Παιδικοῦ Σταθμοῦ καὶ τῶν ἄλλων μονάδων τοῦ Ἰδρύματος, ὀριζόμενα κατὰ περίπτωση ἀπὸ τὸ Δ.Σ. (εἴτε ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ ἄτομα ἐξ ἰδίων πόρων, εἴτε ἀπὸ τὰ ἀσφαλιστικά ταμεία τους, εἴτε ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ κρατικὴ πρόνοια, εἴτε ἀπὸ τοὺς οἰκείους τους).
2. Οἱ πόροι τοῦ Ἰδρύματος διατίθενται γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος, ὅπως ἐπίσης γιὰ:
- α) Τὴν διαμονή, διατροφή, ἰατροφαρμακευτικὴ καὶ κάθε ἐν γένει περιθαλίξη καὶ φροντίδα τῶν ἀτόμων
- β) Τὴν ἀντιμέτωπιση τῶν δαπανῶν συντήρησης, ἐπισκευῆς καὶ ἀνακαινίσεως, τὴν ἀνακαίνιση τοῦ κτιρίου τοῦ παραρτήματος καὶ τὴν ἀνέγερση νέας πτέρυγας γιὰ τὴν ἐπέκταση αὐτοῦ, τὴν ἀνακαίνιση, ἐπισκευὴ καὶ συντήρηση τῶν κτιριακῶν συγκροτημάτων (κεντρικοῦ κτιρίου καὶ παραρτημάτων) καὶ τῶν δαπανῶν κοινοχρήστων καὶ τὴν ἐν γένει συντήρηση τῆς ἀκίνητης περιουσίας τοῦ Ἰδρύματος.
- γ) Τὴν ἀντιμέτωπιση τῶν τρεχουσῶν δαπανῶν διοίκησης καὶ λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος.
- δ) Τὴν προμήθεια τοῦ ἀπαιτούμενου ἐξοπλισμοῦ καὶ λοιπῶν κινητῶν περιουσιακῶν στοιχείων καὶ ἀναλισσίων πρὸς κάλυψη τῶν σχετικῶν ἀναγκῶν.
- ε) Τὶς ἀμοιβές καὶ τὶς ἀσφαλιστικὲς ἐργοδοτικὲς εισφορές τοῦ ὑπηρετοῦντος ἔμμισθου προσωπικοῦ, καθὼς τὶς ἀμοιβές τῶν συνεργαζομένων μ' αὐτὸ ἐλευθέρων ἐπαγγελματιῶν.
- στ) Τὴν ἀπόδοση κάθε ἄλλης ὀφειλῆς τοῦ Ἰδρύματος πού ἀναγράφεται στὸν ἐγκεκριμένο προϋπολογισμό
- ε) Γιὰ τὴν οικονομικὴ στήριξη εἴτε μέσῳ δωρεῶν εἴτε μέσῳ ἄτοκων δανείων ἄλλων ἰδρυμάτων ἢ νομικῶν προσώπων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἢ τοῦ Κεντρικοῦ

Ταμείου Εὐποιῆς αὐτῆς καὶ τὴν κάλυψη κάθε ἄλλης δαπάνης πού ἀποσκοπεῖ στὴν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ τοῦ Ἰδρύματος καὶ τὴν προάσπιση τῶν συμφερόντων τοῦ.

3. Σὲ περίπτωση διαλύσεως, ὀλόκληρη ἢ κινητὴ καὶ ἀκίνητη περιουσία τοῦ περιέρχεται στὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως.

ἄρθρον 4 Διοίκηση

Τὸ Ἴδρυμα διοικεῖται ἀπὸ ἑπταμελὲς (07) Διοικητικὸ Συμβούλιο ἀποτελούμενο ἀπὸ:

α) Τὸν ἐκάστοτε Μητροπολίτη Ἀλεξανδρουπόλεως ἀναπληρούμενο ἀπὸ τὸν νόμιμο ἀναπληρωτὴ του.

β) Ἐξι εὐπόληπτα μέλη τῆς τοπικῆς κοινωνίας τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως διοριζόμενα ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη.

γ) Σὲ περίπτωση ἀποποίησης, παραίτησης, ἐκπτώσης, ἀνικανότητας, θανάτου ἢ ἀντικατάστασης, γιὰ ὅποιονδήποτε νόμιμο λόγο, κάποιου ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἡ κενὴ θέση συμπληρώνεται μὲ ἀπόφαση τοῦ Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως.

δ) Στὸ μεταξύ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο συγκροτεῖται καὶ λειτουργεῖ νόμιμα μὲ τὰ ὑπόλοιπα μέλη, ἐφ' ὅσον ὁ ἀριθμὸς τους δὲν εἶναι μικρότερος τῶν δύο τρίτων (2/3) τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν.

ε) Τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τοὺς χωρὶς ἀμοιβή. Δικαιοῦνται ὅμως ὀδοιπορικὰ ἢ ἄλλα ἐξοδα, πού δαπάνησαν γιὰ τὴν ἐκτέλεση ὑπηρεσίας τοῦ Ἰδρύματος, ἐφ' ὅσον ἔγιναν ὕστερα ἀπὸ εἰδικὴ ἐντολὴ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, καὶ ὑπάρχει νόμιμη ἀπόδειξη γιὰ τὴν πραγματοποιήσῃ τους.

Τὴν εὐθύνη τῆς συγκροτήσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τῆς προσκλήσεως τῶν μελῶν σὲ συνεδρία καὶ τὴν κατάρτιση τῆς ἡμερησίας διατάξεως κ.λπ. ἔχει ὁ Πρόεδρος.

ἄρθρον 5 Συνεδριάσεις - Ἀπαρτία

α) Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο συνεδριάζει ὅταν κρίνει ὁ Πρόεδρος ὅτι εἶναι ἀναγκαῖο, ὕστερα ἀπὸ πρόσκλησή του ἢ, σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ, τοῦ νόμιμου ἀναπληρωτῆ του, ἐκτάκτως δὲ ὅταν τὸ ζητήσουν τρία τουλάχιστον ἀπὸ τὰ Μέλη του μὲ αἴτηση πρὸς τὸν Πρόεδρο στὴν ὁποία ἀναφέρονται τὰ πρὸς συζήτηση θέματα μὲ ἐπαρκὴ αἰτιολόγηση τῆς ἀνάγκης ἢ ὁποία καθιστᾷ ἐπιτακτικὴ τὴν ἐκτακτὴ συνεδρία. Ἡ πρόκληση γιὰ τακτικὴ Συνεδρία πρέπει νὰ ἀναγράφει τὰ θέματα Ἡμερησίας Διατάξεως.

β) Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο βρίσκεται σὲ ἀπαρτία ὅταν τὰ παρόντα μέλη εἶναι περισσότερα ἀπὸ τὰ ἀπόντα. Μεταξὺ τῶν παρόντων πρέπει ὑποχρεωτικὰ νὰ εἶναι καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἰδρύματος ἢ ὁ νόμιμος ἀναπληρωτῆς του. Οἱ ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφία τῶν παρόντων μελῶν καὶ σὲ περίπτωση ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ γνώμη μὲ τὴν ὁποία συντάσσεται ὁ Πρόεδρος.

γ) Μέλος του Δ.Σ. το οποίο απουσιάζει άδικαιολόγητα κατά την κρίση του Δ.Σ. από τρεις (03) συνεχείς συνεδριάσεις θεωρείται αυτοδικαίως ότι έχει παραιτηθεί. Μέλη που προβαίνουν σε ενέργειες που έρχονται σε αντίθεση με τον σκοπό του Ίδρυματος, παύονται και αντικαθίστανται με νέα μέλη από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη. Τό Δ.Σ. του Ίδρυματος συγκροτείται σε σώμα κατά την πρώτη συνεδρίασή του. Ο Πρόεδρος φροντίζει εγκαίρως για την αναπλήρωση της κενωθείσης θέσεως.

δ) Για τις συνεδριάσεις του Δ.Σ. τηρούνται Πρακτικά, στα οποία καταχωρούνται όλες οι αποφάσεις καθώς και η γνώμη των μειοψηφησάντων μελών. Τα πρακτικά αναγιγνώσκονται κατά την επόμενη Συνεδρία του Σώματος και υπογράφονται από όλα τα Μέλη υποχρεωτικώς, ανεξάρτητα αν συμφώνησαν ή διαφώνησαν με τις ληφθείσες αποφάσεις.

Άρθρον 6

Καθήκοντα-Αρμοδιότητες του Δ.Σ.

Τό Δ.Σ. διοικεί τό Ίδρυμα καί φροντίζει γιά τήν εκπλήρωση τών σκοπών του. Είναι αρμόδιο γιά τήν εν γένει διαχείριση τών υποθέσεων του Ίδρυματος δηλαδή:

α) Καθορίζει τις διάφορες υπηρεσίες και λειτουργίες του Ίδρυματος ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες και τους επιλεγμένους στόχους.

β) Ψηφίζει τον Προϋπολογισμό και τον Απολογισμό εσόδων και εξόδων του, εγκρίνει δέ κάθε δαπάνη που υπερβαίνει τό ποσό τό οποίο διαχειρίζεται ο Διευθυντής και τό οποίο καθορίζεται κάθε φορά από τό Δ.Σ.

γ) Αποδέχεται ή απορρίπτει κληρονομίες, κληροδοσίες, δωρεές ή άλλες εισφορές.

δ) Προσλαμβάνει και απολύει βάσει της κειμένης νομοθεσίας τό προσωπικό του Ίδρυματος και άσκει πειθαρχική έξουσία στους υπαλλήλους. Αποφασίζει επίσης γιά τήν καταβολή έφ' άπαξ άμοιβής γιά παροχή υπηρεσιών πρός τό Ίδρυμα.

ε) Προσλαμβάνει συμβούλους επί παιδαγωγικών, ιατρικών, νομικών, οικονομικών και άλλων θεμάτων.

στ) Αποφασίζει επί παντός θέματος μή προβλεπομένου από τόν παρόντα κανονισμό.

ζ) Η εκπροσώπηση του Ίδρυματος ενώπιον πάσης αρχής και έξουσίας και ενώπιον παντός άλλου οργανισμού δημοσίου ή ιδιωτικού, μπορεί να άνατεθεί εν όλω ή εν μέρει, σε ένα ή περισσότερα μέλη του Δ.Σ. του, στον Διευθυντή/τρια ή σε τρίτους, με άπόφαση του Δ.Σ.

Άρθρον 7

Καθήκοντα του Προέδρου

Ο Πρόεδρος έχει τήν άνώτατη κανονική και διοικητική έποπτεία του Ίδρυματος και είναι αρμόδιος να αποφασίζει γιά κάθε υπόθεση που άφορά στην όργάνωση και λειτουργία του, πλὴν τών περιπτώσεων που όρίζει άλλως ο παρών Κανονισμός. Ειδικότερα, ο Πρόεδρος του Δ.Σ.:

α) Έχει τήν έποπτεία όργάνωσης, διοίκησης, λειτουργίας, διαχείρισης και άξιοποίησης εν γένει τών περιουσιακών στοιχείων και διάθεσης τών πόρων του Ίδρυματος και συντονίζει τά μέλη του Δ.Σ. γιά τήν ύλοποίηση του σκοπού του Ίδρυματος.

β) Λαμβάνει γνώση όλων τών εισερχομένων και εξερχομένων έγγραφων του Ίδρυματος και υπογράφει όλη τήν άλληλογραφία, τά οικονομικής φύσεως έγγραφα, τά συμβόλαια και τις συμβάσεις αυτού.

γ) Συγκαλεί τό Δ.Σ. σε τακτικές και έκτακτες συνεδριάσεις, καταρτίζει τήν ήμερήσια διάταξη αυτών και διευθύνει τις συζητήσεις.

δ) Μεριμνά γιά τήν έκτέλεση τών αποφάσεων του Δ.Σ.

Τόν Πρόεδρο άπόντα ή κωλυόμενο αναπληροί πάντοτε ο νόμιμος αντικαταστάτης. Σε περίπτωση που και ο αναπληρωτής κωλύεται ή απουσιάζει, τόν Πρόεδρο αναπληροί μόνον κατά τās μή έχούσας οικονομικό ή συναλλακτικό χαρακτήρα πράξεις μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου όριζόμενο δι' άπόφασης του Προέδρου. Για τή διενέργεια πράξεων οικονομικού ή συναλλακτικού χαρακτήρα εκ μέρους του νομίμου αναπληρωτή του Προέδρου ή μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου άπαιτείται ειδική άπόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου που μπορεί να έχει διάρκεια έπ' άόριστο και να ισχύει μέχρι έγγραφου ανακλήσεώς της.

Άρθρον 8

Καθήκοντα του γραμματέως

Ο γραμματέας συντάσσει τά Πρακτικά του Δ.Σ. και φυλάσσει τό βιβλίο τών Πρακτικών. Τηρεί τό βιβλίο του Πρωτοκόλλου της άλληλογραφίας, τό βιβλίο Μητρώου τών νηπίων, βρεφών και παιδιών, τό αρχείο του Ίδρυματος και φυλάσσει επίσης τήν σφραγίδα αυτού. Συντάσσει τήν έτήσια Έκθεση πεπραγμένων του Ίδρυματος και μετά τήν έγκρισή της από τό Δ.Σ. τήν προωθεί γιά δημοσίευση.

Τόν γραμματέα κωλυόμενο ή απουσιάζοντα αναπληρώνει ένας Σύμβουλος όριζόμενος από τόν Πρόεδρο.

Άρθρον 9

Καθήκοντα του ταμιά

Ο ταμίας εισπράττει τά Έσοδα του Ίδρυματος και υπογράφει έντάληματα και τά γραμμάτια. Επίσης εγκρίνει τις πληρωμές, άφου έκδοθεί τό άνάλογο χρηματικό ένταλμα πληρωμής, τό οποίο υπογράφεται προηγουμένως είτε από τόν Πρόεδρο, είτε από ειδικώς έξουσιοδοτημένο Σύμβουλο ή από τόν/τήν Διευθυντή-τρια του Ίδρυματος. Τηρεί τά διαχειριστικά βιβλία του Ίδρυματος, φυλάσσει τά παραστατικά Εισπραξεων και Πληρωμών, συντάσσει τόν Προϋπολογισμό και τόν Απολογισμό, τούς όποιους υποβάλλει εγκαίρως πρός ψήφισμα στο Δ.Σ., κρατεί τό Βιβλίο Ταμείου όπου καταχωρίζονται με χρονολογική σειρά και με τήν άναγκαία λογιστική τάξη τά έσοδα και τά έξοδα, τά όποια πραγματοποιούνται κατά τή χρονική διάρκεια κάθε οικονομικής χρήσεως, τηρεί

τό στέλεχος διπλοτύπων Γραμματίων Εισπράξεων και τό στέλεχος διπλοτύπων Ένταλμάτων Πληρωμών, αριθμημένα και θεωρημένα από τήν Ίερά Μητρόπολη Άλεξανδρουπόλεως. Παρακολουθεΐ και έλέγχει τό έργο τών υπευθύνων διαχειρίσεως και άποθήκης. Τόν ταμία κωλυόμενο ή άπουσιάζοντα άναπληρώνει ένας σύμβουλος, όριζόμενος από τόν Πρόεδρο. Άπό τό τυχόν έτήσιο χρηματικό πλεόνασμα τής διαχειρίσεως του Ίδρύματος τό Δ.Σ. δύναται νά καθορίζει ώστε νά διατίθεται ποσό προς ενίσχυση του Ταμείου Εύποΐας.

Άρθρον 10

Προσωπικό του Ίδρύματος

1. Τό προσωπικό του Ίδρύματος διακρίνεται σε έμισθο και έθελοντικό. Τό έμισθο προσωπικό προσλαμβάνεται, άπασχολείται, άμειβεται και παύεται από τό Δ.Σ. σύμφωνα με τίς διατάξεις τής κειμένης νομοθεσίας. Οί άποδοχές του πάσης φύσεως προσωπικού καθορίζονται υπό τής Έργατικής Νομοθεσίας, ενώ οί άμοιβές τών έλευθέρων επαγγελμάτων με συμφωνία. Στο έθελοντικό προσωπικό συγκαταλέγονται όσοι με τή θέλησή τους και άνευ άμοιβής παρέχουν τίς υπηρεσίες τους στο Ίδρυμα.

2. Τό προσωπικό του Ίδρύματος είναι ξεδιδικευμένο και επιλεγμένο με κριτήριο και γνώμονα τήν αγάπη γιά τό παιδί και τόν πλησίον, διακρίνεται δε σε τακτικό και έκτακτο, άμειβόμενο και έθελοντικό.

3. Τό προσωπικό άπαρτίζεται από τόν Διευθυντή, τό διοικητικό και παιδαγωγικό προσωπικό, τούς βοηθούς του παιδαγωγικού προσωπικού, τό προσωπικό καθαριότητας, τούς μάγειρες-ισσες, τούς οδηγούς τών όχημάτων. Τό προσωπικό ευθύνεται γιά τήν άρτια όργάνωση, τήν όμαλή λειτουργία του Ίδρύματος και ύποχρεούται νά συμμορφώνεται με τίς κάθε φορά παρεχόμενες οδηγίες από τήν έποπτεύουσα άρχή.

4. Ο αριθμός τών εργαζομένων καθορίζονται κάθε χρόνο με άπόφαση του Δ.Σ. μετά τήν όλοκλήρωση τών έγγραφών τών βρεφών, τών νηπίων και τών παιδιών, και πρό τής ενάρξεως τής λειτουργίας τών περιοδικών τμημάτων του Ίδρύματος, ώστε νά καλύπτονται πλήρως οί άνάγκες του Ίδρύματος, τροποποιείται δε όποτεδήποτε, εάν ή ανάγκη τό επιβάλλει.

5. Στο προσωπικό δέν γίνονται δεκτά άτομα πού πάσχουν από όποιασδήποτε μορφής ψυχικό νόσημα ή πάσχουν από ασθένεια μολυσματική. Γιά τόν διορισμό άπαιτείται βεβαίωση γιά τήν έλλειψη τών άνωτέρω από Δημόσιο Νοσοκομείο. Η πρόσληψη του προσωπικού, πλην αυτών πού σύμφωνα με τίς διατάξεις τής κειμένης νομοθεσίας επιβάλλεται νά πληρωθούν, θά γίνεται σύμφωνα με τίς άνάγκες, αλλά και σε συνδυασμό με τίς οικονομικές δυνατότητες του Ίδρύματος και κατά τά όριζόμενα γιά τή πρόσληψη εργαζομένων ιδιωτικού δικαίου ή με συμβάσεις έργου.

6. Γιά τήν εύρυθμη λειτουργία του Ίδρύματος προσλαμβάνεται Διευθυντής, στόν όποίο υπάγονται όλες οί

Υπηρεσίες και τό έν γένει προσωπικό του Ίδρύματος. Στή θέση αυτή διορίζεται πρόσωπο τό όποίο διαθέτει τά άπαραίτητα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα και με σκοπό τήν εύρυθμη, όμαλή, άπρόσκοπτη, άποτελεσματική και σύννομη λειτουργία του Ίδρύματος. Ο Διευθυντής μεταξύ άλλων έχει τήν ευθύνη γιά τή λειτουργία και διαχείριση του Ίδρύματος και συντονίζει τό προσωπικό αυτού υπό τήν καθοδήγηση και τίς εντολές του Προέδρου του Δ.Σ., μεριμνά γιά τήν υγιεινή κατάσταση τών φιλοξενουμένων και έξυπηρετούμενων βρεφών, νηπίων και παιδιών, γιά τήν καλή διατροφή και γιά τήν παιδαγωγική τους, έποπτεύει τήν καθαριότητα του Ίδρύματος, άπασχολεί τά βρέφη, νήπια και τά παιδιά κατά τό παιδαγωγικό πρόγραμμα τίς ώρες πού δέν άσκει διοικητικά καθήκοντα, παρέχει συμβουλευτική ενημέρωση και ύποστήριξη στους γονείς τών φιλοξενούμενων και έξυπηρετούμενων βρεφών, νηπίων και παιδιών και τηρεί τό βιβλίο συμβάντων, τίς άτομικές κάρτες υγείας τών βρεφών, νηπίων και παιδιών, τό βιβλίο παρουσίας τών βρεφών, νηπίων και παιδιών, τό βιβλίο παρουσίας του προσωπικού του Ίδρύματος και τό βιβλίο Πρωτοκόλλου εισερχομένων και έξερχομένων έγγραφών. Επίσης, είναι ύποχρεωμένος νά γνωστοποιεί έγγράφως στο Δ.Σ. τίς παρουσιαζόμενες κάθε φορά έλλείψεις και νά ύποδεικνύει τή συμπλήρωσή τους.

Τόν/τήν Διευθυντή-τρια όταν άπουσιάζει ή κωλύεται άναπληρώνει υπάλληλος πού όρίζεται από τό Δ.Σ.

Άρθρον 11

Καθήκοντα προσωπικού

Τά καθήκοντα του προσωπικού καθορίζονται ως έξης:

1. Διοικητικό Προσωπικό:

α) Συνεργάζεται και βοηθεΐ τόν Διευθυντή/τρια του Ίδρύματος στή διεκπεραίωση τής άλληλογραφίας, στή τήρηση του αρχείου, τών φακέλων, τών Βιβλίων κ.λπ., καθώς επίσης και σε κάθε ύποδεικνυόμενη από αυτόν εργασία. Τηρεί επίσης τό Βιβλίο Πρωτοκόλλου τών εισερχομένων και έξερχομένων έγγραφών.

β) Συνεργάζεται και βοηθεΐ τόν Διευθυντή στήν έν γένει διαχείριση τών οικονομικών και τών αγαθών του Ίδρύματος.

γ) Τηρεί και ενημερώνει τά: i) Βιβλίο Συμβάντων. ii) Άτομικές κάρτες υγείας βρεφών, νηπίων και παιδιών και του προσωπικού. iii) Βιβλίο παρουσίας βρεφών, νηπίων και παιδιών, καθώς και τό βιβλίο παρουσίας προσωπικού. iv) Μητρώο βρεφών, νηπίων και παιδιών. v) Βιβλίο Ταμείου, διπλότυπα Γραμμάτια Εισπράξεων και διπλότυπα Έντάλματα Πληρωμών, vi) Βιβλίο Κτηματολογίου, vii) Βιβλίο Υλικού,

δ) Παρίσταται κατά τήν παραλαβή ή έξαγωγή τών τροφίμων και λοιπών υλικών στίς άποθήκες, κρατεί τά κλειδιά τών άποθηκών και είναι ύπεύθυνος γιά τυχόν παρουσιαζόμενο έλλειμμα.

ε) Καταρτίζει τά δικαιολογητικά τών δαπανών τών προμηθευτών του Ίδρύματος μηνιαίως.

2. Παιδαγωγικό Προσωπικό:

α) Φροντίζει γιά τήν όρθή χριστιανική διαπαιδαγώγηση, ώς καί τή σωστή ψυχοσωματική υγεία καί ψυχοκινητική εξέλιξη τών παιδιών, μέ έξατομίκευση του ήμερησίου προγράμματος ανάλογα μέ τήν ηλικία καί τίς ανάγκες τους. Άπασχολεί τά παιδιά σύμφωνα μέ τό ήμερήσιο πρόγραμμα άπασχολήσεως-έκπαιδεύσεως.

β) Εισηγείται τίς ανάγκες έφοδιασμού τών αίθουσών γιά τήν έφαρμογή του προγράμματος μέ είδη (παιχνίδια, είδη καθαριότητας, βιβλία κ.λπ.).

γ) Βοηθεί τά παιδιά γιά τήν ικανοποίηση τών άτομικών τους άναγκών ένθαρρύνοντας τήν άυτοεξηγητήση τους, έπιβλέπει τήν σωματική καθαριότητα τών νηπίων, τών βρεφών καί τών παιδιών, παρακολουθεί τήν παρασκευή καί χορήγηση του γάλακτος καί τής λοιπής τροφής τών βρεφών, τών νηπίων καί τών παιδιών κατά τίς όδηγίες του παιδίατρου.

δ) Έπιβλέπει τίς ύπαλληλους καθαριότητας-βοηθητικών έργασιών γιά τήν τήρηση καθαριότητας στίς αίθουσες άπασχόλησης καί φαγητού τών νηπίων, βρεφών καί τών παιδιών.

ε) Ένημερώνει τούς άρμοδίους καί τόν παιδίατρο γιά κάθε ύποπτο σχετικά μέ τήν υγεία τους περιστατικό, τηρεί βιβλίο παρουσίας καί ενημερώνει άρμοδίως γιά τίς καθυστερήσεις τών παιδιών στήν προσέλευσή τους είτε στίς άπουσίες τους.

στ) Λόγω τής άμεσης έπαφής μέ τά παιδιά, προσφέρει σ' αυτά μέ ύπομονή καί στοργή όλλες τίς δυνατότητες γιά νά άναπτύξουν τήν προσωπικότητά τους επιδιώκοντας συνεχώς νά δημιουργήσουν σ' αυτά ικανότητες συγκέντρωσης, άυτεέργειας, έμπιστοσύνης στον έαυτό τους καί στίς προσωπικές δυνατότητές τους. Άπαγορεύεται άυστηρώς γιά όποιοδήποτε λόγο καί σε καμία περίπτωση ή κακή μεταχείριση τών παιδιών (έκφοβισμός - σωματική ποινή).

ζ) Ένημερώνει μία φορά τόν μήνα τούς γονείς γιά τήν καθ' όλλα εξέλιξη του παιδιού τους καί διατηρεί άρμονική σχέση μέ αυτούς.

3. Βοηθός παιδαγωγού:

α) Βοηθεί τό προσωπικό τής προηγούμενης παραγράφου σε όλλα τά καθήκοντά του σύμφωνα μέ τίς όδηγίες που παίρνει άπ' αυτό. Στήν περίπτωση άπουσίας του προσωπικού τής προηγούμενης παραγράφου, αντικαθιστά αυτό, άπευθυνόμενος-η στον ύπεύθυνο του Ίδρύματος γιά βοήθεια καί ύποστήριξη.

β) Συνοδεύει τά παιδιά κατά τήν μεταφορά τους άπό καί προς τό Σταθμό καί έπιμελείται τής παράδοσης αυτών στήν οικία τους.

4. Μάγιστρα-ισσα:

α) Είναι ύπεύθυνος-η γιά τό μαγειρείο καί γιά τήν έπιμελημένη καί έγκαιρη παρασκευή του φαγητού, σύμφωνα μέ τό διαιτολόγιο. Έπιμελείται ιδιαίτέρως γιά τήν τήρηση

όλων τών όρων υγιεινής στους χώρους παρασκευής φαγητού, εισηγούμενος-η κάθε σχετικό μέτρο.

β) Παραλαμβάνει καθημερινά βάσει ύπηρεσιακού σημειώματος, τήν άναγκαία ποσότητα ύλικών γιά τό ήμερήσιο φαγητό σύμφωνα μέ τό διαιτολόγιο καί ύπογράφει τό σχετικό δελτίο.

γ) Τακτοποιεί τά μαγειρικά σκεύη καί είδη έστίασεως καί φροντίζει γιά τήν καλή κατάστασή τους, εύθυνόμενος-η γιά κάθε άπώλεια ή άδικαιολόγητη καταστροφή.

δ) Προτείνει τήν λήψη κάθε μέτρου, που θεωρεί άπαραίτητο, γιά τήν καλή λειτουργία του μαγειρείου.

5. Όδηγός:

α) Ό όδηγός φροντίζει γιά τήν άσφαλή μεταφορά τών φιλοξενούμενων παιδιών άπό καί προς τό Ίδρυμα, είναι ύπεύθυνος γιά τήν καλή συντήρηση καί καθαριότητα του άυτοκινήτου του Ίδρύματος καί όφείλει νά τηρεί σχολαστικά τόν Κώδικα Όδικής Κυκλοφορίας καί τούς όρους άσφαλοϋς μεταφοράς τών παιδιών. Έκτελεί δέ έξωτερικές έργασίες κατά τό μεσοδιάστημα τών μεταφορών.

6. Τό Προσωπικό καθαριότητας - βοηθητικών έργασιών:

Έκτελεί τίς έργασίες καθαριότητας τών έσωτερικών καί έξωτερικών χώρων, καθώς καί κάθε άλλη βοηθητική έργασία, που του άνατίθεται άπό τόν Διευθυντή/τρια του Ίδρύματος. Χρησιμοποιεί ύλικά καθαριότητας που παραλαμβάνει άπό τόν Διευθυντή/τρια του Ίδρύματος μέ ύπηρεσιακό σημείωμα.

7. Ό Παιδίατρος:

Συμβάλλεται μέ τό Ίδρυμα μέ σύμβαση έργου καί έχει τίς άκόλουθες ύποχρεώσεις:

α) Έξετάζει κατά διαστήματα καί κατ' έλάχιστο όριο μία φορά τήν έβδομάδα όλλα τά παιδιά του Ίδρύματος καί παρακολουθεί τήν άνάπτυξή τους, σημειώνοντας τίς παρατηρήσεις του στήν άτομική καρτέλα κάθε παιδιού.

β) Παρακολουθεί, συνεργαζόμενος μέ Κοινωνική Λειτουργό ή Ψυχολόγο, τήν ψυχοσωματική υγεία καί άνάπτυξη τών παιδιών, όταν συντρέχουν ή παρατηρηθούν ιδιαίτερες περιπτώσεις συμπεριφορής.

γ) Εισηγείται τή δυνατότητα έπιστροφής στο Ίδρυμα παιδιού που άπουσίασε, έξ αίτίας σοβαρής άσθένειας, μέ βάση τό ιατρικό πιστοποιητικό που προσκομίζεται άπό τούς γονείς καί τήν προσωπική του εξέταση.

δ) Υποδεικνύει μέτρα που πρέπει νά ληφθούν γιά τήν υγιεινή τών παιδιών καί γιά τήν υγειονομική κατάσταση του Ίδρύματος. Διατηρεί πρόχειρο φαρμακείο καί γιά όποιοδήποτε έκτακτο περιστατικό πρέπει νά σπεύδει γιά τήν παροχή τών ύπηρεσιών του.

ε) Τηρεί καί ενημερώνει τήν άτομική κάρτα υγείας βρεφών, νηπίων καί παιδιών.

στ) Είναι ύπεύθυνος γιά τήν κατάρτιση διαιτολόγου.

Άρθρον 12

Είδικοί κανόνες γιά τό Προσωπικό

α) Ό τρόπος προσλήψεως καί οι ώρες προσελεύσεως καί άποχωρήσεως του προσωπικού του Ίδρύματος κα-

θορίζονται με απόφαση του Δ.Σ. και είναι ανάλογες με το ωράριο εργασίας και τις ώρες λειτουργίας των μονάδων του Ίδρυματος.

β) Απαγορεύεται η απομάκρυνση του προσωπικού από το Ίδρυμα κατά τις εργάσιμες ώρες. Έφ' όσον συντρέχουν ιδιαίτερα σοβαροί προσωπικοί ή υπηρεσιακοί λόγοι, επιτρέπεται ολιγόωρη απομάκρυνση του υπαλλήλου, μετά από ειδική άδεια του Διευθυντού/τριας.

γ) Το προσωπικό δικαιούται διατροφής από το ίδιο φαγητό που παρασκευάζεται για τα φιλοξενούμενα παιδιά. Η διατροφή αυτή δεν θεωρείται έμμεση μισθολογική παροχή του προσωπικού, αλλά αποβλέπει στην εξυπηρέτηση της ομαλής λειτουργίας του Ίδρυματος, κατά συνέπεια δεν επιτρέπεται η χορήγηση στο προσωπικό φαγητού σέ κρήμα ή σέ είδος ή η χωριστή παρασκευή φαγητού γι' αυτό.

δ) Ο μάγειρας-ισσα και το προσωπικό καθαριότητας-βοηθητικών εργασιών φέρουν μηλοϋζες εργασίας και σκουφο.

ε) Το ωράριο εργασίας του προσωπικού του Ίδρυματος είναι εκείνο που καθορίζεται κάθε φορά από τις ισχύουσες συλλογικές συμβάσεις του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

στ) Οι αποδοχές του προσωπικού του Ίδρυματος καθορίζονται ελεύθερα με συμφωνία μεταξύ εργαζομένων και εργοδότη, δεν μπορούν όμως να είναι κατώτερες του ελαχίστου ημερομισθίου που προβλέπεται από τις ισχύουσες κάθε φορά συλλογικές συμβάσεις του Υπουργείου Εργασίας. Έφ' όσον δεν υπάρχει κλαδική συλλογική σύμβαση που να ρυθμίζει ειδικά τις αποδοχές του προσωπικού αυτού, ακολουθείται η συλλογική σύμβαση εργασίας.

ζ) Λαμβανομένου υπ' όψιν της ιδιαιτερότητας του Ίδρυματος ως προς το χαρακτήρα του (έκκλησιαστικό), ελέγχεται η λειτουργία της συμπεριφοράς του προσωπικού του Ίδρυματος ή οποια πρέπει να είναι κοσμία, ευπρεπής και με ιδιαίτερα περισσεύματα αγάπης, επιείκειας και υπομονής. Για τον έλεγχο αυτό καθώς και για την ακριβή τήρηση των διατάξεων του παρόντος Κανονισμού προβλέπεται και η επιβολή ποινών εάν διαπιστωθούν πειθαρχικά παραπτώματα σέ σχέση με τις διατάξεις του, αλλά και εάν διαπιστωθούν παραπτώματα ήθικου κυρίως χαρακτήρα και μη ένδεδειγμένων σέ χριστιανό (άσεμνη συμπεριφορά, άσεμνη περιβολή κ.λπ.). Οι ποινές που προβλέπονται είναι α) επίπληξη, β) χρηματικό πρόστιμο, γ) διαθεσιμότητα και δ) απόλυση. Τis ποινές επιβάλλει ο Πρόεδρος του Ίδρυματος μετά από απόφαση του Δ.Σ. και ανάλογα με την βαρύτητα του περιστατικού. Σέ βαριά παραπτώματα (χειροδικία, βιαιοπραγία, προσβολές γενετήσιας ελευθερίας κ.λπ.) προβλέπεται η ποινή της απόλυσης ανεξάρτητα από την προσφυγή στην Δικαιοσύνη. Ειδικά για τον πειθαρχικό έλεγχο των ιδιωτικών εκπαιδευτικών του ιδιωτικού σχολείου εφαρμόζεται τό άρθρο 2 παρ. 5 του ν. 682/1977, όπως και για την νομιμότητα της καταγγελίας της σύμβασης

εργασίας εφαρμόζεται η διαδικασία του άρθρου 30 παρ. 9 του ν. 682/ 1977, όπως αντικαταστάθηκε από τό άρθρο 56 παρ. 9 του ν. 4472/2017.

Άρθρον 13 Άξιολόγηση

1. Τόν Ίανουάριο κάθε έτους οι υπάλληλοι του Ίδρυματος αξιολογοϋνται με κριτήρια την εργατικότητα τους, την συνέπεια ως προς τις γενικές και ειδικές υποχρεώσεις τους, την αποτελεσματικότητα του έργου τους, τή συμπεριφορά τους και την έν γενεί διαγωγή τους, καθώς επίσης και από τυχόν άλλα κριτήρια ή στόχους τούς οποίους προσδιορίζει και γνωστοποιεί στο προσωπικό τό Δ.Σ. του Ίδρυματος.

2. Η αξιολόγηση των υπαλλήλων πραγματοποιείται, ανάλογα με τή θέση του κάθε υπαλλήλου, από τόν Διευθυντή/τρια του Ίδρυματος.

3. Σέ περίπτωση που υπάλληλος θεωρεί ότι άδικήθηκε από τόν αξιολογητή, υποβάλλει ένσταση στο Δ.Σ., τό οποίο αποφαινεται όριστικά.

4. Τό Δ.Σ. δύναται, έπειτα από την αξιολόγηση των υπαλλήλων, να αποφασίζει για τήν καταβολή έκτακτης ανταμοιβής, ως επιβράβευση τής έν γενεί συμπεριφοράς των υπαλλήλων που διακρίνονται για τήν επίτευξη των καθκόντων τους με ιδιαίτερο ζήλο, αυταπάρνηση και αποτελεσματικότητα, και με σκοπό τήν καλλιέργεια τής ευγενούς άμιλλας μεταξύ των εργαζομένων. Τό ύψος τής χρηματικής επιβράβευσης καθορίζεται από τό Δ.Σ., ανάλογα με τις δυνατότητες του Ίδρυματος, και δεν μπορεί να υπερβαίνει τις ακαθάριστες μηνιαίες αποδοχές τής θέσεως του επιβραβευόμενου υπαλλήλου.

Άρθρον 14 Δικαίωμα έγγραφης και έγγραφη παιδιών

α) Δικαίωμα έγγραφης στις μονάδες του Ίδρυματος έχουν όλα τά βρέφη, νήπια και παιδιά, σύμφωνα με τις σχετικές προβλέψεις, απαγορευόμενης άπολύτως τής έγγραφης παιδιών, έφ' όσον και για όσο διάστημα πάσχουν από μεταδοτικά νοσήματα. Παιδιά που πάσχουν από σωματικές ή πνευματικές παθήσεις, έγγράφονται στο Ίδρυμα, έφ' όσον υπάρχει πιστοποίηση ειδικού - άρμόδιου - Ιατροϋ Κρατικού Νοσηλευτικού Ίδρυματος ή Ασφαλιστικού Οργανισμού, ότι τούτο είναι ωφέλιμο για τό παιδί, ότι δεν υπάρχει πρόβλημα φιλοξενίας του παιδιού στο Ίδρυμα και έφ' όσον αυτό διαθέτει τήν αναγκαία υποδομή. Στις μονάδες του Ίδρυματος δεν γίνονται δεκτά παιδιά που πάσχουν από ψυχικά νοσήματα ή μολυσματικές ασθένειες. Ειδικότερα στο Ίδρυμα γίνονται δεκτά:

- I) Προνήπια από ηλικίας 09 μηνών έως και 04 ετών
- II) Νήπια από ηλικίας 04 έως 06 ετών
- III) Προνήπια ή νήπια που προέρχονται από άγαμες ή εγκαταληλειμμένες μητέρες
- IV) Παιδιά από 06 έως 12 ετών

V) Παιδιά από 12 έως 17 ετών

VI) Παιδιά με ειδικές ανάγκες και παιδιά με ειδικές ικανότητες.

Κατά απόλυτη προτεραιότητα στο Ίδρυμα εισάγονται παιδιά που προτείνονται από το Ίδρυμα «Σταῦρος Σ. Νιάρχος».

β) Κατά την έγγραφη επιλέγονται τά παιδιά εργαζομένων γονέων και τά παιδιά τών οικονομικά αδυνάτων οικογενειών, προτιμωμένων εκείνων που έχουν ανάγκη φροντίδας από διάφορα κοινωνικά αίτια (όπως π.χ. παιδιά ορφανά από τούς δύο ή τόν ένα γονέα, παιδιά αγάμων μητέρων, διαζευγμένων ή σέ διάσταση γονέων, παιδιά που προέρχονται από γονείς με σωματική ή πνευματική αναπηρία, πολυτέκνων οικογενειών κ.λπ.).

γ) Γιά τήν έγγραφη τών παιδιών στίς μονάδες του Ίδρυματος απαιτούνται τά ἑξῆς δικαιολογητικά:

1. Αἴτηση τῆς μητέρας ἢ τοῦ πατέρα ἢ τοῦ κηδεμόνα τοῦ παιδιοῦ.
2. Ληξιαρχική πράξη γεννήσεως τοῦ παιδιοῦ.
3. Βεβαίωση ἰατροῦ γιά τήν καλή σωματική καί πνευματική ὑγεία τοῦ παιδιοῦ, καθώς καί φωτοτυπία τοῦ βιβλιαρίου ὑγείας του, μέ τά ἐμβόλια που προβλέπονται κάθε φορά, ἀνάλογα μέ τήν ἡλικία τοῦ παιδιοῦ. Ἐπίσης πρόσφατα ἀποτελέσματα φυματιοαντίδρασης.
4. Ἀντίγραφο τῆς δήλωσης φορολογίας εἰσοδήματος τοῦ τρέχοντος οικονομικοῦ ἔτους καί ἀντίγραφο ἑκκαθαριστικοῦ σημειώματος.
5. Ὑπεύθυνη δήλωση γιά τήν οικογενειακή κατάσταση τών γονέων τοῦ παιδιοῦ.
6. Κάθε ἄλλο δικαιολογητικό που θεωρεῖται ἀπαραίτητο (βεβαίωση πολυτεχνικῆς ιδιότητος κ.λπ.).

δ) Γιά τήν έγγραφη παιδιών ἀλλοδαπῶν γονέων στο Ἂδρυμα, ἔκτος τών προηγουμένων δικαιολογητικῶν, ἀπαραίτητη προϋπόθεση εἶναι ἡ ἄδεια νόμιμης παραμονῆς στήν χώρα μας, ὅπως αὐτή ἀποδεικνύεται ἀπό τίς ἰσχύουσες κάθε φορά διατάξεις.

Τό χρονικό διάστημα κατά τό ὅποιο ὑποβάλλονται οἱ αἰτήσεις ἐγγραφῆς στο Ἂδρυμα ὀρίζεται κάθε φορά μέ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ., ἡ ὁποία ἀνακοινώνεται-δημοσιεύεται στίς ἰστοσελίδες τοῦ Ίδρυματος καί τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ὁ ἀριθμός τών εἰσαγομένων νηπίων-παιδιῶν ὀρίζεται μέ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. σύμφωνα πάντοτε μέ τήν ὑφιστάμενη δυνατότητα τών ἐγκαταστάσεων ἀλλά καί μέ τίς ἀπαιτήσεις τών σχετικῶν Νόμων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. ἐπίσης καθορίζεται ἡ μηνιαία (ἢ ἡ ἀνά ὥρα προκειμένου γιά τό Σταθμό Baby Parking) συνεισφορά τών γονέων κλιμακούμενη ἀνάλογα μέ τήν κατηγορία στήν ὁποία κατατάσσονται οἱ γονεῖς: κληρικοί, πολύτεκνοι, διαζευγμένοι, μονογονεϊκές οικογένειες, χαμηλοῦ οικογενειακοῦ εἰσοδήματος κ.λπ.

Ἡ καταβολή μηνιαίας συνεισφορᾶς ἐκ μέρους τῆς οικογενείας ἔχει τήν ἔννοια τῆς συμμετοχῆς στά ἔξοδα

λειτουργίας τοῦ Ἂδρυματος καί ὄχι κερδοσκοπικό. Πρὸς πιστοποίηση τῆς οικονομικῆς καταστάσεως τῆς ενδιαφερομένης οικογενείας θεωρεῖται ἀπαραίτητος ἡ προσκόμιση καί κατάθεση στή Γραμματεία τοῦ Ἂδρυματος τοῦ ἑκκαθαριστικοῦ σημειώματος τῆς τελευταίας οικονομικῆς χρήσεως γιά ἀμφοτέρους τούς γονεῖς, τό ὅποιο ἐκδίδει ἡ ἑκαστοτε Οἰκονομική Ἐφορεία (Δ.Ο.Υ.) κατά τόν προσδιορισμό τοῦ φόρου Εἰσοδήματος.

Τά τέκνα τών ἀγάμων ἢ ἐγκαταλειμμένων μητέρων δέν θά ἔχουν οικονομική συνδρομή, ἔκτος ἂν τό Δ.Σ. ἀλλοίως ἀποφασίζει κατά περίπτωση, ἡ δέ παραμονή τών στο Ἂδρυμα δέν θά μπορεῖ νά ὑπερβαίνει τό ἑξάμηνο.

Μέ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. οἱ κυοφορούσες ἄγαμες γυναῖκες ἢ οἱ ἐγκαταλειμμένες θά ἔχουν τή δυνατότητα νά φιλοξενηθοῦν σέ κατάλληλη διαμορφωμένη πτέρυγα τοῦ Ἂδρυματος μέχρις ὅτου τεκνοποιήσουν ἀλλά καί γιά 40 ἡμέρες μετά, μέ σκοπό τή βοήθεια προσαρμογῆς τοῦ τέκνου των στο περιβάλλον τοῦ Ἂδρυματος. Ἐάν ἡ φιλοξενοῦμενη μητέρα θέλει, δύναται νά ἀποχωρήσει μέ τό τέκνο τῆς. Στο Ἂδρυμα δέν γίνονται δεκτά ἄτομα που χρήζουν ψυχιατρικῆς βοήθειας, δηλαδή πάσχουν ἀπό ψυχικό νόσημα. Ἐάν διαπιστωθεῖ κατά τήν διάρκεια τῆς φιλοξενίας τέτοια κατάσταση ἡ φιλοξενία διακόπτεται.

ἄρθρον 15

Διακοπή φιλοξενίας παιδιῶν

Ἡ διακοπή τῆς φιλοξενίας τών παιδιῶν στίς μονάδες τοῦ Ἂδρυματος πραγματοποιεῖται, ἐφ' ὅσον συντρέχουν οἱ ἀκόλουθες περιπτώσεις:

α) Ὄταν τό ζητήσουν μέ αἴτηση τούς οἱ γονεῖς ἢ οἱ κηδεμόνες τών παιδιῶν.

β) Ὄταν ἐμφανιστοῦν σοβαρά προβλήματα στή συμπεριφορά ἢ τήν ὑγεία τών παιδιῶν, που δέν μποροῦν νά ἀντιμετωπιστοῦν ἀπό τό Ἂδρυμα, ἔπειτα ἀπό προηγούμενη ἐπικοινωνία μέ τούς γονεῖς καί τόν εἰδικό ἱατρό.

γ) Ὄταν δέν καταβάλλεται ἀπό τούς γονεῖς ἡ οικονομική τους συμμετοχή γιά χρονικό διάστημα πέραν τών δύο (2) μηνῶν, χωρίς νά ὑπάρχει σοβαρός πρὸς τοῦτο λόγος καί ἀφοῦ προηγουμένως εἰδοποιηθοῦν νά καταβάλλουν τό ὀφειλόμενο ποσό τών τροφείων.

δ) Ὄταν κατ' ἐξακολούθηση καί παρά τίς σχετικές ἐγγραφες εἰδοποιήσεις πρὸς τούς γονεῖς, αὐτοί δέν συμμορφώνονται μέ τό πρόγραμμα καί τούς ὅρους λειτουργίας τοῦ Ἂδρυματος.

ε) Ὄταν κατ' ἐξακολούθηση καί πέραν τοῦ ἑνός (1) μηνός (συνεχόμενα) τά παιδιά ἀπουσιάζουν ἀδικαιολόγητα ἀπό τό Ἂδρυμα.

ἄρθρον 16

Μεταφορά παιδιῶν

Τά φιλοξενοῦμενα παιδιά μεταφέρονται ἀπό καί πρὸς τίς οἰκίες τους μέ ἰδιόκτητο λεωφορεῖο τοῦ Ἂδρυματος, δωρεάν καί σύμφωνα μέ ὅλα τά προβλεπόμενα μέτρα περὶ ἀσφαλοῦς μεταφορᾶς τους, συνοδευόμενα πάντοτε ἀπό μέλος τοῦ παιδαγωγικοῦ προσωπικοῦ.

Άρθρον 17 Λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος

Ἡ ἀρχή καί τό τέλος τῆς ἐτήσιας λειτουργίας, καθώς καί τό εἰδικώτερο πρόγραμμα (ἡμέρες λειτουργίας, ὥρα-ριο, ἡμέρες ἀργίας, ἡμέρες διακοπῶν κ.λπ.) ὄλων τῶν μονάδων τοῦ Ἰδρύματος (Βρεφονηπιακός Σταθμός κ.λπ.) ἀποφασίζεται ἀπό τό Δ.Σ. καί ἀνακοινώνεται στήν ιστοσελίδα τοῦ Ἰδρύματος, καθώς καί στήν ιστοσελίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Άρθρον 18 Ἱατρική παρακολούθηση

α) Ἡ παρακολούθηση τῆς υγείας τῶν παιδιῶν ὄλων τῶν μονάδων τοῦ Ἰδρύματος ἀποτελεῖ παράλληλη ὑποχρέωσή μας πρὸς τήν ἀντίστοιχη οἰκογενειακή καί ἐνεργεῖται ἀπό συνεργαζόμενους παιδίατρος.

β) Γιά κάθε παιδί τηρεῖται Φάκελος Ὑγείας, πού ἐνημερώνεται ἀπό τόν ἱατρό.

γ) Σέ τακτικά χρονικά διαστήματα ἐντός τοῦ σχολικοῦ ἔτους καθοῦνται οἱ γονεῖς σέ ἐνημερωτικές συγκεντρώσεις σχετικά μέ θέματα ὑγιεινῆς τῶν παιδιῶν.

δ) Ἡ περιφρούρηση τῆς υγείας τοῦ παιδιοῦ ἀποτελεῖ ἐπίσης ὑποχρέωση καί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος, τό ὁποῖο ἐφαρμόζει πιστά ὅλα τά ἀπαραίτητα μέτρα ὑγιεινῆς καί ἀσφαλείας. Τό προσωπικό τοῦ Ἰδρύματος ὑποβάλλεται τακτικά σέ προληπτικό ἱατρικό ἐλεγχό, ἐφοδιάζεται δέ μέ εἰδικό ἀτομικό βιβλιᾶριο υγείας, τό ὁποῖο θεωρεῖται ἀπό τήν ἀρμόδια Ὑγειονομική Ὑπηρεσία.

Άρθρον 19 Ἡμερήσια ἀπασχόληση παιδιῶν

Στίς μονάδες τοῦ Ἰδρύματος ἐφαρμόζεται ἡμερήσιο πρόγραμμα δημιουργικῆς ἀπασχόλησης, πού ἐξασφαλίζει τήν ἀρμονική ψυχοσωματική ἀνάπτυξη.

Στό πλαίσιο τοῦ προγράμματος αὐτοῦ, τά παιδιά προσεγγίζονται μέ μέσο τήν στοργή, τόν διάλογο, τήν ἐπεξήγηση καί τήν ἐμπιστοσύνη. Ρητά ἀπαγορεύεται στό προσωπικό τοῦ Ἰδρύματος ἡ καταναγκαστική ἐπιβολή ἀπόψεων ἢ ἡ ἐπιβολή σωματικῆς τιμωρίας, παραβίαση δέ τῆς ἀπαγόρευσης αὐτῆς ἀποτελεῖ σοβαρότατο πειθαρχικό παράπτωμα.

Βάση τοῦ ἡμερησίου προγράμματος ἀπασχολήσεως εἶναι ἡ χριστιανική διαπαιδαγώγηση, ἡ κοινωνικοποίηση καί ἡ ὁμαλή συναναστροφή τῶν παιδιῶν μεταξύ τους, ἡ ἐνίσχυση τῆς ἐξελικτικῆς τους πορείας καί ἡ ἐμπέδωση κλίματος ἐλευθερίας καί ἀσφάλειας.

Τό ἡμερήσιο πρόγραμμα εἶναι εὐέλικτο, τηροῦνται ὅμως ὀρισμένα βασικά χρονικά σημεῖα αὐτοῦ, ὅπως ἡ προσέλευση, ἡ ἀναχώρηση τῶν παιδιῶν, οἱ ὥρες φαγητοῦ, διαλείμματος καί ἀνάπαυσης.

Τό πρόγραμμα προσαρμόζεται στίς ἰδιαιτερότητες κάθε ἐπιμέρους ἡλικίας, κατά τήν σύμφωνη γνώμη καί τήν κρίση τῶν παιδαγωγῶν.

Άρθρον 20 Διατροφή τῶν παιδιῶν

Τό διαιτολόγιο τῶν παιδιῶν καθορίζεται σύμφωνα μέ τίς σύγχρονες παιδιατρικές ἀπόψεις γιά τήν ὑγιεινή διατροφή τῶν παιδιῶν.

Ὡς βάση γιά τό ποσοτολόγιο τροφίμων καί διαιτολογίου λαμβάνεται τό κατ' ἀρχήν διαλαμβανόμενο στήν ὑπ' ἀριθ. Γ2α/οικ. 4108/1988 Ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας, Πρόνοιας καί Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (Φ.Ε.Κ. 546/τ. Β').

Τό πρόγραμμα διατροφῆς ἀναρτᾶται σέ ἐμφανές σημείο τοῦ Σταθμοῦ καί ἐνημερώνονται σχετικῶς οἱ γονεῖς. Ἰδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται γιά τή χορήγηση στά παιδιά νωπῶν φρούτων καί λαχανικῶν, νωποῦ κρέατος καί ψαριῶν, γαλακτοκομικῶν προϊόντων κ.λπ. σέ ἐπαρκεῖς γιά τίς ἀνάγκες τους ποσότητες, ὅπως ἐπίσης καί ἡ μή χορήγηση εἰδῶν διατροφῆς πού ἐμπεριέχουν συντηρητικές χρωστικές, τεχνητές γλυκαντικές οὐσίες κ.λπ.

Ἡ παρεχόμενη τροφή στά σιτιζόμενα βρέφη, νήπια καί παιδιά πρέπει νά εἶναι ποιοτικά καί ποσοτικά ἀντίστοιχη ἢ ἀνώτερη μέ τό διαιτολόγιο πού ἀκολουθεῖται στοῦς Κρατικούς Παιδικούς καί Βρεφονηπιακούς Σταθμούς καί καθορίζεται σέ ἡμερήσια βάση ἀπό τόν γιαντρό καί τόν Διευθυντή/τρια του Ἰδρύματος.

Άρθρον 21 Τηρούμενα βιβλία

Τό Ἴδρυμα ἔχει αὐτοτελή διαχείριση, τηρεῖ δέ, μέ τή μέριμνα τοῦ Διευθυντοῦ/τριας καί τοῦ διοικητικοῦ προσωπικοῦ, τά ἑξῆς βιβλία θεωρημένα ἀπό τήν Ἱερά Μητροπολή Ἀλεξανδρουπόλεως.

1. Βιβλίο Πρωτοκόλλου εἰσερχομένων καί ἐξερχομένων ἐγγράφων.
 2. Βιβλίο Συμβάντων.
 3. Ἀτομικές κάρτες υγείας βρεφῶν, νηπίων καί παιδιῶν.
 4. Ἀτομικές κάρτες υγείας Προσωπικοῦ.
 5. Βιβλίο Παρουσίας βρεφῶν, νηπίων καί παιδιῶν.
 6. Βιβλίο Παρουσίας Προσωπικοῦ.
 7. Μητρώο βρεφῶν, νηπίων καί παιδιῶν.
 8. Βιβλίο Πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.
 9. Βιβλίο Ταμείου, διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεων καί διπλότυπα Ἐντάλματα Πληρωμῶν, ἐκτελεστέα ἐφ' ὅσον φέρουν τήν ὑπογραφή τοῦ Προέδρου τοῦ Ἰδρύματος καί τοῦ Ταμείου τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς.
 10. Βιβλίο Κτηματολογίου, στό ὁποῖο καταγράφονται τά ἀκίνητα περιουσιακά στοιχεῖα, πού ἔχουν διατεθεῖ σέ χρήση τοῦ Ἰδρύματος.
 11. Βιβλίο Ὑλικοῦ, στό ὁποῖο καταγράφονται τά κινητά περιουσιακά στοιχεῖα, πού ἔχουν διατεθεῖ σέ χρήση τοῦ Ἰδρύματος.
- Τό Ἴδρυμα τηρεῖ ἐπίσης καί ἄλλα γενικά βιβλία τά ὁποῖα κρίνονται ἀπό τό Δ.Σ. αὐτοῦ ὡς ἀπαραίτητα γιά τήν ὁμαλή λειτουργία του.

Άρθρον 22 Προμήθειες

Ἡ προμήθεια τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν ἑκτακτῶν ἐργασιῶν πού εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὴν εὐρυθμὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος, πραγματοποιεῖται ὡς ἑξῆς: α) γιὰ δαπάνες μέχρι 500 εὐρώ μηνιαίως, μὲ ἐντολὴ τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Ἰδρύματος, β) γιὰ δαπάνες ἄνω τῶν 500 καὶ μέχρι 5.000 εὐρώ μηνιαίως μὲ ἐντολὴ τοῦ Προέδρου καὶ γ) γιὰ δαπάνες ἄνω τῶν 5.000 καὶ μέχρι 15.000 εὐρώ μὲ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. Γιὰ τὴν προμήθεια ὑλικοτεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ τὴν ἐκτέλεση ἔργων δύναται τὸ Δ.Σ., μὲ σχετικὴ ἀπόφαση, νὰ ἀναθέτει τὶς σχετικὲς διαδικασίες ἔργων στὴν Τεχνικὴ Ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Άρθρον 23 Υλικά - ἀναλώσιμα

1. Κάθε εἶδος πού παραλαμβάνει καὶ εἰσάγεται στὸ ἴδρυμα, εἴτε προέρχεται ἀπὸ δωρεὰ εἴτε ἀπὸ προμήθεια, ἀποθηκεύεται γιὰ νὰ χρησιμοποιηθεῖ γιὰ τὸν σκοπὸ πού προορίζεται.

2. Τὰ εἶδη πού προμηθεύεται τὸ ἴδρυμα ἀπὸ τὸ ἐμπόριο παραδίδονται στὸν ἀρμόδιο γιὰ τὴ φύλαξή τους, παρόντος τοῦ Διευθυντῆ, ὁ ὁποῖος προβαίνει, μαζὶ μὲ τὸν ὑπεύθυνο γιὰ τὴν διαχείριση τοῦ συγκεκριμένου ὑλικοῦ, στὸν ποιοτικὸ καὶ ποσοτικὸ ἔλεγχο.

3. Ὁ ὑπεύθυνος κατὰ περίπτωσιν φύλαξης καὶ διαχείρισης τῶν ἀγαθῶν (Διευθυντὴς/τρια) καταγράφει λεπτομερῶς στὸ Βιβλίον ὑλικῶν τὰ νεοεισαχθέντα εἶδη, καὶ τὸ ἐνημερώνει κάθε φορὰ πού ἐξάγει κάποιο ἢ κάποια ἀπὸ αὐτά.

Άρθρον 24 Λογαριασμοί

Τὰ χρήματα τοῦ Ἰδρύματος κατατίθενται σὲ λογαριασμὸ σ' ἓνα ἀπὸ τὰ ὑποκαταστήματα τῶν τραπεζῶν τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως ἐπ' ὄνοματι τοῦ Ἰδρύματος ἢ καὶ σὲ λογαριασμοὺς προθεσμίας, λαμβανομένων ἀποδείξεων βεβαιώσεως τῶν τόκων καὶ καταχωριζομένων στὰ ἔσοδα. Τὶς πράξεις ἀναλήψεως χρημάτων ὑπογράφει ὁ Πρόεδρος ἢ ὁ νόμιμος ἀναπληρωτὴς του. Τὶς πληρωμὲς διενεργεῖ ὁ Διευθυντὴς/τρια.

Άρθρον 25 Ἐορτὴ Ἰδρύματος

Στὸν κατάλληλα διαμορφωμένο, παρακείμενο στὸ ἴδρυμα, Ναὸ τοῦ Ἁγίου Στυλιανοῦ τὰ παιδιὰ τοῦ Ἰδρύ-

ματος ἐκκλησιάζονται καὶ μεταλαμβάνουν τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Ἡ συμμετοχὴ αὐτὴ ἔχει οὐσιαστικὸ καὶ παιδαγωγικὸ χαρακτῆρα.

Άρθρον 26

Κάθε θέμα πού ἀναφέρεται στὴν λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος καὶ δὲν περιλαμβάνεται στὸν παρόντα Κανονισμό, ρυθμίζεται μὲ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. καὶ σύμφωνα μὲ τὶς ἰσχύουσες γιὰ κάθε περίπτωσιν διατάξεις.

Άρθρον 27

Τὸ ἴδρυμα καταργεῖται μὲ Ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κατόπιν αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ., ἡ ὁποία ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη, ὅταν δὲν ἐκπληρώνει τὶς ἐκκλησιολογικὲς προϋποθέσεις καὶ τὴν ἀποστολὴν του, ὅταν παρεκκλίνει τοῦ σκοποῦ του ἢ καταστῆ ἀνέφικτη ἡ λειτουργία του.

Σὲ παρόμοια περίπτωσιν καταργήσεως τοῦ Ἰδρύματος κάθε κινητὸ καὶ ἀκίνητο περιουσιακὸ του στοιχεῖο ἀνήκει αὐτοδικαίως στὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως.

Άρθρον 28

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς τροποποιεῖται ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο ὕστερα ἀπὸ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. ὑπὲρ τῆς ὁποίας θὰ ψηφίσουν τουλάχιστον τέσσερα (04) μέλη του καὶ ἔγκριση τοῦ Μητροπολίτου.

Άρθρον 29

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν δημοσίευσή του στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ στὸ Ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άρθρον 30

Ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ δὲν προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως.

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς νὰ δημοσιευθεῖ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ στὸ ἐπίσημο δελτίο «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἀθήναι, 6.9.2017

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ὁ Μεθώνης Κλήμης

Άριθμ. 2816/2080/9.10.2017

Τροποποιήσις τοῦ Κανονισμοῦ 284/2016
περὶ λειτουργίας, διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως
τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων Παναγίας Τρυπητῆς
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἡ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

« Ἄρθρον 4
Διοίξεις

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν:

1. τὰ ἄρθρα 29, παραγρ. 2 τοῦ ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Α' 146), καὶ τὸ ἄρθρο 68 παρ. 1, 5α' τοῦ ν. 4235/2014,
2. τὰς ὑποχρεώσεις τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας πρὸς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα, οἱ ὁποῖες ἀπορρέουν ἀπὸ τὰς Εὐαγγελικὰς ἐπιταγὰς, τοὺς Ἱεροῦς Κανόνας καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους,
3. τὰς ὑφισταμένας κοινωνικὰς, ποιμαντικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας,
4. τὴν ὑπ' ἀριθμ. 449/31.5.2017 πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου,
5. τὴν ἀπὸ 24.7.2017 γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,
6. τὴν ἀπὸ 31.8.2017 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου,
7. τὴν ἀπὸ 6.10.2017 Ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας,

Ἀποφασίζει

Ἐγκρίνει τὸν Κανονισμόν 301/2017 ἔχοντα οὕτω:

Κανονισμός ἀριθμ. 301/2017
«Τροποποιήσις τοῦ Κανονισμοῦ 284/2016
περὶ λειτουργίας, Διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως
τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων Παναγίας Τρυπητῆς
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας»

Ἄρθρον 1

Τὸ ἄρθρον 4 τοῦ Κανονισμοῦ 284/2016 «περὶ λειτουργίας, διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων Παναγίας Τρυπητῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας» (Φ.Ε.Κ. 48/Α'/1.4.2016) ἀντικαθίσταται ὡς ἑξῆς:

Τὸ Ἱερόν Προσκύνημα τελεῖ ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας καὶ διοικεῖται ἀπὸ πενταμελῆς (5) Διοικητικόν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ:

α) Τὸν ἐκάστοτε Μητροπολίτην Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, ἀναπληρούμενον ἀπὸ τὸν νόμιμον ἢ τὸν εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ἐντεταλημένον ἀναπληρωτὴν του.

β) Ἐνα κληρικόν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μετὰ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.

γ) Τρεῖς λαϊκοὺς χριστιανούς ὀρθοδόξους, κατοίκους τῆς περιοχῆς τῆς ἑδρας τοῦ Προσκυνηματος, διακρινομένου διὰ τὴν εὐσέβειάν των, μετὰ τῶν ἀναπληρωτῶν των.

Τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. ὀρίζονται μὲ ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολίτου καὶ ἡ θτεία τοὺς εἶναι τριετῆς. Τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου καὶ τῶν Μελῶν τοῦ Δ.Σ. εἶναι τιμητικόν καὶ ἄμισθον.»

Ἄρθρον 2

Ἐκ τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ δέν προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ἢ τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος Παναγίας Τρυπητῆς.

Ἄρθρον 3

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ὁ παρῶν Κανονισμός νά δημοσιευθεῖ στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀθήνα, 6.10.2017

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ὁ Μεθώννης Κλήμης

Ἀναρτήθηκε στὴν ἰστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν 15.11.2017

Άριθμ. 3824/2184/17.10.2017

Κανονισμός συστάσεως και λειτουργίας
Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν:
«Ἐκκλησιαστικά Κατασκηνώσεις
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου»

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψιν:

1. τὰ ἄρθρα 29 παρ. 2 καὶ 59 παρ. 2 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Α' 146), καὶ τὸ ἄρθρο 68 παρ. 1, ὑποπαρ. 5 τοῦ Ν. 4235/2014,

2. τὴν πρόνοιαν τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τοῦ κατὰ Χριστὸν βίου τοῦ Ὁρθοδόξου πληρώματος, διὰ παντός χρῆστοῦ καὶ προσφόρου μέσου, ἡ ὁποία ἀπορρέει ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον, τοὺς Ἱεροῦς Κανόνες καὶ τοὺς νόμους,

3. τὰς ὑφισταμένας κοινωνικάς, ποιμαντικάς καὶ πνευματικάς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου,

4. τὴν ὑπ' ἀριθ. 146/31.7.2017 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καρπενησίου κ. Γεωργίου,

5. τὴν ὑπ' ἀριθ. Φ.504/18.9.2017 Γνωμοδότησιν τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ

6. τὴν ἀπὸ 10.10.2017 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

Ἀποφασίζει

συνιστᾶ ἐκκλησιαστικὸν Ἴδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐκκλησιαστικά Κατασκηνώσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου», ἡ ὁργάνωσις, διοικήσις καὶ διαχειρίσις τοῦ ὁποίου θὰ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ, ἔχοντος οὕτω:

Κανονισμός συστάσεως καὶ λειτουργίας
Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν:
«Ἐκκλησιαστικά Κατασκηνώσεις
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου»

Ἄρθρον 1

Σύστασις καὶ Ἐπωνυμία

Συνιστᾶται στήν Ἱερά Μητρόπολη Καρπενησίου Ἐκκλησιαστικὸν Ἴδρυμα μέ τὴν ἐπωνυμία «Ἐκκλησιαστικά Κατασκηνώσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου», τὸ ὁποῖο θὰ λειτουργεῖ σὲ ἰδιόκτητο χώρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, πού βρίσκεται στήν περιοχή «Σωτήρα» τῆς

Ἀνατολικῆς Φραγκίστας, στίς ἐγκαταστάσεις τίς ὁποῖες κατασκεύασε στό παρελθόν ἡ ΔΕΗ γιά τὰ παιδιά τῶν ὑπαλλήλων τῆς καὶ τώρα, κατόπιν συμφωνίας, περιῆλθαν στήν τοπική Ἐκκλησία. Τό Ἴδρυμα ἔχει ὡς ἔδρα τὴν ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου, ἀποτελεῖ μὴ κερδοσκοπικὸν χαρακτήρα καὶ αὐτοτελοῦς διαχειρίσεως ἐξηρητημένη ὑπηρεσία τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου καὶ διέπεται ἀπὸ τίς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 2

Σκοποὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος

α) Γενικός σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ γενική συμβολή στήν πληρέστερη καὶ ἀρτιότερη πνευματική, ποιμαντική, κατηχητική, ιεραποστολική, κοινωνική καὶ φιλανθρωπική διακονία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου στό πλαίσιο τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, Παραδόσεως καὶ Διδασκαλίας.

β) Ἡ διοργάνωσις, κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνες τοῦ ἔτους, Ἐκκλησιαστικῶν Κατασκηνώσεων γιά μαθητὲς, μαθήτριες, φοιτητὲς, φοιτήτριες καὶ ἐργαζόμενους νέους, στοὺς ὁποίους, μαζί μέ τὴν εὐχάριστη καὶ ὑγιεινὴ διαμονή, θὰ προσφέρεται καὶ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησιαστικὴ ἀγωγή. Προτεραιότητα θὰ ἔχουν οἱ νέοι τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου καὶ ἐν συνεχείᾳ τὰ παιδιά Εὐρυτανῶν πού ζοῦν ἐκτὸς Εὐρυτανίας, τόσο ἐντὸς ὅσο καὶ ἐκτὸς Ἑλλάδας.

γ) Ἡ καλλιέργεια τῆς ἐπικοινωνίας μεταξύ τῶν στελεχῶν, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου, ἀλλὰ καὶ ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

δ) Ὁργάνωσις συναντήσεων, μετὰ τὸ πέρας τῆς κατασκηνωτικῆς περιόδου, διαφόρων κοινωνικῶν ὁμάδων.

Ἄρθρον 3

Ὁργάνωσις καὶ Διοίκησις

1. Τό Ἴδρυμα «Ἐκκλησιαστικά Κατασκηνώσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου», ὡς Ἴδρυμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἔχει ἄμεση καὶ ἀποκλειστικὴ ἐξάρτησις ἀπὸ αὐτὴν καὶ μόνον.

2. Τό Ἴδρυμα διοικεῖται ἀπὸ πενταμελῆ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ (Δ.Ε.), πού ἀπαρτίζεται:

- α) Ἀπό τόν ἐκάστοτε Μητροπολίτη Καρπεννησίου, ὡς Πρόεδρο.
- β) Ἀπό τόν νόμιμο ἀναπληρωτή τοῦ Μητροπολίτου ὡς Ἀντιπρόεδρο, ὁ ὁποῖος, σέ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος τοῦ Μητροπολίτου, θά ἀναπληρώνει αὐτόν καί θά προεδρεύει τῆς Δ.Ε., καί
- γ) Ἀπό τρία μέλη, κληρικούς ἢ λαϊκοὺς, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως πού διακρίνονται γιά τό ἦθος, τήν πνευματική κατάρτιση καί ὠριμότητα καί τό ἐνδιαφέρον τους γιά τή ζωή καί τό ἔργο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.
3. Τά μέλη τῆς Δ.Ε. διορίζονται ἀπό τόν Μητροπολίτη, ἐπί τριετεί θτεία.
4. Ἐκ τῶν μελῶν τῆς Δ.Ε. ὀρίζεται ὑπό τοῦ Μητροπολίτου ὁ γραμματεὺς καί ὁ ταμίας τοῦ Ἰδρύματος.
5. Τό ἀξίωμα τῶν μελῶν τῆς Δ.Ε. εἶναι τιμητικό καί ἄμισθο. Ἡ ἀντικατάσταση μέλους τῆς Δ.Ε. ἢ ὁ ἐπαναδιορισμός, ἐναπόκειται στήν κρίση τοῦ Μητροπολίτου.
6. Ἡ Δ.Ε. μπορεῖ νά συγκροτεῖ ἐπιτροπές γιά τήν ὀργάνωση ἢ μελέτη διαφόρων θεμάτων καί δραστηριοτήτων.
7. Τό Ἰδρυμα ἐκπροσωπεῖται ἀπό τόν Μητροπολίτη, ὡς Πρόεδρο, ἢ ἀπό τόν νόμιμο ἀναπληρωτή του, σέ ὅλες τίς ἔννομες σχέσεις του καί πρὸς ὅλες τίς Ἀρχές, Δημόσιες ἢ μὴ. Ὁ Πρόεδρος ὑπογράφει ὅλα τὰ ἔγγραφα καί τίς συμβάσεις.
8. Τό προσωπικό τό ὁποῖο ἀπαιτεῖται γιά τίς λειτουργικὲς ἀνάγκες τοῦ Ἰδρύματος, καταβάλλεται προσπάθεια νά ἀποτελεῖται ἀπό πρόσωπα πού προσφέρουν ἀνιδιοτελῶς καί ἐθελοντικῶς τίς ὑπηρεσίες τους. Σέ περίπτωση ἀνάγκης καί μόνο, ἡ Δ.Ε. προσλαμβάνει μισθωτοὺς ὑπαλλήλους, μόνον γιά τίς περιόδους λειτουργίας τῶν Κατασκηνώσεων καί μὲ σχέση ἐργασίας ἰδιωτικοῦ δικαίου ὀρισμένου χρόνου.
9. Μέλη τῆς Δ.Ε. πού δέν ἀνταποκρίνονται στὰ καθήκοντά τους ἢ κωλύονται στήν ἄσκηση αὐτῶν ἢ δέν συμβάλλουν στήν εὐρυθμὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος ἢ προβαίνουν σέ ἐνέργειες πού ἔρχονται σέ ἀντίθεση μὲ τίς ἀρχές καί τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰδρύματος, παύονται τῶν καθηκόντων καί ἀντικαθίστανται ἀπὸ τόν Μητροπολίτη.
10. Ἡ Δ.Ε. συνέρχεται ὕστερα ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ Ἀντιπροέδρου, ὅποτε παρίσταται ἀνάγκη ἢ συγκεκριμένος τακτικός ἢ ἔκτακτος λόγος.
11. Ὁ γραμματεὺς εἶναι ὑπεύθυνος γιά τήν τήρηση τῶν ἀπαιτούμενων βιβλίων καί τή διαχείριση τῆς σχετικῆς μὲ τό Ἰδρυμα ἀλληλογραφίας.
12. Ὁ ταμίας ἐνεργεῖ γιά λογαριασμό τῆς Δ.Ε., ἐναντι τῆς ὁποίας εἶναι καί ὑπόλογος, ὅλες τίς ἀπαιτούμενες διαχειριστικὲς πράξεις, τηρεῖ τὰ προβλεπόμενα βιβλία, εὐθύνεται γιά τή φύλαξη τῶν χρημάτων τοῦ Ἰδρύματος, τὰ ὁποῖα κατατίθενται στό λογαριασμό τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἢ σέ ξεχωριστό λογαριασμό σέ μία ἐκ τῶν τραπεζῶν πού λειτουργοῦν στήν ἔδρα τοῦ Ἰδρύματος στό ὄνομα τοῦ Νομικοῦ προσώπου τῆς Ἱ. Μ. Καρπεννησίου μὲ τήν ἐνδειξη «Γιά τίς Ἐκκλησιαστικὲς κατασκηνώ-

σεις». Ἐκ τῶν χρημάτων τοῦ Ἰδρύματος παρακρατεῖ ἓνα ποσό, τό ὁποῖο καθορίζεται μὲ ἀπόφαση τῆς Δ.Ε., γιά τήν κάλυψη ἐκτάκτων ἀναγκῶν.

13. Γιά τήν ἀρτιότερη λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος θά γίνονται ἐνημερωτικὲς συναντήσεις στελεχῶν κατὰ τή χειμερινή περίοδο.

ἄρθρον 4

Ἀρμοδιότητες Διοικούσης Ἐπιτροπῆς

Ἡ Δ.Ε. τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ἔχει τίς ἀκόλουθες ἀρμοδιότητες:

α) Ἀποφασίζει γιά κάθε θέμα πού ἀφορᾶ στήν ὀργάνωση, διοίκηση καί λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος, στή διαχείριση καί στή διάθεση τῶν πόρων αὐτοῦ.

β) Συνεργάζεται γιά ὅλα τὰ σχετικά ζητήματα μὲ τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια τῶν Ναῶν, τὰ Ἡγουμενοσυμβούλια τῶν Ἱερῶν Μονῶν καί τὰ Διοικητικά Συμβούλια τῶν φιλανθρωπικῶν, κοινοφελῶν Ἰδρυμάτων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, μὲ διαφόρους πολιτιστικούς, ἐπιστημονικούς καί φιλανθρωπικούς συλλόγους, καθὼς καί μὲ τήν Τοπική Αὐτοδιοίκηση, τοὺς τοπικοὺς φορεῖς καί γενικά τίς ἀρμόδιες κρατικὲς ὑπηρεσίες, γιά τήν ἐκπλήρωση καί ἐπιτυχία τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος.

γ) Μεριμνᾷ γιά τήν ἐξέυρεση οικονομικῶν πόρων καί γιά τήν εὐρυθμὴ, ὁμαλὴ, ἀπρόσκοπτη καί ἀποτελεσματικὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος.

δ) Καθορίζει τίς κατασκηνωτικὲς περιόδους κατὰ τοὺς θερινούς μῆνες κάθε ἔτους, οἱ ὁποῖες εἶναι διαφορετικὲς ἀναλόγως τοῦ φύλου καί τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατασκηνωτῶν γιά κάθε περίοδο.

ε) Ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν αἰτήσεων συμμετοχῆς στίς κατασκηνωτικὲς περιόδους, τίς ὁποῖες ὑποβάλλουν οἱ γονεῖς ἢ αὐτοὶ πού ἔχουν, μὲ ἀπόφαση Δικαστηρίου, τήν ἐπιμέλεια τῶν ὑποψηφίων κατασκηνωτῶν ἢ οἱ ἴδιοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι, ἐφ' ὅσον εἶναι ἐνήλικες.

στ) Ἀποφασίζει γιά τήν ἀποβολή, κατόπιν εὐλόγου αἰτίας, κατασκηνωτῆ ἀπὸ τό Ἰδρυμα.

ζ) Ἀποφασίζει γιά τή φιλοξενία συναντήσεων, σεμιναρίων, συνεδρίων καί λοιπῶν ποιμαντικῶν ἐκδηλώσεων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπεννησίου στίς ἐγκαταστάσεις τοῦ Ἰδρύματος, καθὼς καί γιά τήν παραχώρηση, ὑπὸ τοὺς ὅρους πού θέτει, τῶν ἐγκαταστάσεων πρὸς χρήση σέ ἄλλους φορεῖς, τῶν ὁποίων οἱ δραστηριότητες δέν ἔρχονται σέ ἀντίθεση μὲ αὐτές τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, γιά τήν πραγματοποίηση ἐκδηλώσεων, ὕστερα ἀπὸ ἔγγραφο καί αἰτιολογημένη αἴτηση τῶν ἐνδιαφερομένων.

η) Καταρτίζει στό τέλος κάθε Κατασκηνωτικῆς περιόδου τόν Ἀπολογισμό πεπραγμένων, καθὼς καί στό τέλος κάθε ἡμερολογιακοῦ ἔτους τόν ἐτήσιο Προϋπολογισμό καί τόν ἐτήσιο Ἀπολογισμό τοῦ Ἰδρύματος, τοὺς ὁποίους ὑποβάλλει γιά ἔγκριση στό Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο.

θ) Ἀποφασίζει γιά κάθε θέμα, τό ὁποῖο δέν προβλέπεται στόν παρόντα Κανονισμό κατά τήν κυρίαρχη κρίση του.

ἄρθρον 5

Στελέχωση τοῦ Ἰδρύματος

1. Προσόντα καί καθήκοντα στελεχῶν.
 - α) Τό προσωπικό τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ἰδρύματος, τό ὁποῖο βρίσκεται ὑπό τήν ἐποπτεία τῆς Δ.Ε. αὐτοῦ, ὄντας ὑπόλογο σέ αὐτήν, πρέπει νά εἶναι ἐπιλεγμένο μέ κριτήριο καί γνώμονα τήν πίστη, τήν ἀφοσίωση καί τόν σεβασμό στή Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, τίς εἰδικές καί δοκιμασμένες ικανότητες καί ἐξειδικευμένες γνώσεις, τήν ἀγάπη καί τό ἐνδιαφέρον γιά τόν συνάνθρωπο καί ἰδίως γιά τή νεότητα, καθώς καί νά παρέχει πύξημένα ἐχέγγυα Ὁρθοδόξου χριστιανικοῦ ἥθους.
 - β) Τή γενική εὐθύνη τῆς εὐρυθμης καί ἀποτελεσματικῆς λειτουργίας κάθε κατασκηνωτικῆς περιόδου, σύμφωνα μέ τούς σκοπούς του, τήν ἔχει ὁ διορισμένος ἀπό τήν Δ.Ε. ἀρχηγός κάθε κατασκηνωτικῆς περιόδου. Ὁ ὑπεύθυνος ἀρχηγός συντονίζει, καθοδηγεῖ, ἐνισχύει, ἐπιβλέπει καί ἐλέγχει τό προσωπικό τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ἰδρύματος (τό ὁποῖο δέν ἀναμειγνύεται σέ ἄλλα θέματα ὀργάνωσης, διοίκησης, λειτουργίας καί ἐν γένει ζωῆς τοῦ Ἰδρύματος πέραν τῶν ἀρμοδιοτήτων του). Τόν Ἀρχηγό βοηθοῦν στό ἔργο του καί οἱ ὑπαρχηγοί καί ὁμαδάρχες τῆς ἐκάστοτε κατασκηνωτικῆς περιόδου.
2. Εἰδικά περὶ τῶν στελεχῶν ὀρίζονται τά ἐξῆς:

Τό προσωπικό ἐκάστης κατασκηνώσεως, ἀποτελεῖται:

 - α) Ἀπό τόν ὑπεύθυνο Ἀρχηγό πού ἔχει διορισθεῖ ἀπό τήν Δ.Ε. Ὁ ἀρχηγός πρέπει νά εἶναι ἀπόφοιτος Ἀνώτατης ἢ Ἀνώτερης Σχολῆς, μέ εὐδόκιμη κατασκηνωτική ἐμπειρία.
 - β) Ἀπό τόν ὑπαρχηγό πού πρέπει νά εἶναι πτυχιούχος ἢ φοιτητής Ἀνώτατης ἢ Ἀνώτερης Σχολῆς ἢ τουλάχιστον ἀπόφοιτος Λυκείου.
 - γ) Ἀπό τόν οἰκονόμο, πού πρέπει νά ἔχει τήν ἀπαιτούμενη γνώση καί ἐμπειρία, ὁ ὁποῖος θά μεριμνᾷ γιά τήν κατάλληλη καί ἔγκαιρη τροφοδοσία τῶν κατασκηνώσεων. Χρέη οἰκονόμου μπορεῖ νά ἐκτελεῖ καί ὁ ὑπαρχηγός.
 - δ) Ἀπό τούς ὁμαδάρχες, οἱ ὁποῖοι πρέπει νά εἶναι πτυχιούχοι ἢ φοιτητές Ἀνωτάτων ἢ Ἀνωτέρων Σχολῶν ἢ τουλάχιστον Ἀπόφοιτοι Λυκείου.
 - ε) Ἀπό ὑπεύθυνο ναυαγοσώστη, σέ περίπτωση λειτουργίας τῆς πισίνας τῆς Κατασκηνώσεως.
 - στ) Ἀπό κληρικό, ὁ ὁποῖος θά ὑπεύθυνος γιά τίς πνευματικές δραστηριότητες κάθε κατασκηνωτικῆς περιόδου, ὅπως ἀκολουθίες, ἐξομολόγηση, κατηχητικές συνάξεις. Κληρικός καί ἀρχηγός δύναται νά εἶναι τό ἴδιο πρόσωπο.

Τά λαϊκά στελέχη κάθε κατασκηνωτικῆς περιόδου πρέπει νά εἶναι τοῦ αὐτοῦ φύλου μέ τούς κατασκηνωτές.

Ἀπαραίτητη σέ κάθε περίπτωση εἶναι ἡ παρουσία: ἑνός (1) ἱατροῦ ἢ ἑνός (1) νοσοκόμου.

ἄρθρον 6

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος

1. Πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:
 - α) Οἱ ἐκάστοτε πόροι ἐκ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπεννησίου, καθώς καί οἱ ἐπιχορηγήσεις καί οἱ ὑπέρ αὐτοῦ εἰσφορές τῶν Ἱερῶν Ναῶν καί Ἱερῶν Μονῶν.
 - β) Οἱ τυχόν εἰσφορές συμμετοχῆς στίς κατασκηνώσεις, οἱ ὁποῖες καταβάλλονται ἀπό τούς γονεῖς ἢ τούς ἔχοντες, μέ ἀπόφαση Δικαστηρίου, τήν ἐπιμέλεια τῶν κατασκηνωτῶν.
 - γ) Πρόσοδοι ἀπό τήν πραγματοποίηση διαφόρων ἐκδηλώσεων τοῦ Ἰδρύματος, ἐράνων, νομίμως διενεργουμένων κ.ἄ.
 - δ) Εἰσφορές, σέ εἶδος ἢ σέ χρῆμα, φίλων τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος.
 - ε) Κρατικές ἐπιχορηγήσεις, ἐπιχορηγήσεις ἀπό προγράμματα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, ἐπιχορηγήσεις τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως, Ὁργανισμῶν καί ἄλλων Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, ἐπιχορηγήσεις καί δωρεές φυσικῶν προσώπων καί κάθε ἄλλη νόμιμη ἐπιχορήγηση.
 - στ) Κάθε ἄλλη πρόσσδος, σύμφωνη μέ τό Ὁρθόδοξο Χριστιανικό πνεῦμα, πού προέρχεται ἀπό κάθε εἶδος δραστηριότητες τοῦ Ἰδρύματος καί κάθε νόμιμη πηγή πού δέν κατονομάζεται ρητά στόν παρόντα Κανονισμό.
2. Οἱ πόροι τοῦ Ἰδρύματος διατίθενται κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Δ.Ε. μέ σκοπό:
 - α) Τή φιλοξενία, διαμονή, διατροφή, ἐξυπηρέτηση, φύλαξη, προστασία, διαπαιδαγώγηση, καλλιέργεια, δημιουργική ἀπασχόληση, ποιοτική ψυχαγωγία, ἀναψυχή καί γενικά φροντίδα τῶν κατασκηνωτῶν.
 - β) Τή διοργάνωση διαφόρων ἐκδηλώσεων τοῦ Ἰδρύματος, ἀλλά καί τή διοργάνωση συναντήσεων, σεμιναρίων, ἡμερίδων, συνεδρίων καί λοιπῶν ποιμαντικῶν ἐκδηλώσεων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπεννησίου.
 - γ) Τήν κάλυψη τῶν δαπανῶν συντήρησης, ἐπισκευῆς, βελτίωσης κ.λπ. τῶν ἐγκαταστάσεων τῶν κατασκηνώσεων.
 - δ) Τήν κάλυψη τῶν ποικίλων παγίων, ἐκτάκτων καί λοιπῶν δαπανῶν διοικήσεως καί λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος.
 - ε) Τήν προμήθεια, διαφύλαξη καί συντήρηση τοῦ ἀπαραίτητου κατασκηνωτικοῦ καί ἄλλου ἐξοπλισμοῦ καί λοιπῶν ἀναλώσιμων ὑλικῶν, πρὸς κάλυψη τῶν σχετικῶν ἀναγκῶν.
 - στ) Τήν κάλυψη κάθε ἄλλης δαπάνης τοῦ Ἰδρύματος πού ἀνακύπτει καί ἀποσκοπεῖ στήν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν αὐτοῦ.

Άρθρον 7
Τηρούμενα βιβλία

Τό Ίδρυμα τών Ἐκκλησιαστικῶν Κατασκηνώσεων τηρεῖ τά ὡς κάτωθι διαχειριστικά βιβλία, συμφώνως πρός τό σύστημα τηρήσεως τών λογιστικῶν βιβλίων τών Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων, θεωρημένων ὑπό τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως:

α) Βιβλίο Πρακτικῶν τών συνεδριάσεων τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς.

β) Βιβλίο Πρωτοκόλλου εἰσερχομένων καί ἐξερχομένων ἐγγράφων.

γ) Βιβλίο Ταμείου, διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεων καί διπλότυπα Ἐντάλματα Πληρωμῶν, ἐκτελεστέα ἐφ' ὅσον φέρουν τήν ὑπογραφή τοῦ Προέδρου τοῦ Ἰδρύματος καί τοῦ Ταμείου τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς.

δ) Φάκελος διαφυλάξεως διαχειριστικῶν στοιχείων.

ε) Βιβλίο Ὑλικοῦ, στό ὁποῖο καταγράφονται τά κινητά περιουσιακά στοιχεία πού ἔχουν διατεθεῖ σέ χρήση τοῦ Ἰδρύματος.

στ) Βιβλίο Κτηματολογίου, στό ὁποῖο καταγράφονται τά ἀκίνητα περιουσιακά στοιχεία, πού ἔχουν διατεθεῖ σέ χρήση τοῦ Ἰδρύματος.

ζ) Βιβλία ἐγγραφῆς τών Κατασκηνωτῶν.

η) Βιβλίο Συμβάντων.

Ἡ διαχείριση διεξάγεται διά διπλοτύπων Γραμματίων Εἰσπράξεων καί Ἐνταλμάτων Πληρωμῶν, θεωρημένων ὑπό τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου, τά ὁποῖα εἶναι ἐκτελεστέα ἐφ' ὅσον φέρουν ἀπαραιτήτως τήν ὑπογραφή τοῦ Προέδρου καί τοῦ Ταμείου τοῦ Ἰδρύματος. Ὁ Πρόεδρος ὑπογράφει καί ἄπασαν τήν ἀληθηλογραφίαν τοῦ Ἰδρύματος.

Άρθρον 8
Σφραγίδα τοῦ Ἰδρύματος

Τό Ίδρυμα ἔχει δική του σφραγίδα πού φέρει εἰς τό μέσον τόν Τίμιον Σταυρόν καί γύρω τίς φράσεις «Ι. Μ. ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ - ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ».

Άρθρον 9
Τροποποίηση καί κατάργηση τοῦ Ἰδρύματος

1. Τό ἀνωτέρω Ἐκκλησιαστικόν Ίδρυμα καταργεῖται μέ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κατόπιν αἰτιολογημένως

ἀποφάσεως τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς, γιά τή λήψη τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ψήφος τοῦ Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου, ἐφ' ὅσον δέν ἐκπληρώνει τήν ἀποστολή του, παρεκκλίνει τοῦ σκοποῦ του ἢ καθίσταται ἀδύνατη ἡ λειτουργία του.

2. Σέ ὁποιαδήποτε περίπτωση καταργήσεως τοῦ Ἰδρύματος, ἡ χρήση τών πάσης φύσεως περιουσιακῶν στοιχείων αὐτοῦ ἀνήκει αὐτοδικαίως στό Νομικό Πρόσωπο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου.

Άρθρον 10
Ἐναρξη ἰσχύος καί τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ

1. Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἄρχει ἀπό τή δημοσίευσή του στό Ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καί στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

2. Ὁ παρῶν Κανονισμός τροποποιεῖται ἀπό τήν Ἱερά Σύνοδο κατόπιν αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἰδρύματος, γιά τή λήψη τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ψήφος τοῦ Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου. Δημοσιεύεται δέ ὅπως καί ὁ παρῶν Κανονισμός.

3. Οἱ Ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πού ἀφοροῦν στήν τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ ἢ στήν κατάργηση τοῦ Ἰδρύματος, ἰσχύουν ἀπό τή δημοσίευσή τους στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καί στό περιοδικό «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άρθρον 11
Κάλυψη δαπάνης

Ἐκ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ δέν προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου, ἐνώ κάθε μελλοντική δαπάνη θά προβλέπεται στόν οἰκεῖο προϋπολογισμό.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη νά δημοσιευθῇ εἰς τήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καί στό περιοδικό «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἀθήναι, 10.10.2017

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεῦς

Ὁ Μεθώνης Κλήμης

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ -ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ

Ἱερά Μητρόπολις Παροναξίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἀρθρῶν 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὰς κενάς ὀργανικάς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ζωοδόχου Πηγῆς Χειμάρρου Νάξου,

Ἁγίας Τριάδος Καλοξυλίου Νάξου,

Γενεσίου Θεοτόκου Κορωνίδος (Κωμιακῆς) Νάξου,

Ἁγίου Πνεύματος Γαλιανάδου Νάξου,

Κοιμήσεως Θεοτόκου Ναούσης Πάρου (β' θέσις),

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Νάξῳ τῇ 16ῃ Ὀκτωβρίου 2017

† Ὁ Παροναξίας ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Παροναξίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38 παρ. 2 καί 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τῶν ἀρθρῶν 4,5,7 καί 20 τοῦ Κανονισμοῦ 230/2012 τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καί προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῶ

Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου πόλεως Νάξου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καί ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων» προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Νάξῳ τῇ 16ῃ Ὀκτωβρίου 2017

† Ὁ Παροναξίας ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Φωκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἀρθρῶν 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὰς

κενὰς ὀργανικάς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Γενέσιον τῆς Θεοτόκου Ἁγίας Εὐθυμίας,

Ἁγίου Ἀθανασίου Πέντε Ὁρίων,

Ἁγίας Παρασκευῆς Προσπηλίου,

Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Πενταγίων,

Ἁγίου Γεωργίου Καλοσκοπῆς,

Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Λιθαίας,

Ἁγίου Παντελεήμονος Μηράλλου,

Ἁγίου Βασιλείου Πανόρμου,

Ἁγίου Κωνσταντίνου Λευκαδιτίου,

Ἁγίων Ἀποστόλων Τρικόρφου,

Ἁγίου Νικολάου Ζωριάνου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Ἀμφίσσῃ τῇ 23ῃ Ὀκτωβρίου 2017

† Ὁ Φωκίδος ΘΕΟΚΤΙΣΤΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις

Νέας Κρήνης καί Καθαμαριᾶς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38 παρ. 2 καί 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) καί τῶν ἀρθρῶν 4,5,7 καί 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καί προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς Ἱ. Ναοῖς

Ἁγίου Γεωργίου Νέας Κρήνης,

Ἁγίου Ἰωάννου Νέας Κρήνης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικάς ταύτας θέσεις καί ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων» προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Καθαμαριᾷ τῇ 13ῃ Ὀκτωβρίου 2017

† Ὁ Νέας Κρήνης καί Καθαμαριᾶς ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις

Νέας Κρήνης καί Καθαμαριᾶς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλη-

σίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἄρθρων 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Φοίνικος,
Ὁσίας Παρασκευῆς,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Καλαμαριᾷ τῆ 16ῃ Ὀκτωβρίου 2017

† Ὁ Νέας Κρήνης καί Καλαμαριᾶς ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ

**Ἱερά Μητρόπολις
Ξάνθης καί Περιθεωρίου**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καί 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) καί τῶν ἄρθρων 4,5,7 καί 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καί προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς Ἱ. Ναοῖς

Τιμίου Προδρόμου Ξάνθης,
Ἀγίων Δώδεκα Ἀποστόλων,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καί ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων» προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ξάνθῃ τῆ 25ῃ Ὀκτωβρίου 2017

† Ὁ Ξάνθης καί Περιθεωρίου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

**Ἱερά Μητρόπολις
Ξάνθης καί Περιθεωρίου**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἄρθρων 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Σταυρουπόλεως,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ξάνθῃ τῆ 25ῃ Ὀκτωβρίου 2017

† Ὁ Ξάνθης καί Περιθεωρίου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀργοιίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἄρθρων 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἀγίας Βαρβάρας Λάλουκα,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ναυπλίῳ τῆ 25ῃ Ὀκτωβρίου 2017

† Ὁ Ἀργοιίδος ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καί 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) καί τῶν ἄρθρων 4,5,7 καί 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καί προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς Ἱ. Ναοῖς

Ἀγίου Δημητρίου Χαλκίδος,

Κοιμήσεως Θεοτόκου Γλώσσης Σκοπέλιου,
Γενεθίου Θεοτόκου Λίμνης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καί ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων» προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 6ῃ Νοεμβρίου 2017

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἄρθρων 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἀγίου Ἰωάννου Θεολόγου Ἀγδινῶν,

Ἀγίου Νικολαίου Ἀγίας Σοφίας,

Ἀγίων Ἀναργύρων Ἀγριοβοτάνου,

Ἀγίας Παρασκευῆς Αὐγαριάς,

Ὁσίου Ἰωάννου Ρώσου Βασιλικῆς (β' θέσις),

Τιμίου Προδρόμου Βασιλικῶν,

Ἀγ. Γεωργίου Βούνων,

Ἀγίου Ἀθανασίου Γαλατσάδων,

Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου Γλυφάδας,
Ἁγίου Παντελεήμονος Καμματριάδων,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Κοντοδεσπότη,
Ἁγ. Ἰωάννου Κοτσικιάς,
Προφήτου Ἡλίου Κοτσικίων,
Ἁγίου Δημητρίου Κούτουρλο,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Κυπαρισσίου,
Ἁγίων Ταξιάρχων Λάμαρης,
Ἁγίου Τρύφωνος Ν. Λαμψάκου,
Γενεθλίου Θεοτόκου Λίμνης (β' θέσις),
Γενεθλίου Θεοτόκου Λούτσας,
Ἁγίου Ἰωάννου Μετοχίου Διρφύων,
Ἁγίου Δημητρίου Μίστρου,
Ἁγίου Νικολάου Πάληουρα,
Ἁγίας Παρασκευῆς Σέττας,
Ἁγίου Δημητρίου Σπαθαρίου,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἰ. Ἄνω Στενῆς,
Ἁγίας Παρασκευῆς Σέττας,
Ἁγίας Τριάδος Κάτω Στενῆς,
Ἁγίας Τριάδος Στροπώνων,
Ζωοδόχου Πηγῆς Τσούκας

Ἁγίου Ἰωάννου Χαλκίδος (β' θέσις),
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά
καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημο-
σιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμε-
να δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω
κενῶν θέσεων.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 6ῃ Νοεμβρίου 2017

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κυθήρων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38
παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τῶν ἀρθρῶν 4,5,7 καὶ
20 τοῦ Κανονισμοῦ 230/2012 τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ
προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου
πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν
τῷ Ἱερῷ Ναῶ

Ἰσταυρωμένου Χριστοῦ Χώρας,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Δια-
κονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ.
230/2012 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἐφημερίων καὶ Διακόνων»
προβλεπόμενα κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως
ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑπο-
βάλλωσιν ἡμῖν τὰ νεομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ πε-
ραιτέρω.

Ἐν Κυθήροις τῆ 7ῃ Νοεμβρίου 2017

† Ὁ Κυθήρων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2
τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθ.
230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἐφημε-
ρίων καὶ Διακόνων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς

κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν
Ναῶν

Κοιμήσεως Θεοτόκου Εὔας,

Ἁγίων Ἀποστόλων Νεοχωρίου Ἰθώμης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά
καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημο-
σιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμε-
να δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κε-
νῶν θέσεων.

Ἐν Καλαμάτῃ τῆ 6ῃ Νοεμβρίου 2017

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2
τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθ.
230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἐφημε-
ρίων καὶ Διακόνων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς
κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν
Ναῶν

Ἁγίου Νικολάου Δ.Κ. Ἐξοχῆς Αἰγιαλείας,
Παμμεγίστων Ταξιάρχων Αἰγίου (γ' ἐφημ. θέσις),
Ἁγίου Βλασίου Δ.Κ. Περιθωρίου Αἰγιαλείας,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Δ.Κ. Συνεβροῦ Αἰγιαλείας,
Ἁγίου Χαραλάμπους Δ.Κ. Ἀκράτας Αἰγιαλείας
(β' ἐφημ. θέσις),

Κοιμήσεως Θεοτόκου Δ.Κ. Βαλιμῆς Δήμου Αἰγιαλείας,
Τιμίου Προδόμου Δ.Κ. Περιστεράς Δήμου Αἰγιαλείας,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Δ.Κ. Ἰ. Ἄνω Βλασίας

Δήμου Καλαβρύτων,

Ἁγίου Βλασίου Δ.Κ. Κάτω Βλασίας

Δήμου Καλαβρύτων,

Ἁγίου Σπυρίδωνος Δ.Κ. Δουμενῶν

Δήμου Καλαβρύτων,

Ἁγίου Νικολάου Δ.Κ. Δροσάτου Δήμου Καλαβρύτων,

Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσσοστόμου Δ.Κ. Καλλιφωνίου

Δήμου Καλαβρύτων,

Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσσοστόμου Δ.Κ. Κανδάλλου

Δήμου Καλαβρύτων,

Ἁγίου Δημητρίου Δ.Κ. Καρουσίου

Δήμου Καλαβρύτων,

Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Δ.Κ. Λαπαναγῶν

Δήμου Καλαβρύτων,

Ἁγίου Νικολάου Δ.Κ. Λεύκας Δήμου Καλαβρύτων,

Ἁγίας Τριάδος Δ.Κ. Λουσικοῦ Δήμου Καλαβρύτων,

Ἁγίου Βασιλείου Δ.Κ. Κάτω Λουσῶν

Δήμου Καλαβρύτων,

Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Δ.Κ. Μικροῦ Μποντιᾶ

Δήμου Καλαβρύτων,

Τιμίου Προδόμου Δ.Κ. Μπούμπουκα

Δήμου Καλαβρύτων,

Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Δ.Κ. Πλατανιώτισσας,

Δήμου Καλαβρύτων.

Κοιμήσεως Θεοτόκου Δ.Κ. Προφήτου Ἡλίου
 Δήμου Καλαβρύτων,
 Τιμίου Προδρόμου Δ.Κ. Σιγουνίου
 Δήμου Καλαβρύτων,
 Ἁγίου Νικολάου Δ.Κ. Τρεχλοῦς Δήμου Καλαβρύτων,
 Ἁγίας Παρασκευῆς Δ.Κ. Φλαμπούρων Ὁρθολιθίου
 Δήμου Καλαβρύτων,
 Ἁγίου Νικολάου Δ.Κ. Φλαμπούρων
 Δήμου Καλαβρύτων,
 Ἁγίου Νικολάου Δ.Κ. Ἁγίου Νικολάου
 Δήμου Καλαβρύτων
 Ἁγίου Νικολάου Δ.Κ. Ἀμυγδαλέας
 Δήμου Καλαβρύτων,
 Ἁγίου Ἀθανασίου Δ.Κ. Ἀρμπούνων
 Δήμου Καλαβρύτων,
 Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Δ.Κ. Καλλιθέας
 Δήμου Καλαβρύτων,
 Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Δ.Κ. Καλύβια Δρυμοῦ
 Δήμου Καλαβρύτων,
 Ζωοδόχου Πηγῆς Δ.Κ. Καλύβια Φιλίων
 Δήμου Καλαβρύτων,
 Ἁγίου Γεωργίου Δ.Κ. Καστελίου Δήμου Καλαβρύτων,
 Ἁγίων Θεοδώρων Δ.Κ. Κρινοφύτων
 Δήμου Καλαβρύτων,
 Ἁγίου Ἀνδρέου Δ.Κ. Τουρλάδος Δήμου Καλαβρύτων,
 Τιμίας Ζώνης Δ.Κ. Ἀγριδίου Δήμου Καλαβρύτων,
 Ἁγίου Γεωργίου Δ.Κ. Ἀλεσταινῶν Δήμου Καλαβρύτων,
 Ἁγίου Δημητρίου Δ.Κ. Ἀναστάσεως
 Δήμου Καλαβρύτων,
 Ἁγίου Γεωργίου Δ.Κ. Ἀροανίας Δήμου Καλαβρύτων,
 Ἁγίου Γεωργίου Δ.Κ. Δεσινῶν Δήμου Καλαβρύτων,
 Ἁγίου Ἀθανασίου Δ.Κ. Καμενιάνων
 Δήμου Καλαβρύτων,
 Ἁγίου Δημητρίου Δ.Κ. Κερασίας Δήμου Καλαβρύτων,
 Ἁγίου Γεωργίου Δ.Κ. Λειβαρτζίου Δήμου Καλαβρύτων,
 Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Δ.Κ. Λεχορίου
 Δήμου Καλαβρύτων,
 Ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ Δ.Κ. Σειρῶν
 Δήμου Καλαβρύτων,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά
 καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημο-
 σεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμε-
 να δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω
 κενῶν θέσεων.

Ἐν Αἰγίῳ τῇ 7ῃ Νοεμβρίου 2017

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλεῖας
 ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

**Ἱερά Μητρόπολις
 Λήμνου καὶ Ἁγίου Εὐστατίου**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2
 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλη-
 σίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθ.

230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἐφημε-
 ρίων καὶ Διακόνων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς
 κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν
 Ναῶν

Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μύρινας,
 Ἁγίου Γεωργίου Καλλιθέας,
 Ἁγίου Γεωργίου Καλλιόπης,
 Ἁγίου Παχωμίου Καρπασίου,
 Ἁγίου Μοδέστου Κατάλληκου,
 Ἁγίου Δημητρίου Λύχνων,
 Ἁγίου Δημητρίου Παναγίας,
 Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Πορτιανοῦ,
 Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ Ρωμανοῦ,
 Ἁγίου Δημητρίου Ρουσσοπουλίου,
 Ἁγίου Δημητρίου Σαρδῶν,
 Ἁγίου Ἰωάννου Φυσίνης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά
 καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημο-
 σεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμε-
 να δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κε-
 νῶν θέσεων.

Ἐν Μυρίνῃ τῇ 5ῃ Νοεμβρίου 2017

† Ὁ Λήμνου καὶ Ἁγίου Εὐστατίου
 ΙΕΡΟΘΕΟΣ

**Ἱερά Μητρόπολις
 Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας**

Κλήσις

Ἐξετάσεως Κατηγορουμένου

Πρὸς

τόν Αἰδεσιμώτατον Ἱερέα π. Πέτρον Βασιλείου,
 Κληρικόν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
 (νῦν ἀγνώστου διαμονῆς).

Καλοῦμέν σε ὅπως ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώ-
 πιον ἐμοῦ τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Δημητρίου Καραϊ-
 σκου, ἐνεργούντος ὡς Ἀνακριτοῦ συνφδᾷ τῇ 331/4.7.-
 2017 σεπτῇ ἐντολῇ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου
 Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Χρυσοστόμου καὶ δυνάμει
 τῶν ἄρθρων 55, 109 καὶ 110 τοῦ Ν. 5383/1932 «Περὶ
 Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδι-
 κασίας», ἐν Κυπαρισσίᾳ καὶ ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱερᾶς
 Μητροπόλεως Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας τῇ 18ῃ Δεκεμ-
 βρίου 2017, ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 12.00 π.μ. ἵνα
 ἀπολογηθῆς ἐπὶ ἀποδιδομένων σοι κατηγοριῶν, αἵτινες
 κρίνεται σκόπιμον ὅπως μὴ ἀναγραφῶσιν εἰς τὴν πα-
 ροῦσαν κλήσιν.

Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῇ 5ῃ Ἰουλίου 2017

Ὁ Ἀνακριτὴς

Πρωτοπρ. Δημήτριος Καραῖσκος

**Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον
Ἐκκλησία τῆς Κρήτης
Ἱερά Μητρόπολις
Γορτύνης καί Ἀρκαδίας**

Κλήση

Πρός
τόν Αἰδεσιμώτατον Ἱερέα Γεώργιο Μαραγκάκη,
Ἐφημέριο Ἀγ. Κων/νου Μοιρῶν
(νῦν ἀγνώστου διαμονῆς).

Σέ καλοῦμε ὅπως ἐμφανισθεῖς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γορτύνης καί Ἀρκαδίας δυνάμει τῶν ἀρθρῶν 55, 117 καί 118 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περί τῶν ἐκκλη-

σιαστικῶν δικαστηρίων καί τῆς πρό αὐτῶν διαδικασίας», ὅπως αὐτός ἰσχύει κατά τὰ ὀριζόμενα ἀπό τό ἀρθρο 72 τοῦ Νόμου 4149/1961 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς ἐν Κρήτῃ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας», στίς Μοῖρες, στά Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γορτύνης καί Ἀρκαδίας στίς 10 Ἰανουαρίου 2018, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 11 π.μ. προκειμένου νά δικασθεῖς γιά ἀποδιδόμενες πρός ἐσένα κατηγορίες.

Σοῦ καθιστοῦμε γνωστό, ὅτι ἐάν δέν ἐμφανισθεῖς κατά τήν ὡς ἄνω ἡμέρα καί ὥρα θά δικασθεῖς ἐρήμην.

Μοῖρες, 1 Νοεμβρίου 2017

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Μητροπολίτης Γορτύνης καί Ἀρκαδίας Μακάριος
Ὁ Γραμματέας
Ἀρχιμ. Ἰωακείμ Καρανδινός

Ἀναρτήθηκε στήν ἰστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τήν 15.11.2017

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τās διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2 «Περί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», καί τās διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 230/2012 (Φ.Ε.Κ. τ. Α', 73/9.4.2012) Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περί Ἐφημερίων καί Διακόνων», προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρός πλήρωσιν κενῶν ὀργανικῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων - Ἐφημερίων ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς:

Ἀγίου Κωνσταντίνου Δήμου Ἀγίου Δημητρίου,
Ἀγίου Ἐλευθερίου Γκύζη,
Ἀγίου Τρύφωνος Κοθωνοῦ,
Ἀγίου Κωνσταντίνου Μοσχάτου,
Ἀγίου Εὐθυμίου Κυψέλης,
Ἀγίου Νικολαίου Ἀνακάσας,

καλοῦμε τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τās Διακονικὰς - Ἐφημεριακὰς ταύτας θέσεις καί ἔχοντας τὰ ὑπό τῶν ὡς ἄνω Κανονισμῶν προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τό Περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διά τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10ῃ Νοεμβρίου 2017

† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Νέας Σμύρνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τās διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἀρθρῶν 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἐφημε-

ρίων καί Διακόνων», προκειμένου νά πληρῶσωμεν τās κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἀγίου Ἀλεξάνδρου Παλαιοῦ Φαλήρου,
Μεταμορφώσεως Σωτήρος Ἀλήμου,
Παναγίας Μυρτιδιωτίσσης Ἀλήμου,

καλοῦμε τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Νέᾳ Σμύρνῃ τῇ 17ῃ Νοεμβρίου 2017

† Ὁ Νέας Σμύρνης ΣΥΜΕΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Νέας Σμύρνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τās διατάξεις: α) τῶν ἀρθρῶν 38 παρ. 2 καί 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) καί τῶν ἀρθρῶν 4,5,7 καί 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καί προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρός πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς Ἱ. Ναοῖς

Ἀγίας Φωτεινῆς Νέας Σμύρνης,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Παλαιοῦ Φαλήρου,

καλοῦμε τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τās Διακονικὰς ταύτας θέσεις καί ἔχοντας τὰ ὑπό τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 230/2012 Κανονισμοῦ «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων» προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διά τὰ περαιτέρω.

Ἐν Νέᾳ Σμύρνῃ τῇ 17ῃ Νοεμβρίου 2017

† Ὁ Νέας Σμύρνης ΣΥΜΕΩΝ

Ἀναρτήθηκε στήν ἰστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τήν 22.11.2017

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερά Σύνοδος
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

*Οἱ ἐργασίες τῆς ΔΙΣ
τῆς 1ης καί 2ας Νοεμβρίου 2017*

Συνήλθε τήν 1η καί 2α Νοεμβρίου τ.ἔ. ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 161ης Συνοδικῆς Περιόδου, γιά τόν μήνα Νοέμβριο, ὑπό τήν προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνέκρινε τήν πρόταση τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας καί Εὐποιίας περί ἐκδόσεως Συνοδικοῦ Ἐγκυκλίου Σημειώματος «περί ὑποβολῆς Ἀπολογισμοῦ τῶν Δαπανῶν διά τήν Φιλανθρωπικήν Διακονίαν κατά τό ἔτος 2017 ὑπό τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καί τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Ἐπίσης, ἐνέκρινε νέες Ἱερές Ἀκολουθίες, τήν ἀνασύσταση παλαιῶν Ἱερῶν Μονῶν καί τό αἷτημα τῆς Διευθύνσεως Στρατιωτικῶν Ἱερέων τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Ἐθνικῆς Ἀμύνης περί ἀνακηρύξεως τοῦ ὁσίου Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου ὡς Προστάτου τοῦ Στρατιωτικοῦ Σώματος τῶν Διαβιβάσεων.

Τέλος ἡ Δ.Ι.Σ. ἀσχολήθηκε μέ θέματα Ἱερῶν Μητροπόλεων, Εἰσηγήσεις Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ἀποσπάσεις κληρικῶν καί τρέχοντα ὑπηρεσιακά θέματα.

*Ἐκ τῆς Ἱεράς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*

*Ἐπίτιμος Διδάκτωρ
τοῦ Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
ὁ Ἀρχιεπίσκοπος*

Ἐπίτιμος Διδάκτωρ τοῦ Τμήματος Ἱστορίας, Ἀρχαιολογίας καί Διαχειρίσεως Πολιτισμικῶν Ἀγαθῶν τοῦ Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ἀναγορεύθηκε τό ἀπόγευμα τῆς 19.10.2017 ὁ Ἀρ-

χιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμος.

Παρέστησαν οἱ Μητροπολίτες Μονεμβασίας καί Σπάρτης κ. Εὐστάθιος, Ἡλείας κ. Γερμανός, Μαντινείας καί Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρος, Πατρῶν κ. Χρυσόστομος, Γόρτυνος κ. Ἱερεμίας, Κορίνθου κ. Διονύσιος, Τριφυλίας καί Ὀλυμπίας κ. Χρυσόστομος, Θηβῶν καί Λεβαδείας κ. Γεώργιος, Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καί Πετρουπόλεως κ. Ἀθηναγόρας, Μαρωνείας καί Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων, Σταγῶν καί Μετεώρων κ. Θεόκλητος καί ὁ Ἐπίσκοπος Ὠλένης κ. Ἀθανάσιος.

Πρὶν ἀπό τήν τελετή ἀναγόρευσης χαιρετισμό ἀπύθνησαν καί μίλησαν γιά τόν Ἀρχιεπίσκοπο καί γιά τό ἔργο του ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Πελοποννήσου κ. Κωνσταντῖνος Μασσέλος, ὁ Κοσμήτωρ τῆς Σχολῆς κ. Ἀλέξιος Σαββίδης, ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Νικόλαος Ζαχαριάς καί ὁ Ἀναπληρωτής Καθηγητής Νεώτερης καί Σύγχρονης Ἱστορίας κ. Θανάσης Χρήστου.

Ἀκολούθησε ἡ ἀνάγνωση τοῦ ψηφίσματος τοῦ Τμήματος γιά τήν ἀναγόρευση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου σέ ἐπίτιμο Διδάκτορα γιά τήν προσφορά του στήν ἱστορία καί στά γράμματα καί ἀμέσως μετά ἡ περιένδυση τοῦ τιμωμένου μέ τήν τήβεννο.

Κατόπιν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εὐχαρίστησε γιά αὐτήν τή διάκριση καί δῆλωσε συγκινημένος ἀπό τήν ἐπίσκεψή του στή Μεσσηνία καί κυρίως πού βρέθηκε στόν ἀρχαιολογικό χώρο τῆς ἀρχαίας Μεσσηνίας ὕστερα ἀπό περίπου πενήντα χρόνια. Στή συνέχεια ὁ Ἀρχιεπίσκοπος παρουσίασε τήν ἐπιστημονική ἐργασία μέ θέμα «Ἐπιγραφές ἀπό Χριστιανικά μνημεῖα τῆς Βοιωτίας». Ἡ Βοιωτία, ἐξ ἄλλου, εἶναι τόπος μέ πολλά χριστιανικά μνημεῖα ἀφοῦ γνώρισε τόν Χριστιανισμό ἀπό τοὺς πρῶτους ἀποστολικούς χρόνους.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἀναφέρθηκε στήν πολιτιστική παράδοση τῆς Βοιωτίας καί στή γεωγραφική της θέση μέ τήν ἰδιαίτερη στρατηγική σημασία κάνοντας λόγο γιά κέντρο ἱστορικῶν γεγονότων καί ἀνάδειξης ἑνός θαυμάσιου πολιτισμοῦ.

Ὁλοκληρώνοντας τὴν ὁμιλία του ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εὐχαρίστησε τοὺς παρευρισκόμενους καὶ σημείωσε ὅτι τώρα ἀπομένει σὲ ἄλλους ἢ βαθύτερη μελέτη αὐτῶν τῶν ἐπιγραφῶν πού διασώθηκαν γιὰ τὰ περαιτέρω συμπεράσματα.

*Οἱ βραβευθέντες
στὸν Πανελλήνιο Μαθητικό
Λογοτεχνικό Διαγωνισμό μέ θέμα:
«Ἡ Πατρίδα μου τό 2021»*

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ ἰδιαίτερη χαρά ἀνακοινώνει τὰ ὄνόματα τῶν βραβευθέντων μαθητῶν τῆς Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Ἐκπαίδευσης καὶ τῶν Κατηχητικῶν Ὁμάδων τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὁποῖοι συμμετείχαν στὸν Πανελλήνιο Μαθητικό Λογοτεχνικό Διαγωνισμό μέ θέμα: «Ἡ Πατρίδα μου τό 2021».

Τὰ βραβεῖα δόθηκαν κατὰ σχολικὲς βαθμίδες (Δημοτικό - Γυμνάσιο - Λύκειο) καὶ κατὰ κατηγορία (ποίηση - διήγημα - παραμῦθι - δοκίμιο - μυθιστόρημα). Ἀπονεμήθηκαν συνολικά ἑκατὸν τριάντα (130) βραβεῖα.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος εὐχαριστεῖ ὅλους ὅσοι συμμετείχαν στὴν διεξαγωγή αὐτοῦ τοῦ Πανελληνίου Μαθητικοῦ Λογοτεχνικοῦ Διαγωνισμοῦ καὶ εἰδικότερα:

α. Ὅλους τοὺς μαθητές, γιὰ τὴν μεγάλη ἀνταπόκριση καὶ συμμετοχὴ τους, οἱ ὁποῖοι κατέθεσαν τὸ ἔργο τους στὴν Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Πολιτιστικῆς Ταυτότητος καὶ ἀνέδειξαν τοὺς γόνιμους προβληματισμούς τους, τίς χαρισματικὲς ἐμπνεύσεις τους, τίς δεξιότητές τους καὶ τὰ ἐλπιδοφόρα ὄραμάτα τους.

β. Τοὺς Καθηγητές τῆς Πρωτοβάθμιας καὶ Δευτεροβάθμιας Ἐκπαίδευσης, καθὼς καὶ τοὺς Ὑπευθύνους Νεότητος τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὁποῖοι προσέβαλαν πρὸς τοὺς μαθητές τὴν διεξαγωγή τοῦ Διαγωνισμοῦ.

γ. Τοὺς Διδασκάλους καὶ Καθηγητές ἀπὸ ὅλη τὴν Ἑλλάδα, οἱ ὁποῖοι ἀποτελέσαν μέρος τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητος, κατέβαλαν κόπο καὶ ἐργάσθηκαν ἀμερόληπτα καὶ ὑπεύθυνα γιὰ τὴν ἀξιολόγηση τῶν πονημάτων τῶν μαθητῶν.

Μέ Ἀπόφαση τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου θά λάβουν ὅλοι συμμετοχῆς ὅλοι ὅσοι συμμετείχαν στὸν Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό. Ἐπίσης στίς κατὰ τόπους Ἱερές Μητροπόλεις ὁ ἐπικύριος Μητροπολίτης θά ἀπονείμει στοὺς βραβευθέντες μαθητές τὸ Τιμητικό Βραβεῖο τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μαζί μέ Εἰκόνα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰδικὸ Τόμο ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὲ εἰδικὴ ἐκδήλωση πού θά ὀργανώσει στὴ Μητροπολιτικὴ του Περιφέρεια.

Γιὰ περισσότερες πληροφορίες μπορεῖτε νὰ ἀπευθύνεσθε στὸν Γραμματέα τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητος, Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδριτὴ π. Βαρθολομαῖο Ἀντωνίου - Τριανταφυλλίδη, στά τηλέφωνα: 210 7272214-215.

Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱεράς Συνόδου

*Ἀποτελέσματα
μαθητικοῦ λογοτεχνικοῦ διαγωνισμοῦ
«Ἡ Πατρίδα μου τό 2021»*

ΔΗΜΟΤΙΚΟ

Α. ΠΟΙΗΜΑΤΑ

1^ο βραβεῖο: α. «Ἐκεῖ», Παμπόρη Βασιλική, Τσαριτσάνη. β. «Ἑλλάδα 2021», Σοφιανόπουλος Δημήτριος, Δουνέικα Ἡλείας

2^ο βραβεῖο: α. «Ἡ πατρίδα μου τό 2021», Μακρῆς Νικόλας, 14ο Δ.Σχ. Ἀχαρνῶν. β. «Ἔρχονται μέρες», Γιαννακοπούλου Μήνα, Γαστούνη Ἡλείας. γ. «Ἡ πατρίδα μου τό 2021», Δημ. Σχ. Καβάσιλα Ἡλείας

3^ο βραβεῖο: α. «Ἑλλάδα μου», Αὐγέρης Στέφανος, Κατ. Σχ. Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου Λαμίας. β. «Ἑλλάδα... 2021», Καραχάλιου Δημήτριος, Παπαδήμου Θωμαή, Κατ. Σχ. Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου Λαμίας. γ. «Ὑποκλίνομαι στὴν Ἑλλάδα», Σπυροπούλου Ἀναστασία, Ψαχνά Εὐβοίας. δ. «Πατρίδα εἶναι», Ρέγκλης Ἡλίας, Ρουπάκι

Β. ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

1^ο βραβεῖο: α. «Ἡ βάπτιση τοῦ Μοχάμενι», Σορόπουλος Σταῦρος, Χαλκίδα β. «Ἡ πατρίδα μου τότε, τώρα καὶ πάντοτε», Δροσινάκη Παρασκευή, Ψαχνά Εὐβοίας

2^ο βραβείο: «*Ό γερό Κούτσουρος*», Γιαννακοπούλου Γεωργία, Γαστούνη Ήλειας

3^ο βραβείο: «*Πατρίδα*», Τσέκρελη Έλευθερία, Καρυώτισσα

Γ. ΠΑΡΑΜΥΘΙ

1^ο βραβείο: «*Οί πέτρες έχουν κάτι νά μᾶς ποῦν*», Θεολόγη Νεκταρία, Έλάτεια Φθιώτιδας

2^ο βραβείο: «*Η πατρίδα μου τό έτος 2021*», Κωστανίκου Παρασκευή, Άμπέλια Άρτας

3^ο βραβείο: «*Τό παραμύθι γιά τήν Πατρίδα μου!*», Μπανιώτη Μαρία, Καρυώτισσα

ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Α. ΠΟΙΗΜΑΤΑ

1^ο βραβείο: α. «*Έλλάδα 2021*», Τσαντοπούλου Δήμητρα, 1ο Παιανίας. β. «*Ξημερώνει ... Έλπίδα*», Φουρλή Γεωργία, Ταυρής Γιάννης, Πολυκανδριτης Γεώργιος, Έσπερινό Χαλκίδας

2^ο βραβείο: α. «*Έλλάδα μίν υποχωρείς*», Ρίζου Ξένια - Έφραιμία, Νέα Άγκιαλος Μαγνησίας. β. «*Μέχρι τό 2021*», Δημοπούλου Κωνσταντίνα, 1ο Παιανίας

3^ο βραβείο: α. «*Έλλάδα 2021*», Σβολιαντοπούλου Άριάδνη, 1^ο Γρεβενών. β. «*Σάν σήμερα τό χθές*», Ντιαμάντη Κυριακή, Μώλος Φθιώτιδας

Β. ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

1^ο βραβείο: α. «*Η χώρα μου τό 2021*», Δούμη Θεοδώρα, Αϊδηψός. β. «*Η Πατρίδα μου τό έτος 2021*», Βούρτσα Κωνσταντίνα, Αϊδηψός

2^ο βραβείο: α. «*Η μηχανή τοῦ χρόνου*», Όμαδική έργασία, Πανόπουλο Ήλειας. β. «*Η Δολοφονημένη Φύση*», Καζιάνη Χαρίκλεια - Ραφαέλα, Σχηματάρι

3^ο βραβείο: α. «*Μία νέα χώρα*», Κλειτοράκη Μαρία, Μώλος Φθιώτιδας. β. «*Η πόλη μου τό 2021*», Άγγελοπούλου Ίωάννα, Αϊδηψός. γ. «*Η εξέλιξη τής τεχνολογίας στην πατρίδα μας*», Ρουσάλη Άγγελική - Πουθενά Δήμητρα, Μώλος Φθιώτιδας

Γ. ΔΟΚΙΜΙΑ

1^ο βραβείο: α. «*Η πατρίδα μου τό έτος 2021*», Πατεράκης Σωκράτης - Σκότης Άπόστολος, 10ο Ίλιου. β. «*Η πατρίδα μου τό έτος 2021*», Φιλίππου Έλένη, 4ο Καστοριάς

2^ο βραβείο: α. «*Η Έλλάδα τοῦ 2021*», Πολυδώρα Μαρία, 1ο Παιανίας

3^ο βραβείο: α. «*Η πατρίδα μου τό έτος 2021*», Όμαδική έργασία Άγίου Γεωργίου Όμβριακής Φθιώτιδας. β. «*Η πατρίδα μου τό έτος 2021*», Σούλας Λάμπρος, Γρεβενά

ΛΥΚΕΙΟ

Α. ΠΟΙΗΜΑΤΑ

1^ο βραβείο: «*Άθάνατη Έλλάδα*», μαθητές Γ΄ Τάξης Έκκλησιαστικού Λυκείου Πατρών

2^ο βραβείο: «*Πνοή Ζωής*», μαθητές Β΄ Τάξης Έκκλησιαστικού Λυκείου Πατρών

3ο βραβείο: α. «*Πατρίδα*», Φέντα Άννέτα, Έξαπλάτανος Πέλλας. β. «*Η πατρίδα μου τό 2021*», Τριανταφύλλου Άργυρώ, Νάξος. γ. «*Πανάρχαια όμορφιά*», Καπώλη Μυρτώ, Έλληννοχώρι Κορινθίας

Β. ΔΟΚΙΜΙΑ

1^ο βραβείο: α. «*Άνεμος άλλαγής*», Λάζιος Ίωάννης, Άριδαία. β. «*Άκροβατώντας και όδοιπορώντας*», Φραγκοπούλου Μαρία, 7ο ΓΕΛ Βόλου.

Συνοδική Έπιτροπή έπί τών Αίρέσεων

Α΄ ήμέρα έργασιών

στην ΚΘ΄ Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη για θέματα αίρέσεων και παραθρησκείας

Άρχισαν στις 30 Όκτωβρίου έ.έ., στό Συνεδριακό Κέντρο τοῦ Δήμου Κατερίνης, οί έργασίες τής «ΚΘ΄ Πανορθόδοξου Συνδιασκέψεως Έντεταλμένων Όρθοδόξων Έκκλησιών και Έρωτων Μητροπόλεων διά θέματα αίρέσεων και παραθρησκείας», μέ θέμα: «*Ψευδοπροφήτες - Ψευδομεσσίες και έσχατα*». Οί έργασίες τής Συνδιασκέψεως τελούν υπό τήν αιγίδα τοῦ Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Έλλάδος κ. Έρωτίνου. Συμμετέχουν έντεταλμένοι ένδεκα Όρθοδόξων Έκκλησιών και έβδομήντα τεσσάρων Έρωτων Μητροπόλεων τής Έκκλησίας τής Έλλάδος, τής Κρήτης και τής Δωδεκανήσου. Η Συνδιάσκεψη διεξάγεται υπό τήν Προεδρία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λαρίσης και Τυρνάβου κ. Ίγνατίου, Προέδρου τής Συνοδικής Έπιτροπής επί τών Αίρέσεων, και φιλοξενείται

ἀπό τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος κ. Γεώργιο.

Στήν ἀρχή ἐτελέσθη Ἁγιασμός ἀπό τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Λαρίσης καί Τυρνάβου κ. Ἰγνάτιο καί ἀκολούθως ἀνεγνώσθησαν τά μηνύματα τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Στό μήνυμά του ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος, μεταξύ τῶν ἄλλων, ὑπογράμμισε καί τά ἑξῆς: «*Σέ ἐποχή πρωτοφανοῦς πολύπλευρης κρίσης, ὅπως ἡ σημερινή, οὐτοπικές, ἀνορθολογικές καί ἀντιγραφικές προσεγγίσεις τῶν ἐσχάτων εὐρίσκουν εὐκόλη ἀπήχηση καί ἀποδοχή διεθνῶς. Εἶναι γνωστό ὅτι ἡ ὀρθόδοξη θεώρηση τῶν ἐσχάτων δέν τά κατανοεῖ ὡς τέρμα τῆς ἱστορίας πού συνοδεύεται ἀπό δυσπερίγραπτα καί πρωτοφανῆ γεγονότα, ὅπως κάνουν ἀποκλειστικῶς ἱκανός ἀριθμός αἰρετικῶν κινήσεων καί κατ' ἐπίφασιν χριστιανοί μελλοντολόγοι, βασιζόμενοι σέ αὐθαίρετες, παράδοξες καί ὑποκειμενικές ἐρμηνεῖες βιβλικῶν χωρίων. Τά ἔσχατα μέσα στόν λειτουργικό χρόνο τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας εἶναι διαρκῆς, συνεχῆς, ζωντανή αἴσθησις καί γεύσις τῆς Βασιλείας τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καί κοινωνία τῆς ἀκτίστου δόξης Του*».

Στήν ἐναρκτήρια τελετή παρέστησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ κ. Δανιήλ, Γλυφάδας, Ἑλληνικοῦ, Βούλας, Βουλιαγμένης καί Βάρης κ. Παῦλος, μέλος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί τῶν Αἱρέσεων, Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνός (Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο), Πτολεμαῖδος κ. Ἐμμανουήλ (Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας), Λύδδης κ. Δημήτριος (Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων), Θεσσαλιώτιδος καί Φαναριοφερσάλων κ. Τιμόθεος, Βράτσας κ. Γρηγόριος (Πατριαρχεῖο Βουλγαρίας), καθώς καί οἱ Ἐπίσκοποι Στρατονικείας κ. Στέφανος καί Σιεματίσε κ. Βαρσανούφιος (Ἐκκλησία Πολωνίας). Ἐπίσης παρέστησαν ἐκπρόσωποι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Ρωσίας, Σερβίας, Ρουμανίας, Κύπρου καί Ἀλβανίας.

Χαιρετισμό ἀπύθυναν ὁ Δήμαρχος Κατερίνης κ. Σάββας Χιονίδης, ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἀντιπεριφερειάρχου Πιερίας κ. Δημήτριος Ρουκάς, καί ὁ Πρόεδρος τῆς Σχολῆς Γονέων κ. Κωνσταντῖνος Κορομπίλης.

Πρώτη εἰσήγησις στή Συνδιάσκεψιν ἦταν αὐτή τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ κ. Δανιήλ μέ θέμα: «*Ὁ Κύριος ὄφθη καί εἶπεν*». Ὁ ὁμιλητής, στήν ἐμπεριστατωμένη καί μεστή θεολογικῆς τεκμηριώσεως εἰσήγησίν του, τόνισε μεταξύ ἄλλων ὅτι: «*Στήν Ἁγία Γραφή διαβάζουμε ὅτι κατά καιροῦς ὁ Θεός φανέρωνε στούς ἀνθρώπους πού ἐπέλεγε, δηλαδή στούς Προφῆτες, τίς ἀποφάσεις καί τό θέλημα Του, μέ πολλοῦς τρόπους. Τά κύρια γνωρίσματα τῶν ἀληθινῶν Προφητῶν εἶναι ἡ ἐπαλήθευσις τῶν ἐξαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ, ἡ συμφωνία τῶν προφητικῶν ἐπαγγελιῶν μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ κ.ἄ. Ὁ Θεός, μέσῳ τῶν Προφητῶν καλεῖ ἄνδρες καί γυναῖκες σέ μετάνοια, πού μαζί μέ πολλά ἄλλα ἀποτελοῦν τόν πυρῆνα τῆς διδασκαλίας τους*».

Οἱ ἐργασίες τῆς Συνδιασκέψεως συνεχίζονται στίς, 31 Ὀκτωβρίου 2017.

Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱεραῆς Συνόδου

Β' ἡμέρα ἐργασιῶν

*σὴν ΚΘ' Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψιν
γιά θέματα αἱρέσεων καί παραθρησκείας*

Συνεχίσθησαν στίς 31 Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ., οἱ ἐργασίες τῆς «ΚΘ' Πανορθόδοξου Συνδιασκέψεως Ἐντεταλμένων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί Ἱερῶν Μητροπόλεων διά θέματα αἱρέσεων καί παραθρησκείας».

Στήν πρωινή συνεδρία προήδρευσε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πτολεμαῖδος κ. Ἐμμανουήλ (Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας) καί τήν πρώτη εἰσήγησις πραγματοποίησε ὁ Αἰδεσιμολ. Πρωτ. π. Κωνσταντῖνος Παπαθανασίου μέ θέμα: «*Ψευδοδιδάσκαλοι καί ψευδοπροφητεῖες: Διαχρονική φθορά τῆς ἀλήθειας τοῦ Εὐαγγελίου*». Ἀρχικά ἀναφέρθηκε στά γνωρίσματα τῶν ἀληθινῶν προφητῶν καί κατόπιν στήν προειδοποίησις τοῦ Κυρίου γιά τοὺς ψευδοπροφῆτες στήν ἐπί τοῦ Ὁρους Ὁμιλία. Ἡ εἰσήγησίν του διαρθρώθηκε σέ τέσσερις ἐνότητες: α) Ψευδοδιδάσκαλοι στήν Παλαιστίνη μέσα ἀπό τά ἐπαναστατικά κινήματα, ὅπως τοὺς ἐπαναστατικούς προφῆτες, λαϊκούς καί ὄραματικούς, καί γνωστούς ἐπίδοξους μεσσίες. β) Ἀποκαλυπτικοί - Μεσσιανικοί προπαγανδιστές, διαφορά προφητείας καί ἀποκαλυ-

πικῆς, μέ χαρακτηριστικό παράδειγμα ὅτι ἡ Ἐποικία τοῦ Ἰωάννου εἶναι μὴ προφητικό βιβλίον. γ) Διαστρέβλωση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, μέ κυρίαρχη τὴν κίνηση ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἀποτελεῖ μυθικό πρόσωπο καὶ τὴ συστηματικὴ προβολὴ τῆς ἀρνησιθεΐας. δ) Καταστατικὲς ἀρχές τῆς βιβλικῆς πίστεως, πού ἀποτελοῦν τὰ ἀντισώματα στὴ διαφθορὰ τῆς ἀλήθειας τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπως εἶναι τὰ θέματα τῆς δημιουργίας, τῆς σοφίας, τοῦ θαύματος, τῆς ἐλπίδας, τῆς μετάνοιας, τῆς ἐξόδου, τῆς πίστεως κ.ἄ.

Ὁ ρόλος ἐν τέλει πού ἀναλαμβάνουν οἱ ψευδοπροφῆτες καὶ οἱ ψευδομεσσίες εἶναι ἓνα εἶδος ἀκήρυκτου ἀναρτοπολέμου πρὸς τὴν ἀποκαλυφθεῖσα ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου, οἱ ὅποιοι - κατὰ κανόνα - ἐμφανίζονται ὅπου καὶ ὅταν ὑπάρχει πολιτικὴ ὑποδούλωση ἀπὸ ξένα ἔθνη καὶ διάβρωση τῶν θρησκευτικῶν, πολιτιστικῶν καὶ κοινωνικοοικονομικῶν δομῶν. Ἐναντι αὐτῶν οἱ Χριστιανοὶ ὀφείλουν νὰ μὴ λυγίσουν, νὰ μὴν ἐγκαταλείψουν ἢ νὰ μειώσουν τὸν ἀγῶνα τους. Τὸ ἱερό Εὐαγγέλιον εἶναι ἡ ἐκπλήρωση τῆς προφητείας καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ μοναδικός καὶ ἀληθινός Μεσσίας, τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃχι μόνο κάθε ἀναμονῆς καὶ προσδοκίας, ἀλλὰ καὶ κάθε ἀποκάλυψης μέ τὴν ἱστορικὴ ἔννοια ἀλλὰ καὶ τὴν ἔσχατολογικὴ προοπτικὴ. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι κέντρο τῆς προφητείας εἶναι τὸ ἱστορικὸ παρόν, ἡ ἐκπλήρωση καὶ πραγματοποίησίν της μέσα στὴν ἱστορία. Κάθε ἄλλη μελλοντολογικὴ προοπτικὴ, ἐκτός του χριστολογικοῦ κέντρου, σημαίνει παραποίηση τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου καὶ τῆς εὐαγγελικῆς ἱστορίας καὶ - κατ' ἐπέκταση - αἰρετικὴ ἐρμηνεία τῆς προφητείας.

Ἀκολούθησε ἡ εἰσήγηση τοῦ Αἰδεσιμολ. Πρωτ. π. Βασιλείου Γεωργοπούλου, Ἐπικούρου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. ὑπὸ τὸν τίτλο: «Ἡ χιλιαστικὴ δοξασία στὶς νεώτερες προτεσταντικὲς κινήσεις». Ὁ π. Βασίλειος παρουσίασε τίς κυριώτερες θεωρίες περὶ χιλιετοῦς βασιλείας πού ὑπάρχουν σὲ μεγάλα προτεσταντικὰ ὑποσύνολα, ἀνέδειξε τὴν ἀντίθεσή τους πρὸς τίς θέσεις τῶν Λουθηρανῶν καὶ τῶν Μεταρρυθμισμένων, παρουσίασε ἐκπροσώπους αὐτῶν τῶν θεωριῶν στὸν ἑλληνικὸ χῶρο καὶ ἐπισήμανε τὸ ἀντιγραφικὸ περιεχόμενο αὐτῶν τῶν θεωριῶν (προχι-

λιαστικὴ-μεταχίλιαστικὴ καὶ θεωρία τῶν Οἰκονομιῶν).

Στὴ συνέχεια ὁ θεολόγος κ. Κωνσταντῖνος Παπαχριστοδούλου, Πρόεδρος τῆς Πανελληνίου Ἐνώσεως Γονέων, παρουσίασε τὸ θέμα: «Σύγχρονοι ψευδοπροφῆτες». Ὁ ὁμιλητὴς ἀναφέρθηκε σὲ περιπτώσεις συγχρόνων ψευδοπροφητῶν, οἱ ὅποιοι μέ ἀστήρικτους ἰσχυρισμούς καὶ διαστρεβλώνοντας τὰ κείμενα τῆς Ἁγίας Γραφῆς προσπαθοῦν νὰ παραπλανήσουν ἀκόμη καὶ Ὁρθόδοξους χριστιανούς.

Ἡ ἀπογευματινὴ συνεδρία ἔλαβε χώρα ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γλυφάδας, Ἑλληνικοῦ, Βούλας, Βουλιαγμένης καὶ Βάρης κ. Παύλου. Ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης π. Αὐγουστῖνος Μύρου, στὴν Εἰσήγησή του πού εἶχε ὡς θέμα: «Ψευδοπροφητείες στὰ ρεύματα τῶν Πεντηκοστιανῶν», ἀνέφερε ὅτι τὰ κινήματα τῶν Πεντηκοστιανῶν, γιὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι ὅπωςδήποτε κατέχουν δῆθεν τὸ χάρισμα τῆς προφητείας, παραθέτουν προσωπικὲς μαρτυρίες τῶν μελῶν τους γιὰ προβλέψεις σχετικὲς μέ τὴ λύση ἀνυπερβλήτων προβλημάτων καὶ τὴν ἐξέλιξη ἱστορικῶν γεγονότων, καὶ ἰδιαίτερος γιὰ τὰ ἔσχατα. Ἐπικεντρώνουν τὴν προσοχή τους ἰδιαίτερος στὴν ἐφευρεθεῖσα ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους ἀρπαγὴ τῆς Ἐκκλησίας, στὴν ἐμφάνιση καὶ κυριαρχία τοῦ Ἀντιχριστοῦ καὶ στὴ Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ.

Τὴν τελευταία εἰσήγηση πραγματοποίησε ὁ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Κωνσταντῖνος Χατζηαγγελίδης μέ θέμα: «Οἱ ψευδοπροφητείες τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά». Ὁ ὁμιλητὴς ἀναφέρθηκε στὶς κατὰ καιροὺς δῆθεν προφητείες τῶν «Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά» περὶ τῆς Δευτέρας Παρουσίας καὶ περὶ τῶν ἔσχατων, τονίζοντας ὅτι ἡ Σκοπία καθόρισε ἐπανειλημμένως νέες χρονολογίες γιὰ τὰ γεγονότα αὐτά, οἱ ὅποιες ποτέ δὲν ἐπαληθεύτηκαν.

Ἡ ἀπογευματινὴ συνεδρία ὁλοκληρώθηκε μέ τίς παρεμβάσεις τῶν Ἐντεταλμένων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, οἱ ὅποιοι ἀναφέρθηκαν στό ἀντιαιρετικὸ ἔργο πού ἐπιτελεῖται στὶς ἐκκλησιαστικὲς περιφέρειές τους.

Σήμερα ὁλοκληρώνονται οἱ ἐργασίες τῆς Συνδιασκέψεως μέ τὴ σύνταξη, τὴ συζήτηση καὶ τὴν ὑπογραφή τῶν Πορισμάτων.

Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ

Β' Διεθνής Διάσκεψις γιά τή Μέση Ἀνατολή

*Παρέμβαση τοῦ Παναγιωτάτου
Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
στήν Β' Διεθνή Διάσκεψη Ἀθηνῶν
γιά τόν «Θρησκευτικό καί Πολιτιστικό
Πλουραλισμό καί τήν Εἰρηνική Συνύπαρξη
στή Μέση Ἀνατολή»*

Στήν ἀξία τοῦ Διαλόγου καί στήν ἀναγκαία διεύρυνση καί ἀναβάθμιση τῶν διαθρησκειακῶν διαλόγων λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν τίς ἀστοχίες τοῦ παρελθόντος ἀναφέρθηκε ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος στήν ὁμιλία του στήν Β' Διεθνή Διάσκεψη Ἀθηνῶν γιά τόν «Θρησκευτικό καί Πολιτιστικό Πλουραλισμό καί τήν Εἰρηνική Συνύπαρξη στή Μέση Ἀνατολή» καλώντας σέ συνεργασία «γιά τήν ἀποτροπή ἐμφύλιων σπαραγμῶν, καταστροφῆς προαιωνίων θρησκευτικῶν καί πολιτισμικῶν ἀγαθῶν, ἐκρίζωσης ὀλοκλήρων λαῶν ἀπό τίς πατρογονικές ἐστίες αὐτῶν, διά τήν ἀποφυγήν θανατηφόρων θαλασσίων μετακινήσεων καί πλείστων ἄλλων δεινῶν».

Ἡ ὁμιλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πραγματοποιήθηκε στίς 30.10.2017 τό μεσημέρι ἄμεσως μετά τό μεσημεριανό διάλειμμα.

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης τόνισε ὅτι «εἶναι ἀναμφιβόλως κοινή ἡ ἐπιθυμία δημιουργικῆς συμβολῆς εἰς τήν προσπάθεια προαγωγῆς τοῦ διαλόγου διά τὰ διαθρησκειακά καί διαπολιτισμικά ζητήματα, ἡ διευθέτησις τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ προϋπόθεσιν διά τήν ἀποκατάστασιν εἰρηνικῆς συνύπαρξεως εἰς τήν δεινῶς δοκιμαζομένην Μέσην Ἀνατολήν, καθῶς καί εἰς ἄλλας περιοχάς τοῦ ἐμπερισταίου συγχρόνου κόσμου μας».

Ἀναφέρθηκε, ἐπίσης, στίς ἀρχές καί ἀξίες πού ἔχουν καλλιεργηθεῖ στήν πόλη τῆς Ἀθήνας καί στή χώρα γενικότερα πού χαρίσθηκαν σέ ὅλη τήν ἀνθρωπότητα, ὅπως εἶναι ἡ Δημοκρατία καί ὁ Πολιτισμός.

Ὁ Πατριάρχης ἐπισήμανε, ὅτι τρεῖς θεμελιώδεις πολιτισμικές κατηγορίες καί ἀξίες τῆς ἀνθρώπινος ὑπαρξεως χρειάζονται ἐπείγοντως προ-

στασία στήν Μέση Ἀνατολή, «Τό Ἀληθές, διά τῆς φιλοσοφίας καί τῶν ἐπιστημῶν. Τό Ἀγαθόν, διά τῆς Ἠθικῆς καί τοῦ Δικαίου, καί Τό Κάλλος, τό Ὁραϊόν, διά τῆς Τέχνης».

Ἀναφέρθηκε, ἐξ ἄλλου, στήν ἀξία τοῦ Διαλόγου ὑπογραμμίζοντας πῶς «ὅπου οἱ ἄνθρωποι ἀποστρέφονται ἢ διακόπτουν τόν διάλογο τά περαιτέρω ἀναλαμβάνουν ὡς γνωστόν, αἱ μονολιθικά καί ἰδεολογία, τά ὀλοκληρωτικά καθεστώτα, ἡ στυγνή δημαγωγία καί τέλος τά ὄπλα, δηλαδή ἡ καταστροφή καί ὁ θάνατος. Διά τοῦτο προτείνουμε καί ἐν προκειμένῳ τόν διάλογον τῆς ἀληθείας ἐν ἀγάπῃ, ὁ ὁποῖος ἱκανώνει τοὺς μετέχοντας νά ἀναλαμβάνουν ἀπό κοινοῦ ἀναγκαίας πρωτοβουλίας καί εὐθύνας. Ὁ εἰλικρινῆς διάλογος ἔχει τήν δύναμιν νά ἀλλάξει τόν ροῦν τῆς ἱστορίας».

Θεωρεῖ, βέβαια, ἀναγκαία τήν διεύρυνση καί ἀναβάθμιση τῶν διαθρησκειακῶν διαλόγων λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν τίς ἀστοχίες τοῦ παρελθόντος.

«Οἱ διαθρησκειακοί διάλογοι ὀφείλουν καί δύνανται νά ἀποκτήσουν νόημα καί ἀποτελεσματικότητα, μόνον ἐάν τοὺς ἐκ τῶν πιστῶν ἀνθρώπων ἀνψυχοῦντας ἀπαλλάξωμεν τοῦ φόβου, ὅτι διά τῶν διαλόγων αὐτῶν ἐπιδιώκεται δῆθεν πανθρησκειακός συγκρητισμός καί ἐάν ταυτοχρόνως ἀναδείξωμεν πειστικῶς τήν ἀξίαν καί ἀναγκαιότητα τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ, τῆς συγχωρήσεως, τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀλληλεγγύης, διά τήν κοινωνικήν συνοχήν, τήν εἰρήνην, τήν ἀπόδοσιν τῆς δικαιοσύνης, τήν ἀποθάρρυνσιν φονταμενταλιστικῶν φανατισμῶν, τήν ἀποδοχήν τῆς ἐτερότητας εἰς τήν ταχέως παγκοσμιοποιουμένην κοινωνίαν, ὅπου ἀναπόφευκτος εἶναι πλέον ἡ συμβίωσις ὁμοεθνῶν καί ἀλλοεθνῶν, ὁμοθρήσκων καί ἐτεροθρήσκων, ὁμοδόξων καί ἐτεροδόξων, πιστῶν καί ἀπίστων» ἐπισήμανε ὁ Πατριάρχης.

Κάλεσε ἐπίσης σέ συνεργασία «γιά τήν ἀποτροπή ἐμφύλιων σπαραγμῶν, καταστροφῆς προαιωνίων θρησκευτικῶν καί πολιτισμικῶν ἀγαθῶν, ἐκρίζωσης ὀλοκλήρων λαῶν ἀπό τὰς πατρογονικές ἐστίες αὐτῶν, διά τήν ἀποφυγήν θανατηφόρων θαλασσίων μετακινήσεων καί πλείστων ἄλλων δεινῶν. Ἐξ ὧν, ὡς πλέον ἀποτρόπαιον ἔγκλημα θεωροῦμεν καί καταδικάζομεν τήν πολυ-

μορφον κακοποιήσιν, ἐκμετάλλευσιν καί θανάτωσιν ἀνεξιχνιάστου ἀριθμοῦ παιδίων εἰς τόν εὐρύτερον χώρον τῆς Μεσογείου, ἀλλά καί ἀνά τήν ὑφήλιον».

Μίλησε γιά τήν Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδο πού καταδίκασε τόν φυλετισμό καί ἀναφέρθηκε στή συμβολή τῆς Ἐκκλησίας γιά τήν ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης καί τῆς ἐλευθερίας.

Παρέμβαση

*τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
σπὴ Β' Διεθνῆ Διάσκεψη τῶν Ἀθηνῶν*

«Ἡ παύση τῶν πολεμικῶν συρράξεων καί τῶν ἐχθροπραξιῶν καί ἡ ἄμεση εἰρήνευση εἶναι ὁ μονόδρομος γιά μία ἁρμονική συνύπαρξη σέ ἕνα ραγδαίως μεταβαλλόμενο κόσμο. Διά τόν λόγο αὐτό ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας δέν θά πάψει νά ἐργάζεται καί νά δέεται ὑπέρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου» τόνισε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος στόν χαιρετισμό του κατά τήν ἔναρξη τῆς Β' Διεθνούς Διασκέψεως Ἀθηνῶν γιά τόν «Θρησκευτικό καί Πολιτιστικό Πλουραλισμό καί τήν Εἰρηνική Συνύπαρξη στή Μέση Ἀνατολή» (30.10.2017).

Ἡ 2η Διεθνῆς Διάσκεψη στήν Ἀθήνα ἄρχισε τίς ἐργασίες στίς 30.10.2017 καί ὀλοκληρώθηκε στίς 31.10.2017. Τήν ἐπίσημη ἔναρξη κήρυξε ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Πρόκοπης Παυλόπουλος, ὁ ὁποῖος χαρακτήρισε τήν Διάσκεψη ἐξόχως σημαντική, ἴσως δέ ἀκόμη πῶς ἐπικαιρὴ ἀπό τήν πρώτη, ἡ ὁποία διεξήχθη, πρὶν ἀπό δύο χρόνια καί παρέθεσε τοὺς λόγους πού τήν θεωρεῖ ἐπικαιρὴ. Ἐπισήμανε, ἐπίσης, ὅτι σκοπὸς εἶναι νά τερατισθεῖ ἀμέσως ὁ πόλεμος καί νά ἐδραιωθεῖ ἡ Εἰρήνη καί ἡ Δημοκρατία στήν περιοχή, νά διασφαλισθεῖ ἡ Ἐλευθερία, ὑφ' ὅλες τίς ἐκφάνσεις της στίς ὁποῖες, αὐτονοήτως καί πρωτευόντως, ἀνήκει ὁ σεβασμὸς ὄλων τῶν Θεμελιωδῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου, ἄρα καί τῆς Θρησκευτικῆς Ἐλευθερίας, νά προστατευθοῦν τὰ Ἱερά, ὅπως καί τὰ ὑπόλοιπα Πολιτισμικά, Μνημεῖα, πού δέν ἔχουν πληγεῖ ἀπό τόν φρικτὸ αὐτὸ πόλεμο, ἀλλά καί ν' ἀνασπλωθοῦν καταλλήλως ὅσα ὑπέστησαν καταστροφές.

Στὴ συνέχεια χαιρετισμὸ ἀπύθυνε ὁ ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Νίκος Κοτζιάς. Ὁ ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν ὑπογραμμίζοντας ὅτι «οἱ ἐξτρεμιστές ἐγκλημάτησαν σέ βάρους ἀνθρώπων, σέ βάρους τῆς θρησκείας κοινοτήτων, σέ βάρους τῆς κοινῆς πολιτιστικῆς κληρονομίας μας καί καταπάτησαν ἀξίες καί δικαιώματα, κατέστρεψαν ἱστορικές μνημῆες καί μνημεῖα» τόνισε ὅτι «σὴν περιοχή μας πρέπει νά παλέψουμε γιά τόν σεβασμὸ ἀπέναντι στὸ διαφορετικὸ, ἰδιαίτερα ὡς πρὸς τοὺς ἔβραίους καί τοὺς μουσουλμάνους, τοὺς χριστιανούς καί τοὺς Γιαζίντι, ἀλλά καί τοὺς μουσουλμάνους, σῆτες καί σουνίτες, Κούρδους καί Ἀραβες. Νά σχεδιάσουμε πὼς θά ἐξασφαλισθεῖ ἡ ἐπιστροφή στίς ἐστίες τους καί ὄχι πὼς στὸ ὄνομα τῆς κοινωνικῆς μηχανῆς θά ἀποκλειστοῦν μέ θρησκευτικά καί πολιτιστικά κριτήρια ὀρισμένες ὀμάδες. Πρέπει νά ὑπερασπιστοῦμε τήν ποικιλομορφία τῆς περιοχῆς μας, ἡ ὁποία εἶχε πετύχει τόν πλουραλισμὸ πού πολλοὶ ὀνειρεύονται στή Δύση, ὡς στόχο νεωτερικότητας, ἐδῶ καί χιλιάδες χρόνια».

Ἀμέσως μετὰ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τόνισε πὼς «ἡ ἐγγύτητα τῆς χώρας μας μέ τήν περιοχή τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καθὼς καί ἡ ἐκεῖ δραστηριοποίηση τῶν Ἑλληνορθοδόξων Ἐκκλησιῶν, μέ μακροχρόνια ἱστορία, καθιστοῦν τόν διαθρησκευτικὸ διάλογο μετὰ Χριστιανῶν, Μουσουλμάνων καί Ἑβραίων, ἰδιαίτερο πεδῖον ἐνδιαφέροντος γιά τήν ἑλληνικὴ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ καί μάλιστα σέ μία ἐποχὴ πού ἀποκτοῦν ἐπικαιρότητα τὰ θέματα προστασίας τῶν δικαιωμάτων θρησκευτικῶν μειονοτήτων, ἰδίως στήν Μέση Ἀνατολή. Ἡ Ἑλλάδα ὑποστηρίζει τόν διαθρησκευτικὸ διάλογο, ὡς μέσο γιά τήν διασφάλιση τῆς ἀμοιβαίας κατανόησης μετὰ πιστῶν διαφορετικῶν θρησκειῶν καί τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, μέ ἔμφαση στήν θρησκευτικὴ ἐλευθερία καί τήν προστασία τῶν δικαιωμάτων τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων μέ σκοπὸ τήν πρόληψη κοινωνικῶν ἐντάσεων καί κρίσεων. Ἀναγνωρίζοντας τὴ συμβολὴ τοῦ διαθρησκευτικοῦ διαλόγου μέσφ τῆς ἐνίσχυσης τῆς κοινωνικῆς συνοχῆς στήν ἀντιμετώπιση καί ἀποτροπὴ φαινομένων ριζοσπαστικοποίησης πού ὀδηγοῦν στήν τρομοκρατία καί βίαιου ἐξτρεμισμού, ἡ Ἑλλάδα ὑποστηρίζει σχετικὲς πρωτοβουλίες».